

Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027-2030 Begroting 2027

Heerlen

Gemeente Heerlen

MBP 2027-2030

Begroting 2027

Inhoudsopgave

Begroting in één oogopslag	3
Raadsvoorstel	7
Raadsbesluit	13
Leeswijzer	15
Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders	17
Beleidsbegroting	21
1. Bestuursamenvatting MBP 2027-2030	23
2. Programma's	27
2.1.0 Programma Bestuur en ondersteuning	27
Kernthema Bestuurskracht	31
Kernthema Dienstverlening	33
Kernthema Middelen en heffingen	35
2.1.1 Programma Veiligheid	37
Kernthema Crisisbeheer	40
Kernthema Veiligheid	42
2.1.2 Programma Verkeer en vervoer	45
Kernthema Mobiliteit	48
Kernthema Wegen, straten en pleinen	50
2.1.3 Programma Economie	53
Kernthema Economie	56
Kernthema Economische promotie	58
2.1.4 Programma Onderwijs	61
Kernthema Onderwijs	64
2.1.5 Programma Sport, cultuur en recreatie	69
Kernthema Sport	72
Kernthema Cultuur	74
Kernthema Cultureel erfgoed	76
Kernthema Groen	79
2.1.6 Programma Sociaal domein	81
Kernthema Sociale basisvoorzieningen	85
Kernthema Jeugdzorg	87
Kernthema Volwassenenzorg	89
Kernthema Arbeidsmarktbeleid	91
Kernthema Inkomensondersteuning	93
Kernthema Buurtgericht werken	95
Kernthema Integraal ouderenbeleid	97

Kernthema Jeugd- en jongerenbeleid	99
2.1.7 Programma Volksgezondheid en milieu	101
Kernthema Volksgezondheid	104
Kernthema Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer	106
Kernthema Begraafplaatsen	109
2.1.8 Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)	111
Kernthema Ruimtelijke ordening	115
Kernthema Centrum	118
Kernthema Wonen	121
2.2 Algemene dekkingsmiddelen	125
2.2.1 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is	126
2.2.2 Gemeentefonds	127
2.2.3 Dividenden	129
2.2.4 Saldo van de financieringsfunctie	130
2.3 Overzicht overhead	131
2.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting	132
2.5 Onvoorzien	133
3. Paragrafen	135
3.1 Lokale heffingen	135
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	145
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	157
3.4 Financiering	161
3.5 Bedrijfsvoering	167
3.6 Verbonden partijen	171
3.7 Grondbeleid	209
3.8 Heerlen-Noord	213
3.9 Openbaarheidsparagraaf	215
3.10 Klimaatbegroting	217
3.11 Ontwikkelagenda Heerlen 2027–2030	227
Financiële begroting	239
4.1 Uitgangspunten financiële meerjarenbegroting 2027-2030	241
4.2 Ontwikkelingen	243
4.3 Overzicht baten en lasten	249
4.4 Uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming	255
4.5 Financiële status en weerbaarheid	261
4.6 Bijlage baten en lasten per taakveld 2027	265
4.7 Bijlage meerjarig overzicht baten en lasten per taakveld	269
4.8 Bijlage begrotingssubsidies	273

Begroting in één oogopslag

Heerlen

Gemeente **Heerlen**

Heerlen

Begroting in één oogopslag

Hier kunt u in één oogopslag zien waaraan we in 2027 het geld gaan besteden.

Lokale heffingen

- Onroerendezaakbelasting 31,9
- Rioolheffing 10,3
- Afvalstoffenheffing 16,3
- Leges en overige heffingen 4,9

Andere inkomsten

- Reserves 1,4
- Huren 5,7
- Rente en dividenden 2,0
- Overige inkomsten 29,5

INVESTERINGEN

^{*(in mln)}

2027

UITGAVEN *(in mln)

WAT BETAAL IK ALS INWONER? *(gemiddeld)

Raadsvoorstel

Heerlen,
22 september 2026

Onderwerp

Vaststellen Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027

Inleiding/aanleiding

Conform artikel 190 van de Gemeentewet biedt het college jaarlijks, tijdig voor de in artikel 191, eerste lid, bedoelde vaststelling, de raad een ontwerp aan voor de begroting met toelichting van de gemeente en een meerjarenraming met toelichting voor ten minste drie op het begrotingsjaar volgende jaren. Artikel 191, eerste lid, stelt dat de raad de begroting vaststelt in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient.

Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027

Voor u ligt het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027-2030. Dit is de eerste begroting van het nieuwe college.

De financiële omstandigheden vragen om scherpe keuzes. In deze begroting actualiseren wij de ramingen, verwerken wij de gevolgen van landelijke ontwikkelingen en kiezen wij gericht voor ombuigingen, herprioritering en intensiveringen.

Het startsaldo is in 2027 in evenwicht, laat in 2028 een tekort zien van € 10,9 miljoen, is in 2029 bijna in evenwicht en kent in 2030 een klein positief saldo. Daarnaast verwerken wij de actuele ontwikkeling van het gemeentefonds, hogere lasten in het sociaal domein en de actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan. Vooral de Wmo, jeugdzorg en beschermd wonen vragen extra aandacht, onder meer door vergrijzing en-, complexere hulpvragen. Ook loon- en prijsontwikkelingen, kapi-taallasten en andere autonome kostenstijgingen zijn meegenomen.

Om dit op te vangen, nemen wij stevige ombuigingen door. Daarbij volgen wij de lijn uit het Heerlens Akkoord en de ladder van Lodewijks: eerst slimmer organiseren, dan doelmatiger werken, beter benutten van bestaande middelen en pas als laatste maatregelen die inwoners direct raken. De grootste besparingen komen uit organisatieontwikkeling, werk, economie en cultuur, onderwijs en voorzieningen, het sociaal domein, subsidies en gemeentelijke middelen, en vastgoed, grond en par-keren.

Tegelijk maken wij ruimte voor nieuwe ambities uit het Heerlens Akkoord. Het accent ligt daarbij niet alleen op nieuw beleid, maar vooral op de uitvoering daarvan. Per saldo levert dit een sluitende begroting op. Dat is het resultaat van bewuste keuzes: streng op de kosten, scherp op prioriteiten, realistisch over wat kan en ambitieus over wat moet.

Kader

Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de algemene toetsingscriteria van de provincie. Het financieel herstelplan, zoals afgesproken met de provincie Limburg, ligt op koers. Uitgangspunt bij de provinciale toetsing zijn de kaders en criteria genoemd in de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit Begroting en Verantwoording provincie en gemeenten, het provinciale gemeenschappelijke financieel toezichtkader 2026 en de begrotingscirculaire van het voorjaar 2026.

Concreet zijn met name de volgende criteria gehanteerd bij het opstellen van deze begroting:

- De begroting dient in 2027 naar het oordeel van de provincie structureel en reëel in evenwicht te zijn of als dat niet het geval is, dient de meerjarenraming aannemelijk te maken dat dit evenwicht in het laatste jaar van de meerjarenbegroting uiterlijk tot stand zal worden gebracht.
- Geen opschuivend meerjarenperspectief;
- De provincie beoordeelt de begroting, inclusief de verwerkingen van de meicirculaire;
- De financiële risico's binnen o.a. het sociaal domein en onze grondexploitaties moeten beheersbaar zijn.

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

De raad voor te stellen:

1. Het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Bestuur en ondersteuning	€	345.494.255
1. Veiligheid	-/- €	18.733.568
2. Verkeer en vervoer	-/- €	16.247.038
3. Economie	-/- €	7.736.124
4. Onderwijs	-/- €	15.001.341
5. Sport, cultuur en recreatie	-/- €	42.132.348
6. Sociaal domein	-/- €	229.622.003
7. Volksgezondheid en milieu	-/- €	4.151.792
8. VHROSV	-/- €	11.870.042

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 9,4 miljoen beschikbaar te stellen in de begroting 2027.

Pr.	KT	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
			2027	2028	2029	2030
1	Veiligheid	Migratie camerasysteem handhaving	1.250			
2	Wegen, straten en pleinen	5 pleintjes	300			
4	Onderwijs	Vorbereidingskrediet Grotius	1.500			
4	Onderwijs	Sterrenwacht Aankoop	300			
4	Onderwijs	Herle College nieuwbouw		10.000	22.025	3.000
5	Sport	Varenbeuk vorbereidingskrediet	500			
5	Cultureel erfgoed	Synagoge	500			
8	Centrum	Verwerving Promenade I	5.000			
8	Centrum	Herinrichting RK Fase 2B dr. Poelsstraat	61			
8	Centrum	Erfgoed projecten*				5.888
		Totaal	9.411	10.000	22.025	8.888

Bedragen x € 1.000

*Erfgoed projecten is een bestaand krediet waarvan € 5,9 miljoen gelabeld vanuit een bestaand krediet komt (namelijk; Centrumbad) en deze te hernoemen naar Romeins Museum welke gekoppeld is aan programma 8 KT Centrum.

En de investeringen, zoals opgenomen in de investeringsplanning 2027-2030 onder paragraaf 4.4; deze omvatten onder andere migratie camerasysteem, 5 pleintjes, vorbereidingskrediet Grotius, Sterrenwacht aankoop, Varenbeuk, Synagoge, verwerving promenade en herinrichting RK Fase 2B dr Poelstraat, omdat deze bedragen noodzakelijk zijn om de gewenste kwaliteit en ambities te borgen. Ook een krediet van € 35.000.000 beschikbaar te stellen voor de nieuwbouw van het Herle college.

2. Een inpondbudget van € 4.000.000 beschikbaar te stellen voor de tijdelijke verwerving van vastgoed ten behoeve van het mogelijk maken en faciliteren van gebieds- en vastgoedontwikkelingen.

3. De Reserve fonds Mijnskoloniën te vormen voor een bedrag van € 200.000 in 2027 en in de jaren 2028 tot en met 2030 € 500.000 per jaar te storten in deze reserve.

4. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Argumenten

1.1 De begroting is structureel en reëel in evenwicht

Uit de begroting moet duidelijk zijn welke geraamde baten en lasten structureel zijn en welke incidenteel. Het begrotingstotaal van de gemeente Heerlen vertoont een structureel evenwicht in het meerjarig bestuurlijk programma 2027 e.v. Regelgeving geeft tevens aan dat er een overzicht moet zijn van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves (artikel 19 BBV), en een overzicht van geraamde incidentele baten en lasten is opgenomen met toelichting (artikel 19 c BBV).

Structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Lasten exclusief mutaties reserves	-545.319	-553.853	-548.220	-557.690
Baten exclusief mutaties reserves	547.387	543.367	546.207	557.881
Geraamd saldo van baten en lasten	2.068	-10.486	-2.013	190
Toevoegingen reserves	-3.482	-1.714	-1.706	-1.548
Onttrekkingen reserves	1.414	1.311	3.366	1.448
Geraamd resultaat	0	-10.889	-353	90
Incidentele lasten (excl. reservestortingen)	-7.174	-2.715	-1.250	-
Incidentele baten (excl. reserveonttrekkingen)	3.302	-	-	-
Incidentele toevoegingen reserves	-3.482	-1.714	-1.706	-1.548
Incidentele onttrekkingen reserves	722	625	2.686	774
Saldo van incidentele baten en lasten	-6.633	-3.804	-270	-773
Structureel begrotingssaldo	6.633	-7.085	-82	863

Bedragen x € 1.000

1.2 De financiële risico's zijn beheersbaar

De gemeente dient grote financiële risico's beheersbaar aan te tonen. In de risicoparagraaf is deze beheersbaarheid middels maatregelen aangetoond.

1.3 Investerings

Voor 2027 wordt voorgesteld om voor een totaalbedrag van € 9,4 miljoen aan nieuwe investeringskredieten beschikbaar te stellen. Deze kredieten zijn opgenomen in de investeringsplanning 2027-2030 en zijn noodzakelijk om de gewenste kwaliteit en ambities binnen verschillende programma's te kunnen realiseren.

Het betreft investeringen op het gebied van veiligheid, openbare ruimte, onderwijs, sport, cultureel erfgoed en het centrum. Het gaat onder andere om de migratie van het camerasysteem voor handhaving, de inrichting van vijf pleintjes, het voorbereidingskrediet voor Grotius, de aankoop van de Sterrenwacht, het voorbereidingskrediet voor Sportpark Varenbeuk, de Synagoge, de herinrichting van de Dr. Poelsstraat (RK fase 2B) en de verwerving van Promenade I. Met deze investeringen wordt invulling gegeven aan ambities uit het coalitieakkoord en eerder vastgestelde ambities en noodzakelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Daarnaast wordt voorgesteld een bestaand krediet voor erfgoedprojecten te hernoemen en een bedrag van € 5,9 miljoen vanuit het bestaande krediet Centrumbad hiervoor te labelen. Het definitieve krediet voor het Herlecollege is noodzakelijk om de realisatie van de nieuwbouw mogelijk te maken. Dit krediet wordt samengevoegd met het eerder beschikbaar gestelde voorbereidingskrediet van € 1,775 miljoen.

Verwerving Promenade I

Voor de verdere verwerving van Promenade I wordt een aanvullend krediet van € 5 miljoen gevraagd. Hiermee kunnen de resterende drie vastgoedposities worden verworven en kan het gebied verder vrij van gebruiksrechten en lasten worden gemaakt. Dit sluit aan op het eerder door de raad beschikbaar gestelde aankoopkrediet van € 22 miljoen en de ambitie om het gebied te transformeren tot een locatie voor onderwijs met bijbehorende infrastructuur.

2.1 Inpond-budget

Met dit revolverende inpond-budget kan de gemeente slagvaardig vastgoed verwerven dat noodzakelijk is om ontwikkelingen mogelijk te maken. De verworven objecten worden als voorraad verantwoord, omdat deze onderdeel worden van een ontwikkeling of in een later stadium weer verkocht worden. Opbrengsten uit verkoop worden teruggestort in het inpond-budget, waardoor de middelen opnieuw beschikbaar komen voor toekomstige verwervingen.

3.1 De raad dient conform de wet en regelgeving (BBV) te beslissen over mutatie reserves.

Gezien de bestemmingsreserve gevormd en gebruikt voor bestemming plaats dienen te vinden middels raadsbesluitvorming, willen wij in 2027, de reserve fonds Mijnskoloniën vormen met een bedrag van € 200.000 en in de 3 navolgende jaren met € 500.000. De reserve biedt financiële ruimte om samen met woningcorporaties en andere partners uitvoering te geven aan de opgave voor het behoud en de versterking van de voormalige mijnskoloniën, waarbij cultuurhistorische waarde, woningkwaliteit en leefbaarheid in samenhang worden aangepakt.

4.1 Conform financiële verordening (art.5) autoriseert de raad, met het vaststellen van de begroting, de lasten en de baten per programma.

De gemeenteraad is het algemeen bestuur, stelt beleidskaders vast en controleert het college van B&W. De gemeenteraad stelt de doelstelling vast en geeft het college de opdracht om deze te realiseren. Het college van B&W neemt de dagelijkse besluiten. Afwijkingen op budgetten zoals deze in de begroting door de raad zijn toegekend, worden gedurende het jaar 2027 via een begrotingswijziging aan de raad voorgelegd.

Kosten en dekking

Zie het boekwerk Meerjarig Bestuurlijke Planning 2027.

Communicatie

Persconferentie,
Persbericht.

Evaluatie

Conform planning- en control cyclus door middel van afwijkingenrapportages (zomernota, novembernota) en jaarrekening 2027.

Vervolg

- Digitale verspreiding naar de raadsleden op 1 oktober 2026;
- Technische toelichting op de begroting op 6 oktober 2026;
- Vraag & antwoord technische raadsragen van 1 oktober tot en met 14 oktober;
- Algemene beschouwingen op 4 en 5 november 2026;
- Verzending naar gedeputeerde staten (toezichthouder) vóór 15 november 2026.

Bijlagen

Meerjarig bestuurlijk programma 2027

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de burgemeester,

de wnd. secretaris,

drs. R. Wever

J.C.N. Eijkenboom

Raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.

documentnummer ;

gezien het advies van de raadscommissie;

1. Het Meerjarig Bestuurlijk Programma 2027 vast te stellen met daarin het volgende;

De programmatotalen inclusief resultaatbestemming:

0. Bestuur en ondersteuning	€	345.494.255
1. Veiligheid	-/- €	18.733.568
2. Verkeer en vervoer	-/- €	16.247.038
3. Economie	-/- €	7.736.124
4. Onderwijs	-/- €	15.001.341
5. Sport, cultuur en recreatie	-/- €	42.132.348
6. Sociaal domein	-/- €	229.622.003
7. Volksgezondheid en milieu	-/- €	4.151.792
8. VHROSV	-/- €	11.870.042

Nieuwe investeringskredieten voor een totaalbedrag van € 9,4 miljoen beschikbaar te stellen in de begroting 2027.

Pr.	KT	Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
			2027	2028	2029	2030
1	Veiligheid	Migratie camerasysteem handhaving	1.250			
2	Wegen, straten en pleinen	5 pleintjes	300			
4	Onderwijs	Vorbereidingskrediet Grotius	1.500			
4	Onderwijs	Sterrenwacht Aankoop	300			
4	Onderwijs	Herle College nieuwbouw		10.000	22.025	3.000
5	Sport	Varenbeuk voorbereidingskrediet	500			
5	Cultureel erfgoed	Synagoge	500			
8	Centrum	Verwerving Promenade I	5.000			
8	Centrum	Herinrichting RK Fase 2B dr. Poelsstraat	61			
8	Centrum	Erfgoed projecten*				5.888
		Totaal	9.411	10.000	22.025	8.888

Bedragen x € 1.000

*Erfgoed projecten is een bestaand krediet waarvan € 5,9 miljoen gelabeld vanuit een bestaand krediet komt (namelijk; Centrumbad) en deze te hernoemen naar Romeins Museum welke gekoppeld is aan programma 8 KT Centrum.

En de investeringen, zoals opgenomen in de investeringsplanning 2027-2030 onder paragraaf 4.4; deze omvatten onder andere migratie camerasysteem, 5 pleintjes, voorbereidingskrediet Grotius, Sterrenwacht aankoop, Varenbeuk, Synagoge, verwerving promenade en herinrichting RK Fase 2B dr Poelstraat, omdat deze bedragen noodzakelijk zijn om de gewenste kwaliteit en ambities te borgen. Ook een krediet van € 35.000.000 beschikbaar te stellen voor de nieuwbouw van het Herle college.

2. Een inpond-budget van € 4.000.000 beschikbaar te stellen voor de tijdelijke verwerving van vastgoed ten behoeve van het mogelijk maken en faciliteren van gebieds- en vastgoedontwikkelingen.

3. De Reserve fonds Mijnskoloniën te vormen voor een bedrag van € 200.000 in 2027 en in de jaren 2028 tot en met 2030 € 500.000 per jaar te storten in deze reserve.

4. Het college van burgemeester en wethouders autorisatie te verlenen tot bestedingen van de bedragen per programma.

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever

Leeswijzer

Voor u ligt het Meerjarig Bestuurlijk programma (MBP) voor de nieuwe bestuursperiode 2027-2030 plus de (meerjaren)begroting 2027. Wij hebben ervoor gekozen om beide documenten in één boekwerk op te nemen.

Met name bij de kernthema's zult u zien dat teksten inzake het meerjarig perspectief (MBP) worden afgewisseld met teksten die betrekking hebben op de begroting 2027.

Bij het maken van deze begroting zijn de richtlijnen en wettelijke voorschriften gevolgd zoals ze beschreven zijn in de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Het document is opgebouwd uit een beleidsbegroting (hoofdlijn en detail) en een financiële begroting. De beleidsbegroting bestaat uit de begroting in één oogopslag, het programmaplan en de paragrafen.

De begroting in één oogopslag geeft de lezer de kans om snel te zien waaraan we in 2027 het geld gaan besteden.

In het programmaplan zijn vervolgens de volgende 9 programma's opgenomen:

0. Bestuur en Ondersteuning
1. Veiligheid
2. Verkeer en vervoer
3. Economie
4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
6. Sociaal domein
7. Volksgezondheid en milieu
8. VHROSV (volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing)

Op programmaniveau beantwoorden we de vragen:

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)
Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma?
2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)
Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma? (indicatoren)
3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)
Wat zijn de risico's binnen het programma?
4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027
Wat gaat het programma kosten?

Op kernthemaniveau beantwoorden we de vragen:

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)
Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema?
2. Begroting 2027
Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema?
3. Begroting 2027
Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema om dit te realiseren?
4. MBP 2027-2030/ Begroting 2027
Wat gaat dat kosten?
5. MBP 2027-2030/ Begroting 2027
Welke investeringen gaan we daarvoor doen? (alleen opgenomen indien van toepassing)

In de financiële tabellen presenteren we de cijfers in een veelvoud van € 1.000. Hierdoor ontstaan mogelijk afrondingsverschillen in totaaltellingen, saldi en dergelijke.

De kaders die we hanteren bij het realiseren van onze doelen zijn opgenomen in de paragrafen. In de paragrafen worden onderwerpen die versnipperd staan in de begroting gebundeld in een kort overzicht zodat voldoende inzicht wordt verkregen. De verplichte paragrafen conform het BBV zijn lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en het grondbeleid. Daarnaast hebben we ervoor gekozen om het onderwerp Heerlen-Noord, de Wet Open Overheid en de Klimaatbegroting in een aparte paragraaf op te nemen.

De door de BBV verplichte taakvelden zijn als zodanig niet zichtbaar in het programmaplan, maar hebben wij opgenomen in de financiële begroting hoofdstuk 4.

Gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders

Aan het hoofd van de gemeente staat de gemeenteraad. De leden van de Raad worden elke 4 jaar direct gekozen door de bevolking en treden namens hen op. Zij hebben een kaderstellende taak. Dat wil zeggen dat zij het beleid maken en de stad op hoofdlijnen besturen. De gemeenteraad heeft eveneens een controlerende taak: ze controleert of burgemeester en wethouders hun werk goed uitvoeren. Tenslotte hebben de gemeenteraadsleden een volksvertegenwoordigende taak: ze nemen alle belangen mee en wegen deze bij de besluitvorming.

Het aantal raadsleden binnen een gemeente is afhankelijk van het aantal inwoners en kan variëren van minimaal 7 tot maximaal 45. Heerlen heeft er 37.

De zetels in de Raad van de gemeente Heerlen zijn als volgt verdeeld:

- Ouderenpartij Heerlen (OPH): 8 zetels
- Christen Democratisch Appèl (CDA): 6 zetels
- Socialistische Partij (SP): 4 zetels
- Jongerenpartij Heerlen: 4 zetels
- Forum voor Democratie (FvD): 3 zetels
- PRO: 3 zetels
- Partij Voor de Vrijheid (PVV): 2 zetels
- Democraten 66 (D66): 2 zetels
- Partij Hoensbroeks Belang (PHB): 2 zetels
- Hart Leers: 1 zetel
- Partij voor de Dieren (PvdD): 1 zetel
- Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD): 1 zetel

De gemeenteraad heeft drie commissies ingesteld:

- Economie, Bestuur, Financiën (EBF)
- Ruimtelijke Ontwikkeling en Leefomgeving (ROLO)
- Maatschappij en Welzijn (MW)

In deze commissies wordt het vooroverleg gevoerd voorafgaand aan de raadsvergadering.

College van burgemeester en wethouders

Het College is het dagelijks bestuur van de gemeente Heerlen en bestaat uit burgemeester Roel Wever en zes wethouders: Theo de Groot, Casper Gelderblom, Timoer Reijnders, Trudy Janssen, Alain Janssen en Tom Dragstra. De wethouders behandelen ieder een aantal zaken die zijn vastgelegd in de portefeuilleverdeling. Interim gemeentesecretaris Jeroen Eijkenboom staat het college van burgemeester en wethouders bij de uitoefening van hun taak terzijde en is daarnaast algemeen directeur van de ambtelijke organisatie. Die ambtelijke organisatie geeft uitvoering aan het beleid en de besluiten van het bestuur.

Roel Weaver

Burgemeester Openbare Orde, Veiligheid, Samenwerking, Strategie en Lobby

- Openbare orde en veiligheid
- Integrale handhaving
- (Eu)regionale samenwerking
- Strategie en lobby
- Personeel en organisatie
- Communicatie
- Juridische zaken

Theo de Groot

Wethouder Centrumontwikkeling, Cultuur, Erfgoed, Ziekenhuisdossier & Heerlen-Noord

- Centrumontwikkeling (inclusief Stadsmarketing)
- Cultuur
- Erfgoed
- Ziekenhuisdossier (coördinerend)
- Heerlen-Noord (coördinerend)
- Lid Alliantiebestuur Heerlen-Noord
- Stadsdeelwethouder Heerlen-Stad

Casper Gelderblom

Wethouder Volkshuisvesting, Duurzaamheid, Ruimtelijke Ordening & Dierenwelzijn

- Volkshuisvesting
- Duurzaamheid
- Ruimtelijke ordening
- Dierenwelzijn
- Lid Alliantieraad Heerlen-Noord
- Stadsdeelwethouder Heerlen-Zuid

Timoer Reijnders

Wethouder Armoedebestrijding, Onderwijs, Jeugdzorg en Inclusie

- Armoedebestrijding
- Onderwijs
- Jeugdzorg
- Inclusie
- Uitvoeringsprogramma Mooie Focuswijken

Trudy Janssen

Wethouder Volksgezondheid, WMO, Ouderenbeleid, Beheer en Onderhoud, Mobiliteit

- Volksgezondheid
- WMO
- Ouderenbeleid
- Beheer en Onderhoud
- Mobiliteit

Alain Janssen

Wethouder Jongerenbeleid, Economie Financiën, Sport & Sportevenementen

- Jongerenbeleid
- Economie
- Financiën
- Sport en Sportevenementen
- Stadsdeelwethouder Hoensbroek

Tom Dragstra

Wethouder Arbeidsmarkt en Participatie, Buurtgericht werken, Lokale Democratie, Dienstverlening en Digitalisering

- Arbeidsmarkt en Participatie
- Buurtgericht werken
- Lokale Democratie
- Dienstverlening
- Digitalisering

Beleidsbegroting

1. Bestuurssamenvatting MBP 2027-2030

Een begroting voor balans en bloei

Voor u ligt de Begroting 2027–2030: de eerste begroting van het nieuwe college en daarmee de eerste financiële vertaling van het Heerlens Akkoord *Voor een Heerlen in balans en bloei*. Met deze begroting houden we het ambitieniveau voor onze stad hoog én brengen we meer focus aan in wat we wanneer doen. Want ambitie krijgt pas betekenis als zij ook tot uitvoering komt.

Heerlen is een stad met een wil. Een stad die zich niet neerlegt bij achterstand of stilstand en die de afgelopen jaren opnieuw heeft leren denken in kansen en groei. Die beweging zetten we voort. Tegelijk vraagt goed bestuur dat we realistisch zijn over geld, tijd en uitvoeringskracht. Niet alles kan tegelijkertijd. Daarom maken we keuzes, stellen we prioriteiten en brengen we onze ambities in de tijd met de drieslag uit het Heerlens Akkoord: oogsten, groeien en zaaien. We oogsten waar plannen rijp zijn voor uitvoering, laten groeien waar deze periode beslissende stappen nodig zijn en zaaien waar we de ontwikkeling voor de jaren daarna op gang willen brengen.

Dat is voor ons de betekenis van balans: niet onze ambities naar beneden bijstellen, maar scherper sturen om ze waar te kunnen maken. En dat schept ruimte voor bloei: investeren in de sociale én ruimtelijke ontwikkeling van Heerlen, in jong en oud, in buurten en centra, in economie en duurzaamheid en in een gemeentelijke organisatie die levert.

Balans: kiezen om meer voor elkaar te krijgen

De financiële omstandigheden vragen om verantwoorde keuzes. Ombuigingen (inclusief belastingen, heffingen en leges) lopen op van € 8,1 miljoen in 2027 tot € 12,8 miljoen in 2030. Hiermee treden we tegemoet aan de kaders die de provincie als toezichthouder ons stelt. Daarbij volgen we de lijn uit het Heerlens Akkoord: eerst slimmer en efficiënter werken en anders organiseren, vervolgens waar nodig temporiseren of versoberen, en pas als laatste inwoners direct raken.

Dat betekent dat er geen heilige huisjes zijn, maar wel duidelijke waarden. Zo brengen we bijvoorbeeld de uitgaven aan cultuur beter in balans met onze financiële mogelijkheden, zonder afbreuk te doen aan het bijzondere culturele landschap dat Heerlen de afgelopen decennia heeft opgebouwd. Ook kijken we kritisch naar de volgorde en planning van onze investeringen. Bij onderwijshuisvesting brengen we bijvoorbeeld ambitie, beschikbare middelen en uitvoeringscapaciteit beter met elkaar in evenwicht. Door realistischer te plannen, kunnen projecten daadwerkelijk van de tekentafel naar uitvoering en bereiken we uiteindelijk méér voor onze stad.

Diezelfde logica passen we breder toe. We willen niet overal een beetje doen, maar zichtbaar resultaat boeken. Dat vraagt om bestuurlijke discipline: prioriteren, faseren en consequent sturen op uitvoering. Zo ontstaat een investeringsagenda die niet alleen ambitieus oogt, maar ook uitvoerbaar is.

Bloei: investeren in mensen en gemeenschappen

Die scherpe keuzes maken we niet om minder te doen, maar om ruimte te houden voor wat Heerlen sterker maakt. Heerlen blijft bovenal een sociale stad. Een stad die mensen met een stevig vangnet opvangt en ondersteunt wanneer zij in een lastig pakket terechtkomen, en die investeert in kansen om vooruit te komen.

Om onze positie als sociale stad kracht bij te zetten, zetten we jongerenbeleid op poten en verhogen we het budget voor ouderenbeleid stevig. We blijven inzetten op bestaanszekerheid, gezondheid, preventie en ondersteuning dichtbij inwoners. Ook trekken we onze inzet voor het behoud van volwaardige ziekenhuiszorg meerjarig door. Voor het eerst krijgt deze inzet een plek in onze begroting, in lijn met de ziekenhuisstrategie waarmee Heerlen assertief waar nodig en constructief waar mogelijk blijft strijden voor volwaardige ziekenhuiszorg dichtbij.

Een sociale stad kan niet zonder veilige buurten waarin iedereen zich veilig voelt. Naast preventieve programma's investeren we daarom onder meer in een nieuw camerasysteem en extra capaciteit voor de Bibob-aanpak. Veiligheid gaat daarbij voor ons over meer dan handhaving alleen: schoon, heel en veilig, sociale samenhang en perspectief horen bij elkaar.

We geloven bovendien in de kracht van Heerlenaren zelf. Daarom draaien we het voornemen om te bezuinigen op buurtregie niet alleen terug, maar investeren we ook in de relatie met onze inwoners. Een betrokken overheid geeft ruimte aan inwoners die zelf hun straat, buurt of stad beter willen maken.

Bloei: bouwen aan stad en economie

Heerlen wil groeien. Niet om het groeien zelf, maar omdat goed geleide groei onze buurten sterker kan maken, voorzieningen kan dragen en nieuwe kansen biedt voor inwoners. Daarom investeren we in wonen, economie, onderwijs, openbare ruimte en gebiedsontwikkeling als onderdelen van één ontwikkelagenda.

Een belangrijke stuwkracht daaronder is de Ontwikkelimpuls Ruimte. De afgelopen jaren hebben initiatiefnemers ons duidelijk gemaakt dat ruimtelijke processen soms te lang duren en opvolging niet altijd vanzelfsprekend is. Die signalen nemen we zeer serieus. Heerlen is "open for business" en dat moet deze periode opnieuw voelbaar worden in de manier waarop de gemeente opereert: duidelijk over onze publieke doelen en kaders, maar ook bereikbaar, responsief en oplossingsgericht voor wie in onze stad wil investeren en ontwikkelen.

Daarom investeren we in uitvoeringskracht, organisatieontwikkeling en betere instrumenten. Met een scherpe focus op ons eigen vermogen om plannen werkelijkheid te laten worden. Diezelfde houding vormt de kern van de nieuwe economische visie die we komend jaar opstellen. In de jaren daarna geven we daar met ambitieus MKB-beleid verder invulling aan. We willen een gemeente zijn die ondernemers niet van loket naar loket stuurt, maar samen met hen kijkt wat wél kan.

Onze gebiedsgerichte aanpak zetten we eveneens krachtig voort. In Heerlen-Centrum bouwen we verder aan de transformatie van onze binnenstad. Grote ontwikkelingen als het Royal, het Romeins Museum en de synagoge versterken cultuur, erfgoed en identiteit. De ontwikkeling van Heerlen als kennisstad blijft een strategische prioriteit. De komst en verankering van onderwijs- en kennispartners, de samenwerking met Brightlands, Zuyd, de Open Universiteit, Vista, de RWTH en de Universiteit Maastricht, en de koppeling met innovatie en bedrijvigheid zijn essentieel voor de toekomst van onze stad. We willen een stad zijn waar talent niet alleen wordt opgeleid, maar ook blijft wonen, werken en ondernemen.

Tegelijk investeren we in de openbare ruimte. We maken geld vrij voor de lang beloofde aanpak van de vijf pleintjes en starten op korte termijn met twee daarvan, zodat de verandering van het centrum ook op straat steeds beter zichtbaar en voelbaar wordt.

Ook Hoensbroek-Centrum krijgt een eigen stevige investeringsagenda. Daarmee verbinden we gebiedsontwikkeling, voorzieningen, openbare ruimte, economie en veiligheid en zetten we de volgende stap in de versterking van het tweede centrum van onze gemeente.

Ons langjarige commitment aan Heerlen-Noord staat eveneens als een huis. In 2027 trekken we al middelen uit om de ontwikkeling van het sportpark Varenbeuk van de grond te krijgen. Daarnaast reserveren we deze periode € 1 miljoen voor het Uitvoeringsprogramma Mooie Focuswijken. Daarmee investeren we concreet in de kwaliteit van Vrieheide, GMS en Hoofdstraat-West en versterken we de basis: schoon, heel en veilig.

Duurzaam groeien binnen de grenzen van samenleving en natuur

Bloei betekent ook verantwoordelijkheid nemen voor de wereld die we doorgeven. Daarom gaan sociale en ecologische duurzaamheid in Heerlen hand in hand. Met ons Verduurzamingsoffensief helpen we inwoners hun woningen energiezuiniger, comfortabeler en betaalbaarder te maken. Met hulp van het Rijk intensiveren we die aanpak met € 1 miljoen.

Tegelijk mag de energietransitie onze ontwikkeling niet stilzetten. Daarom pakken we met een Aanvalsplan Netcongestie een van de grootste belemmeringen voor woningbouw, economische ontwikkeling en maatschappelijke voorzieningen aan.

Ook in onze ruimtelijke ontwikkeling verbinden we mens, natuur en samenleving. We stellen nieuw groen- en biodiversiteitsbeleid op en benutten gebiedsontwikkelingen om ook natuur en leefomgeving te versterken. Dierenwelzijn krijgt daarbij een vanzelfsprekende plaats: dieren worden bij evenementen niet ingezet voor vermaak. Zo laten we sociale, economische en ecologische vooruitgang hand in hand gaan.

Een overheid die levert

Onder al deze ambities ligt misschien wel de belangrijkste opdracht uit het Heerlens Akkoord: een betrouwbaar, dienstbaar en betrokken Heerlen. Grote ambities vragen om een organisatie die ze kan uitvoeren.

Daarom investeren we niet alleen in beleid, maar juist in uitvoeringskracht. We willen sneller kunnen schakelen, beter samenwerken en duidelijker zijn over wat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners van ons mogen verwachten. We luisteren naar signalen uit de stad, geven initiatiefnemers duidelijkheid en organiseren onze capaciteit rond de prioriteiten die we samen hebben gesteld.

Dat vraagt soms om scherpe keuzes. Maar juist door niet alles tegelijk te willen doen, kunnen we meer afmaken. Door te oogsten wat rijp is, te laten groeien wat perspectief heeft en te zaaien voor de toekomst, brengen we ambitie en realisme bij elkaar.

Dat is de rode draad van deze begroting. Balans betekent dat we onze financiën op orde houden, scherpe prioriteiten stellen en onze ambities uitvoerbaar maken. Bloei betekent dat we de ruimte die daarmee ontstaat gebruiken om te investeren in mensen, buurten, economie, natuur en de toekomst van onze stad.

Bij het opstellen van deze begroting hebben wij de provinciale begrotingscirculaire 2027 en de signalen van de toezichthouder nadrukkelijk meegenomen. De kern daarvan is helder: structureel en reëel evenwicht, realistische ramingen, geen structurele lasten dekken met incidentele middelen, aandacht voor meerjarenonderhoudsplannen en een zorgvuldige onderbouwing van investeringen en kapitaallasten.

Kortom, wij hebben de opmerkingen van de toezichthouder niet naast ons neergelegd, maar juist gebruikt om de begroting steviger, realistischer en meer in balans te maken. Dat past bij de manier waarop wij willen besturen: ambitieus, maar financieel degelijk.

Financieel verantwoordelijk: hoe we tot een sluitende begroting komen

De financiële positie van gemeenten blijft onder druk staan. Ook voor Heerlen vraagt dat om scherpe keuzes. In deze begroting actualiseren wij de ramingen, verwerken wij de gevolgen van landelijke ontwikkelingen en kiezen wij gericht voor ombuigingen, herprioritering en intensivering.

Vanuit het startsaldo van de begroting verwerken wij de actuele ontwikkeling van het gemeentefonds, hogere lasten in het sociaal domein en de actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan. Vooral de Wmo, jeugdzorg en beschermd wonen vragen extra aandacht, onder meer door vergrijzing, complexere hulpvragen en een tekort aan betaalbare woningen. Ook loon- en prijsontwikkelingen, kapitaallasten en andere autonome kostenstijgingen zijn meegenomen.

Om dit op te vangen, nemen wij ombuigingen (inclusief belastingen, heffingen en leges) voor. De totale opbrengst loopt op van € 8,1 miljoen in 2027 naar € 12,8 miljoen in 2030. Daarbij volgen wij de lijn uit het Heerlens Akkoord en de ladder van Lodewijks: eerst slimmer organiseren, dan doelmatiger werken, beter benutten van bestaande middelen en pas als laatste maatregelen die inwoners direct raken. De grootste besparingen komen uit organisatieontwikkeling, werk, economie en cultuur, onderwijs en voorzieningen, het sociaal domein, subsidies en gemeentelijke middelen, en vastgoed, grond en parkeren.

Tegelijk maken wij ruimte voor nieuwe ambities uit het Heerlens Akkoord. Hiervoor reserveren wij € 2,4 miljoen in 2027, oplopend tot circa € 3,8 miljoen per jaar vanaf 2028. Het accent ligt daarbij niet alleen op nieuw beleid, maar vooral op de uitvoering daarvan. Per saldo levert dit een sluitende begroting op. Dat is het resultaat van bewuste keuzes: streng op de kosten, scherp op prioriteiten, realistisch over wat kan en ambitieus over wat moet.

Tot Slot

Heerlen heeft vaker bewezen zichzelf opnieuw te kunnen uitvinden. Ook nu kijken we vooruit. Met vertrouwen in onze inwoners, in onze partners en in de kracht van een stad die niet afwacht, maar doet.

2. Programma's

2.1.0 Programma Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouders: Roel Wever, Tom Dragstra, Alain Janssen, Theo de Groot, Trudy Janssen, Casper Gelderblom

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma Bestuur en Ondersteuning?

We willen een betrouwbare, dienstbare en financieel gezonde gemeente zijn. Inwoners, ondernemers en partners moeten kunnen vertrouwen op wat we doen. We communiceren duidelijk, komen afspraken na en gaan zorgvuldig om met publieke middelen.

We versterken de positie en uitvoeringskracht van Heerlen. Door samenwerking en gerichte belangenbehartiging halen we kennis, invloed en investeringen naar onze stad. We benutten externe financiering om onze maatschappelijke ambities te ondersteunen. Samenwerking moet leiden tot concrete resultaten voor Heerlen en haar inwoners.

Onze dienstverlening is mensgericht, toegankelijk en begrijpelijk. Inwoners en ondernemers kunnen digitaal bij ons terecht en persoonlijk als dat nodig is. We zorgen voor duidelijke informatie en een herkenbare toegang tot gemeentelijke diensten. Daarmee versterken we het vertrouwen in de gemeente.

We houden onze financiën beheersbaar en richten onze keuzes op de lange termijn. Ambities moeten financieel haalbaar en uitvoerbaar zijn. Daarom wegen we maatschappelijke resultaten, financiële gevolgen en risico's in samenhang. We zetten beschikbare middelen zorgvuldig in en bewaken de financiële ruimte voor toekomstige keuzes.

Zo zorgen Bestuurskracht, Dienstverlening en Middelen en heffingen samen voor een gemeente die betrouwbaar handelt, dichtbij inwoners staat en haar ambities kan waarmaken.

2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

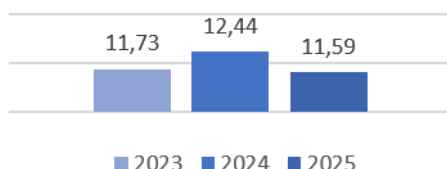
Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma Bestuur en Ondersteuning? (indicatoren)

Bestuur en Ondersteuning

Beleidsindicatoren

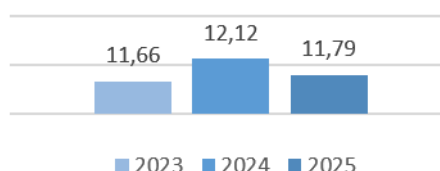
FORMATIE

per 1000 inwoners

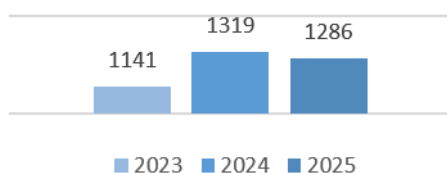
BEZETTING

per 1000 inwoners

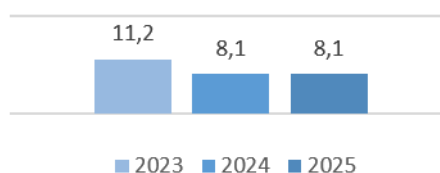
APPARAATSKOSTEN

in € per inwoner

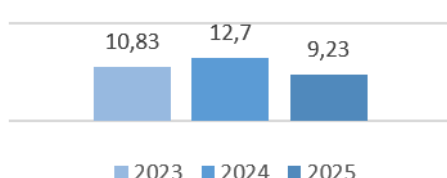
EXTERNE INHUUR

kosten inhuur/ totale loonsom

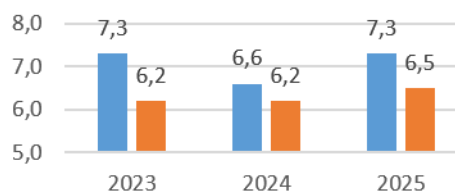
OVERHEAD

in % totale lasten

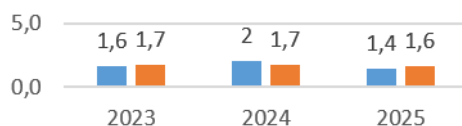
VERZUIMPERCENTAGE

in %

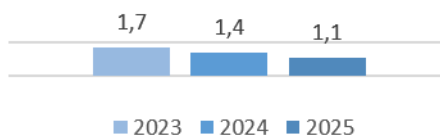
REALISATIE OPLEIDINGSKOSTEN ALS % VAN DE LOONSOM

in %

BEGROTING OPLEIDINGSBUDGET ALS % VAN DE LOONSOM

in %

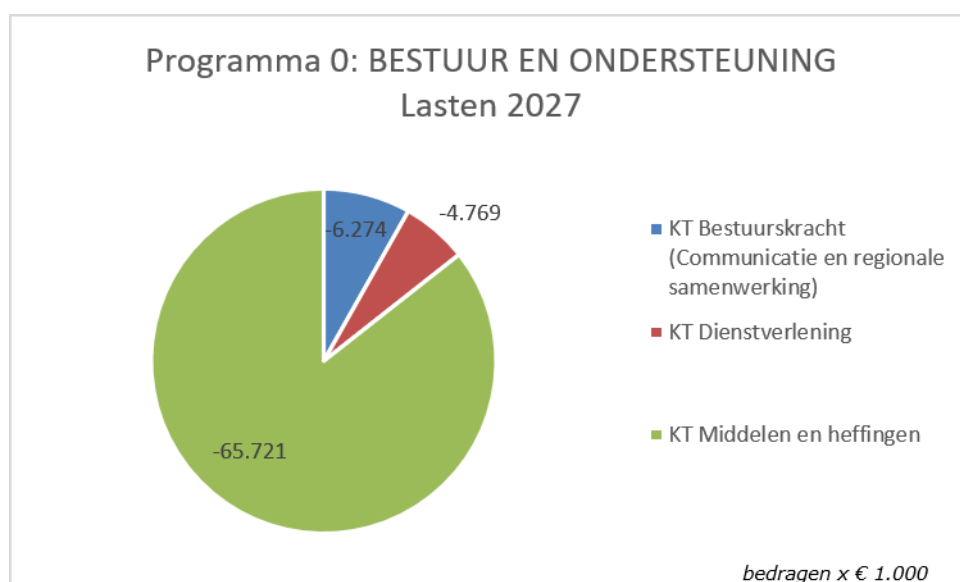
3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat zijn de risico's binnen het programma Bestuur en Ondersteuning gedurende deze bestuursperiode?

- Onzekerheid over het gemeentefonds en subsidiestromen met het Rijk, provincie en Europa kan de financiële ruimte beperken;
- Stijgende kosten, vooral binnen het sociaal domein, kunnen de gemeentelijke begroting verder onder druk zetten;
- Minder externe middelen en meer concurrentie kunnen onze mogelijkheden voor nieuwe investeringen beperken;
- Veranderingen in landelijke en Europese regels, fiscaliteit en financiering;
- Onvoldoende capaciteit op uitvoering en control;
- Versnipperde regionale belangen kunnen de gezamenlijke lobby- en uitvoeringskracht verminderen;
- Financiële ontwikkelingen rond rente, dividend, gemeentelijke grondprojecten, vastgoed en verbonden partijen kunnen tegenvallen;
- Vertraging of onvoldoende zichtbare resultaten kunnen het vertrouwen van inwoners, partners en financiers verminderen.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027:

Wat gaat het programma Bestuur en ondersteuning kosten?

Programma 0 - Bestuur en ondersteuning

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-81.048	-75.442	-76.764	-85.513	-87.157	-88.323
Baten	416.027	411.068	424.422	416.558	419.497	430.386
Totaal saldo van baten en lasten	334.979	335.625	347.658	331.046	332.340	342.062
Toevoeging reserves	-10.505	-325	-2.261	-200	-200	-200
Ottrekking reserves	4.148	-44	97	0	2.061	0
Resultaat	328.622	335.256	345.494	330.846	334.201	341.863

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Bestuurskracht (Communicatie en regionale samenwerking)	-9.624	-5.922	-6.274	-5.966	-6.040	-6.132
Dienstverlening	-1.653	-2.142	-2.449	-2.293	-2.267	-2.244
Middelen en heffingen	346.257	343.688	356.382	339.305	340.646	350.439
Bestemming	-6.357	-369	-2.164	-200	1.861	-200
Totaal	328.622	335.256	345.494	330.846	334.201	341.863

Bedragen x € 1.000

Kernthema Bestuurskracht

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Bestuurskracht?

Lobby en externe financiering

We stellen één investerings- en kansenagenda op en voeren deze uit. Daarmee verbinden we gemeentelijke ambities aan regionale, landelijke en Europese programma's. We zoeken actief naar subsidies bij Rijk, provincie Limburg, Europa en fondsen. We versterken het beheer, de monitoring en verantwoording van subsidies. Daarnaast bouwen we onze netwerken voor externe financiering verder uit.

Lobbyagenda

We voeren actief lobby in Den Haag, Brussel, Limburg en de Euregio. Daarbij richten we ons op woningbouw, economie, bereikbaarheid, Heerlen-Noord, ziekenhuiszorg, veiligheid en brede welvaart. We versterken onze positie binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het G40-stedennetwerk, Parkstad en Zuid-Limburg. Met regionale partners ontwikkelen we gezamenlijke lobbystrategieën.

Ten aanzien van de ziekenhuislobby kiezen wij ervoor om zowel een assertieve als een constructieve lijn te volgen.

Samenwerking en externe kansen

We versterken de samenwerking binnen de Stadsregio Parkstad, Zuid-Limburg en de Euregio. We benutten kansen rond kennisontwikkeling, universiteit, kunstmatige intelligentie, Einstein Telescope en medische logistiek. We bouwen de samenwerking met kennisinstellingen, bedrijven en overheden verder uit. Voor maatschappelijke opgaven ontwikkelen we samen uitvoeringsprogramma's en nieuwe strategische partnerschappen.

Communicatie en stadsmarketing

We versterken het stadsmerk Heerlen en dragen het Heerlense verhaal actief uit. Samen met partners ontwikkelen we de stadsmarketingorganisatie verder. We promoten Heerlen als woon-, werk-, kennis-, investerings- en cultuurstad. Heldere communicatie vergroot de betrokkenheid van inwoners. We verbinden communicatie vanaf het begin aan beleid en uitvoering.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Bestuurskracht?

Lobby en externe financiering

We actualiseren de investerings- en kansenagenda. We zoeken actief naar subsidies voor woningbouw en stedelijke vernieuwing, economie, bereikbaarheid, Heerlen-Noord en centrumontwikkeling. We volgen nieuwe financieringskansen bij Rijk, provincie en Europa. Bij veranderingen in landelijk beleid passen we onze aanpak hierop aan.

Lobbyagenda

We voeren gerichte lobby richting Rijk, provincie, Europa en Euregio. We versterken de bestuurlijke positie van Heerlen binnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, het G40-stedennetwerk en grensoverschrijdende netwerken. Daarbij richten we onze inzet op de belangrijkste opgaven en investeringskansen voor Heerlen.

Samenwerking en externe kansen

We versterken de samenwerking binnen Agenda Zuid-Limburg en Strategische Agenda Parkstad. En we bouwen de samenwerking met onderwijs, kennisinstellingen en economische partners verder uit. Daarmee vergroten we onze gezamenlijke kracht om kansen te benutten en plannen uit te voeren.

Communicatie en stadsmarketing

We ontwikkelen de stadsmarketingorganisatie verder en vergroten de zichtbaarheid van Heerlen. We communiceren actief over gemeentelijke resultaten en maatschappelijke ontwikkelingen. Tevens verbeteren we het contact met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Zo betrekken we belangrijke partners beter bij de ontwikkeling van de stad.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Bestuurskracht om dit te realiseren?

- Agenda Zuid-Limburg;
- Strategische Agenda Parkstad;
- Convenant Aken-Heerlen;
- Samenwerkingsovereenkomst Stedenband Amsterdam;
- Regio Deal Parkstad I en II;
- NOVI Uitvoeringsprogramma (Nationale Omgevingsvisie);
- MAHHL Jaarplan (Maastricht-Aken-Hasselt-Heerlen-Luik);
- Onderzoeken en samenwerkingsagenda's Tripool;
- Bidboek / Gebiedsvisie Heerlen-Centrum;
- Stadsmarketingstrategie Heerlen;
- Meerjarige lobby- en samenwerkingsafspraken binnen Parkstad, Zuid-Limburg, VNG en G40.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Bestuurskracht (Communicatie en regionale samenwerking)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-9.556	-5.922	-6.274	-5.966	-6.040	-6.132
Baten	-68	0	0	0	0	0
Totaal	-9.624	-5.922	-6.274	-5.966	-6.040	-6.132

Bedragen x € 1.000

Kernthema Dienstverlening

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Dienstverlening?

We stellen inwoners en ondernemers centraal in onze dienstverlening. Onze dienstverlening is mensgericht, toegankelijk en betrouwbaar. Inwoners moeten gemakkelijk contact met ons kunnen krijgen en begrijpen wat zij van ons mogen verwachten.

We bieden dienstverlening persoonlijk waar dat nodig of gewenst is en digitaal waar dat kan. Inwoners kunnen ons via verschillende kanalen bereiken. We houden fysieke dienstverlening beschikbaar en brengen deze beter onder de aandacht in buurten en wijken. Daarmee houden we onze dienstverlening toegankelijk voor inwoners die minder digitaal vaardig zijn.

We communiceren duidelijk en begrijpelijk. We beperken moeilijke taal en hebben extra aandacht voor laaggeletterde en anderstalige inwoners. Als schriftelijke informatie niet duidelijk genoeg is, bieden we de mogelijkheid om deze mondeling toe te lichten.

We ontwikkelen onze digitale dienstverlening verder. Via het Inwonersportaal krijgen inwoners meer inzicht in hun aanvragen, meldingen en gemeentelijke diensten. We benutten digitalisering om dienstverlening eenvoudiger en doelmatiger te maken, waarbij persoonlijk contact mogelijk blijft.

We werken met duidelijke servicenormen en volgen hoe inwoners en ondernemers onze dienstverlening ervaren. De resultaten gebruiken we om onze dienstverlening verder te verbeteren.

Zo werken we aan een gemeente die bereikbaar is, begrijpelijk communiceert en inwoners op een persoonlijke en betrouwbare manier helpt.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Dienstverlening?

In 2027 bieden we onze dienstverlening persoonlijk waar dat nodig of gewenst is en digitaal waar dat kan. Inwoners kunnen ons via verschillende kanalen bereiken. Persoonlijk contact blijft beschikbaar voor inwoners die daar behoefte aan hebben.

We breiden het Inwonersportaal verder uit. Inwoners krijgen hierdoor meer inzicht in de voortgang van gemeentelijke aanvragen, meldingen en diensten. We ontwikkelen onze digitale dienstverlening verder vanuit gebruiksgemak en toegankelijkheid.

We communiceren duidelijk en begrijpelijk. We beperken moeilijke taal en besteden extra aandacht aan inwoners die moeite hebben met lezen of de Nederlandse taal. Als schriftelijke informatie niet duidelijk is, kunnen inwoners een mondelinge toelichting krijgen.

We brengen de mogelijkheden voor fysieke dienstverlening in buurten en wijken beter onder de aandacht. Zo zorgen we dat inwoners voor wie digitale dienstverlening minder vanzelfsprekend is, toegang houden tot gemeentelijke ondersteuning.

We werken met duidelijke servicenormen en volgen hoe inwoners en ondernemers onze dienstverlening ervaren. De resultaten gebruiken we om verbeteringen door te voeren.

We benutten de ervaringen met de zaterdagopenstelling van Burgerzaken bij de verdere ontwikkeling van onze dienstverlening.

We onderzoeken in 2027 hoe we gemeentelijke ondersteuning eenvoudiger bereikbaar met één digitale servicepas. Inwoners krijgen hiermee overzichtelijk toegang tot regelingen en voorzieningen waarvoor zij in aanmerking komen. Dat voorkomt losse aanvragen, voorschieten van kosten en ingewikkelde declaraties. De pas kan worden ingezet voor onder meer sport, cultuur, mobiliteit, participatie en minimaregelingen. Ondersteuning wordt direct gekoppeld aan het doel waarvoor deze bedoeld is.

De servicepas is digitaal beschikbaar, maar ook als fysieke pas voor wie dat nodig heeft. Daarmee blijft de dienstverlening toegankelijk en inclusief voor alle Heerlenaren. We richten ons op minder administratieve lasten en meer samenhang in de uitvoering. Daarnaast beogen we beter inzicht in bereik, gebruik en effecten van gemeentelijke regelingen.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Dienstverlening om dit te realiseren?

- Visie op dienstverlening Met oog voor de Heerlenaar;
- Verordening Basisregistratie Personen 2014;
- Paspoortwet;
- Wet basisregistratie personen;
- Regeling briefadres 2024;
- Kieswet;
- Wet digitale overheid;
- Regels voor digitale toegankelijkheid;
- Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer;
- Omgevingswet;
- Algemene wet bestuursrecht.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Dienstverlening

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-4.601	-4.361	-4.769	-4.613	-4.586	-4.564
Baten	2.947	2.219	2.319	2.319	2.319	2.319
Totaal	-1.653	-2.142	-2.449	-2.293	-2.267	-2.244

Bedragen x € 1.000

Kernthema Middelen en heffingen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Middelen en heffingen?

Gezonde en beheersbare financiën

We werken toe naar een structureel sluitende begroting en een gezond financieel meerjarenperspectief. We volgen de aanbevelingen en aandachtspunten van de provincie actief op. We versterken de financiële sturing en volgen tijdig of doelen en budgetten worden gehaald. Bij ambities wegen we maatschappelijke resultaten, structurele dekking, risico's, beheerlasten en uitvoerbaarheid in samenhang.

Financiering en risicobeheersing

We beheren onze financiering, schulden en beschikbare middelen zorgvuldig. We versterken de beheersing van financiële risico's en zorgen voor voldoende financiële buffers. We benutten subsidies en andere externe financieringsmogelijkheden om gemeentelijke ambities te ondersteunen; hierbij zoeken we actief naar domein overstijgende koppelkansen.

Heffingen, deelnemingen en inkomsten

We zorgen voor een zorgvuldige heffing en inning van lokale belastingen en leges. We beheren gemeentelijke deelnemingen, aandelen en dividendinkomsten zorgvuldig. Daarbij bewaken we steeds de financiële belangen van de gemeente.

Vastgoed, gronden en bedrijfsvoering

We beheren gemeentelijk vastgoed, gronden en grondexploitaties actief en doelmatig. We onderzoeken de mogelijkheden om vastgoed te verkopen waar dit relevant is. Zo ondersteunen we een betrouwbare bedrijfsvoering en betere financiële besluitvorming.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Middelen en heffingen?

Begroting en financiële sturing

We stellen een financieel solide begroting en meerjarenraming op. We volgen ontwikkelingen rond het gemeentefonds, overheidsfinanciën en landelijke herverdelingen. We verbeteren de informatie waarmee we sturen, volgen en verantwoorden. Zo krijgen bestuur en organisatie tijdig inzicht in financiële ontwikkelingen en afwijkingen.

Financiering en risicobeheersing

We actualiseren onze risicoanalyses en versterken de beheersing van financiële risico's. We bewaken daarbij ook ons weerstandsvermogen. Bij het aantrekken en beheren van geld beperken we rente- en financieringsrisico's. We zetten beschikbare middelen doelmatig in.

Inkomsten en deelnemingen

We benutten subsidies en andere externe financieringsmogelijkheden. We zorgen voor een zorgvuldige heffing en inning van lokale belastingen en leges. We volgen de financiële ontwikkelingen bij verbonden partijen en gemeentelijke deelnemingen. Daarbij bewaken we de verwachte dividendinkomsten.

Vastgoed, gronden en bedrijfsvoering

We sturen actief op gemeentelijk vastgoed, gronden en grondexploitaties binnen de vastgestelde kaders. We volgen de financiële ontwikkeling en risico's en sturen bij als dat nodig is. We beheren gemeentelijke kapitaalgoederen binnen de vastgestelde financiële en beleidsmatige kaders. We verbeteren onze werkwijzen om middelen doelmatig en beheersbaar in te zetten.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Middelen en heffingen om dit te realiseren?

- Financiële Verordening 2024;
- Nota Risico's en Weerstandsvermogen;
- Treasurystatuut;
- Nota Reserves en Voorzieningen 2018;
- Beleidsnota Lokale Heffingen;
- Nota Verbonden Partijen 2017;
- Legesverordening.

Uitwerking van kernthema en beleid in:

- Paragraaf Financiering;
- Paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing;
- Paragraaf Verbonden Partijen;
- Paragraaf Grondbeleid;
- Paragraaf Bedrijfsvoering;
- Paragraaf Lokale Heffingen.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Middelen en heffingen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-66.892	-65.160	-65.721	-74.935	-76.532	-77.628
Baten	413.148	408.849	422.102	414.239	417.178	428.066
Totaal	346.257	343.688	356.382	339.305	340.646	350.439

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Gevel stadhuis	600			
MJOP vastgoed gebouwen met MOP	279	279	279	279
Totaal	879	279	279	279

Bedragen x € 1.000

2.1.1 Programma Veiligheid

Portefeuillehouder: Roel Wever

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma Veiligheid?

We willen een veilig, leefbaar en weerbaar Heerlen. Inwoners moeten zich veilig voelen in hun buurt, op school, online en thuis. Veiligheid betekent voor ons meer dan de afwezigheid van overlast en criminaliteit. Het gaat ook om vertrouwen, verbondenheid en een omgeving waarin inwoners zichzelf kunnen zijn.

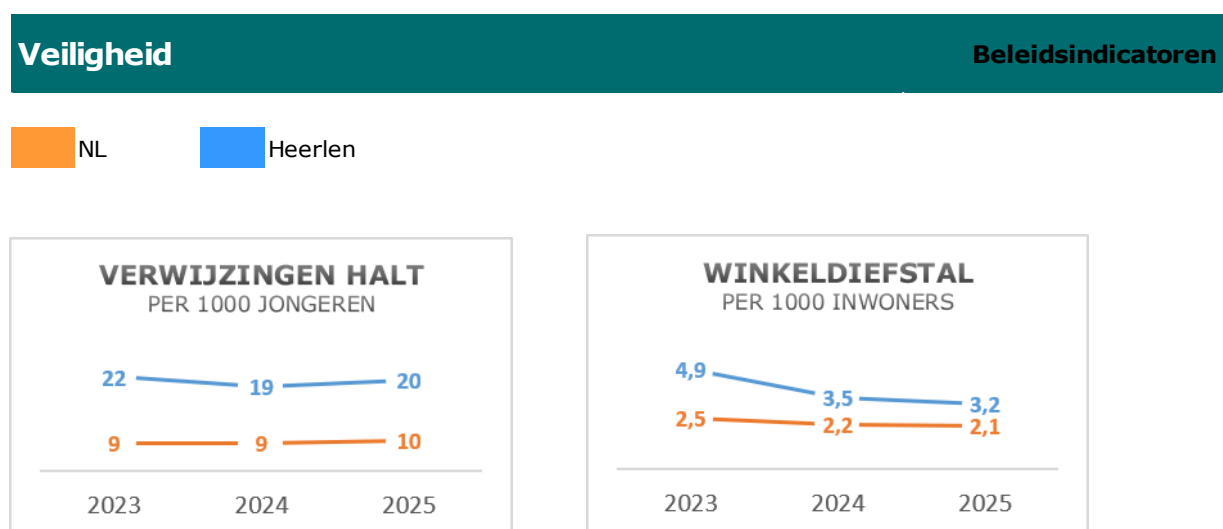
We willen sterke en veerkrachtige buurten, met perspectief en onderling vertrouwen. Inwoners, partners en gemeente dragen samen bij aan veiligheid en leefbaarheid. Daarbij verbinden we preventie, sociale samenhang, zichtbaarheid en handhaving. We willen voorkomen dat jongeren in criminaliteit terechtkomen of daarin verder afglijden. Tegelijk stellen we duidelijke grenzen aan gedrag dat inwoners en buurten onveilig maakt.

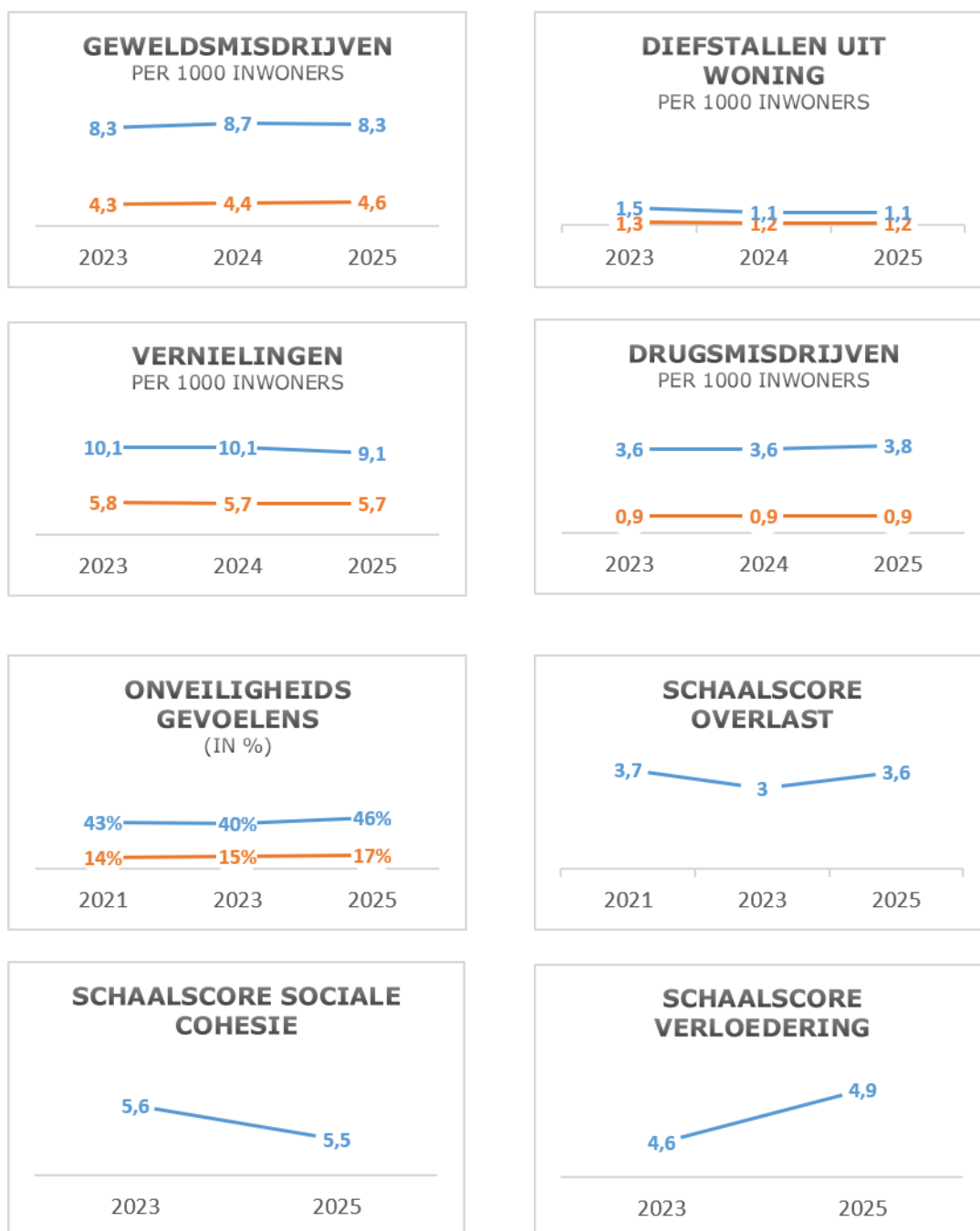
We willen een weerbare stad die voorbereid is op crises en langdurige verstoringen. Denk aan digitale dreigingen, overstromingen, energie-uitval, maatschappelijke onrust en pandemieën. We willen de gevolgen daarvan voor inwoners en de stad zoveel mogelijk beperken.

Een goede voorbereiding vraagt om weerbare inwoners en buurten. Daarom willen we dat inwoners weten wat zij bij een crisis kunnen verwachten en wat zij zelf kunnen doen. Samenwerking, voorbereiding en duidelijke communicatie vormen daarvoor de basis.

2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma Veiligheid? (indicatoren)

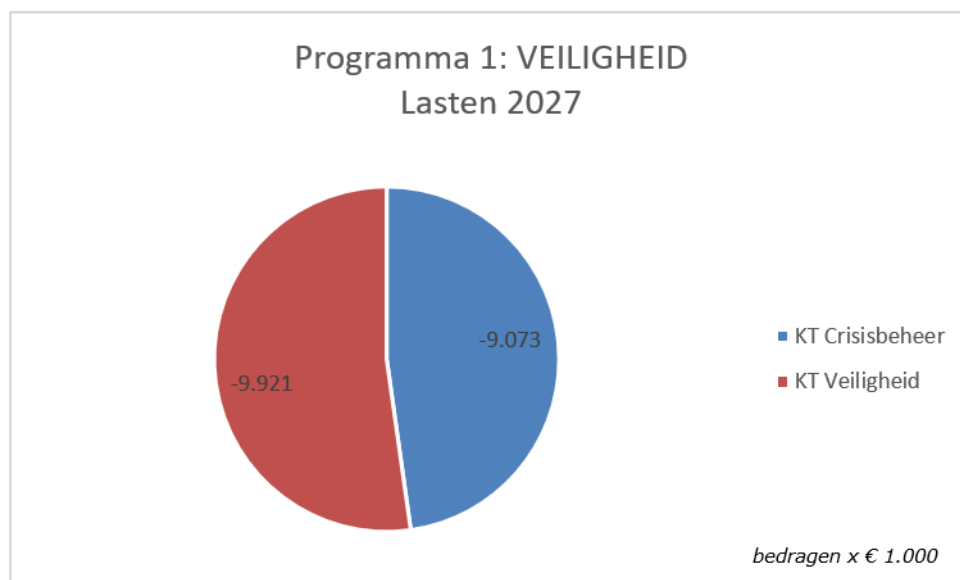
3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat zijn de risico's binnen het programma Veiligheid gedurende deze bestuursperiode?

- Veiligheidsvraagstukken worden complexer en hangen steeds vaker samen met sociale problemen in buurten.
- Beperkte capaciteit bij politie, zorg- en veiligheidspartners kan een snelle en effectieve aanpak belemmeren. Hierdoor kan criminaliteit meer ruimte krijgen.
- Regels over privacy en gegevensdeling kunnen samenwerking bemoeilijken bij complexe veiligheids- en overlastsituaties.
- Een grote ramp, crisis of internationale spanning kan langdurig veel gemeentelijke capaciteit vragen.
- Onvoldoende beschikbare, opgeleide en geoefende medewerkers kan de inzet van de crisisorganisatie en veiligheidsaanpak beperken.

- Tijdelijke externe financiering kan de voortzetting van effectieve veiligheidsaanpakken onder druk zetten.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027: Wat gaat het programma Veiligheid kosten?

Programma 1 - Veiligheid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-19.006	-17.499	-18.994	-19.745	-20.121	-20.461
Baten	3.985	180	260	261	261	261
Totaal saldo van baten en lasten	-15.021	-17.319	-18.734	-19.484	-19.860	-20.200
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	84	0	0	0	0	0
Resultaat	-14.937	-17.319	-18.734	-19.484	-19.860	-20.200

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Crisisbeheer	-8.294	-8.640	-9.073	-9.417	-9.758	-10.107
Veiligheid	-6.727	-8.679	-9.661	-10.067	-10.102	-10.093
Bestemming	84	0	0	0	0	0
Totaal	-14.937	-17.319	-18.734	-19.484	-19.860	-20.200

Bedragen x € 1.000

Kernthema Crisisbeheer

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Crisisbeheer?

We zorgen voor een weerbare en goed voorbereide gemeente. We kennen en volgen de belangrijkste risico's voor Heerlen. Zo kunnen we inspelen op nieuwe dreigingen en veranderende omstandigheden.

Samen met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg versterken we de voorbereiding op crises, rampen en langdurige verstoringen. We actualiseren onze crisisplannen regelmatig en toetsen of deze uitvoerbaar zijn. Duidelijke communicatie met inwoners krijgt daarbij extra aandacht. Zo weten inwoners wat zij bij een crisis kunnen verwachten en wat zij zelf kunnen doen.

We oefenen met verschillende crisissituaties. Daarbij richten we ons onder meer op uitval van voorzieningen, maatschappelijke onrust, klimaatincidenten en digitale dreigingen. Zo zorgen we dat onze crisisorganisatie snel en goed kan handelen wanneer dat nodig is.

We versterken de digitale veiligheid van de gemeentelijke organisatie. Samen met partners in Heerlen en de regio vergroten we de weerbaarheid van belangrijke voorzieningen en dienstverlening. Daarmee beperken we de gevolgen wanneer deze tijdelijk uitvallen.

Onze crisisorganisatie beweegt mee met nieuwe risico's en ontwikkelingen. Zo versterken we de professionele voorbereiding én de weerbaarheid van Heerlen als stad.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Crisisbeheer?

We verbeteren in 2027 de continuïteit van onze eigen organisatie tijdens crises en langdurige verstoringen. We werken verder aan de voorbereiding op uitval van belangrijke voorzieningen. We versterken onze samenwerking met partners, waaronder Defensie. De actiepunten die hieruit volgen, voeren en oefenen we in 2027 uit.

Via de Veiligheidsregio Zuid-Limburg leveren we dag en nacht onze bijdrage aan goede hulpverlening. Dat doen we vanuit onze gemeentelijke taken en samen met andere hulpdiensten en crisispartners.

In 2027 werken we voor het eerst met de nieuwe inrichting van onze gemeentelijke crisisorganisatie. Nieuwe functionarissen binnen de crisisteams en Bevolkingszorg worden voorbereid op bestaande én nieuwe risico's. We oefenen verschillende scenario's en versterken de vaardigheden die nodig zijn om in crisisteams goed samen te werken.

We informeren inwoners en bedrijven over risico's en over wat zij zelf kunnen doen. Zo bieden we duidelijk handelingsperspectief en versterken we de gezamenlijke weerbaarheid.

Bij incidenten leveren we gemeentelijke hulp aan inwoners. We zorgen waar nodig voor opvang van mensen en dieren en voor nazorg. We delen kennis en leren van incidenten en oefeningen. Daarmee verkleinen we risico's en verbeteren we onze crisisaanpak.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Crisisbeheer om dit te realiseren?

- Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2024 – 2027;
- Samen Veilig – Meerjarenbeleidsplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 – 2027;
- Crisisplan Veiligheidsregio Zuid-Limburg 2024 – 2027;
- VTH-Beleid Omgevingsrecht 2023-2026 (Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving Omgevingsrecht).

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Crisisbeheer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-8.502	-8.640	-9.073	-9.417	-9.758	-10.107
Baten	208	0	0	0	0	0
Totaal	-8.294	-8.640	-9.073	-9.417	-9.758	-10.107

Bedragen x € 1.000

Kernthema Veiligheid

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Veiligheid?

We versterken de sociale veiligheid en leefbaarheid in onze buurten met de aanpak Sociaal Veilig. Binnen deze aanpak verbinden we veiligheid, zorg, preventie en leefbaarheid. We ontwikkelen de doorbraakmethode verder om complexe situaties beter te herkennen en aan te pakken. We hebben innovatie in het veiligheidsdomein hoog in het vaandel staan en werken daaraan bijvoorbeeld via Pulse Twin.

We pakken ondermijnende criminaliteit en complexe overlast aan via het Interventieteam. We treden bestuurlijk op tegen drugscriminaliteit en sluiten panden die hiervoor worden gebruikt. In Parkstad werken we samen met het ACT!-interventieteam om ondermijnende criminaliteit tegen te gaan.

Via het Informatieknooppunt Leefbaarheid en Veiligheid gebruiken we gegevens om ontwikkelingen vroeg te herkennen. Dit helpt ons om mensen en middelen gericht in te zetten. Bij jeugdcriminaliteit werken we met Preventie met Gezag. We signaleren risico's vroeg, voorkomen dat jongeren afglijden en gebruiken repressieve interventies indien dit noodzakelijk is.

We zorgen voor zichtbaar en buurtgericht toezicht. Buitengewoon opsporingsambtenaren, waaronder jeugd- en ondermijningsboa's, en toezichthouders reageren op signalen en controleren de naleving van regels. Dat doen zij in de openbare ruimte en bij woningen en bedrijven. Als regels worden overtreden, treden we snel en duidelijk op.

We versterken onze toezicht- en handavingsorganisatie zodat deze professioneel, daadkrachtig en dichtbij inwoners kan werken.

We versterken positieve veiligheid in buurten. We verbinden veiligheid aan sociale samenhang, inclusie en gelijke kansen. We willen dat inwoners zichzelf kunnen zijn en zich veilig voelen. Daarom hebben we aandacht voor het voorkomen van discriminatie, intimidatie en uitsluiting.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Veiligheid?

We zetten de aanpak Sociaal Veilig voort. In Heerlen-Noord gebruiken we veiligheidsanalyses bij ruimtelijke plannen. Zo krijgt het voorkomen van onveiligheid al bij het ontwerp aandacht. Gezinscoaches ondersteunen gezinnen met meerdere problemen om vastgelopen situaties te doorbreken.

We voeren Preventie met Gezag uit volgens het uitvoeringsplan. We zetten onder meer de Integrale Jeugdaanpak Parkstad, jeugdboa's, straatcoaches en Halt in. We zetten Alleen Jij Bepaalt, re-integratieofficiërs en intensieve begeleiding naar opleiding, werk of dagbesteding voort. Deze inzet helpt voorkomen dat jongeren verder afglijden in criminaliteit. Het Jeugdinterventieteam zorgt voor een gecoördineerde aanpak van actuele jeugdoverlast door grenzen te stellen en te handhaven. We zetten daarbij in op een regionale en gemeentegrensoverschrijdende aanpak, omdat jongeren niet alleen binnen gemeentegrenzen bewegen.

We pakken ondermijning en ernstige overlast gericht aan. Bij drugscriminaliteit sluiten we panden. Bij ernstige overlast zetten we gebiedsverboden in. Tegen straatdealers leggen we een last onder dwangsom op. We verhogen de bestuurlijke boetes. Bij complexe situaties op het gebied van zorg en veiligheid werken we samen met het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad en binnen de aanpak Geweld in Afhankelijkheidsrelaties. Waar nodig combineren we preventieve en handhavende maatregelen rond personen.

We werken met de politie en andere parkstad gemeenten aan een 'Deltaplan politie parkstad' om de veiligheidssituatie, met intensievere en gerichtere politie inzet, te verbeteren.

We openen het Centrum Veiligheid, Leefbaarheid, Zorg en Recht in Hoensbroek. Hierdoor zijn politie, buitengewoon opsporingsambtenaren en andere partners zichtbaarder en beter bereikbaar voor inwoners.

We versterken dat ondersteunend werken via Pulse Twin. We onderzoeken digitale technieken om integriteitsonderzoeken sneller te behandelen. We maken toezichthouders zichtbaarder en aanspreekbaarder in buurten. Daarnaast bereiden we de aanbesteding van het cameratoezicht voor en voeren deze uit.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Veiligheid om dit te realiseren?

- Algemene Plaatselijke Verordening (APV);
- Kadernota Leefbaarheid en Veiligheid 2024 – 2027;
- Evenementenbeleid facilitering en locaties;
- Damoclesbeleid Heerlen;
- Verordening bestuurlijke boete handhaving overlast in de openbare ruimte 2024;
- Beleidsregels dwangsommen straathandel drugs en meevoeren inbrekerswerktuigen;
- Horecasanctiebeleid;
- Beleidsregels beoordeling norm slecht levensgedrag;
- Beleidsregels verdeling exploitatievergunningen coffeeshops Heerlen;
- Coffeeshopbeleid Heerlen;
- Handhavingsbeleid Digitaal Opkopers Register Heerlen;
- Sanctiebeleid Heerlen - (illegale) seksinrichtingen, escortbedrijven en thuisprostitutie;
- BIBOB-beleid;
- Handhavingsbeleid Experiment gesloten coffeeshopketen;
- VTH-Beleid Omgevingsrecht 2023-2026, Alcoholwet en APV met betrekking tot Wet op de kansspelen en terrasvergunning);
- Plan van Aanpak Preventie met Gezag juni 2026-2029.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Veiligheid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-10.504	-8.859	-9.921	-10.328	-10.363	-10.354
Baten	3.777	180	260	261	261	261
Totaal	-6.727	-8.679	-9.661	-10.067	-10.102	-10.093

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Migratie camerasysteem handhaving	1.250			
Bodycams	50			
Totaal	1.300	0	0	0

Bedragen x € 1.000

2.1.2 Programma Verkeer en vervoer

Portefeuillehouder: Trudy Janssen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma Verkeer en vervoer?

We willen een bereikbaar, verkeersveilig en leefbaar Heerlen. Inwoners en bezoekers moeten zich veilig, makkelijk en betaalbaar kunnen verplaatsen. Daarbij hebben we aandacht voor verschillen tussen buurten en doelgroepen.

We willen goede verbindingen binnen Heerlen, met de regio en grensoverschrijdend. Lopen, fietsen, openbaar vervoer en auto hebben hierin ieder een plek. Goede bereikbaarheid ondersteunt de toegang tot werk, onderwijs, zorg en voorzieningen. Tevens draagt bereikbaarheid bij aan de economische ontwikkeling van onze stad en gezondheid van onze inwoners.

We willen de verkeersveiligheid verbeteren. Daarbij hebben we extra aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers en voor veilige en toegankelijke routes en oversteekplaatsen.

Een goed onderhouden openbare ruimte draagt bij aan bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid. Daarom streven we naar wegen, straten en pleinen die veilig, toegankelijk en goed bruikbaar zijn. We willen het beheer en onderhoud meer laten aansluiten op wat buurten, bewoners en ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie nodig hebben.

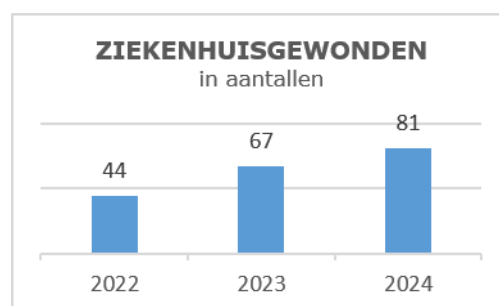
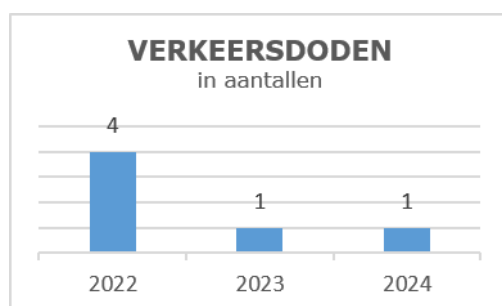
We werken daarnaast aan een duurzame en toekomstbestendige openbare ruimte. Daarbij houden we rekening met de overgang naar duurzame energie en een doelmatig gebruik van grondstoffen en materialen.

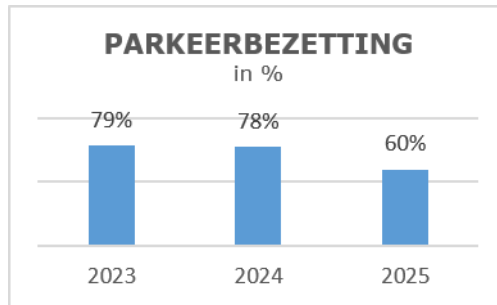
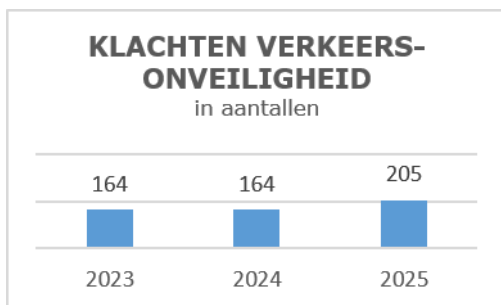
2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma Verkeer en vervoer? (indicatoren)

Verkeer en Vervoer Beleidsindicatoren

 NL Heerlen

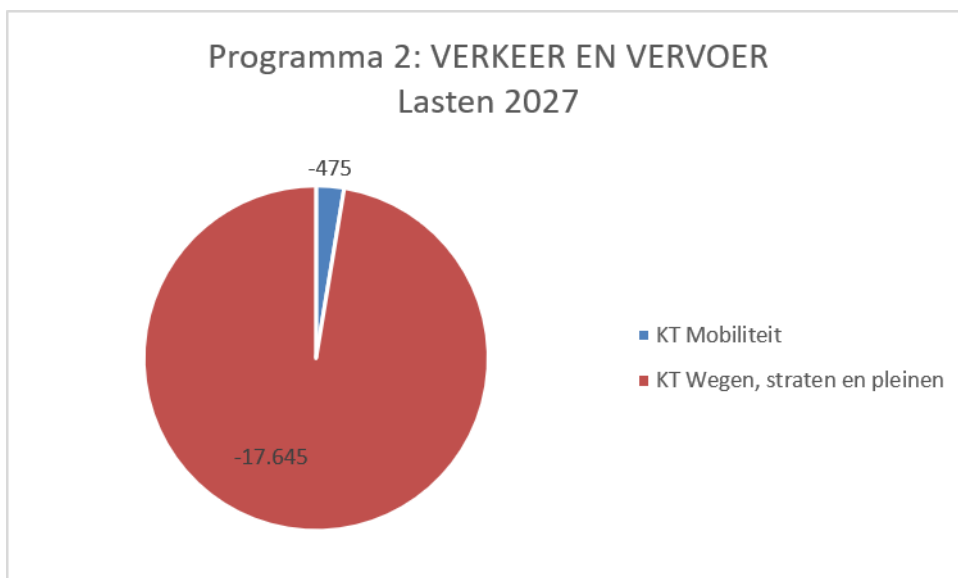
3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat zijn de risico's binnen het programma Verkeer en vervoer gedurende deze bestuursperiode?

- Stijgende kosten kunnen het beheer, onderhoud en geplande investeringen in de openbare ruimte onder druk zetten;
- Uitstel van noodzakelijk onderhoud kan de kwaliteit en veiligheid van de openbare ruimte verminderen en op termijn leiden tot hogere kosten;
- De uitbreiding van het elektriciteits- en warmtenet is afhankelijk van samenwerking met energie- en warmtebedrijven. Vertraging kan gevolgen hebben voor werkzaamheden en ontwikkelingen in de openbare ruimte;
- Werkzaamheden aan kabels en leidingen kunnen leiden tot vertraging, extra kosten en hinder voor inwoners;
- Extreem weer kan gevolgen hebben voor de kwaliteit, veiligheid en bereikbaarheid van de openbare ruimte en leiden tot extra onderhoud;
- Registratiegraad van de verkeersongevallen.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027:

Wat gaat het programma Verkeer en vervoer kosten?

Programma 2 - Verkeer en vervoer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-17.403	-17.144	-18.119	-18.457	-18.770	-18.901
Baten	2.912	1.805	1.872	1.910	1.910	1.910
Totaal saldo van baten en lasten	-14.490	-15.339	-16.247	-16.547	-16.860	-16.991
Toevoeging reserves	-64	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	785	0	0	0	0	0
Resultaat	-13.769	-15.339	-16.247	-16.547	-16.860	-16.991

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Mobiliteit	-446	-469	-475	-446	-445	-444
Wegen, straten en pleinen	-14.044	-14.869	-15.772	-16.101	-16.415	-16.548
Bestemming	721	0	0	0	0	0
Totaal	-13.769	-15.339	-16.247	-16.547	-16.860	-16.991

Bedragen x € 1.000

Kernthema Mobiliteit

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Mobiliteit?

We werken aan een veilig, bereikbaar en leefbaar Heerlen. Verkeersveiligheid staat daarbij voorop, met extra aandacht voor scholen en kwetsbare verkeersdeelnemers. Op wegen waar dit de veiligheid en leefbaarheid verbetert en het mogelijk te maken is, verlagen we stapsgewijs de maximumsnelheid van 50 naar 30 kilometer per uur. We verbeteren routes voor voetgangers en fietsers en maken oversteken veiliger en toegankelijker.

We zorgen voor goede verbindingen binnen Heerlen en met de regio. Daarbij hebben we aandacht voor belangrijke economische locaties, zoals Avantis en Trilandis. We zetten ons samen met onze partners in voor goed openbaar vervoer en betere aansluitingen tussen openbaar vervoer, fietsen en lopen.

We ontwikkelen het parkeerbeleid en deelmobiliteit verder. Daarbij houden we rekening met bewoners, bezoekers, ondernemers en nieuwe ontwikkelingen. We breiden de laadinfrastructuur uit in aansluiting op de vraag en de beschikbare ruimte op het elektriciteitsnet.

Bij woningbouw en gebiedsontwikkeling nemen we mobiliteit vanaf het begin mee. Voor gemeentegrensoverschrijdende opgaven werken we samen met de regio, provincie en het Rijk.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Mobiliteit?

In 2027 richten we ons op locaties waar de verkeersveiligheid het meest onder druk staat. We verbeteren veilige schoolroutes en pakken prioritaire schoolomgevingen aan. We bereiden de omzetting van 50 naar 30 kilometer per uur voor op wegen waar dit de verkeersveiligheid en leefbaarheid aantoonbaar verbetert.

We verbeteren fietsverbindingen en verbindingen met het openbaar vervoer. Daarbij werken we onder meer aan de verbinding tussen woonwijken, Avantis en Trilandis en aan de doorfietsroute Sittard-Avantis. We werken andere belangrijke verbindingen verder uit. We zetten de lobby voor de intercityverbinding Eindhoven-Heerlen-Aken voort.

De parkeerplaats CBS weg wordt niet als zelfstandige voorziening aangelegd, maar zal onderdeel uit gaan maken van de nieuwe ontwikkelingen binnen de gebiedsontwikkeling Oranje Nassapark. Gelet hierop zal thans ook de verdere uitwerking van straatparkeren in het centrum niet afzonderlijk worden opgepakt, maar betrokken worden bij de verdere uitwerking van het centrum.

We dragen bij aan de voorbereiding van de nieuwe concessie voor het openbaar vervoer vanaf 2032. Daarbij kijken we eveneens naar goede aansluitingen tussen verschillende vormen van vervoer.

We evalueren het parkeerbeleid en werken dit verder uit. Daarbij bieden we ruimte voor maatwerk als dat verantwoord is. We ontwikkelen deelmobiliteit verder als aanvulling op lopen, fietsen en openbaar vervoer.

We pakken gevaarlijk verkeersgedrag gericht aan, vooral in het centrum. Daarbij hebben we onder meer aandacht voor scooters en fietsen met brede banden. We breiden laadvoorzieningen uit, rekening houdend met de behoefte en de beschikbare ruimte op het elektriciteitsnet.

Tot slot werken we met regionale partners aan mobiliteitsopgaven die over gemeentegrenzen heen gaan en aan gezamenlijke lobby.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Mobiliteit om dit te realiseren?

- Mobiliteitsvisie 'Heerlen in Beweging' 2019;
- 'Visie op Mobiliteit' Parkstad 2020;
- Mobiliteitsvisie Zuid-Limburg 2020;
- Mobiliteitsplan Limburg "Slim op weg naar morgen" 2018;
- Parkeernota 'Visie en Ambitiedocument' 2016;
- Fietsplan Heerlen 'Van Autostad Heerlen naar fietsstad Heerlen' 2022;
- Nota Mobiliteitsnormen Heerlen 2023;
- Verkeersveiligheidsplan Heerlen 2024.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Mobiliteit

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-456	-469	-475	-446	-445	-444
Baten	9	0	0	0	0	0
Totaal	-446	-469	-475	-446	-445	-444

Bedragen x € 1.000

Kernthema Wegen, straten en pleinen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Wegen, straten en pleinen?

We zorgen voor een schone, veilige en een onderhouden openbare ruimte. Daarbij werken we buurtgericht en betrekken we inwoners bij hun leefomgeving.

We onderzoeken of we het onderhoud meer in eigen regie kunnen uitvoeren. Daarbij sluiten we aan bij wat in buurten nodig is. We stimuleren initiatieven van bewoners die bijdragen aan hun leefomgeving.

We pakken afvaldumpingen aan en richten de handhaving daarop structureel in. We voorkomen en bestrijden invasieve exoten die schade veroorzaken aan de openbare ruimte en natuur.

Voor de regie op de ondergrond stellen we de Algemene verordening Ondergronds Infrastructuur op. Dit wordt aangevuld met een handboek kabels en leidingen Heerlen, dit geeft duidelijke regels voor werkzaamheden in de ondergrondse infrastructuur.

Samen met energie- en warmtebedrijven zetten we in op uitbreiding van het elektriciteits- en warmtenet. Daarbij houden we rekening met de gevolgen en impact op de openbare ruimte.

We voeren het duurzaamheidsbeleid en de circulaire routekaart uit. Daarmee zetten we in op hergebruik van grondstoffen en materialen en verminderen we het gebruik van nieuwe grondstoffen.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Wegen, straten en pleinen?

In 2027 werken we aan de kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van de openbare ruimte. We bereiden het onderhoud en de benodigde investeringen voor de komende jaren voor.

We evalueren de verhouding tussen de gewenste kwaliteit van de openbare ruimte en de beschikbare middelen. De uitkomsten gebruiken we voor eventuele beleidsmatige en financiële keuzes.

We stellen investeringsnota's voor 2027-2031 op voor verhardingen, openbare verlichting en civiel-technische kunstwerken. We maken een meerjarige integrale investeringsplanning voor het onderhoud van de openbare ruimte. Daarmee brengen we de onderhoudsopgaven en benodigde investeringen voor de komende jaren in samenhang in beeld.

We hebben extra aandacht voor kwetsbare verkeersdeelnemers. Daarom stellen we een plan op voor de aanpassing van trottoirs en oversteekplaatsen. Hiermee brengen we in beeld welke aanpassingen nodig zijn om de veiligheid en toegankelijkheid te verbeteren.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Wegen, straten en pleinen om dit te realiseren?

- Integrale nota kwaliteit voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte (IBOR);
- Visie Waardevolle Buitenruimte;
- Handboek Openbare Ruimte;
- Nota Gladheidbestrijding en Uitvoeringsplan Gladheidbestrijding 2027;
- Wegenlegger;
- Wegverhardingsnota 2027-2032;

- Beleidsplan Openbare Verlichting 2016;
- Beheerplan civieltechnische kunstwerken 2023-2027;
- OGN-overeenkomst gemeente en nutsbedrijven;
- Samenwerkingsovereenkomst KPN;
- Nota inrittenbeleid 2025;
- Nota drempelvrees 2004;
- Beleidsregels rijden in voetgangersgebied 2014;
- Voetgangers-oversteekvoorzieningen 2005.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Wegen, straten en pleinen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-16.947	-16.675	-17.645	-18.011	-18.325	-18.458
Baten	2.903	1.805	1.872	1.910	1.910	1.910
Totaal	-14.044	-14.869	-15.772	-16.101	-16.415	-16.548

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Mobiliteitsvisie Heerlen in beweging	2.530	2.060	1.500	1.500
IBOR	1.720	1.720	1.720	1.720
Civieltechnische kunstwerken	698	562	562	562
Actieplan fiets	465			
5 Pleintjes	300			
Verkeersregelininstallaties	280	220	253	260
Openbare verlichting vvi masten	188	188	188	188
Openbare verlichting vvi armaturen	79	79	79	79
Sportcluster Nieuw Lotbroek				500
Totaal	6.259	4.829	4.302	4.809

Bedragen x € 1.000

2.1.3 Programma Economie

Portefeuillehouder: Alain Janssen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma Economie?

We willen een sterke en toekomstbestendige economie die bijdraagt aan brede welvaart. Economische ontwikkeling moet (toekomstige) inwoners perspectief bieden en de leefbaarheid van onze stad versterken.

We willen dat Heerlen een aantrekkelijke stad is om te ondernemen, werken en innoveren. Bestaande bedrijven moeten zich kunnen ontwikkelen en nieuwe bedrijvigheid moet ruimte krijgen. Een sterk midden- en kleinbedrijf en aantrekkelijke werklocaties dragen hieraan bij.

We versterken Heerlen als kennis- en innovatiestad. Daarbij richten we ons op sterke economische clusters rond medische technologie (logistiek), data en kunstmatige intelligentie, zorginnovatie en vrijetijdseconomie. Kennis, innovatie en ondernemerschap versterken samen onze economische positie.

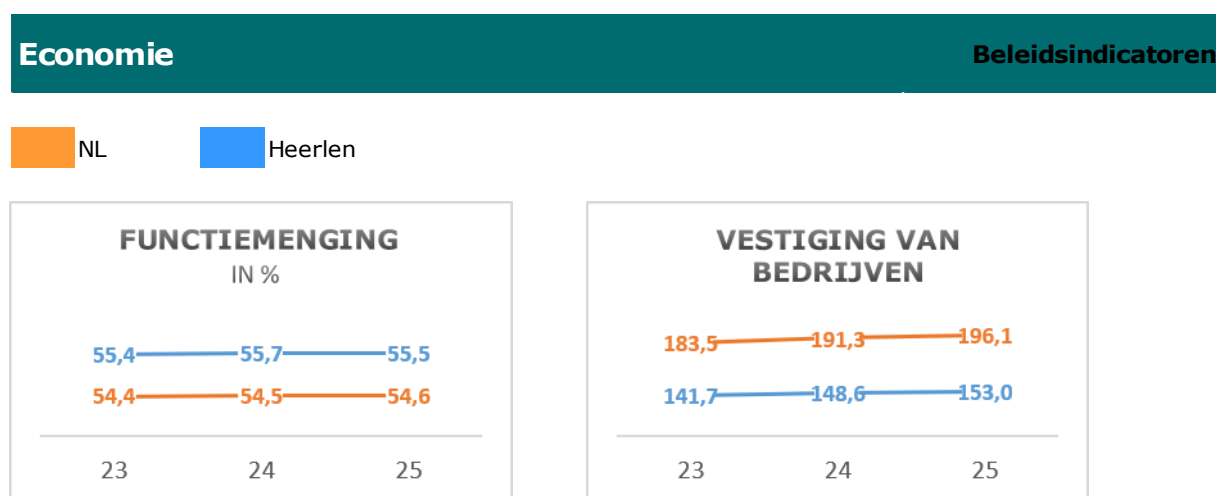
We willen aantrekkelijke en compacte kernwinkelgebieden met een passend winkelaanbod in ieder stadsdeel.

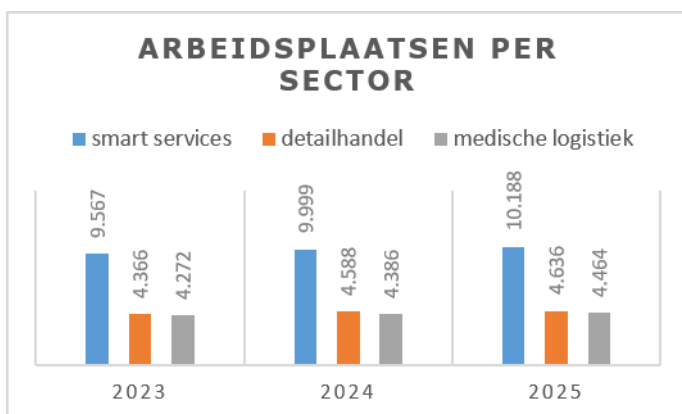
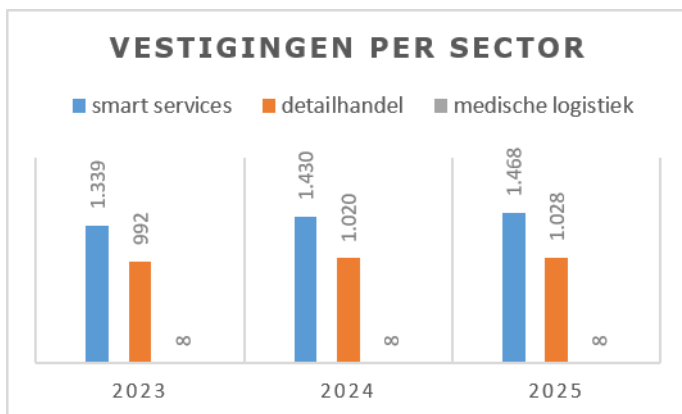
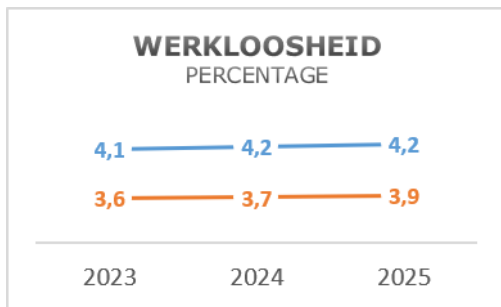
We willen dat Heerlen zichtbaar en aantrekkelijk is voor bedrijven, ondernemers en talent. Een herkenbaar economisch profiel draagt bij aan een sterk vestigingsklimaat.

We versterken onze positie binnen en onze samenwerking met Parkstad, Zuid-Limburg en de Euregio. Heerlen ontwikkelt zich verder als motor van de grensoverstijgende kenniseconomie. Zo verbinden we economische ontwikkeling, kennis en innovatie aan brede welvaart.

2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma Economie? (indicatoren)

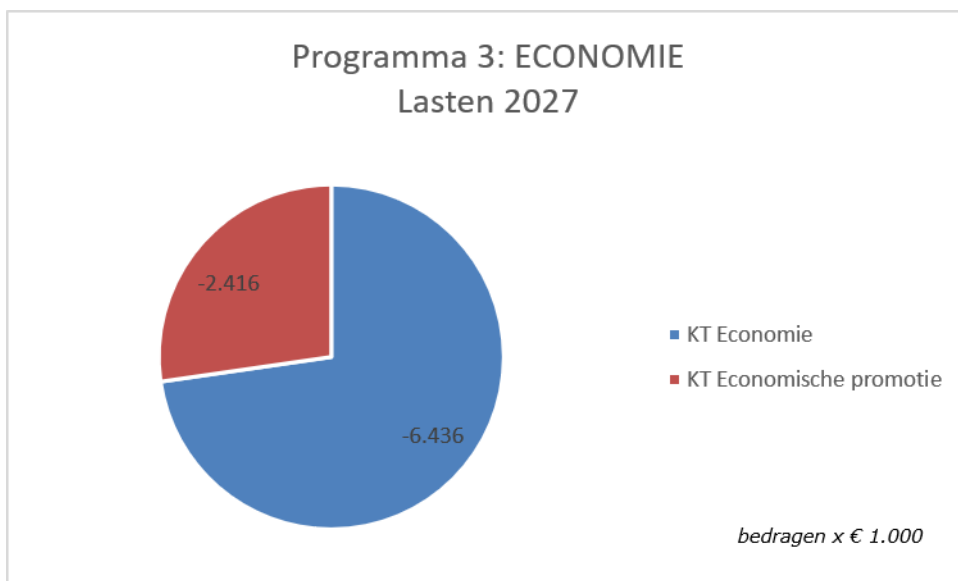

3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat zijn de risico's binnen het programma Economie gedurende deze bestuursperiode?

- Netcongestie kan de vestiging, uitbreiding en verduurzaming van bedrijven beperken;
- Tekorten aan personeel en onvoldoende aansluiting tussen vraag en aanbod kunnen de ontwikkeling van bedrijven en economische clusters belemmeren;
- Een tekort aan geschikte ruimte voor bedrijven kan nieuwe vestigingen en uitbreiding van bestaande bedrijven beperken;
- Economische onzekerheid kan ertoe leiden dat bedrijven investeringen uitstellen of aanpassen;
- Stijgende kosten kunnen investeringen van bedrijven en economische projecten onder druk zetten;
- Economische ontwikkeling is afhankelijk van samenwerking met bedrijven, kennisinstellingen en regionale partners. Onvoldoende uitvoeringskracht of vertraging bij partners kan de voortgang beperken;
- Toenemende regeldruk.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027:
Wat gaat het programma Economie kosten?

Programma 3 - Economie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-7.759	-8.879	-8.852	-9.168	-10.136	-10.100
Baten	2.828	1.441	1.116	1.116	1.116	1.116
Totaal saldo van baten en lasten	-4.931	-7.438	-7.736	-8.052	-9.020	-8.984
Toevoeging reserves	-1.607	-200	-200	-200	-200	-200
Onttrekking reserves	150	200	200	200	200	200
Resultaat	-6.387	-7.438	-7.736	-8.052	-9.020	-8.984

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Economie	-3.998	-5.518	-5.913	-6.231	-7.215	-7.192
Economische promotie	-933	-1.920	-1.823	-1.821	-1.805	-1.792
Bestemming	-1.457	0	0	0	0	0
Totaal	-6.387	-7.438	-7.736	-8.052	-9.020	-8.984

Bedragen x € 1.000

Kernthema Economie

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Economie?

We werken aan een toekomstbestendige economie die bijdraagt aan brede welvaart. We versterken bestaande bedrijven en geven ruimte aan nieuwe bedrijvigheid en ondernemerschap. Op Zuid-Limburgse schaal werken we aan de versterking van de economisch structuur en de daarbij behorende uitvoeringsagenda. We zetten in op kwalitatieve werkgelegenheid.

We versterken economische clusters rond medische technologie (logistiek), data en kunstmatige intelligentie, zorginnovatie en vrijetijdseconomie. We verbinden bedrijven en kennisinstellingen en stimuleren kennis, innovatie en nieuwe bedrijvigheid in samenwerking met Brightlands Campus. Zo versterken we Heerlen als kennis- en innovatiestad.

We ondersteunen het midden- en kleinbedrijf en bieden ruimte aan startende en groeiende ondernemers. Daarbij richten we ons op innovatie en het versterken van de productiviteit van bedrijven.

We werken aan aantrekkelijke en toekomstbestendige werk- en kantoorlocaties, bedrijventerreinen en voorzieningencusters. Zo versterken we het vestigingsklimaat voor bestaande en nieuwe bedrijven en werknemers.

We versterken de economische samenwerking binnen Parkstad, Zuid-Limburg en over de landsgrenzen. We verbinden Heerlen met bedrijven, kennisinstellingen en economische netwerken in de Euregio. Daarmee versterken we de positie van Heerlen binnen de grensoverstijgende kenniseconomie.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Economie?

In 2027 stellen we een economische visie op die is gebaseerd op de versterking van de economische structuur van Zuid-Limburg. Daarnaast dragen we bij aan de gezamenlijke uitvoeringsagenda Zuid-Limburg.

We versterken de economische positie van Heerlen door gericht te investeren in kennis, innovatie, ondernemerschap en werkgelegenheid.

We geven prioriteit aan de ontwikkeling van Heerlen als kennisstad en versterken de verbinding tussen Brightlands, kennis- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven, met bijzondere aandacht voor data en kunstmatige intelligentie, medische logistiek en zorginnovatie.

Tegelijkertijd ondersteunen we bestaande werkgevers, het lokale en regionale midden- en kleinbedrijf, startende en groeiende ondernemers en benutten we de ontwikkelkansen van onder meer Avantis en Trilandis.

Ook versterken we Hoensbroek-Centrum volgens de lijn van het vastgestelde centrumplan en zetten concrete stappen richting oplevering van de nieuwbouw Giesen-Bautsch Heerlenbaan. En faciliteren we de plannen rondom de nieuwbouw Lidl Molenberg.

We versterken de economische samenwerking binnen Parkstad, Zuid-Limburg en de Euregio en zetten actief in op lobby en externe financiering. Daarmee werken we aan een toekomstbestendige economie die bijdraagt aan meer en kwalitatief betere werkgelegenheid, talentbehoud, brede welvaart en een aantrekkelijk vestigingsklimaat.

We versterken de samenwerking binnen Parkstad, Zuid-Limburg en over de landsgrenzen. Daarmee verbinden we Heerlen aan economische kansen, kennis en innovatie in de regio en de Euregio.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Economie om dit te realiseren?

- Talentstrategie van het Rijk 2026;
- Omgevingsvisie Limburg (2021);
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) 2017;
- Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg (2020);
- Agenda Zuid-Limburg (2024);
- Economische Samenwerking Zuid-Limburg;
- Strategische meerjarenagenda arbeidsmarktregio Zuid-Limburg;
- Structuurvisie Parkstad Limburg (2009);
- Omgevingsvisie Heerlen 2050;
- Nota Economie (2012);
- Bedrijventerreinenvisie Heerlen (2025);
- Kantorennota Heerlen (2017);
- Leegstand in breder verband, kansen pakken met beleid 2016 (leegstandvisie commercieel en maatschappelijk vastgoed);
- Horecavisie Heerlen (2018);
- Beleidsnota vestigingslocaties internethandel (2019);
- Beleidsregel beroeps- en bedrijfsmatige activiteiten in de woonomgeving (2019);
- Ambitiedocument Centrum (2022).

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Economie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-6.428	-6.567	-6.436	-6.755	-7.739	-7.716
Baten	2.430	1.048	523	524	524	524
Totaal	-3.998	-5.518	-5.913	-6.231	-7.215	-7.192

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Giesen Bautsch openbare ruimte	500	1.000	2.255	
Totaal	500	1.000	2.255	0

Bedragen x € 1.000

Kernthema Economische promotie

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Economische promotie?

We versterken de economische positie en zichtbaarheid van Heerlen. We laten bedrijven, ondernemers en talent zien welke kansen Heerlen biedt om te ondernemen, werken en innoveren.

We profileren Heerlen als economische motor van Parkstad en als onderdeel van de grensoverstijgende kenniseconomie. Daarbij bouwen we voort op onze sterke economische clusters rond medische technologie (logistiek), data en kunstmatige intelligentie, zorginnovatie en vrijetijdseconomie.

We zetten Heerlen op de kaart als aantrekkelijke plek om te ondernemen en te investeren. Daarbij geven we aandacht aan onze kennis- en innovatiekracht, aantrekkelijke werklocaties en ruimte voor ondernemerschap voor zowel het groot- als midden- en kleinbedrijf.

We versterken de zichtbaarheid van Heerlen binnen Parkstad, Zuid-Limburg en de Euregio. Samen met bedrijven, kennisinstellingen en regionale partners dragen we een herkenbaar economisch verhaal uit.

Zo ondersteunt economische promotie een aantrekkelijk vestigingsklimaat en een sterk economisch profiel van Heerlen.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Economische promotie?

In 2027 versterken we de positionering en zichtbaarheid van Heerlen als aantrekkelijke stad om te ondernemen, investeren, werken en verblijven. We bouwen voort op de samenwerking met Heerlen Partners en andere stedelijke en regionale partners om het economische profiel van de stad te versterken.

Daarnaast profileren we Heerlen actief richting bedrijven en investeerders, onder meer via Brightlands, Medlands, Parkstad en de Euregio, en benutten we landelijke en internationale netwerken en evenementen voor acquisitie en promotie.

Daarbij leggen we de verbinding met onze sterke economische thema's, zoals data en kunstmatige intelligentie, medische technologie en logistiek, kennisontwikkeling, toerisme, cultuur en evenementen. Zo vergroten we de aantrekkingskracht van Heerlen voor ondernemers, talent, bezoekers en investeerders en dragen we bij aan een sterker vestigingsklimaat en duurzame economische groei.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Economische promotie om dit te realiseren?

- Agenda Zuid-Limburg (2024);
- Economische Samenwerking Zuid-Limburg;
- Visie Vrijetijdseconomie Zuid-Limburg (2020);
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL) (2017);
- Nota Economie (2012);
- Bedrijventerreinvisie Heerlen (2025);
- Horecavisie Heerlen (2018);
- Stadsmarketing.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Economische promotie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-1.331	-2.312	-2.416	-2.413	-2.398	-2.384
Baten	398	393	593	593	593	593
Totaal	-933	-1.920	-1.823	-1.821	-1.805	-1.792

Bedragen x € 1.000

2.1.4 Programma Onderwijs

Portefeuillehouder: Timoer Reijnders

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma Onderwijs?

We willen dat onderwijs bijdraagt aan gelijke kansen, talentontwikkeling en maatschappelijke vooruitgang. Ieder kind en iedere jongere moet zich kunnen ontwikkelen, ongeacht achtergrond, wijk, onderwijsvorm of levensbeschouwing.

We willen achterstanden zo vroeg mogelijk voorkomen en verminderen. Kinderen krijgen tijdig passende ondersteuning, bij voorkeur dichtbij huis en in hun eigen omgeving. Onderwijs, zorg en andere ondersteuning sluiten daarvoor goed op elkaar aan.

Jongeren krijgen de kennis en vaardigheden om zelfstandig en zelfbewust deel te nemen aan de samenleving. We willen dat zij hun talenten ontdekken en een goede overgang kunnen maken naar vervolgonderwijs of duurzaam werk.

Volwassenen krijgen kansen om hun basisvaardigheden te ontwikkelen. Taal, rekenen en digitale vaardigheden helpen inwoners om zelfstandig mee te doen in de samenleving en op de arbeidsmarkt.

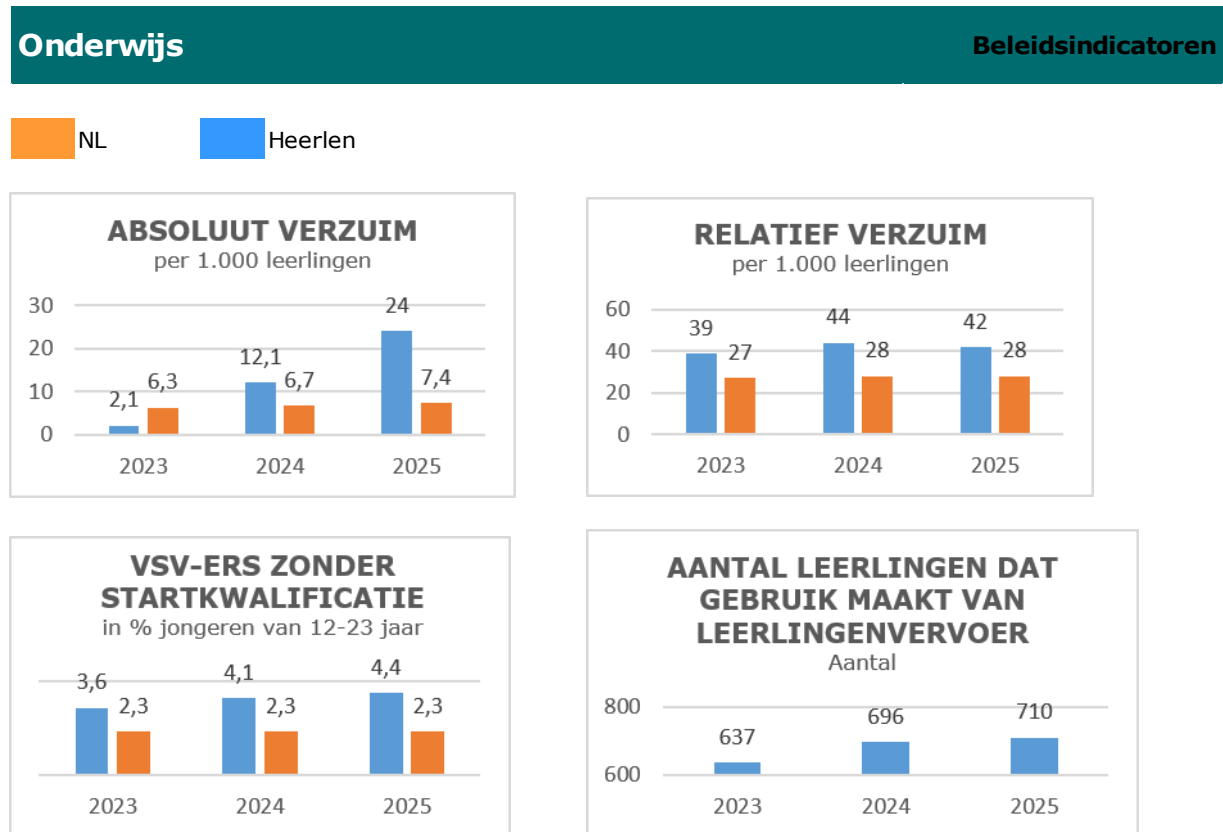
We investeren in mogelijkheden voor inwoners om zich een leven lang te ontwikkelen. Daarbij richten we ons extra op mensen met praktische beroepen en lage basisvaardigheden. Met scholing en ondersteuning vergroten we hun kansen op duurzaam werk en versterken we de arbeidsmarkt in Zuid-Limburg. Ten behoeve van Heerlen Kennisstad verbinden we hoger onderwijsinstellingen aan onze kennisinstellingen. We organiseren afstemming tussen de verschillende onderwijsniveaus en brengen de verschillende onderwijsniveaus met elkaar in balans.

We willen gezonde, veilige en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen. Scholen zijn daarbij meer dan plekken om te leren. Waar dit past, dragen zij bij aan ontmoeting, ouderbetrokkenheid en sterke buurten.

Zo verbinden we onderwijs aan gezondheid, bestaanszekerheid, participatie en leefbaarheid en vergroten we de ontwikkelkansen van inwoners.

2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma Onderwijs? (indicatoren)

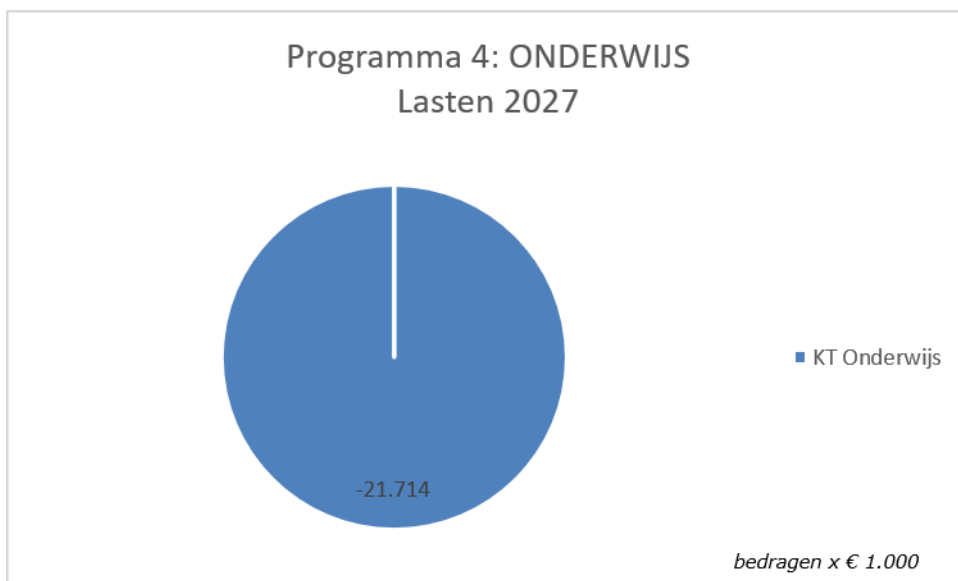

3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat zijn de risico's binnen het programma Onderwijs gedurende deze bestuursperiode?

- We hebben niet op alle onderwijsresultaten directe invloed. Het behalen van doelen is mede afhankelijk van scholen en andere partners;
- Nieuwe beleidskaders en resultaatafspraken zijn aan het begin van de bestuursperiode nog niet allemaal vastgesteld. Hierdoor kan sturing op resultaten tijdelijk beperkt zijn;
- Voor onderwijsachterstanden en volwasseneneducatie zijn we mede afhankelijk van middelen van het Rijk. Veranderingen in deze middelen hebben invloed op de uitvoering;
- Aanbestedingen kunnen duurder uitvallen dan de beschikbare budgetten. Hierdoor kunnen keuzes of aanpassingen in de uitvoering nodig zijn;
- Stijgende bouwkosten, hogere materiaalprijzen en langere levertijden kunnen investeringen in onderwijshuisvesting duurder maken;
- Vertragingen in de voorbereiding en uitvoering van huisvestingsprojecten kunnen leiden tot hogere kosten en latere oplevering.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027:
Wat gaat het programma Onderwijs kosten?

Programma 4 - Onderwijs

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-39.127	-33.317	-21.714	-21.882	-22.551	-23.590
Baten	22.888	15.881	6.318	6.320	6.320	6.320
Totaal saldo van baten en lasten	-16.239	-17.437	-15.395	-15.562	-16.231	-17.270
Toevoeging reserves	-180	-209	-203	-197	-191	-185
Onttrekking reserves	630	602	597	593	588	584
Resultaat	-15.788	-17.044	-15.001	-15.166	-15.834	-16.871

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Onderwijs	-16.239	-17.437	-15.395	-15.562	-16.231	-17.270
Bestemming	451	393	394	396	397	399
Totaal	-15.788	-17.044	-15.001	-15.166	-15.834	-16.871

Bedragen x € 1.000

Kernthema Onderwijs

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Onderwijs?

Onderwijs en ontwikkeling

We zetten in op goed en toegankelijk onderwijs en gelijke ontwikkelkansen. We voeren onze wettelijke onderwijstaken uit en vervullen onze regionale rol voor Parkstad en Zuid-Limburg. Waar nodig actualiseren we ons beleid. Daarbij maken we afspraken over resultaten en volgen we vooral de maatschappelijke effecten.

We werken toe naar inclusief onderwijs. Kinderen en jongeren moeten zoveel mogelijk dichtbij huis onderwijs kunnen volgen en tijdig passende ondersteuning krijgen. We nemen hierin regie en verbinden onderwijs, zorg en gemeentelijke ondersteuning.

We pakken laaggeletterdheid over generaties heen aan. Via de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid (GGG) versterken we de basisvaardigheden van ouders en stimuleren we een taalrijke omgeving thuis. Samen met de bibliotheek en andere partners signaleren we taalachterstanden vroeg en bieden we passende ondersteuning.

We werken aan minder schoolverzuim en schooluitval. We voeren het regionale programma Van School naar Duurzaam Werk uit. Daarmee verbeteren we de overgang van onderwijs naar werk. We verbinden dit met basisvaardigheden, scholing en passende begeleiding voor jongeren en volwassenen.

We versterken de basisvaardigheden van inwoners die extra ondersteuning nodig hebben. We voeren het Regioplan Basisvaardigheden Zuid-Limburg 2025-2030 uit en signaleren lage basisvaardigheden eerder. We bieden scholing aan op de werkplek. Zo vergroten we de kans op duurzaam werk.

Onderwijshuisvesting

We voeren de integrale huisvestingsplannen voor het primair en voortgezet onderwijs uit. We realiseren nieuwbouw, renoveren en verduurzamen schoolgebouwen, vervangen noodlokalen en breiden voorzieningen uit.

Goede schoolgebouwen zijn meer dan huisvesting. Ze bieden een gezonde en inspirerende omgeving voor ontwikkeling, ontmoeting en gelijke kansen. Waar dit past, verbinden we scholen met maatschappelijke voorzieningen en de ontwikkeling van buurten.

We vergroten de capaciteit voor bewegingsonderwijs. Goede sport- en beweegvoorzieningen ondersteunen de gezondheid en ontwikkeling van kinderen en versterken ontmoeting en sociale samenhang.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Onderwijs?

Kansengelijkheid en taal

We stellen nieuw onderwijsachterstandenbeleid en nieuw beleid voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) vast. We maken afspraken over kwaliteit, kwantiteit, ouderbetrokkenheid en een goede overgang naar de basisschool. Tevens stellen we nieuw subsidiebeleid voor VVE vast. Hierbij zorgen we dat het VVE-aanbod passend is voor kinderen van werkende ouders. We stellen de Lokale Educatieve Agenda 2027-2030 vast.

We versterken daarnaast de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid en de samenwerking tussen zorg, bibliotheek, voorschool en onderwijs. We versterken Taalrijke Start door de bewustwording van

ouders over het belang van een taalrijke thuisomgeving te vergroten. We onderzoeken met scholen hoe de Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid en ondersteuning rond bestaanszekerheid passen binnen het concept familieschool. We actualiseren de Educatie Agenda Parkstad en stellen een meerjarenvisie op het bibliotheekwerk vast.

Inclusief onderwijs en talentontwikkeling

We maken nieuwe afspraken tussen onderwijs, jeugdgezondheidszorg, jeugdhulp, buurtteams en gemeente. Zo ondersteunen we kinderen eerder en werken we verder aan inclusief onderwijs. We stimuleren talentontwikkeling op scholen en ondersteunen beroeporiëntatie in buurten met minder kansen. We volgen de resultaten van de Rijke Schooldag en zoeken aanvullende financiering voor verdere toepassing.

Onderwijs en werk

We voeren het programma Van School naar Duurzaam Werk uit en onderzoeken een Jongerenpunt Parkstad. We versterken basisvaardigheden en bieden waar nodig scholing tijdens ontwikkeltrajecten. Daarbij sturen we op doelmatigheid en duurzame uitstroom naar werk. We maken regionale afspraken over leren en ontwikkelen voor volwassenen.

Tegengaan van thuiszitters

We versterken de aanpak van schoolverzuim en thuiszitters. De aanbevelingen uit het onderzoek Perspectief Thuiszitters verwerken we in de regionale aanpak.

Onderwijshuisvesting

Voor projecten in het primair en voortgezet onderwijs werken we plannen verder uit en starten we waar nodig ruimtelijke procedures. Daarmee bereiden we de uitvoering van nieuwbouw, renovatie, uitbreiding en verduurzaming voor.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Onderwijs om dit te realiseren?

Wettelijk Kader

- Wet Kinderopvang;
- Wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie);
- Wet op het Primair Onderwijs;
- Wet op het Voortgezet Onderwijs;
- Wet Passend Onderwijs;
- Wet Educatie en Beroepsonderwijs;
- De Leerplichtwet 1969 en de RMC-regelgeving;
- Wet van School naar Duurzaam Werk en de bijbehorende regiotaken voor het Doorstroompunt;
- Wet op de Expertise Centra;
- Wet Stelsel Openbare Bibliotheken;
- Participatiewet;
- Wet Inburgering 2021;
- Jeugdwet.

Gemeentelijke Kaders

- Coalitieakkoord 2026-2030;
- Verordening leerlingenvervoer;
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs;
- Integraal Huisvestingsplan Primair Onderwijs;
- Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs;
- Bestuursovereenkomst 2020 inzake samenwerking uitvoering Leerplichtwet en RMC;
- Publiek-Publieke Samenwerking gemeente Heerlen (namens Zuid-Limburg) en VISTA college;
- Lokaal Educatieve Agenda 2022-2023;
- VVE-beleid 2019-2022;
- Beleidsregel Subsidiëring Schakelklassen 2022-2026;

- Beleidsregels gemeentelijke taken uitvoering Wet kinderopvang Gemeente Heerlen 2022.

Regionale Kaders

- Agenda passend onderwijs-jeugd;
- Regionaal programma van School naar Duurzaam Werk Zuid-Limburg 2026-2029;
- Ambitiedocument Parkstad 'Wie de Jeugd heeft, heeft de Toekomst';
- Educatieve Agenda Parkstad 2024-2026;
- Onderwijsachterstandenbeleid Parkstad 2020-2024;
- Regioplan basisvaardigheden Zuid-Limburg 2025-2030;
- Subsidieregel Volwassenenonderwijs Zuid-Limburg vanaf 2025;
- Regiodeal Parkstad.

Aankomende ontwikkelingen 2027-2030

- Wet Terugdringen Schoolverzuim;
- Gemeentelijke zorgplicht bij de wijziging van de Wet Stelsel Openbare Bibliotheken.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Onderwijs

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-39.127	-33.317	-21.714	-21.882	-22.551	-23.590
Baten	22.888	15.881	6.318	6.320	6.320	6.320
Totaal	-16.239	-17.437	-15.395	-15.562	-16.231	-17.270

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Noodzakelijke renovatie BS de Wegwijzer	3.538	3.538		
Uitbreiding Sintermeertencollege	1.944	1.944		
Vervangende unilocatie Helianthus	1.500	5.856		
Voorbereidingskrediet Grotius/VSP	1.500			
Vervangende nieuwbouw Windekind	1.000	7.822		
Voorbereidingskrediet Herle College	784			
Vervangende Nieuwbouw Mgr Hanssenschool	750	10.448	4.000	
Vervangende Nieuwbouw BS de Schakel	750	5.000	1.484	
Vervangende Nieuwbouw de Regenboog	750	4.793	1.500	
Vervangende Nieuwbouw de Vlieger	750	4.160	1.000	0
Vervangende Nieuwbouw BS Eikenderveld	750	4.035		
Noodzakelijke uitbreiding El Wahda	575	365		
Vervangende UniLoc Taalschool Werelddelen	500	2.000	3.599	
Aanpassing OBS de Droomboom	500			
Aanpassing BS de Ganzerik	500			
Aanpassing Frans Postmaschool	400			
MJOP Vastgoed BMV's	376	376	376	376
Sterrenwacht aankoop	300			
Verduurzamen diverse panden	225	225	225	225
Noodzakelijke uitbreiding Broederschool		500		
Verduurzaming onderwijsvastgoed			250	250
Herle College nieuwbouw		10.000	22.025	3.000
Totaal	17.391	61.061	34.459	3.851

Bedragen x € 1.000

2.1.5 Programma Sport, cultuur en recreatie

Portefeuillehouders: Alain Janssen, Theo de Groot, Trudy Janssen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma Sport, cultuur en recreatie?

We vergroten de brede welvaart in Heerlen. Inwoners krijgen ruimte en kansen om te bewegen, ontmoeten, ontspannen en zich te ontwikkelen. Sport, cultuur, cultureel erfgoed en groen dragen bij aan gezondheid, gelijke kansen, sociale samenhang, leefbaarheid en de aantrekkingskracht van Heerlen. Samen met Heerlen Partners verbinden we sport, cultuur en evenementen aan de profilering van Heerlen, om de aantrekkingskracht en het imago van de stad verder te versterken.

Sport

We willen dat meer inwoners kunnen sporten en bewegen, ongeacht leeftijd, inkomen, beperking of achtergrond. Sport draagt bij aan gezondheid, ontmoeting en verbondenheid. Een toegankelijk en gevarieerd sportaanbod en goede voorzieningen ondersteunen dit. Sport en sportevenementen versterken daarnaast de trots en aantrekkingskracht van Heerlen.

Cultuur

We willen een hoogwaardig, veelzijdig en toegankelijk cultureel klimaat. Inwoners kunnen cultuur beleven, zelf beoefenen en hun talenten ontwikkelen. Cultuur draagt bij aan gelijke kansen, welzijn, ontmoeting, identiteit en een levendige stad.

Cultureel erfgoed

We willen het materiële en immateriële erfgoed van Heerlen behouden, beschermen en zichtbaar maken. Door het verhaal van Heerlen beleefbaar te maken, versterken we historisch bewustzijn, identiteit en trots. Erfgoed draagt tevens bij aan ruimtelijke kwaliteit en aantrekkingskracht.

Groen

We willen een groene, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving. Groen draagt bij aan biodiversiteit, klimaatbestendigheid, gezondheid en leefbaarheid. Een groene omgeving biedt ruimte voor bewegen, ontmoeten en ontspannen en versterkt de kwaliteit van buurten.

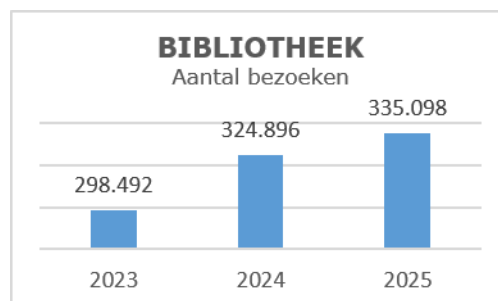
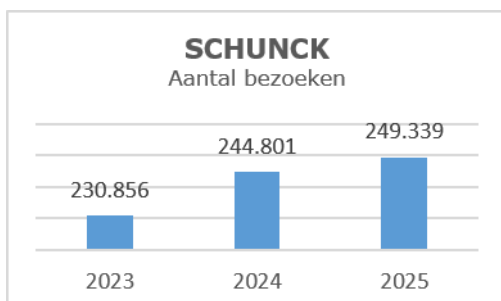
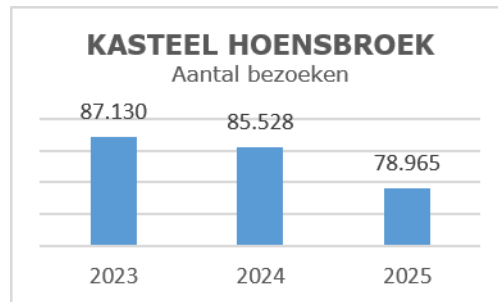
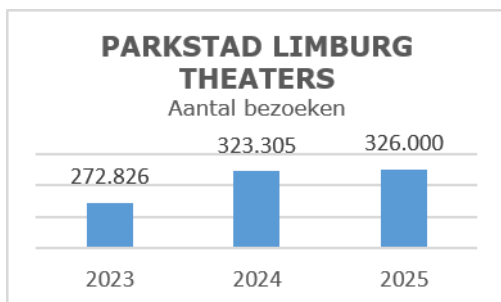
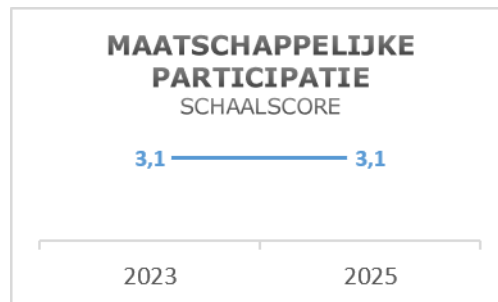
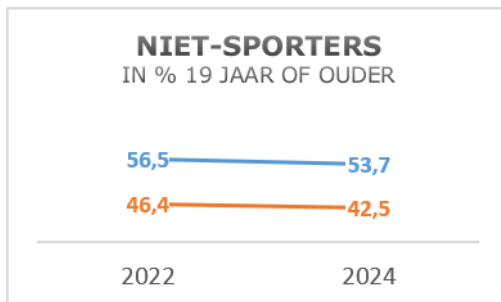
2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma Sport, cultuur en recreatie? (indicatoren)

Sport, Cultuur en Recreatie

Beleidsindicatoren

 NL Heerlen

3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

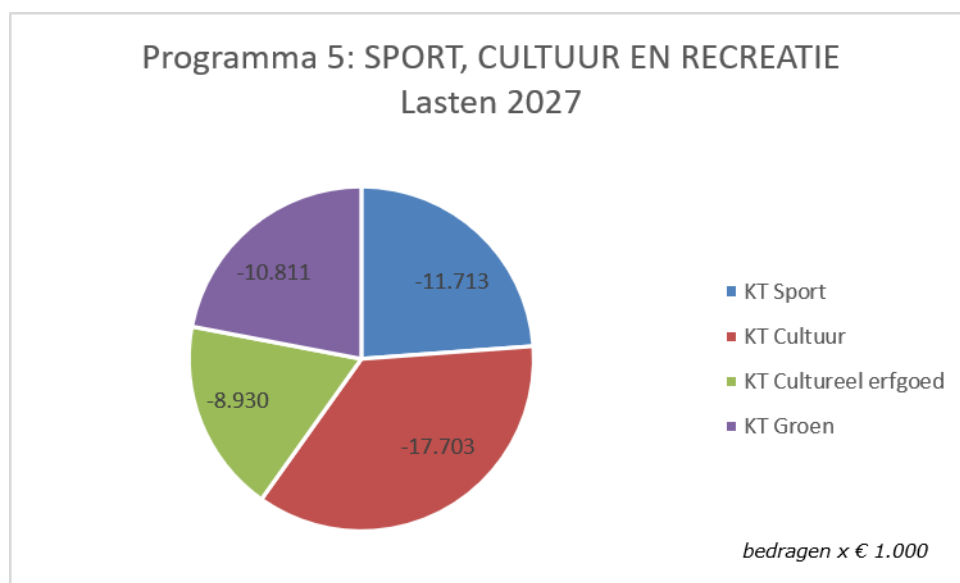
Wat zijn de risico's binnen het programma Sport, cultuur en recreatie gedurende deze bestuursperiode?

- Stijgende personeels-, energie-, huisvestings- en onderhoudskosten zetten culturele instellingen en evenementenorganisaties financieel onder druk. Dit kan gevolgen hebben voor continuïteit, kwaliteit, toegankelijkheid en publieksbereik.
- Nieuwe en vernieuwde voorzieningen, zoals Het Romeins Museum en Royal, brengen structurele kosten mee voor exploitatie, programmering en onderhoud. Als investeringen en structurele middelen niet in balans zijn, kunnen voorzieningen niet op het gewenste niveau functioneren.
- Culturele en erfgoedprojecten zijn mede afhankelijk van eigen inkomsten en externe financiering. Als bijdragen van Rijk, provincie, fondsen en partners achterblijven, kunnen projecten vertragen, kleiner worden of niet doorgaan.
- Een mogelijke kandidatuur van Heerlen en Parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2033 vraagt voldoende regionaal, provinciaal, maatschappelijk en financieel draagvlak.

- Klimaatverandering, beperkte flexibiliteit in contracten, krapte op de arbeidsmarkt, prijsstijgingen en veranderende verwachtingen van inwoners kunnen de gewenste kwaliteit van het onderhoud in de openbare ruimte onder druk zetten.
- Een groot deel van de openbare ruimte sluit niet meer aan op huidige opgaven, zoals klimaatadaptatie, duurzaamheid, veranderende mobiliteit en leefbaarheid. Regulier beheer en onderhoud zijn daardoor niet altijd voldoende. Dit kan leiden tot een grotere investeringsopgave om de openbare ruimte toekomstbestendig te maken.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027:

Wat gaat het programma Sport, cultuur en recreatie kosten?

Programma 5 - Sport, cultuur en recreatie

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-49.392	-47.678	-49.157	-49.588	-49.586	-49.400
Baten	9.007	8.008	6.975	6.998	6.979	6.979
Totaal saldo van baten en lasten	-40.385	-39.670	-42.182	-42.590	-42.607	-42.421
Toevoeging reserves	-60	-60	-64	-63	-62	-62
Onttrekking reserves	683	778	113	113	112	111
Resultaat	-39.763	-38.952	-42.132	-42.540	-42.557	-42.371

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sport	-7.255	-6.470	-7.374	-7.408	-7.435	-7.410
Cultuur	-15.623	-16.532	-16.737	-16.865	-16.864	-16.726
Cultureel erfgoed	-7.717	-6.963	-7.299	-7.289	-7.289	-7.266
Groen	-9.789	-9.705	-10.772	-11.027	-11.019	-11.018
Bestemming	622	719	50	50	50	50
Totaal	-39.763	-38.952	-42.132	-42.540	-42.557	-42.371

Bedragen x € 1.000

Kernthema Sport

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Sport?

We ontwikkelen een strategische visie op sport en bewegen. Daarnaast stellen we een integraal maatschappelijk huisvestingsplan voor sport vast. Hiermee sturen we op toekomstbestendige sportvoorzieningen en een goed gebruik daarvan. We herijken het beleid voor sportevenementen. Voor onze ambities zoeken we actief naar financiering van het Rijk en andere partijen.

We stimuleren inwoners van jong tot oud om te sporten en bewegen. Samen met onze nieuwe uitvoeringspartner (De MoveFactory) verbeteren we bestaande programma's en ontwikkelen we nieuwe activiteiten. We ondersteunen sportaanbieders en versterken hun rol in de stad. We zetten de regionale samenwerking Iedereen Kan Sporten Zuid-Limburg voort. Heerlen neemt daarnaast deel aan het Regionaal Sport- en Beweegakkoord.

We verbeteren onze sportparken en maken de openbare ruimte aantrekkelijker voor bewegen. Daarbij richten we plekken in die inwoners uitnodigen om laagdrempelig te sporten. We regisseren de gebiedsontwikkeling van Sportpark De Varenbeuk in afstemming met programmabureau Heerlen-Noord. En we realiseren een sportpark voor Urban Sports in het Oranje Nassapark.

We onderzoeken hoeveel overdekt zwembad Heerlen nodig heeft in relatie tot een te onderzoeken stadsbad. Daarbij betrekken we de ambitie voor een Stadsbad. We werken aan de herontwikkeling van sportcluster Nieuw Lotbroek. We realiseren daar de inpassing van tennis en eventueel padel.

We zetten skatehal The Promise voort. Daarnaast geven we onze lokale sporthelden aandacht en waardering. Zij kunnen andere inwoners inspireren om te sporten en bewegen.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Sport?

In 2027 ontwikkelen we een strategische visie op sport en bewegen. We starten met het integraal huisvestingsplan voor sport. Dit plan geeft richting aan de ontwikkeling van onze sportvoorzieningen.

We evalueren de landelijke pilot met de Sportpas in afstemming met programmabureau Heerlen-Noord. We onderzoeken hoe we de opgedane inzichten kunnen opnemen in ons beleid.

Voor Sportpark Varenbeuk werken we de plannen verder uit. Hiervoor bereiden we de benodigde besluitvorming voor. Daarnaast starten we met de herontwikkeling van Sportpark Nieuw Lotbroek.

We voeren bestaande programma's voor sport en bewegen voort. Dit betreft het uitvoeringsprogramma sport en bewegen van The Move Factory, Iedereen Kan Sporten Zuid-Limburg en het Zwemproject Heerlen. We ondersteunen sportverenigingen en sportevenementen met subsidies.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Sport om dit te realiseren?

- Beleidsregel Subsidiëring Amateursportverenigingen;
- Beleidsregel Subsidiëring Evenementen;
- Herstructurering Buitensport;

- Beleidsnotitie Binnensportaccommodaties Heerlen 2015-2020;
- Integraal Maatschappelijk Accommodatiebeleid 2018-2022;
- Sportakkoord Heerlen;
- Sportakkoord II Heerlen;
- Gezond en Actief Leven Akkoord Heerlen.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Sport

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-12.471	-11.790	-11.713	-11.753	-11.791	-11.766
Baten	5.216	5.320	4.338	4.345	4.356	4.356
Totaal	-7.255	-6.470	-7.374	-7.408	-7.435	-7.410

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Buitensportaccommodaties	1.430	715	715	715
MJOP Vastgoed Sport	842	842	842	842
Varenbeuk voorbereidingskrediet	500			
Stadsbad voorbereidingskrediet	50			
Totaal	2.822	1.557	1.557	1.557

Bedragen x € 1.000

Kernthema Cultuur

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Cultuur?

We stellen een nieuwe Cultuurvisie en de Culturele Uitvoeringsagenda op en maken de betekenis van cultuur en erfgoed voor het welzijn en de welvaart van inwoners leidend in ons beleid. Cultuur is er voor alle inwoners van Heerlen. We willen dat iedereen zich in het culturele aanbod kan herkennen en de mogelijkheid heeft om mee te doen. Daarbij werken we nadrukkelijk samen met onze partners binnen Parkstad, zowel bestuurlijk als op het niveau van culturele instellingen en andere organisaties.

We onderhouden onze culturele basis in de huidige vorm, veelzijdig en toegankelijk, maar breiden deze niet uit. Met dragende culturele instellingen maken we waar passend meerjarige afspraken. We herijken het cultuursubsidiekader en maken duidelijke keuzes tussen structurele en tijdelijke ondersteuning. Waarbij we tegelijkertijd kritisch zijn op financiële verantwoording binnen het domein 'Cultuur' in relatie tot de totale begrotingsopgave van de gemeente. Daarnaast kijken we naar maatschappelijke waarde, publieksbereik, spreiding, samenwerking en bijdragen van andere financiers. Kleine cultuursubsidies blijven laagdrempelig.

We versterken cultuureducatie, muziekonderwijs, erfgoededucatie en leesbevordering, zodat inwoners van alle leeftijden laagdrempelig kunnen kennismaken met kunst en cultuur en hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen. We versterken de bibliotheek als toegankelijke basisvoorziening voor taal, lezen, leren, digitale vaardigheden en ontmoeting en geven uitvoering aan de gemeentelijke visie op het bibliotheekwerk en de toekomstige wettelijke zorgplicht. We ondersteunen amateurkunst, verenigingen, carnaval, lokale tradities en de Limburgse taal.

We bieden ruimte aan makers en versterken het productie- en ontwikkelklimaat, in het bijzonder voor popmuziek, podiumkunsten, urban cultuur en creatief ondernemerschap. We bezien hoe we ruimte voor makers en culturele ontwikkeling kunnen ondersteunen, ook in samenwerking op Parkstadniveau.

We ontwikkelen het AV-kwartier verder als plek voor film, fotografie, beeldcultuur en nieuwe media. Met de restauratie van Royal en nieuwbouw van Rivoli werken we aan een toekomstbestendige filmvoorziening. We beheren en ontwikkelen kunst in de openbare ruimte, met aandacht voor kwaliteit, Street Art, regionaal talent en onderhoud.

We ondersteunen een herkenbaar en evenwichtig evenementenaanbod, met ruimte voor traditie en vernieuwing.

Bij een positief bestuurlijk besluit werken we verder aan de mogelijke kandidatuur van Heerlen en Parkstad voor Europese Culturele Hoofdstad 2033. Daarbij is een breed gedragen aanpak op Parkstadniveau en voldoende bestuurlijk en financieel commitment van alle betrokken partners een voorwaarde.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Cultuur?

In 2027 stellen we de nieuwe Cultuurvisie en de Culturele Uitvoeringsagenda vast. We starten met de uitvoering van de daarin opgenomen prioriteiten. Daarnaast ronden we het nieuwe cultuursubsidiekader af. We vertalen dit naar subsidieregelingen en afspraken met culturele instellingen. Kleine cultuursubsidies blijven laagdrempelig. Met dragende culturele instellingen maken we meerjarige afspraken.

We werken verder aan een nieuw kader voor evenementen en evenementensubsidies. We streven ernaar deze kaders eind 2027 vast te stellen. Daarna voeren we de nieuwe subsidieregelingen stapsgewijs in.

We zetten cultuureducatie en leesbevordering voort. Kinderen en jongeren maken via scholen en culturele partners kennis met verschillende vormen van kunst en cultuur. We ondersteunen amateurkunstverenigingen en zetten de cultuurcoach zo breed mogelijk in. Hun structurele positie betrekken we bij de Culturele Uitvoeringsagenda.

Samen met SCHUNCK stellen we een gemeentelijke visie op het bibliotheekwerk vast en werken deze uit in een meerjarenplan. Daarin leggen we vast hoe de bibliotheekvoorzieningen in Heerlen toekomstbestendig worden vormgegeven en bijdragen aan lezen, taal, basisvaardigheden, digitale vaardigheden en ontmoeting.

We bieden ruimte aan makers en versterken het productie- en ontwikkelklimaat, in het bijzonder voor popmuziek, podiumkunsten, urban cultuur en creatief ondernemerschap. We ontwikkelen beleid voor ateliers en culturele broedplaatsen en onderzoeken hoe we ruimte voor makers en culturele ontwikkeling duurzaam kunnen ondersteunen. Daarbij werken we aan kwalitatief sterke broedplaatsen met een helder profiel, duurzaam beheer en ruimte voor ontmoeting en uitwisseling. We ontwikkelen het audiovisuele kwartier verder en werken door aan Royal en Rivoli als plekken voor film, beeldcultuur, talentontwikkeling, productie en ontmoeting.

We beheren en onderhouden kunst in de openbare ruimte en bieden ruimte aan vernieuwing, regionaal talent en nieuwe straatkunst.

Bij een positief bestuurlijk besluit zetten we met Parkstad de volgende fase van de kandidatuur voor Europese Culturele Hoofdstad 2033 in gang en werken we mee aan de inhoudelijke, bestuurlijke, organisatorische en financiële basis voor het bidbook.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Cultuur om dit te realiseren?

- Heerlens Akkoord 2026–2030;
- Verbeelding op straat – Kunst in de Openbare Ruimte in Heerlen met kwaliteit, identiteit en experiment 2024–2028;
- Beleidsregels subsidiëring evenementen gemeente Heerlen, vastgesteld in 2014 en geldend totdat deze worden vervangen;
- Subsidieregel Amateurkunstverenigingen 2025;
- Subsidieregel Cultuureducatie met Kwaliteit in het primair onderwijs;
- Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Cultuur

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-16.874	-17.464	-17.703	-17.835	-17.834	-17.696
Baten	1.251	933	966	970	970	970
Totaal	-15.623	-16.532	-16.737	-16.865	-16.864	-16.726

Bedragen x € 1.000

Kernthema Cultureel erfgoed

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Cultureel erfgoed?

We zetten in op het structurele behoud van cultuurhistorisch waardevolle plekken, gebouwen, kerken, begraafplaatsen, mijnkoloniën, gebouwgebonden kunst en bijzondere objecten. Dat doen we onder meer door nieuwe gemeentelijke monumenten en, waar passend, stadsgezichten aan te wijzen. Daarnaast ondersteunen we eigenaren en beheerders waar mogelijk bij het behoud van monumentaal erfgoed en bouwen we aan een netwerk met partners in de stad om deze opgave gezamenlijk aan te pakken.

We voeren onze wettelijke taken voor archeologie uit en zetten de regionale samenwerking voort. Tegelijk maken we het Verhaal van Heerlen beter zichtbaar en beleefbaar. Samen met musea en erfgoedpartners vertellen we over het Romeinse verleden, de middeleeuwen en het mijnverleden. Waar passende initiatieven ontstaan, ondersteunen we het zichtbaar maken van de geschiedenis van wijken.

We realiseren Het Romeins Museum en begeleiden de verdere ontwikkeling van de museumorganisatie richting de publieksopening. We verwerven de synagoge in de binnenstad en bereiden de toegankelijkheid voor.

Voor Kasteel Hoensbroek werken we aan een toekomstbestendige positionering en exploitatie, waarbij de museale, maatschappelijke en toeristische betekenis van het kasteelcomplex met elkaar in balans worden gebracht. We ondersteunen de verdere ontwikkeling van het Nederlands Mijnmuseum en zijn nationale betekenis voor het vertellen en doorgeven van het mijnverleden. We zetten de exploitatie van de Schelmentoren voort en houden deze toegankelijk voor publiek.

We zetten de samenwerking rond VIA VIA voort. Vanaf 2028 geven we, afhankelijk van de besluitvorming in 2027, uitvoering aan een nieuw meerjarig beleidsplan voor Via Belgica óf aan de verdere ontwikkeling van een gezamenlijke Europese Romeinse route met regionale en internationale partners.

We besteden aandacht aan minder zichtbare delen van onze geschiedenis. Samen met Kerkrade laten we onafhankelijk onderzoek doen naar Joods vastgoed, de Jodenvervolgung, rechtsherstel en de rol van Heerlen en Hoensbroek tijdens en direct na de Tweede Wereldoorlog. We maken de resultaten openbaar en toegankelijk.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Cultureel erfgoed?

In 2027 wijzen we nieuwe gemeentelijke monumenten aan. We brengen alle kapellen en wegkruisen in Heerlen in beeld. We maken deze informatie toegankelijk en doen voorstellen voor structureel instandhouding. Ook onderzoeken we de cultuurhistorische waarde van erfgoed op begraafplaatsen en beschermen waardevolle onderdelen. Voor de historische mijnkoloniën ontwikkelen we een visie waarin we de balans zoeken tussen behoud en houdbaarheid.

We voeren onze wettelijke archeologische taken uit en zetten de regionale samenwerking voort.

Per 1 januari 2027 effectueren we de organisatorische ontvlechting van Het Romeins Museum en richten we de structurele subsidie- en budgetrelatie met Stichting Het Romeins Museum in. Stichting Het Romeins Museum wordt verantwoordelijk voor de museumorganisatie, de exploitatie en het werkgeverschap van de overgaande medewerkers. De gemeente blijft eigenaar van gebouw en collectie. We zetten de bouw voort en bereiden de publieksopening in 2028 voor.

Voor Kasteel Hoensbroek voeren we een visietraject uit om te komen tot een toekomstbestendige positionering van het museum in relatie tot maatschappelijke opgaven. Daarnaast voeren we een voorverkenning uit voor een duurzame en toekomstbestendige exploitatie van het kasteelcomplex. De economiegebouwen stellen we tijdelijk beschikbaar aan Hoensbroekse verenigingen met huisvestingsproblemen.

We zetten de ondersteuning van het Nederlands Mijnmuseum en zijn rol in het vertellen en doorgeven van het mijnverleden voort. We zetten de exploitatie van de Schelmentoren voort en houden deze toegankelijk voor publiek.

Als penvoerder voeren we het laatste jaar van het beleidsplan Via Belgica 2024–2027 en het Euregio Maas-Rijnproject VIA VIA uit. In 2027 onderzoeken we samen met de betrokken regionale en internationale partners of Via Belgica vanaf 2028 zelfstandig wordt voortgezet of samen met Erlebnisraum Römerstraße en Fruitspoor kan doorgroeien naar een gezamenlijke Europese Romeinse route. Daarbij onderzoeken we de financiële haalbaarheid en een passende organisatiestructuur en bereiden we de besluitvorming over de koers vanaf 2028 voor.

Samen met Kerkrade begeleiden we onafhankelijk historisch onderzoek naar Joods vastgoed, Jodenvervolg, rechtsherstel en de rol van beide gemeenten, inclusief Hoensbroek, tijdens en direct na de Tweede Wereldoorlog. We bewaken het proces zonder de onafhankelijkheid van de onderzoekers aan te tasten.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Cultureel erfgoed om dit te realiseren?

- Heerlens Akkoord 2026–2030;
- Erfgoedverordening Heerlen 2023;
- Erfgoed is identiteit – Beleidsnota archeologie gemeente Heerlen;
- Archeologische verwachtings- en beleidskaart gemeente Heerlen;
- Beleidsplan Via Belgica 2024–2027 en het bijbehorende convenant;
- Beleidsplan VIA VIA 2025–2027.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Cultureel erfgoed

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-10.038	-8.680	-8.930	-8.933	-8.903	-8.881
Baten	2.320	1.716	1.632	1.644	1.614	1.614
Totaal	-7.717	-6.963	-7.299	-7.289	-7.289	-7.266

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Nieuwbouw Filmhuis Royal fase 2	6.700	6.000	546	250
Cinema Royal installaties	2.000	2.000	500	100
MJOP Vastgoed Cultuur	503	503	503	503
Synagoge	500			
Totaal	9.703	8.503	1.549	853

Bedragen x € 1.000

Kernthema Groen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Groen?

De komende vier jaar werken we aan een samenhangend stelsel van beleid voor biodiversiteit, groen, klimaatadaptatie en natuurinclusieve ontwikkeling. Op basis hiervan maken we een investeringsnota voor het groen. Deze nota geeft richting aan de investeringen in vergroening en groenbeheer.

Het groenbeheer wordt natuurinclusiever bijvoorbeeld door ecologisch maaibeheer en de aanpak van invasieve exoten.

We vergroenen de openbare ruimte én particuliere gronden samen met inwoners en zetten initiatieven als Operatie Steenbreek, tegelwippen en geveltuintjes voort.

We verbeteren de kwaliteit van het groenonderhoud, vooral waar achterstanden zichtbaar zijn. We organiseren het onderhoud meer in eigen regie en met eigen medewerkers. Daarbij werken we buurtgericht en controleren we de kwaliteit van het onderhoud.

We geven uitvoering aan de Nota Dierenwelzijn. Hierbij zetten we in op verbetering van leefgebieden voor dieren, bescherming van bestuivers, verantwoord dierenbezit en bewustwording onder inwoners.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Groen?

In 2027 stellen we een Groenbeleidsplan op dat groen, biodiversiteit, natuurinclusiviteit en klimaatadaptatie samenbrengt en richting geeft aan de groene ontwikkeling van de stad.

We stellen een meerjarige, samenhangende investeringsplanning op voor het onderhoud van de openbare ruimte. Zo brengen we de onderhoudsopgaven en benodigde investeringen in samenhang in beeld en brengen we de gewenste beeldkwaliteit en beschikbare middelen met elkaar in balans.

Voor vijvers, waterlopen, buffers en bos stellen we beheerplannen op, waarmee we invulling geven aan het biodiversiteitsbeleid en het programma Water en Klimaatadaptatie.

In 2027 sluiten we bovendien een nieuwe overeenkomst met de Dierenbescherming af, zodat de uitvoering van het dierenwelzijnsbeleid wordt voortgezet.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Groen om dit te realiseren?

- Groenbeleidsplan (2012);
- Regels voor bescherming van bomen en houtopstanden gemeente Heerlen (2024);
- Beleidsregels bescherming van bomen en houtopstanden gemeente Heerlen (2024);
- Nota speelruimtebeleid (2025);
- Visie waardevolle buitenruimte.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Groen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-10.009	-9.743	-10.811	-11.066	-11.058	-11.057
Baten	220	38	39	39	39	39
Totaal	-9.789	-9.705	-10.772	-11.027	-11.019	-11.018

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Vervangingsbudget groen	650	350	350	350
Herplanten bomen	231	210	210	210
Openbare speelvoorzieningen	116	116	116	116
Totaal	997	676	676	676

Bedragen x € 1.000

2.1.6 Programma Sociaal domein

Portefeuillehouders: Timoer Reijnders, Tom Dragstra, Trudy Janssen, Alain Janssen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma Sociaal domein?

We willen dat iedere inwoner naar vermogen kan meedoen in de samenleving. Daarbij staan bestaanszekerheid, eigen regie, gelijke kansen en passende ondersteuning centraal. Meedoen kan via werk, ontwikkeling, vrijwilligerswerk, ontmoeting of een andere betekenisvolle bijdrage.

We versterken de sociale basis in buurten en wijken. Inwoners vinden ondersteuning dichtbij en krijgen hulp voordat problemen groter worden. Bij complexe vragen kijken we samen naar alle onderdelen van het leven. We zorgen voor samenhangende ondersteuning en voorkomen dat inwoners tussen voorzieningen terechtkomen.

Kinderen en jongeren groeien veilig, gezond en kansrijk op en krijgen de bescherming en zorg die nodig is. We investeren in een goede start, sterke gezinnen en vroegtijdige ondersteuning. Jongeren krijgen ruimte voor ontmoeting, ontwikkeling en worden betrokken bij beleid dat hen raakt. Als jeugdhulp nodig is, bieden we deze zo dichtbij en licht als mogelijk en zo intensief als nodig. We voorkomen en stoppen huiselijk geweld en kindermishandeling.

We ondersteunen inwoners om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen. Passende hulp, hulpmiddelen, vervoer, wonen en onafhankelijke ondersteuning dragen hieraan bij. Voor inwoners die extra bescherming nodig hebben, bieden we menswaardige opvang en perspectief op herstel en zelfstandigheid.

We werken aan sterke, inclusieve en betrokken buurten. Inwoners doen mee en hebben invloed op hun omgeving. We bestrijden armoede, uitsluiting en discriminatie en versterken onderlinge verbondenheid.

Tegelijk bewaken we de financiële houdbaarheid van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning. Zo houden we noodzakelijke ondersteuning ook op langere termijn beschikbaar.

Inwoners moeten met hun hulpvraag op de juiste plek terechtkomen, zonder onnodig van loket naar loket te worden verwezen. Bij complexe situaties kijken we naar alle leefgebieden en zorgen we voor duidelijke regie. Daarbij kijken we naar de totale situatie van de inwoner en voorkomen we onnodige doorverwijzingen. We onderzoeken hoe we de integrale toegang verder kunnen optimaliseren.

2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma Sociaal domein? (indicatoren)

Sociaal Domein

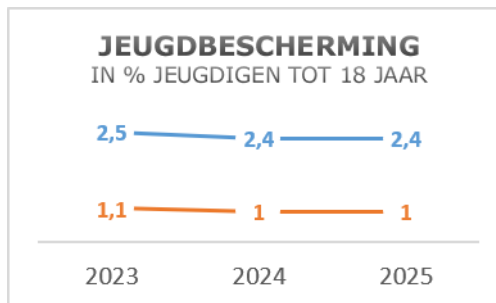
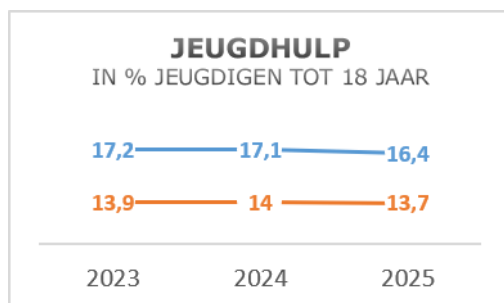
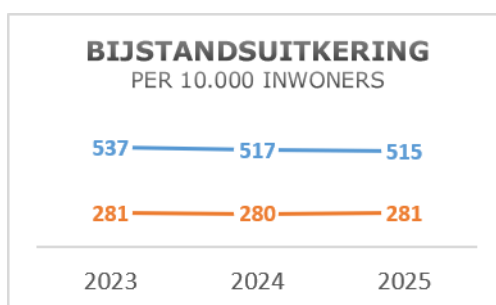
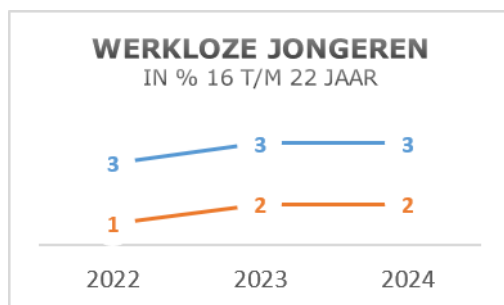
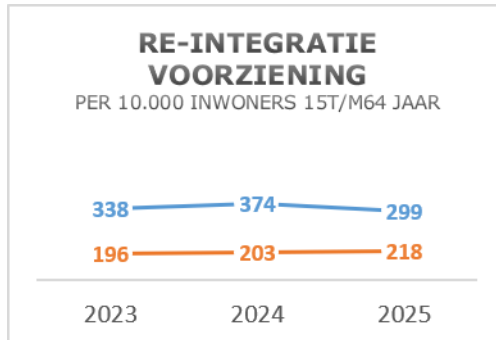
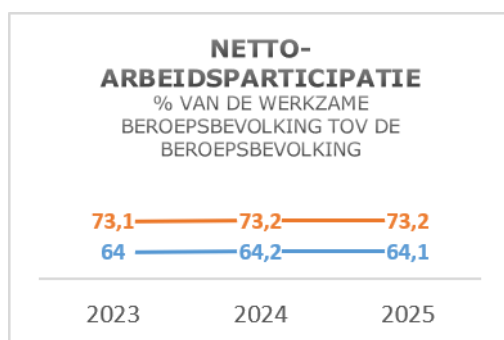
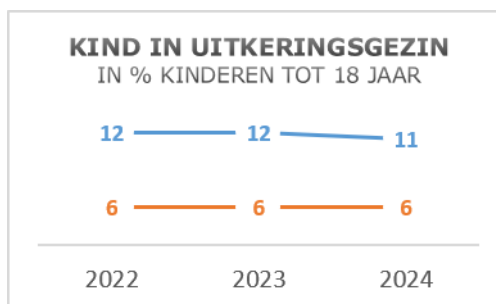
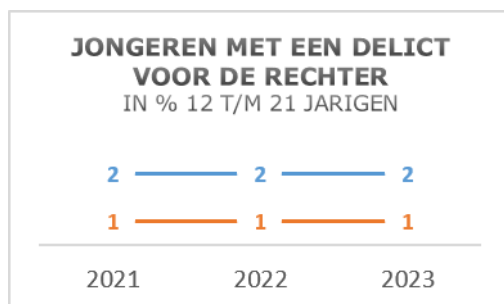
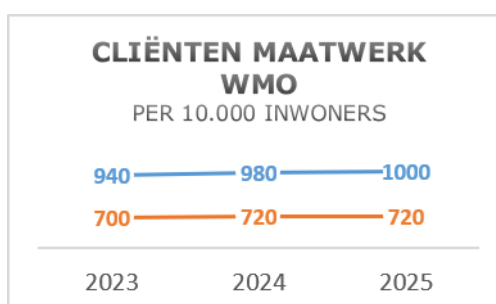
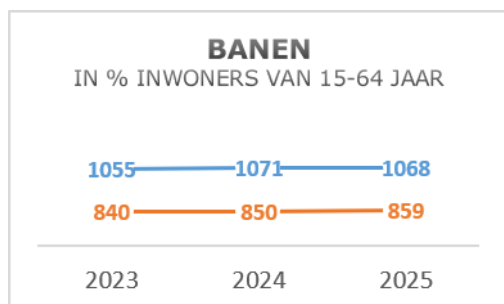
Beleidsindicatoren

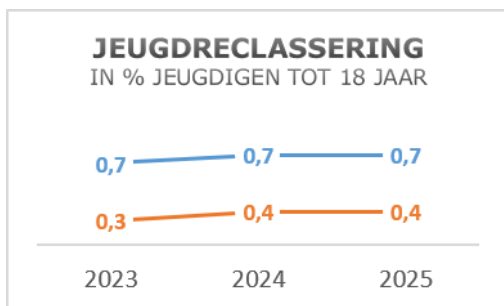

NL

Heerlen

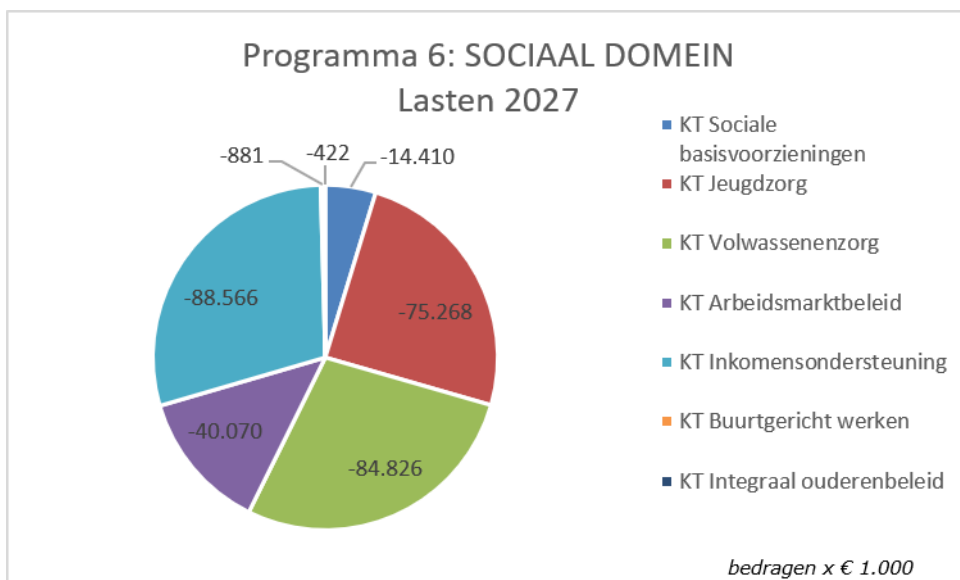
3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat zijn de risico's binnen het programma Sociaal domein gedurende deze bestuursperiode?

- Tekorten aan gekwalificeerd personeel kunnen de beschikbaarheid, kwaliteit en snelheid van ondersteuning onder druk zetten.
- Een groeiende zorgvraag, zwaardere problematiek en langere ondersteuningstrajecten kunnen leiden tot hogere kosten.
- Onzekerheid over landelijk beleid en rijksmiddelen kan de financiële houdbaarheid van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning beïnvloeden.
- Stijgende prijzen en onvoldoende rijksmiddelen kunnen leiden tot extra financiële druk op het sociaal domein.
- Beperkte sturingsmogelijkheden richting zorgaanbieders en risico's bij nieuwe aanbestedingen kunnen de beschikbaarheid en betaalbaarheid van jeugdhulp beïnvloeden.
- Krapte op de woningmarkt en een tekort aan geschikte locaties kunnen passende zorg, beschermd wonen en maatschappelijke opvang belemmeren.
- Een tekort aan vrijwilligers, personeel en middelen kan de sociale basis, de ondersteuning van buurtorganisaties en het buurtgericht werken verzwakken.
- Onvoldoende representatieve participatie en betrokkenheid kunnen ertoe leiden dat niet alle inwoners en buurten voldoende worden bereikt.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027:

Wat gaat het programma Sociaal domein kosten?

Programma 6 - Sociaal domein

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-316.077	-304.887	-304.443	-304.529	-293.616	-299.723
Baten	89.684	81.716	74.801	78.953	78.558	79.584
Totaal saldo van baten en lasten	-226.393	-223.171	-229.642	-225.576	-215.058	-220.139
Toevoeging reserves	-11	-11	-11	-10	-10	-10
Onttrekking reserves	2.111	70	30	30	30	29
Resultaat	-224.293	-223.112	-229.622	-225.556	-215.038	-220.119

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Sociale basisvoorzieningen	-19.534	-13.169	-14.051	-14.452	-14.744	-14.931
Jeugdzorg	-68.744	-73.121	-74.491	-70.995	-73.263	-75.640
Volwassenenzorg	-71.567	-78.984	-83.613	-84.384	-74.111	-75.977
Arbeidsmarktbeleid	-48.463	-40.748	-40.070	-38.414	-35.699	-35.080
Inkomensondersteuning	-17.002	-16.011	-16.115	-16.078	-15.988	-17.258
Buurtgericht werken	-780	-817	-881	-832	-832	-832
Integraal ouderenbeleid	-302	-322	-422	-422	-422	-422
Bestemming	2.100	59	20	20	20	20
Totaal	-224.293	-223.112	-229.622	-225.556	-215.038	-220.119

Bedragen x € 1.000

Kernthema Sociale basisvoorzieningen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Sociale basisvoorzieningen?

We versterken de sociale basis, zodat inwoners dichtbij huis ondersteuning en ontmoeting vinden. Buurtteams Heerlen vormt hierin een belangrijke basis. Zij ondersteunen inwoners bij vragen op verschillende leefgebieden en werken preventief en in de buurt. Voor jeugdigen en gezinnen vervult JENS deze rol. We versterken de samenwerking met andere partners en voorkomen dat inwoners tussen voorzieningen terechtkomen.

We zetten in op zelfredzaamheid én op wat inwoners voor elkaar kunnen betekenen. Daarbij hebben we extra aandacht voor kwetsbare inwoners, complexe gezinssituaties, participatie, eenzaamheid, vrijwilligerswerk, woonbegeleiding en de overgang naar volwassenheid. We willen voldoende laagdrempelige ontmoetings- en ondersteuningsplekken in buurten behouden.

We ondersteunen scoutingorganisaties en zorgen samen met gebruikers voor veilige, aantrekkelijke en inclusieve speeltuinen. Daarbij helpen we organisaties bij het vinden en behouden van vrijwilligers.

Met Kansrijke Start werken we aan de best mogelijke start voor ieder kind. De eerste duizend dagen, vanaf de zwangerschap, staan centraal. We werken daarbij samen met partners uit het medisch en het sociaal domein.

We voorkomen, signaleren en stoppen huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarbij versterken we kennis, bewustwording en samenwerking tussen betrokken organisaties. Veilig Thuis speelt hierin vanuit de Gemeenschappelijke Regeling met de GGD een belangrijke rol.

We ondersteunen vluchtelingen en statushouders bij opvang, huisvesting, taal, inburgering en deelname aan de samenleving. We stimuleren dat statushouders zo vroeg mogelijk actief meedoen.

We werken aan een inclusieve stad waar iedereen kan deelnemen. We verbeteren toegankelijkheid, bevorderen diversiteit en bestrijden discriminatie. Samen met maatschappelijke partners ontwikkelen we na evaluatie een nieuwe agenda voor inclusie en diversiteit.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Sociale basisvoorzieningen?

We ondersteunen scoutingorganisaties o.a. bij veiligheid en onderhoud. Waar mogelijk helpen we hen bij het vinden en behouden van vrijwilligers en leden. We zetten in op veilige, aantrekkelijke en inclusieve speeltuinen. We betrekken gebruikers bij de verdere ontwikkeling en ondersteunen speeltuinbesturen bij het vinden van vrijwilligers.

We zetten Kansrijke Start voort in Heerlen, Parkstad en Zuid-Limburg. Samen met partners uit het medisch en het sociaal domein richten we ons op de eerste duizend dagen van kinderen. We voeren het plan voor de versterking van Kansrijke Start in Parkstad en het werkplan Trendbreuk (Kansrijke Start) uit.

We zetten Welzijn op Recept in om inwoners met sociale of welzijnsvragen eerder passende ondersteuning te bieden. Daarmee stimuleren we gezondheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en deelname aan de samenleving.

We voeren de uitvoeringsagenda Geweld in Afhankelijkheidsrelaties uit. We versterken het herkennen en bespreekbaar maken van huiselijk geweld en kindermishandeling. Tevens investeren we in kennis en samenwerking tussen betrokken organisaties.

We evalueren in 2027 de opdracht van Buurtteams Heerlen. De uitkomsten bepalen hoe we de ondersteuning vanaf 2028 organiseren. We kijken daarbij ook naar verbeterpunten. In 2027 zetten we de buurtpunten, vrijwilligersinzet, kamertraining en woonbegeleiding voort. De aanpak van eenzaamheid blijft onderdeel van deze ondersteuning.

We maken een plan om statushouders sneller aan werk te helpen en onderzoeken nieuwe mogelijkheden voor huisvesting gericht op balans in de buurten. We benaderen werkgevers en verbeteren de doorstroom binnen de inburgering. Daarbij bieden we ruimte voor maatwerk.

Voor inclusie en diversiteit ontwikkelen we nieuwe beleidsregels, onder meer voor toegankelijkheid en herdenkingen. We voeren gesprekken met inwoners en maatschappelijke organisaties en zetten de samenwerking met belangrijke partners voort.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Sociale basisvoorzieningen om dit te realiseren?

- Beleidsregel Scouting 2016;
- Subsidieregeling Beheerde speeltuinen gemeente Heerlen 2022;
- Regionaal Gezondheidsbeleid 2025-2030: Gezondheid nu, voor later!;
- Programma Trendbreuk Zuid-Limburg (tot 2030);
- Plan van aanpak 'Versterken aanpak Kansrijke Start Parkstad Limburg' (2024-2027);
- Regiovisie Geweld in Afhankelijkheidsrelaties Zuid-Limburg 2024-2031, inclusief regionale uitvoeringsagenda tot en met 2027;
- Subsidietender MO incl. bijlagen (afwegingskader en subsidieregeling);
- Notitie 'Wet Inburgering: Uitgangspunten bij de uitvoering';
- Notitie 'Begeleiding onder de nieuwe Wet Inburgering';
- Notitie 'Participatie tijdens de nieuwe Wet Inburgering';
- Lokale Inclusie- & Diversiteitsagenda 2024-2027.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Sociale basisvoorzieningen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-25.200	-15.082	-14.410	-14.812	-15.104	-15.291
Baten	5.666	1.912	360	360	360	360
Totaal	-19.534	-13.169	-14.051	-14.452	-14.744	-14.931

Bedragen x € 1.000

Kernthema Jeugdzorg

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Jeugdzorg?

We organiseren jeugdhulp zo vroeg, dichtbij en passend mogelijk. Preventie, vroegsignalering en een sterke sociale basis vormen het vertrekpunt. We kijken eerst wat kinderen, gezinnen en hun omgeving zelf kunnen. Niet iedere hulpvraag vraagt direct om jeugdhulp. Als jeugdhulp nodig is, blijft deze beschikbaar.

We voeren de Basishulp Jeugd uit; De ondersteuning bestaat onder meer uit preventieve activiteiten, ambulante hulp, deeltijdpleegzorg en logeren. We sturen op kwaliteit, resultaten en kosten. Vanaf 2028 voeren we de Basishulp Jeugd uit volgens de nieuwe verwerving.

We ontwikkelen de residentiële jeugdhulp verder. We willen minder langdurig verblijf en meer passende hulp thuis of dichtbij huis. We zetten in op kleinere woonvormen, kortere trajecten, betere doorstroom en terugkeer naar huis als dat verantwoord is. Daarbij staat het kind en het gezin centraal.

We versterken de samenwerking tussen jeugdhulp, onderwijs, zorg en andere betrokken partners. Dit geldt tevens voor de overgang naar volwassenheid en voor kinderen die ondersteuning vanuit meerdere leefgebieden nodig hebben. We werken verder aan een integrale toegang en een samenhangende aanpak rond kind en gezin.

We versterken lokale teams en de samenwerking in Zuid-Limburg. Professionals krijgen ruimte om passende keuzes te maken. Tegelijk bewaken we de financiële houdbaarheid van de Basishulp Jeugd en residentiële jeugdhulp.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Jeugdzorg?

In 2027 voert JENS de Basishulp Jeugd uit voor Heerlen, Landgraaf en Voerendaal. We richten de ondersteuning op tijdige en passende hulp, zo dichtbij mogelijk. Preventie en lichte ondersteuning staan voorop waar dat kan. Jeugdhulp blijft beschikbaar wanneer deze nodig is.

De uitkomsten van het onderzoek Sturen op werkelijke kosten worden gebruikt om beter te sturen op inzet en kosten binnen de lumpsum. We brengen de relatie tussen ondersteuning, tijdsbesteding, kosten en financiële ontwikkeling beter in beeld. Daarmee versterken we de financiële houdbaarheid van de Basishulp Jeugd.

In 2027 bereiden we de nieuwe periode voor de Basishulp jeugd voor. Daarbij houden we aandacht voor kwaliteit, toegankelijkheid, samenwerking en mogelijkheden om tijdig bij te sturen. Samenwerking boven marktwerking, vertrouwen in de professional en de coöperatieve grondslag zijn ook in de toekomst leidende principes bij het vormgeven van de Jeugdzorg.

We kopen de residentiële jeugdhulp samen met de Zuid-Limburgse gemeenten in. In 2027 bereiden we de nieuwe regionale verwerving vanaf 2028 verder voor. Deze moet betere afspraken opleveren over kwaliteit, kosten, resultaten en samenwerking met zorgaanbieders.

We gaan door met de verdere ontwikkeling van de jeugdhulp. We richten ons op minder langdurig verblijf, betere doorstroom en meer passende hulp thuis of dichtbij huis. We versterken de lokale teams en de samenwerking tussen jeugdhulp, onderwijs, zorg en andere betrokken partners. Daarbij besteden we tevens aandacht aan een goede overgang van jeugd naar volwassenheid.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Jeugdzorg om dit te realiseren?

- Verordening jeugdhulp 2020, wordt in 2027 vernieuwd;
- Overeenkomst Basishulp Jeugd gemeente Heerlen 2023-2027;
- Regiovisie Jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028;
- Beleidskader Jeugdhulp Zuid-Limburg 2024-2028;
- Service Level Agreement 2024-2028, Verwerving Jeugdhulp Regio Zuid-Limburg;
- Centrumregeling Verwerving Jeugdhulp Regio Zuid-Limburg 2019;
- Subsidierегeling jeugdbescherming en jeugdreclassering Zuid-Limburg 2023, nieuwe regeling per 1-1-2027;
- Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028;
- Veranderstrategie Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming, juli 2026;
- Het normenkader Jeugdbescherming en Jeugdreclassering versie 2.0, geldend vanaf juni 2017;
- Het kwaliteitskader Jeugdbescherming, februari 2023.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Jeugdzorg

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-70.951	-74.287	-75.268	-74.371	-76.722	-79.098
Baten	2.206	1.166	776	3.376	3.458	3.458
Totaal	-68.744	-73.121	-74.491	-70.995	-73.263	-75.640

Bedragen x € 1.000

Kernthema Volwassenenzorg

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Volwassenenzorg?

We ondersteunen inwoners om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen en mee te doen. Daarbij staan eigen regie, zelfredzaamheid en passende ondersteuning centraal. We kijken naar wat inwoners zelf kunnen, wat hun omgeving kan betekenen en welke algemene voorzieningen beschikbaar zijn. Als aanvullende ondersteuning nodig is, zetten we deze doelgericht en zorgvuldig in.

Bij huishoudelijke ondersteuning passen we maatwerk toe en nemen we alleen taken over die inwoners niet zelf meer kunnen uitvoeren. Hulpmiddelen en woningaanpassingen zetten we in als deze noodzakelijk zijn voor zelfstandig wonen en deelnemen aan de samenleving. Bij woningaanpassingen wegen we aanpassen, verhuizen en andere oplossingen in samenhang af. We onderzoeken nieuwe gezamenlijke oplossingen voor hulpmiddelen.

Met deze aanpak houden we maatschappelijke ondersteuning toegankelijk en financieel beheersbaar voor inwoners die deze echt nodig hebben.

We zorgen voor voldoende plekken Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang. Preventie, herstel en zelfstandigheid staan daarbij centraal. We werken regionaal aan voldoende en eerlijk gespreide voorzieningen. Een goede doorstroom naar zelfstandig wonen is hierbij essentieel. We versterken onze regie op uitvoering en afspraken met zorgaanbieders. Ervaringen van inwoners en ervaringsdeskundigen benutten we bij de verdere ontwikkeling.

We zetten doelgroepenvervoer in voor inwoners die dit nodig hebben. Waar dat verantwoord kan, stimuleren we zelfstandig reizen en het gebruik van regulier openbaar vervoer.

Onafhankelijke cliëntondersteuning blijft laagdrempelig beschikbaar. Zo helpen we inwoners bij het vinden en organiseren van passende ondersteuning.

We sturen op zorg in natura en zetten persoonsgebonden budgetten in als deze noodzakelijk en passend zijn. We bewaken daarbij kwaliteit en rechtmatigheid.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Volwassenenzorg?

In 2027 onderzoeken we de resultaten van de proef met een uitgebreidere intake voor huishoudelijke hulp. Op basis daarvan bepalen we of deze werkwijze wordt voortgezet. We werken met het nieuwe normenkader en voeren de geplande herbeoordelingen uit. Voor hulpmiddelen onderzoeken we of gezamenlijke scootmobielvoorzieningen haalbaar zijn. Bij woningaanpassingen wegen we zorgvuldig af of aanpassen, verhuizen of een andere oplossing het meest passend is. We werken aan nieuwe afspraken met woningcorporaties over ieders verantwoordelijkheid. En we onderzoeken hoe we woningaanpassingen tegen redelijke kosten kunnen laten uitvoeren. Zo kunnen we ondersteuning blijven bieden voor de inwoners die dat daadwerkelijk nodig hebben.

We bereiden nieuwe verwerving voor Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang vanaf 2028 voor. We voeren het verbeterplan voor de maatschappelijke opvang verder uit. We gebruiken de uitkomsten van de telling van dak- en thuisloosheid om de druk op de opvang te verminderen. We ontwikkelen passend aanbod voor specifieke doelgroepen en zetten in op ondersteuning van jongvolwassenen naar zelfstandig wonen. Met betere informatie over Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang sturen we op instroom, doorstroom en uitstroom.

Voor beide vormen van doelgroepenvervoer (leerlingenvervoer en Wmo-vervoer) bereiden we de nieuwe verwerving vanaf 2028 voor. Bij leerlingenvervoer stimuleren we zelfstandig reizen met fiets, voor beide doelgroepen het openbaar vervoer als dat passend is.

Onafhankelijke cliëntondersteuning blijft beschikbaar.

We houden toezicht op kwaliteit en rechtmatigheid van de inzet persoonsgebonden budget en volgen de uitvoering hiervan door Buurtteams Heerlen.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Volwassenenzorg om dit te realiseren?

- Verordening maatschappelijke ondersteuning Heerlen 2026;
- Uitwerkingsbesluit Nadere regels Wmo opvang en beschermd wonen Heerlen 2026;
- Subsidietender Beschermd Thuis Parkstad 2023-2026 (plus verlenging 2027);
- Diverse contracten en subsidies Wmo;
- Visie Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2035;
- Uitvoeringsplan Opvang en Beschermd Wonen Parkstad 2026-2028;
- Samen Thuis 2023-2026;
- Subsidieregeling Beschermd Wonen 2022;
- Verbeterplan Opvang 2025;
- Centrumregeling BW-MO 2027;
- Contract Meander;
- Contract OtoLift;
- Contract Medipoint;
- Contract Taxi van Meurs;
- Gemeenschappelijke regeling Omnibuzz;
- Subsidietender Wmo dagbesteding, begeleiding welzijn 2024-2027;
- Toezichtkader.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Volwassenenzorg

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-74.751	-81.263	-84.826	-86.970	-76.399	-79.291
Baten	3.183	2.279	1.213	2.586	2.288	3.314
Totaal	-71.567	-78.984	-83.613	-84.384	-74.111	-75.977

Bedragen x € 1.000

Kernthema Arbeidsmarktbeleid

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Arbeidsmarktbeleid?

We willen dat zoveel mogelijk inwoners naar vermogen deelnemen aan werk en samenleving. Werk biedt inkomen, maar ook ontwikkeling, eigenwaarde, sociale contacten en bestaanszekerheid. Voor inwoners voor wie betaald werk nog niet haalbaar is, richten we ons op ontwikkeling en andere passende vormen van participatie.

We begeleiden inwoners naar duurzaam en betekenisvol werk. Daarbij kijken we naar talenten, mogelijkheden en persoonlijke omstandigheden. We hebben extra aandacht voor jongeren, langdurig werkzoekenden, statushouders, inwoners met taalachterstanden, mensen zonder startkwalificatie en inwoners met een arbeidsbeperking.

We zetten scholing, leerwerktrajecten en praktijkgerichte routes doelmatig in. Daarbij kijken we naar bereik, resultaat en aansluiting op de vraag van werkgevers. We beoordelen tevens de inzet van de Bovengrondse Vakschool vanuit deze uitgangspunten. We richten ons op sectoren waar kansen op duurzaam werk liggen.

We zorgen voor passende werk- en ontwikkelmogelijkheden voor inwoners die extra ondersteuning nodig hebben. Waar betaald werk nog niet mogelijk is, ondersteunen we andere vormen van participatie. Belemmeringen rond bijvoorbeeld taal, vervoer en kinderopvang nemen we mee in de begeleiding.

We versterken de aansluiting tussen onderwijs, economie en arbeidsmarkt. Samen met werkgevers en onderwijsinstellingen werken we aan een arbeidsmarkt die inwoners perspectief biedt en beschikbare talenten beter benut. We benutten kansen op werk in de regio en over de grens.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Arbeidsmarktbeleid?

In 2027 begeleiden we inwoners gericht naar werk, ontwikkeling of een andere passende vorm van participatie. We kijken naar talenten, mogelijkheden en persoonlijke omstandigheden. Daarbij sturen we op duurzame uitstroom en aantoonbare resultaten.

We richten extra aandacht op jongeren, langdurig werkzoekenden, statushouders, inwoners met taalachterstanden en mensen zonder startkwalificatie. We ondersteunen inwoners met een arbeidsbeperking. Voor hen zetten we in op beschut werk en passende werkplekken.

We voeren het programma Van School naar Duurzaam Werk Zuid-Limburg uit. Samen met onderwijs en werkgevers versterken we de overgang van school naar werk. We stimuleren stages, leerwerkplekken, scholing en andere praktijkgerichte routes.

We beoordelen de inzet van de Bovengrondse Vakschool op doelmatigheid, bereik en resultaat. Daarbij richten we ons op de kerntaak: de stap naar duurzaam werk en waar dit nog niet mogelijk is ondersteunen wij bij duurzame ontwikkeling. De inzet moet aansluiten op de vraag van werkgevers en beschikbare middelen.

We onderzoeken ook of we een aantal uitbestede activiteiten kunnen inbesteden, waardoor naar verwachting een positief sociaal – en economisch rendement wordt gegenereerd op de gehele (re-integratie) keten.

We werken regionaal samen aan toegankelijke ondersteuning bij vragen over werk en ontwikkeling. We benutten kansen op de arbeidsmarkt in Parkstad, Zuid-Limburg en over de grens. Hier werken we nauw samen met onder andere Werkgeverspunt (WSP) en Werk voor Heerlen om inwoners te begeleiden naar duurzaam werk en verder te ontwikkelen.

Belemmeringen die deelname aan werk in de weg staan, brengen we vroeg in beeld. Daarbij kijken we onder meer naar taal, vervoer, wonen en kinderopvang en zoeken we samen met partners naar passende oplossingen.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Arbeidsmarktbeleid om dit te realiseren?

- Participatiewet;
- Verordening re-integratie Participatiewet Heerlen 2023;
- Beleidsregel re-integratie 2023;
- Beleidsregel Tegemoetkoming Kinderopvang;
- Programma Van School naar Duurzaam Werk Zuid-Limburg 2026–2029.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Arbeidsmarktbeleid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-54.830	-44.313	-40.070	-38.594	-35.700	-35.081
Baten	6.367	3.565	1	181	1	1
Totaal	-48.463	-40.748	-40.070	-38.414	-35.699	-35.080

Bedragen x € 1.000

Kernthema Inkomensondersteuning

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Inkomensondersteuning?

We geven uitvoering aan het beleidsplan Zekerheid als Vertrekpunt. We willen de inkomenszekerheid van inwoners vergroten en armoede en schulden zoveel mogelijk voorkomen. Inwoners moeten voldoende bestaanszekerheid hebben om zelfstandig te wonen en mee te doen in de samenleving.

We geven extra aandacht aan kinderarmoede, generatiearmoede, stille armoede en werkende armen. We willen voorkomen dat financiële problemen van generatie op generatie worden doorgegeven. Kinderen en jongeren moeten zich kunnen ontwikkelen en kunnen deelnemen aan onderwijs, sport, cultuur en andere activiteiten.

We signaleren geldproblemen en schulden zo vroeg mogelijk. Daarbij werken we samen met inwoners, vrijwilligers en maatschappelijke partners. We versterken de financiële kennis en weerbaarheid van inwoners, onder meer via voorlichting in buurten en op scholen.

Onze ondersteuning is toegankelijk, begrijpelijk en mensgericht. We houden rekening met persoonlijke omstandigheden en de stress die geldproblemen veroorzaken. Regelingen leggen we in duidelijke taal uit.

We versterken de samenwerking tussen schuldhulpverlening, bewindvoering, (Jeugd)zorg en andere partners. We ondersteunen mogelijkheden voor maatschappelijke deelname, bijvoorbeeld via sport, cultuur en vervoer.

We volgen de resultaten van ons beleid en sturen bij als dat nodig is. Daarbij betrekken we inwoners en partners.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Inkomensondersteuning?

In 2027 geven we verder uitvoering aan het beleidsplan Zekerheid als Vertrekpunt. We richten onze dienstverlening zo in dat inwoners sneller passende inkomensondersteuning vinden. We onderzoeken nieuwe manieren om inwoners beter te bereiken en verbeteren de communicatie over regelingen en ondersteuning.

Inwoners moeten met vragen over inkomen, schulden, (jeugd)zorg, wonen en andere problemen op de juiste plek terecht komen. Daarbij kijken we naar de hele situatie van de inwoner en voorkomen we onnodige doorverwijzingen. We onderzoeken in 2027 hoe we de integrale toegang verder kunnen optimaliseren.

We versterken de samenwerking tussen schuldhulpverlening, bewindvoering, (jeugd)zorg en maatschappelijke partners. We maken duidelijkere afspraken over signalering, doorverwijzing en ondersteuning. Zo willen we financiële problemen eerder herkennen en duurzamer oplossen.

We verankeren nieuwe maatwerktrajecten in onze reguliere dienstverlening. Daarbij stellen we de persoonlijke situatie van inwoners centraal en houden we rekening met de gevolgen van financiële stress.

We werken toe naar automatische toekenning van regelingen. Daarmee willen we voorkomen dat inwoners ondersteuning mislopen waarop zij recht hebben en verminderen we onnodige administratieve stappen.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Inkomensondersteuning om dit te realiseren?

- Beleidsplan 'Zekerheid als Vertrekpunt' (2026).

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Inkomensondersteuning

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-88.927	-88.462	-88.566	-88.529	-88.439	-89.710
Baten	71.925	72.451	72.451	72.451	72.451	72.451
Totaal	-17.002	-16.011	-16.115	-16.078	-15.988	-17.258

Bedragen x € 1.000

Kernthema Buurtgericht werken

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Buurtgericht werken?

We gebruiken buurtgericht werken als verbindende werkwijze binnen de gemeente. We zijn dichtbij inwoners en brengen signalen uit buurten vroeg in beeld. Bij vraagstukken verbinden we onderwerpen zoals leefbaarheid, veiligheid, zorg, wonen en openbare ruimte. Zo kunnen we eerder handelen en beter aansluiten bij wat een buurt nodig heeft.

We werken aan de sociale basis en de kracht van buurten. We stimuleren ontmoeting, bewonersinitiatieven en samenwerking tussen inwoners, buurtorganisaties en maatschappelijke partners. We ondersteunen buurtorganisaties die minder organisatiekracht hebben. Zo voorkomen we dat verschillen tussen buurten leiden tot ongelijke kansen.

We maken gebruik van 'Samen in de Buurt'. Via duidelijke communicatie laten we inwoners weten wat er speelt, waar zij terechtkunnen en hoe zij zelf kunnen bijdragen.

We onderzoeken hoe we de lokale democratie kunnen versterken. Daarbij maken we vooraf duidelijk welke invloed inwoners hebben en wat met hun inbreng gebeurt. We hebben aandacht voor inwoners die niet vanzelfsprekend deelnemen aan participatie.

We werken toe naar een goed netwerk van laagdrempelige plekken in buurten voor ontmoeting, ondersteuning en signalering. Daarbij zoeken we de verbinding met ondersteuning rond zorg, inkomen en participatie.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Buurtgericht werken?

In 2027 werken we aan buurtgericht werken als werkwijze binnen de hele gemeente. We betrekken kennis en signalen uit buurten bij ruimtelijke, sociale en veiligheidsvraagstukken. Zo kunnen we sneller inspelen op ontwikkelingen die inwoners direct raken.

We ondersteunen bestaande buurtorganisaties en stimuleren nieuwe bewonersinitiatieven. Daarbij houden we rekening met verschillen tussen buurten en met de kracht die inwoners en organisaties zelf hebben. We versterken de samenwerking met woningcorporaties, Buurteams Heerlen en andere maatschappelijke partners.

We maken gebruik van 'Samen in de Buurt'. Zo maken we voor inwoners duidelijk wat er in hun buurt gebeurt, waar zij terechtkunnen en hoe zij kunnen meedoen.

We ontwikkelen de leefbaarheidsoverleggen verder als plek voor gezamenlijke signalering en aanpak. Naast professionals betrekken we bij wijze van proef inwoners bij deze overleggen. We gebruiken de ervaringen om te bepalen hoe inwoners structureel kunnen deelnemen.

Inwoners worden betrokken bij plannen en ontwikkelingen in hun buurt. Daarbij maken we duidelijk hoeveel invloed zij hebben en wat we met hun inbreng doen.

We besteden aandacht aan inwoners die minder vanzelfsprekend deelnemen. In 2027 richten we ons daarbij onder meer op jongeren en inwoners met een migratieachtergrond. Zo willen we de betrokkenheid verbreden en de lokale democratie versterken.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Buurtgericht werken om dit te realiseren?

- Beleidsvisie Buurtgericht Werken 'Gelukkig in de buurt';
- Subsidieregel Buurtorganisaties en buurtoverstijgende samenwerkingsverbanden 2024;
- Subsidieregel Buurtinitiatieven 2024.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Buurtgericht werken

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-826	-817	-881	-832	-832	-832
Baten	46	0	0	0	0	0
Totaal	-780	-817	-881	-832	-832	-832

Bedragen x € 1.000

Kernthema Integraal ouderenbeleid

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Integraal ouderenbeleid?

We werken aan een Heerlen waarin ouderen gezond, veilig en waardig ouder kunnen worden. Ouderen blijven zo lang mogelijk zelfstandig en doen actief mee in de samenleving. We richten ons daarbij op bewegen, betrekken, boeien en bewonen.

Bewegen

We stimuleren een gezonde en actieve leefstijl. Bewegen draagt bij aan gezondheid, zelfredzaamheid en ontmoeting. We zorgen voor een toegankelijk aanbod dat aansluit bij verschillende behoeften van ouderen.

Betrekken

We versterken sociale contacten en stimuleren deelname aan de samenleving. We zetten in op ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid. We benutten de kennis en ervaring van ouderen en betrekken hen bij onderwerpen die hen raken.

Boeien

We bieden ouderen kansen om zich te blijven ontwikkelen. We stimuleren activiteiten die bijdragen aan mentale vitaliteit, talentontwikkeling en digitale vaardigheden. Zo houden ouderen toegang tot informatie, voorzieningen en sociale contacten.

Bewonen

We ondersteunen ouderen om zo lang mogelijk zelfstandig en prettig te wonen. We stimuleren passende en levensloopbestendige woningen en hebben aandacht voor bereikbare voorzieningen en een toegankelijke woonomgeving. We versterken de verbinding tussen wonen, welzijn en zorg.

We hebben daarnaast aandacht voor mantelzorgers. Goede ondersteuning helpt overbelasting voorkomen en draagt eraan bij dat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Integraal ouderenbeleid?

In 2027 geven we verder uitvoering aan het Heerlens Ouderenakkoord. Daarbij richten we ons op bewegen, betrekken, boeien en bewonen.

We zetten Senioren Actief en valpreventie voort. We versterken de betrokkenheid van ouderen bij beleidsuitvoering en activiteiten die hen raken. We benutten hun kennis en ervaring en stimuleren deelname aan vrijwilligerswerk en andere maatschappelijke activiteiten.

We ontwikkelen de Heerlense Seniorenacademie verder in samenwerken met Buurteams Heerlen. Samen met partners bieden we ouderen mogelijkheden om te leren, kennis te delen en nieuwe vaardigheden te ontwikkelen. Daarbij benutten we de kennis en ervaring van ouderen zelf.

We verbinden deze activiteiten met de bredere inzet op ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid. Zo ondersteunen we ouderen om actief, zelfstandig en verbonden te blijven.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Integraal ouderenbeleid om dit te realiseren?

- Heerlens Ouderenakkoord 2025-2030;
- Verordening Wmo;
- ASV-beleidsregel (MPO voor ouderen);
- Subsidietender Maatschappelijke ondersteuning dagbesteding, begeleiding en welzijn.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Integraal ouderenbeleid

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-592	-664	-422	-422	-422	-422
Baten	291	342	0	0	0	0
Totaal	-302	-322	-422	-422	-422	-422

Bedragen x € 1.000

Kernthema Jeugd- en jongerenbeleid

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Jongerenbeleid?

We willen dat jongeren en studenten zich verbonden voelen met Heerlen. Zij krijgen ruimte om elkaar te ontmoeten, zich te ontwikkelen en actief mee te doen. We werken daarom samen met jongeren aan een integraal programma voor jeugd-, jongeren- en studentenbeleid. Dit programma verbindt verschillende onderwerpen en richt zich op concrete en meetbare resultaten.

We zorgen voor voldoende veilige en toegankelijke ontmoetingsplekken. Het jeugd- en jongerenwerk blijft dichtbij jongeren aanwezig, onder meer via de jeugd- en jongerencentra in de stadsdelen. Daarbij sluiten activiteiten aan op wat jongeren zelf belangrijk vinden.

We versterken de invloed van jongeren op beleid en ontwikkelingen in de stad. Jongeren krijgen ruimte om mee te praten, mee te denken en zelf ideeën uit te voeren. Daarbij benutten we onder meer de jongerenambassadeurs.

We verbeteren de communicatie over voorzieningen, activiteiten en mogelijkheden voor jongeren. Bestaande activiteiten en voorzieningen evalueren we en zetten we voort als zij aantoonbaar bijdragen aan bereik en resultaat.

We versterken het studentenklimaat in Heerlen. We stimuleren de verbinding tussen studenten, onderwijsinstellingen en de stad. Heerlen moet voor jongeren en studenten aantrekkelijk zijn om te leren, wonen, werken en een toekomst op te bouwen.

We stellen een budget beschikbaar, startende met €50.000 in 2027 oplopend naar €100.000 in 2030.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Jongerenbeleid.

In 2027 maken we samen met jongeren een integraal programma voor jeugd-, jongeren- en studentenbeleid. We verbinden daarin ontmoeting, ontwikkeling, participatie en het studentenklimaat. We formuleren concrete doelen en resultaten.

We zetten het jeugd- en jongerenwerk voort. Jongeren kunnen in ieder stadsdeel terecht op plekken waar zij elkaar ontmoeten en activiteiten ondernemen. We kijken samen met jongeren of het aanbod en de ontmoetingsplekken aansluiten bij hun behoeften.

We versterken de invloed van jongeren op beleid en ontwikkelingen in Heerlen. We zetten de jongerenambassadeurs hiervoor actief in. Jongeren krijgen ruimte om ideeën aan te dragen en mee te denken over onderwerpen die hen raken.

We verbeteren de communicatie over activiteiten, voorzieningen en mogelijkheden voor jongeren. We evalueren onze interventies en nemen besluiten over het al dan niet voortzetten hiervan.

We werken verder aan een aantrekkelijk studentenklimaat. We versterken de verbinding tussen studenten, onderwijsinstellingen en de stad en ondersteunen initiatieven die ontmoeting en betrokkenheid stimuleren.

Zo zorgen we dat jongeren en studenten zich in Heerlen gehoord, verbonden en welkom voelen en ruimte krijgen om zich te ontwikkelen.

3. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

De middelen met betrekking tot jeugd- en jongerenbeleid zijn in de begroting bij andere kernthema's opgenomen.

2.1.7 Programma Volksgezondheid en milieu

Portefeuillehouders: Trudy Janssen, Casper Gelderblom

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma Volksgezondheid en milieu?

We willen een gezond, duurzaam en leefbaar Heerlen. Inwoners moeten gezond en veilig kunnen opgroeien, wonen en ouder worden. Daarbij verkleinen we gezondheidsverschillen en richten we ons op preventie. We versterken de samenwerking tussen zorg, welzijn en gemeenten, zodat ondersteuning toegankelijk en betaalbaar blijft.

We willen een stad die voorbereid is op de gevolgen van klimaatverandering. We verduurzamen woningen, bestrijden energiearmoede en stimuleren duurzame energie. We werken aan een betrouwbaar energiesysteem en bereiden buurten voor op duurzame warmte. Tegelijk verminderen we afval, stimuleren we hergebruik en werken we toe naar een circulaire economie.

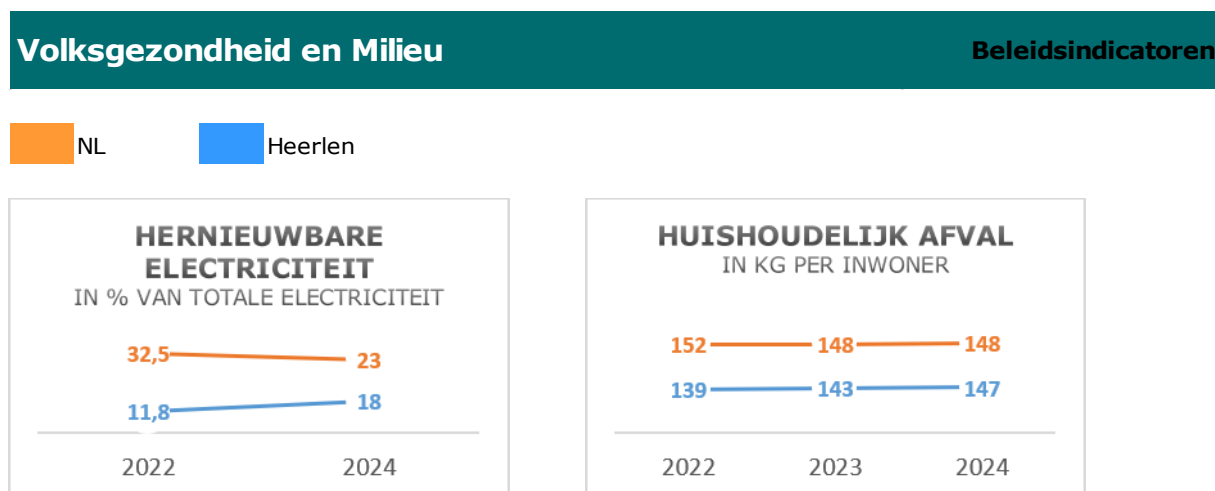
Een gezonde leefomgeving vraagt om schoon water, een gezonde bodem en goede luchtkwaliteit. We beperken geluidhinder en bereiden de stad voor op hitte, droogte en hevige regen. Bij ruimtelijke keuzes houden we rekening met water, bodem, klimaat en gezondheid.

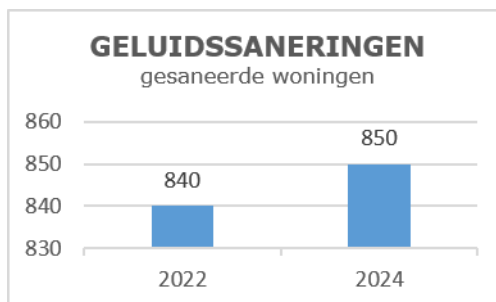
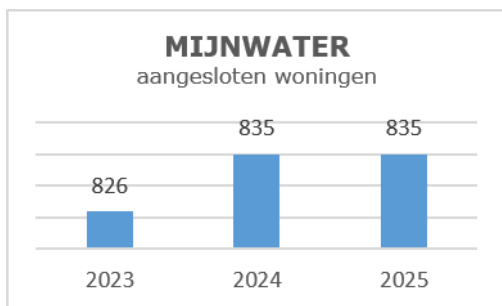
Onze gemeentelijke begraafplaatsen blijven waardige, toegankelijke en goed verzorgde plekken voor afscheid en herdenking. We beschermen hun historische waarden en hebben aandacht voor groen.

Zo verbinden we gezondheid, duurzaamheid en leefomgeving. Daarmee werken we aan een Heerlen dat gezond en leefbaar is voor huidige en toekomstige generaties.

2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma Volksgezondheid en milieu? (indicatoren)

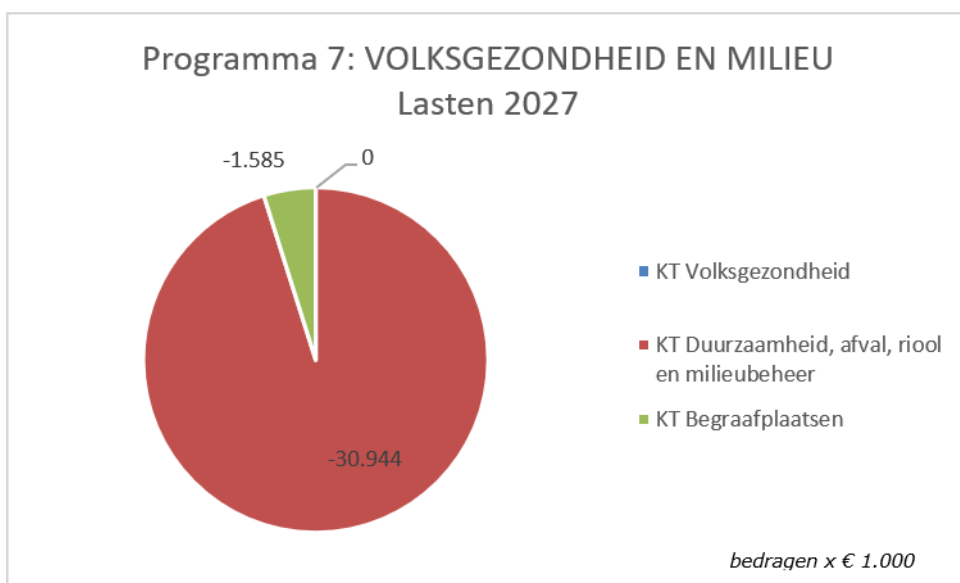
3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat zijn de risico's binnen het programma Volksgezondheid en milieu gedurende deze bestuursperiode?

- Onvoldoende regionale samenwerking kan de aanpak van gezondheidsverschillen en de beweging van zorg naar preventie vertragen.
- Onvoldoende capaciteit bij Veilig Thuis kan leiden tot langere wachttijden en minder tijdige ondersteuning aan inwoners.
- Tekorten aan personeel, financiële middelen en externe subsidies kunnen de uitvoering van gezondheids- en duurzaamheidsambities vertragen.
- Netcongestie kan woningbouw, verduurzaming, duurzame energieopwekking en de overstap naar duurzame warmte vertragen.
- Stijgende materiaal-, energie- en uitvoeringskosten kunnen afvalinzameling, verduurzaming en andere milieumaatregelen duurder maken.
- Onvoldoende betrokkenheid van inwoners, bedrijven en partners kan de overgang naar duurzaam energiegebruik, afvalscheiding en circulair handelen vertragen.
- Stijgende onderhoudskosten kunnen de kwaliteit en betaalbaarheid van de gemeentelijke begraafplaatsen onder druk zetten.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027:

Wat gaat het programma Volksgezondheid en milieu kosten?

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-31.639	-32.105	-32.528	-29.384	-29.514	-29.476
Baten	31.562	26.546	28.252	27.777	27.922	27.951
Totaal saldo van baten en lasten	-77	-5.559	-4.276	-1.607	-1.591	-1.524
Toevoeging reserves	0	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	3.180	967	125	125	125	125
Resultaat	3.103	-4.592	-4.152	-1.482	-1.467	-1.400

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer	609	-4.795	-3.232	-603	-620	-589
Begraafplaatsen	-686	-764	-1.045	-1.004	-971	-935
Bestemming	3.180	967	125	125	125	125
Totaal	3.103	-4.592	-4.152	-1.482	-1.467	-1.400

Bedragen x € 1.000

Kernthema Volksgezondheid

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Volksgezondheid?

We werken aan een gezonder Heerlen en willen gezondheidsverschillen verkleinen. Preventie en positieve gezondheid staan daarbij centraal. We focussen niet op ziekte, maar op veerkracht en levenskwaliteit.

Samen met de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg voeren we het regionaal gezondheidsbeleid 2025-2030 en de Trendbreukaanpak uit. We richten ons op een langdurige verbetering van de gezondheid in Zuid-Limburg. Daarbij verbinden we gezondheid aan onder meer welzijn, bestaanszekerheid, onderwijs, bewegen en de leefomgeving.

We versterken vroegsignalering en preventie. Inwoners moeten ondersteuning kunnen vinden voordat gezondheidsproblemen groter worden. We versterken daarom de verbinding tussen zorg, welzijn, de sociale basis en ondersteuning in buurten.

Via het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord werken we regionaal aan de beweging van zorg naar gezondheid. We ondersteunen inwoners eerder en dichterbij huis en versterken zelf- en samenredzaamheid. We werken aan een toekomstbestendige basiszorg dichtbij inwoners.

Gemeenten, zorgverzekeraars, zorgorganisaties en welzijnspartners werken hiervoor samen aan één regionale werkagenda. We stemmen beschikbare middelen en activiteiten beter op elkaar af. Zo kunnen we gericht investeren in gezondheid en welzijn en versnippering voorkomen.

We benutten daarbij de kennis en uitvoeringskracht van regionale partners. Zo werken we gezamenlijk aan een gezondere bevolking en houden we zorg en ondersteuning eveneens op langere termijn toegankelijk.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Volksgezondheid?

We werken aan een gezonder Heerlen en willen gezondheidsverschillen verkleinen. Preventie en positieve gezondheid staan daarbij centraal. We focussen niet op ziekte maar op veerkracht en levenskwaliteit.

Samen met de Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zuid-Limburg voeren we het regionaal gezondheidsbeleid 2025-2030 en de Trendbreukaanpak uit. We richten ons op een langdurige verbetering van de gezondheid in Zuid-Limburg. Daarbij verbinden we gezondheid aan onder meer welzijn, bestaanszekerheid, onderwijs, bewegen en de leefomgeving.

We versterken vroegsignalering en preventie. Inwoners moeten ondersteuning kunnen vinden voordat gezondheidsproblemen groter worden. We versterken daarom de verbinding tussen zorg, welzijn, de sociale basis en ondersteuning in buurten.

Via het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord werken we regionaal aan de beweging van zorg naar gezondheid. We ondersteunen inwoners eerder en dichterbij huis en versterken zelf- en samenredzaamheid. We werken aan een toekomstbestendige basiszorg dichtbij inwoners.

Gemeenten, zorgverzekeraars, zorgorganisaties en welzijnspartners werken hiervoor samen aan één regionale werkagenda. We stemmen beschikbare middelen en activiteiten beter op elkaar af. Zo kunnen we gericht investeren in gezondheid en welzijn en versnippering voorkomen.

We benutten daarbij de kennis en uitvoeringskracht van regionale partners. Zo werken we gezamenlijk aan een gezondere bevolking en houden we zorg en ondersteuning ook op langere termijn toegankelijk.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Volksgezondheid om dit te realiseren?

- Regionaal gezondheidsbeleid 'Gezondheid nu, voor later! 2025-2030';
- Meerjarenbeleidsplan GGD Zuid-Limburg 2024-2027;
- Regionaal gezondheidsbeleid 'Gezondheid nu, voor later! 2025-2030'.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

De middelen met betrekking tot volksgezondheid zijn in de begroting bij andere kernthema's opgenomen.

Kernthema Duurzaamheid, afval, riool en milieu-beheer

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer?

Verduurzaming en energie

We verduurzamen woningen en bestrijden energiearmoede met ons Verduurzamingsoffensief, dat we intensiveren met aanvullende rijksmiddelen bovenop de bestaande middelen uit het Volkshuisvestingsfonds en vanuit de Lokale Aanpak Isolatie. We stimuleren duurzame energie op woningen, bedrijven en maatschappelijk vastgoed, en ontwikkelen BronsGroen door met als einddoel de oprichting van een lokaal, sociaal, duurzaam publiek-coöperatief energiebedrijf. We werken aan een energietuin en Windenergie Parkstad-Zuid. Via minimaal één energietuin, gekoppeld aan het OER-traject, vergroten we lokaal eigendom van duurzame energie. We pakken via het Aanvalsplan Netcongestie de drukte op het elektriciteitsnet aan met energiehub, opslag en slim energiegebruik. Voor buurten werken we aan de overstap naar duurzame warmte.

Circulariteit en afval

We werken toe naar een volledig circulaire economie in 2050. Circulariteit krijgt een vaste plek in gemeentelijke projecten en inkoop. We verminderen restafval en verbeteren de kwaliteit van ingezamelde grondstoffen. Afvalinzameling blijft toegankelijk, gebruiksvriendelijk en betaalbaar. We stimuleren hergebruik, duurzaam gedrag en treden op tegen afvaldumping.

Klimaat, water en leefomgeving

We bereiden Heerlen beter voor op hitte, droogte en hevige regen. Water en bodem wegen we vroeg mee bij ruimtelijke keuzes. We zorgen voor een toekomstbestendig water- en rioolsysteem en stimuleren bewust watergebruik. Klimaatadaptatie, biodiversiteit en een gezonde leefomgeving verbinden we zoveel mogelijk met elkaar.

Bodem en ondergrond

We versterken het bodembeleid en voeren onze wettelijke bodemtaken uit. We houden rekening met mijnbouwverleden, schadelijke stoffen en de toenemende drukte in de ondergrond. Digitale informatie helpt ons om ontwikkelingen beter af te wegen.

Gezonde leefomgeving

We verbeteren de luchtkwaliteit en verminderen geluidhinder. We werken toe naar de gezondheidswaarden voor lucht en geluid en voeren bestaande afspraken voor schonere lucht en uitstootarm bouwen uit. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wegen we geluid, luchtkwaliteit en veiligheid in samenhang.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer?

Verduurzaming en energie

Als onderdeel van ons Verduurzamingsoffensief isoleren en ventileren we ongeveer 2.000 particuliere woningen via de Lokale Aanpak Isolatie. Via het Volkshuisvestingsfonds zetten we de buurtaanpakken in Vrieheide en Eikenderveld voort en starten we in Beersdal.

We ontwikkelen de energietuin langs de rijkswegen verder en bereiden de herstart van Windenergie Parkstad-Zuid voor. We ontwikkelen een aanpak voor zonnepanelen op bedrijventerreinen en maatschappelijk vastgoed. We bouwen BronsGroen en de samenwerking met energiecoöperaties verder uit.

Netcongestie en warmte

We stellen een Aanvalsplan Netcongestie op. We brengen knelpunten in beeld en onderzoeken energiehubbs, opslag en flexibel energiegebruik. We starten met beleid voor nieuwbouw dat rekening houdt met de beschikbare ruimte op het elektriciteitsnet.

We stellen het Warmteprogramma op en werken verder aan de buurtaanpakken in Hoensbroek-Centrum en Douve Weien. We bereiden volgende buurten voor op de overstap naar duurzame warmte.

Circulariteit en afval

We ontwikkelen beleid voor circulair werken bij gemeentelijke projecten en externe initiatieven. We zetten het programma Parkstad Circulair voort en werken samen met regionale initiatieven voor circulair bouwen en hergebruik. We geven maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen verder vorm.

We stellen nieuw afval- en grondstoffenbeleid op, inclusief een meerjarig uitvoeringsprogramma. We actualiseren daarbij de regels en uitvoeringskaders.

Water, bodem en klimaat

We stellen het Water- en Klimaatadaptatieprogramma eind 2027 vast en werken aan een stedelijk netwerk voor de opvang en afvoer van regenwater. We actualiseren het grondwatermeetnet en werken beleid uit voor water, bodem en ondergrond.

We verbeteren onze kennis van bodem en grondwater. Daarbij hebben we aandacht voor mijnbouwschade, schadelijke stoffen en de drukte in de ondergrond. Een digitaal driedimensionaal model ondersteunt deze keuzes.

Gezonde leefomgeving

We werken verder aan minder geluidhinder en schonere lucht. We voeren geluidsanering uit bij oudere woningen, voeren afspraken voor schonere lucht en uitstootarm bouwen uit en faciliteren elektrisch vervoer en laadinfrastructuur.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer om dit te realiseren?

- Omgevingsvisie Heerlen;
- Klimaatakkoord;
- Programmaplan Duurzaamheid 2024-2027;
- Beleidsprogramma versnelling verduurzaming gebouwde omgeving (2022);
- Isolatie- en verduurzamingsprogramma Stadsregio Parkstad Limburg (2023);
- Uitvoeringsprogramma Volkshuisvestingsfonds Heerlen-Noord 2025-2035
- Parkstad Limburg Energietransitie (PALET);
- Regionale Energiestrategie (RES) Zuid-Limburg 1.0;
- Transitievisie Warmte 2.0 (TVW) (2024);
- Circulaire Routekaart Heerlen (2024);
- Handboek Circulair voor de openbare ruimte (in ontwikkeling);
- Position Paper Circulaire Economie (2023);
- Uitvoeringsprogramma Circulaire Economie (2023);
- Grondstoffenplan Rd4 gemeenten 2022-2026;
- Afvalstoffenverordening Heerlen 2024;
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Heerlen 2026;
- Beleidsregels toekenning inzamelmiddelen en plaatsing ondergrondse container 2019;
- Watertakenplan 2020-2024, wordt verlengd t/m 2027;
- Hemelwaterverordening gemeente Heerlen;
- Groenbeleidsplan Heerlen 2012-2025;
- Bomenverordening Heerlen 2024;

- Beleidskader en beleidsregels natuurinclusief bouwen;
- Bestaand Bodembeleid gemeente Heerlen, 2016;
- Bestaande bodemkwaliteitskaart;
- Lopende ontwikkeling van de AVOI Heerlen;
- Beschikbare kennisbasis rond grondwater, mijnbouwinvloeden en ondergrond;
- EU-richtlijn Omgevingslawaaï (END);
- Schone Lucht Akkoord (SLA);
- Convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB);
- Omgevingsvisie Heerlen;
- Actieplan Geluid 2024;
- Beleidsvisie externe veiligheid (2010-2015);
- Geluidsbeleid Heerlense evenementen (in de open lucht) 2017-2020;
- Actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen 2024-2026;
- Prioriteringskader netcongestie.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Duurzaamheid, afval, riool en milieubeheer

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-30.437	-30.827	-30.944	-27.814	-27.949	-27.918
Baten	31.045	26.032	27.712	27.211	27.328	27.328
Totaal	609	-4.795	-3.232	-603	-620	-589

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Rioolrenovaties	5.549	5.549	5.549	5.549
Totaal	5.549	5.549	5.549	5.549

Bedragen x € 1.000

Kernthema Begraafplaatsen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Begraafplaatsen?

We zorgen voor goed onderhouden en verzorgde gemeentelijke begraafplaatsen. Zo bieden we nabestaanden en bezoekers een waardige omgeving voor begraven, herdenken en bezinning.

We actualiseren de begraafplaatsverordening. Daarmee zorgen we voor actuele regels voor het gebruik en beheer van onze gemeentelijke begraafplaatsen.

We onderzoeken of we het onderhoud meer in eigen regie uit kunnen voeren. Daarbij sluiten we aan bij wat op de verschillende begraafplaatsen nodig is.

Zo zorgen we dat onze gemeentelijke begraafplaatsen verzorgde en waardige plekken blijven voor begraven en herdenken.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Begraafplaatsen?

In 2027 evalueren we de verhouding tussen de gewenste kwaliteit van onze begraafplaatsen en de beschikbare middelen.

We beoordelen of de beschikbare middelen passen bij het gewenste kwaliteitsniveau voor beheer en onderhoud. De uitkomsten gebruiken we als basis voor eventuele beleidsmatige en financiële keuzes.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Begraafplaatsen om dit te realiseren?

- Verordening lijkbezorgingsrechten 2026;
- Verordening begraafplaatsen Heerlen 2020-heden en uitvoeringsregels.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Begraafplaatsen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-1.203	-1.278	-1.585	-1.570	-1.565	-1.558
Baten	516	514	540	566	594	623
Totaal	-686	-764	-1.045	-1.004	-971	-935

Bedragen x € 1.000

2.1.8 Programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing (VHROSV)

Portefeuillehouders: Casper Gelderblom, Theo de Groot, Alain Janssen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat willen we in deze bestuursperiode bereiken (maatschappelijk effect, ambities) binnen het programma VHROSV?

We willen een aantrekkelijke, leefbare, toekomstbestendige en verbonden stad zijn. Een stad waar mensen prettig kunnen wonen, werken, ondernemen en elkaar ontmoeten. We willen voldoende passende woningen en sterke en gemengde buurten voor verschillende huishoudens, leeftijden en inkomens.

We sturen op ruimtelijke ontwikkelingen die Heerlen en haar buurten sterker maken. Daarbij wegen we wonen, voorzieningen, economie, natuur en leefomgeving in samenhang af. Groei is geen doel op zich. De ambitie om richting 100.000 inwoners te groeien benutten we om de kwaliteit van wonen, werken en leven te versterken.

Ruimtelijke ontwikkelingen moeten bijdragen aan de brede welvaart van Heerlen. Dat betekent dat economische ontwikkeling, sociale samenhang, een gezonde leefomgeving en kansen voor huidige en toekomstige generaties met elkaar in balans zijn.

We versterken Heerlen-Centrum, Hoensbroek-Centrum en de kernen in onze buurten. Deze plekken bieden ruimte voor ontmoeting, voorzieningen, ondernemerschap en een aantrekkelijke openbare ruimte.

We voeren regie op de ontwikkeling van onze stad en beschermen publieke belangen. Daarbij houden we rekening met natuur, landschap, water, bodem, biodiversiteit en de beschikbare ruimte. We zetten grond en vastgoed gericht in om ruimtelijke en maatschappelijke doelen te bereiken.

We werken daarbij samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners. Zo ontwikkelen we Heerlen in balans en versterken we de kwaliteit en leefbaarheid van onze stad en buurten.

2. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Hoe gaan we in deze bestuursperiode onze inspanningen meten binnen het programma VHROSV? (indicatoren)

VHROSV

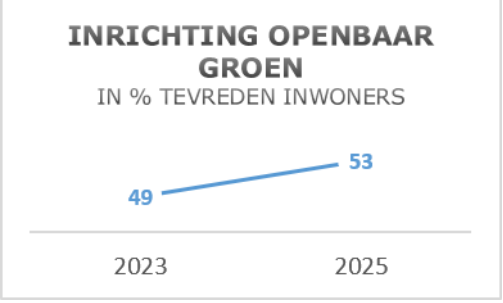
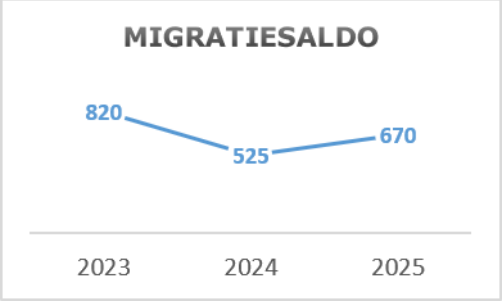
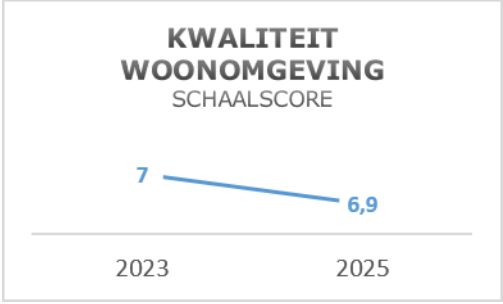
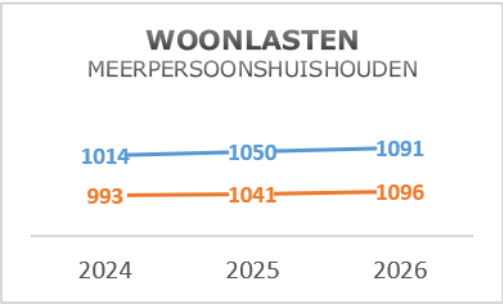
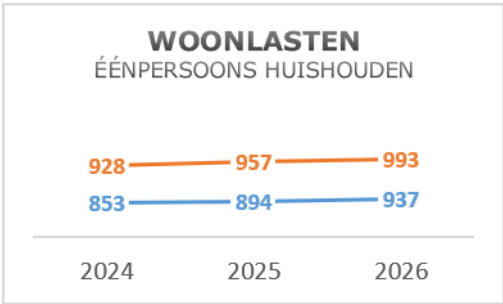
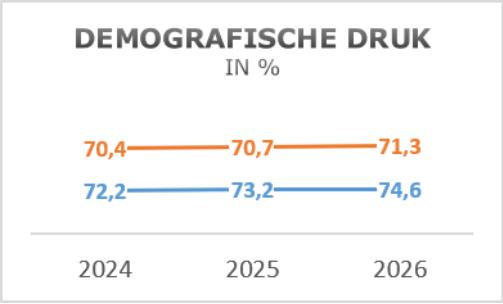
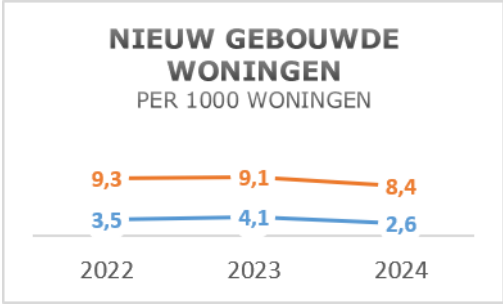
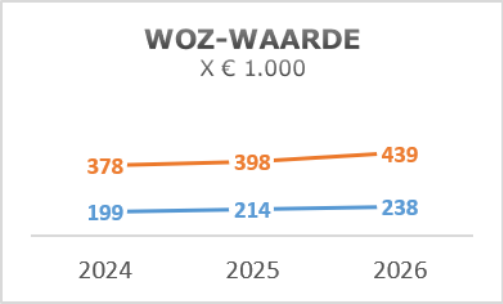
Beleidsindicatoren

NL

Heerlen

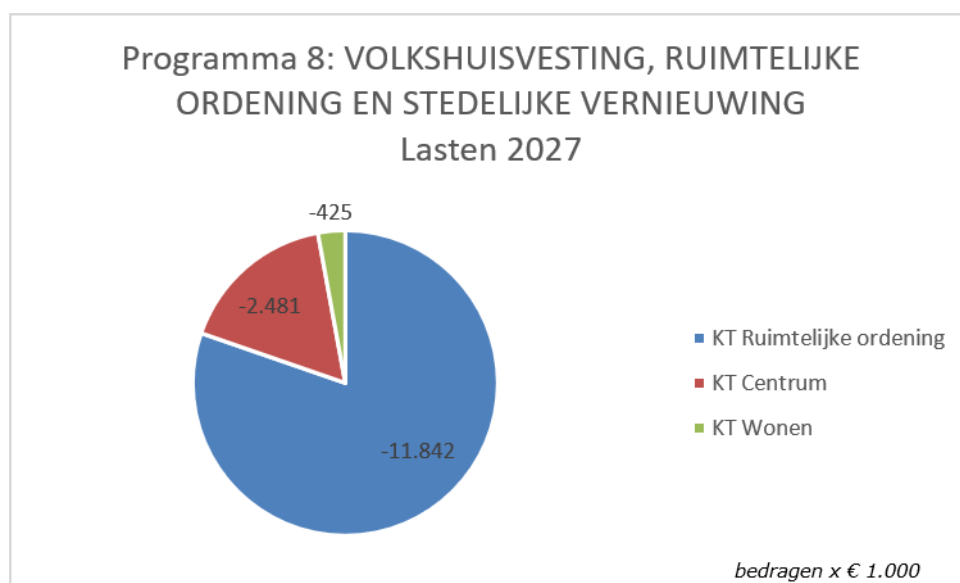
3. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat zijn de risico's binnen het programma VHROSV gedurende deze bestuursperiode?

- Regionale afspraken over woningbouw, urgentie, aandachtsgroepen en spreiding vragen tijdige besluitvorming en goede samenwerking binnen Parkstad en Zuid-Limburg. Vertraging kan gevolgen hebben voor de uitvoering.
- Nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving kan extra eisen stellen aan woningbouw, programmering, handhaving en regionale samenwerking.
- Netcongestie en andere ruimtelijke voorwaarden, zoals stikstof, bodem en water, kunnen woningbouw en gebiedsontwikkeling vertragen.
- Onvoldoende uitvoeringscapaciteit of investeringsbereidheid bij woningcorporaties, ontwikkelaars en andere partners kan de voortgang van woningbouwprojecten beperken.
- Onvoldoende gemeentelijke capaciteit of prioritering kan leiden tot vertraging van beleid, projecten en uitvoering.
- Stijgende bouwkosten, rente en onzekerheid in de markt kunnen woningbouwprojecten financieel moeilijker uitvoerbaar maken.
- Het niet of niet tijdig beschikbaar komen van subsidies en cofinanciering van Rijk en provincie kan leiden tot vertraging, aanpassing of uitstel van projecten.
- Nieuwe instrumenten voor onder meer verevening, urgentie en handhaving kunnen juridische risico's met zich meebrengen. Dit kan gevolgen hebben voor planning en uitvoering.
- Onvoldoende kwaliteit, beschikbaarheid of veilige uitwisseling van gegevens kan het gebruik van het Data Warehouse Wonen beperken.
- Een hoge concentratie van kwetsbare woon- en zorgfuncties in bepaalde buurten kan de leefbaarheid verder onder druk zetten als spreiding onvoldoende tot stand komt.

4. MBP meerjarig perspectief (2027-2030) / begroting 2027:

Wat gaat het programma VHROSV kosten?

Programma 8 - VHROSV

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-16.048	-11.912	-14.748	-15.588	-16.768	-17.716
Baten	8.320	4.216	3.370	3.473	3.643	3.373
Totaal saldo van baten en lasten	-7.729	-7.696	-11.378	-12.115	-13.125	-14.343
Toevoeging reserves	-2.320	-3.967	-744	-1.043	-1.042	-891
Onttrekking reserves	3.036	357	252	251	250	398
Resultaat	-7.012	-11.306	-11.870	-12.908	-13.917	-14.836

Bedragen x € 1.000

Specificatie kernthema's (saldo)

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Ruimtelijke ordening	-5.210	-4.592	-8.574	-8.448	-8.271	-8.694
Centrum	-2.757	-3.033	-2.481	-3.346	-4.536	-5.333
Wonen	238	-70	-323	-321	-318	-316
Bestemming	716	-3.611	-492	-792	-792	-493
Totaal	-7.012	-11.306	-11.870	-12.908	-13.917	-14.836

Bedragen x € 1.000

Kernthema Ruimtelijke ordening

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Ruimtelijke ordening?

Heerlen wil een gezonde, kwalitatieve groei doormaken, en daarvoor is hoogwaardige ruimtelijke ontwikkeling onontbeerlijk. We gebruiken ruimtelijke ontwikkeling dan ook om onze stad sterker en meer in balans te brengen: met meer en betere woningen, sterke en gemengde buurten, ruimte voor economie en voorzieningen en een aantrekkelijke en gezonde leefomgeving. We benutten daarbij in de eerste plaats de ruimte binnen de bestaande stad en verdichten waar dat zorgvuldig kan. Tegelijk koesteren we wat Heerlen bijzonder maakt: onze mijnkoloniën en andere waardevolle gebouwen en gebieden, het landschap en het groen in en om de stad.

De Omgevingsvisie Heerlen 2050 vormt de basis voor de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. De komende jaren werken we verder aan één omgevingsplan voor heel Heerlen. Met de Heerlense School 2.0 ontwikkelen we daarnaast een eigen Heerlense ontwerpfilosofie voor architectuur, stedenbouw, landschap en openbare ruimte en verankeren we die in een nieuwe Nota Ruimtelijke Kwaliteit. Bij nieuwe ontwikkelingen stellen we niet alleen eisen aan wat en hoeveel er wordt gebouwd, maar ook aan de kwaliteit van de omgeving die daarmee ontstaat. Natuur, water en klimaatadaptatie nemen we vanaf het begin mee in ruimtelijke plannen. De bestaande aanpak voor natuurinclusief verbreden we naar klimaatadaptief en energiepositief bouwen.

Voor onze mijnkoloniën stellen we een eigen visie vast. Met het Fonds Mijnkoloniën leggen we een financiële basis om ook daadwerkelijk in de toekomst van deze buurten te investeren. In 2027 starten we het fonds op met €200.000; vanaf 2028 is het onze inzet om gedurende tien jaar jaarlijks €500.000 beschikbaar te stellen, wat dus optelt tot ruim €5 miljoen in totaal. Een deel van het fonds willen we inzetten voor leningen aan woningcorporaties, waarbij terugbetaalde middelen opnieuw voor onze mijnkoloniën kunnen worden ingezet. Zo kan onze gemeentelijke bijdrage een veel grotere investeringsbeweging op gang brengen dan de jaarlijkse storting alleen. De precieze voorwaarden en het toetsingskader werken we, binnen de relevante landelijke en Europese kaders, samen met corporaties uit. Daarmee leggen we een basis waarop we samen met corporaties en andere partners verder kunnen bouwen aan het behoud en de toekomst van onze mijnkoloniën.

We nemen de komende jaren ook meer publieke regie op de ontwikkeling van de stad. We revitaliseren het grondbedrijf en zetten actieve grondpolitiek nadrukkelijker in. Met een inpondbudget kunnen we vastgoed tijdelijk en strategisch verwerven wanneer dat nodig is om gebieds- en vastgoedontwikkelingen mogelijk te maken. Als onderdeel van de werkwijze Heerlen Maakt Ruimte en een stevige Ontwikkelimpuls voegen we bovendien capaciteit toe en veranderen we de behandeling van ruimtelijke initiatieven, zodat initiatiefnemers sneller duidelijkheid krijgen over de wenselijkheid en haalbaarheid van hun plannen en wenselijke initiatieven sneller tot besluitvorming kunnen komen. Met de ProbleemPandenPloeg pakken we panden aan die de leefbaarheid of ontwikkeling van een buurt in de weg staan. Daarbij combineren we waar nodig handhaving, verwerving en herontwikkeling en kunnen we ook het Woonfonds inzetten om een nieuwe ontwikkeling mogelijk te maken.

De verstedelijkingsstrategie Limburg Centraal vertalen we naar de ontwikkeling van Heerlen. We koppelen de regionale groeiopgave aan onze eigen keuzes over woningbouw, economie, bereikbaarheid, voorzieningen en leefomgeving. Ook het Woningbouwoffensief krijgt daarmee ruimtelijk vorm: we maken ruimte voor een forse woningbouwproductie, maar sturen daarbij ook op de juiste woningen op de juiste plekken en op sterke en gemengde buurten.

Een belangrijk deel van die ontwikkeling vindt gebiedsgericht plaats. In Heerlen-Noord werken we onder meer aan de verdere ontwikkeling van Meezenbroek, onze focuswijken, Stadspark Oranje Nassau en het Groevengebied. In andere delen van de stad werken we onder meer aan de Kop van Heerlerbaan en verschillende grotere woningbouw- en gebiedsontwikkelingen. We onderzoeken daarnaast de ontwikkeling van een blauw-groene verbinding tussen het Maankwartier en de Brunssummerheide en werken aan de ecologische en recreatieve transformatie van de Sibelcogroeve.

Hoensbroek-Centrum ontwikkelen we verder als het tweede stedelijke centrum van Heerlen. Op basis van het gebiedsperspectief maken we ruimte voor woningbouw, concentreren we winkels en voorzieningen op kansrijke locaties en maken we herbestemming mogelijk waar winkelruimte niet langer toekomstbestendig is. We combineren dit met investeringen in de openbare ruimte en de aanpak Sociaal Veilig.

Binnen de begroting beschikbare middelen voor Hoensbroek-Centrum

	Beschikbare middelen
Krediet Hoensbroek centrum intensivering uit Begroting 2026	€ 5.000.000
Inzet beschikbare rijksmiddelen voor wonen en leefomgeving	€ 2.000.000
Centrum Veiligheid, Leefbaarheid, Zorg & Recht – Aanvullende capaciteit per jaar	€ 125.000
WOKT 2.0 aanvraag inclusief cofinanciering	€ 5.360.000
Totaal	€ 12.485.000*

* Niet uitputtend

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Ruimtelijke ordening?

In 2027 werken we verder aan één omgevingsplan voor heel Heerlen. We brengen wijzigingen van het omgevingsplan in procedure voor Heerlerheide-Centrum, Heerlen-Oost, Hoensbroek-Oost, Hoensbroek-Zuid en omgeving, Bedrijventerreinen Heerlen-Zuid en omgeving en Heerlerheide-Zuid-oost. Daarnaast doorlopen we de benodigde planologische procedures voor woningbouw en andere ontwikkelingen die we in Heerlen mogelijk willen maken.

We stellen de verstedelijkingsagenda Limburg Centraal vast en bepalen wat deze betekent voor de ontwikkeling van Heerlen. We actualiseren de Nota Ruimtelijke Kwaliteit en werken daarin de Heerlense School 2.0 uit tot een eigen Heerlense ontwerpfilosofie voor architectuur, stedenbouw, landschap en openbare ruimte. Ook stellen we de Visie Mijncoloniën vast. Die gebruiken we vervolgens bij ruimtelijke ontwikkelingen in onze mijncoloniën.

In 2027 maken we € 4 miljoen beschikbaar als inpondbudget voor tijdelijke en strategische verwerving van vastgoed. We maken de ProbleemPandenPloeg operationeel en brengen daarin de gemeentelijke instrumenten samen waarmee we probleem panden kunnen aanpakken. Per pand bepalen we wat nodig en mogelijk is: bijvoorbeeld handhaven, verwerven, herontwikkelen of met behulp van het Woonfonds een nieuwe ontwikkeling mogelijk maken.

Met de Ontwikkelimpuls voeren we vanaf 2027 de nieuwe werkwijze voor ruimtelijke initiatieven, Heerlen Maakt Ruimte, verder in en voegen we capaciteit toe om ruimtelijke plannen sneller en beter te behandelen.

In Heerlen-Noord stellen we handelingsperspectieven op voor GMS, Hoofdstraat-West/Kasteelbuurt en Vrieheide, waarbij geldt dat handelingsperspectieven gemeentelijk in de regel verankerd worden in gebiedsvisies. Daarnaast werken we aan Stadspark Oranje Nassau en het Groevengebied in Tuinstad-Noord. Verspreid over de stad werken we daarnaast aan een groot aantal concrete gebieds- en woningbouwontwikkelingen. Niet limitatief gaat het in 2027 onder meer om de Kasteelbuurt, DSM-Diepenbrockstraat in samenhang met de gebiedsvisie Eikenderveld, De Hees en het Willemskwartier. Voor Hoensbroek-Centrum werken we stedenbouwkundige kaders uit voor de verdere ontwikkeling van het centrum.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Ruimtelijke ordening om dit te realiseren?

- Provinciale Omgevingsvisie Limburg 2026;
- Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg (SVREZL);
- Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg (SVWZL);
- Beleidsregel Ruim baan voor Goede Woningplannen;
- Omgevingsvisie Heerlen 2050;
- Toekomstvisie Wonen, Welzijn en Zorg;
- Visie- en ambitiedocument "Nieuw Heerlens Woonfundament";
- Beleidsregel minimale eisen woonkwaliteit;
- Nota Grond- en Vastgoedbeleid 2025;
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit Heerlen;
- Visie Waardevolle Buitenruimte;
- Mobiliteitsvisie Heerlen;
- Bedrijventerreinvisie Heerlen;
- Integraal Huisvestingsplan Heerlen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs 2024-2040;
- Integraal Huisvestingsplan Voortgezet Onderwijs 2021-2036.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Ruimtelijke ordening

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-11.453	-7.683	-11.842	-11.819	-11.811	-11.965
Baten	6.243	3.090	3.268	3.370	3.540	3.270
Totaal	-5.210	-4.592	-8.574	-8.448	-8.271	-8.694

Bedragen x € 1.000

Begroting VTH-taken:

	aantal fte	Bedrag
Formatie Handhaving en Toezicht	39,2	3.784
Formatie Vergunningverlening	26,9	2.434
Uitvoeringsbudget (incl. bijdrage ODZL)		1.055
Totaal	66	7.273

Bedragen x € 1.000

De beschikbare formatiemiddelen voor VTH zijn structureel opgenomen in de gemeentelijke begroting. Eventueel ziekteverzuim en vacatureruimte worden binnen de beschikbare formatiemiddelen en de daarvoor in de begroting opgenomen middelen opgevangen.

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Welke investeringen gaan we daarvoor doen?

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Slakhorst OR	1.568			
Veiligheidscentrum Heerlen-Noord meerkosten	450			
Totaal	2.018	0	0	0

Bedragen x € 1.000

Kernthema Centrum

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Centrum?

We ontwikkelen het centrum verder als levendig en toekomstbestendig hart van Heerlen. Onderwijs, kennis, wonen, ondernemerschap, cultuur en een aantrekkelijke openbare ruimte versterken elkaar. Kwaliteit staat daarbij voorop. Het Ruimtelijk-Economisch Kompas vormt de leidraad voor deze ontwikkeling.

We versterken Heerlen als kennisstad. De komst van de Universiteit Maastricht naar Promenade I is daarbij een topprioriteit. We versterken de positie van de RWTH Aachen University en vernieuwen we de samenwerking met Zuyd Hogeschool, VISTA college en de Open Universiteit. We verbinden onderwijs, onderzoek en ondernemerschap aan maatschappelijke opgaven en economische kansen.

We benutten de Brightlands-campus als verbindende plek voor onderwijs, onderzoek, ondernemerschap en arbeidsmarkt. Daarbij versterken we de verbinding tussen de campus en het centrum. We werken tevens aan een aantrekkelijk studentenklimaat, met aandacht voor wonen, voorzieningen en binding met de stad.

Onderwijs blijft een belangrijke drager voor de ontwikkeling van het centrum. We ontwikkelen Promenade I verder met ruimte voor onderwijs, wonen, ondernemerschap en voorzieningen. Naast de komst van de Universiteit Maastricht werken we aan de verdere verankering van de RWTH Aachen University. Naast het onderwijs zal onderzoek en innovatie onderdeel gaan uitmaken van het ecosysteem.

We versterken de stadseconomie. We geven ruimte aan culturele en economische initiatieven die zorgen voor vernieuwing en levendigheid. Daarbij denken we mee met nieuwe winkelconcepten en bieden we maatwerk als ontwikkelingen daarom vragen. Met stadspromotie en een herkenbaar verhaal versterken we het imago en de aantrekkingskracht van Heerlen, waarbij Heerlen Partners een centrale rol vervult.

We breiden de woningbouw in het centrum verder uit. Ons perspectief is ongeveer 1.500 extra woningen, gericht op de gewenste doelgroepen. Binnen de ambitie om Heerlen te laten groeien naar 100.000 inwoners richten we ons op 5.000 extra inwoners in het centrum. We werken hiervoor actief samen met ontwikkelende partijen.

We geven vorm aan de gebiedsontwikkeling rond het Wilhelminaplein en De Klomp. Promenade I en het Wilhelminaplein vormen belangrijke dragers van de centrumontwikkeling. We verbinden deze gebieden aan de omliggende wijken en het centrum via een aantrekkelijke, beleefbare en klimaatbestendige openbare ruimte.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Centrum?

In 2027 geven we een stevige impuls aan Heerlen als kennisstad. We stellen hiervoor een visie en strategie vast, met een meerjarige uitvoerings- en investeringsagenda en een herkenbaar Heerlens profiel. De komst van de Universiteit Maastricht naar Promenade I heeft prioriteit. We starten de sloop van een deel van Promenade I en de planologische procedures voor de nieuwbouw.

We versterken onze samenwerking met kennispartners. Met Zuyd Hogeschool en VISTA college sluiten we een strategische samenwerkingsovereenkomst en werken we aan een eerste aanwezigheid in de binnenstad. We verankeren de RWTH Aachen University duurzaam in de binnenstad met een strategische samenwerkingsovereenkomst. Met de Brightlands-campus werken we aan nieuwe samenwerkingen en een duidelijke aanwezigheid in het centrum. Samen met kennispartners werken

we concrete onderzoeksopdrachten uit die aansluiten op gemeentelijke opgaven. We zetten in op meer studentenhuysvesting en versterken we de audiovisuele en media-activiteiten in het Audio-visueel (AV) kwartier.

We zetten tegelijkertijd de ontwikkeling van het centrum voort. De woningbouw komt op meerdere locaties verder in uitvoering. In Schinkelkwadrant Noord en Zuid start de bouw. De tweede fase van de studentencampus aan de Putgraaf en de woningbouw aan de Klompstraat worden in gebruik genomen. Ook op andere locaties gaat de woningbouw verder.

We investeren in een aantrekkelijke en goed bereikbare openbare ruimte. We werken onder meer aan de Schinkelstraat, het Schinkelkwadrant, de Uilestraat en realiseren nieuwe openbare fietsenstallingen. We realiseren een buurtpunt in het centrum. Het Romeins Museum en de bijbehorende openbare ruimte ontwikkelen we verder als belangrijke cultuurdrager van de stad.

We werken verder aan de gebiedsontwikkelingen Promenade I, het AV-kwartier en Wilhelminaplein. Voor Promenade I starten we de aanbesteding van de gebiedsontwikkeling en het ontwerp van de openbare ruimte richting De Klomp en het Wilhelminaplein. In het AV-kwartier starten we onder meer met Royal-Rivoli en werken we verder aan het Stationsplein. Rond het Wilhelminaplein ronden we de herinrichting van het Schelmenhof en het Betaplein af en starten we de herontwikkeling van De Klomp.

Tot slot stellen we een uitvoerings- en financieringsagenda voor Heerlen Centrum op als uitwerking van het Ruimtelijk-Economisch Kompas. Samen met Heerlen Partners versterken we de positionering en zichtbaarheid van Heerlen en het centrum met daarin een belangrijke rol voor de uitstraling van het centrum.

Financiële rapportage programma Centrum & Onderwijs

Tijdens de behandeling van de inhoudelijke voortgangsrapportage programma Centrum in de commissie RO van november 2020 is afgesproken dat de raad twee keer per jaar (Begroting en Jaarverantwoording) geïnformeerd wordt over de financiën van het programma.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Centrum om dit te realiseren?

- Bidboek Urban Heerlen;
- Ambitiedocument Samen Maken Wij Het Centrum;
- Richtinggevend Pionieren - Het kompas voor een krachtig Heerlen Centrum;
- Hoogbouwnota Centrum;
- Beleidsdocumenten bij kernthema's;
- Ambitiedocument Samen Maken Wij Het Centrum;
- Richtinggevend Pionieren - Het kompas voor een krachtig Heerlen Centrum;
- Raadsvoorstel investeringsagenda t.b.v. 'Heerlen Kennisstad';
- Beleidsdocumenten bij kernthema's.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Centrum

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-3.419	-3.606	-2.481	-3.346	-4.536	-5.333
Baten	663	572	0	0	0	0
Totaal	-2.757	-3.033	-2.481	-3.346	-4.536	-5.333

Bedragen x € 1.000

5. MBP 2027-2030 / Begroting 2027**Welke investeringen gaan we daarvoor doen?**

Omschrijving	Begroting	Meerjarenraming		
	2027	2028	2029	2030
Romeins Museum	5.900	1.928		
Romeins Museum (installaties)	5.500	1.725		
Verwerving Promenade I	5.225	225		
Rijwielstalling Maankwartier/station	2.130			
Rijwielstalling Station (installaties)	1.566			
Herinrichten openbare ruimte Landsfort Herle	800			
Vorbereidingskrediet SMWHC	800	832		
Centrum Openbare Ruimte	663			
Romeins Museum (inrichting)	500	1.500		
Herinrichten RK Fase 2B Dr. Poelsstraat	61			
Schinkelkwadrant Zd OR	50	100	883	100
Herinrichten or Promenade II	50			
Herinrichten RK Fase 2A Raadhuisplein	23	23		
Herinrichten RK Fase 3 Museumplein		100	539	100
Erfgoed projecten Centrum				4.588
Erfgoed projecten Centrum installaties				1.300
Totaal	23.267	6.433	1.422	6.088

Bedragen x € 1.000

Kernthema Wonen

1. MBP meerjarig perspectief (2027-2030)

Wat gaan we de komende 4 jaar doen om onze maatschappelijke effecten/ambities te bereiken binnen het kernthema Wonen?

Met het Heerlens Woningbouwoffensief zetten we de komende jaren in op de bouw van minimaal 7.000 extra woningen tot 2050. Daarbij gaat het niet alleen om méér woningen, maar vooral om woningen die Heerlen nu tekortkomt en die bijdragen aan sterkere en meer gemengde buurten. We zetten de Taskforce Woningbouw voort om samen met woningcorporaties, ontwikkelaars en maatschappelijke initiatiefnemers projecten sneller van plan naar uitvoering te brengen. Tegelijk zetten we Heerlen nadrukkelijker op de kaart als aantrekkelijke woonstad.

We sturen daarbij op wat buurten en de stad als geheel nodig hebben. We bouwen voort op het Woonfundament en onze drie woonpijlers: Investeren, Koesteren en Reguleren. We willen sterke en stabiele gemeenschappen en hanteren daarbij het principe van mengen zonder te verdringen. Het aandeel corporatiehuur in Heerlen blijft stabiel. We voegen gericht middenhuur, betaalbare koop en levensloopbestendige woningen toe en sturen met een vereveningsmechanisme op een betere spreiding van woonsegmenten over de stad. Met de starterslening houden we de stap naar een eerste koopwoning bereikbaar.

We werken nauw samen binnen Parkstad en benutten actief rijks-, provinciale en Europese middelen voor woningbouw en verbetering van de bestaande woningvoorraad. Met het Woonfonds ondersteunen we woningbouwprojecten die bijdragen aan de doelen van het Woonfundament met subsidies en garantstellingen. We bouwen het fonds verder uit tot een instrument waarin gemeentelijke middelen kunnen worden gecombineerd met geld van andere publieke en private partijen.

We verbinden wonen nadrukkelijker met werk en onderwijs. Met woon-werkarrangementen combineren we huisvesting met werk, onderwijs en voorzieningen. Daarmee willen we mensen die in Heerlen of de regio kunnen werken ook verleiden en helpen om hier te komen wonen en een bestaan op te bouwen. We geven daarbij als gemeente zelf het goede voorbeeld. Voor studenten en kenniswerkers zorgen we voor passende huisvesting die aansluit bij de ontwikkeling van Heerlen als kennisstad.

Ook bij wonen, welzijn en zorg sturen we op meer balans in de stad. Met de Uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg werken we aan voldoende passende woningen en ondersteuning voor mensen die dat nodig hebben. Tegelijk willen we de historische opeenstapeling van kwetsbaarheid en armoede in kwetsbare buurten doorbreken. Daarom sluiten we AfstapelPacten met eigenaren en exploitanten van woonzorglocaties. Daarin maken we afspraken om kwetsbare woonzorgfuncties in kwetsbare buurten waar mogelijk af te bouwen en nieuwe of verplaatste voorzieningen evenwichtiger over de stad te spreiden. Zo zorgen we voor passende huisvesting en zorg voor aandachtsgroepen én voor sterkere en meer gemengde buurten.

Naast investeren en koesteren reguleren we waar dat nodig is. Met Grip op Wonen sturen we steviger op het gebruik en de bewoning van woningen. We voeren de Parkstadwet en de andere instrumenten van Grip op Wonen in samenhang uit. Met een Integraal Woonhandhavingsteam brengen we de verschillende vormen van toezicht en handhaving rond wonen bij elkaar. Daarnaast zetten we de mogelijkheden van de Wet aanpak woonoverlast in om ernstige en herhaaldelijke overlast vanuit woningen gericht aan te pakken. We beoordelen jaarlijks wat onze instrumenten opleveren en gebruiken het Data Warehouse Wonen om ontwikkelingen op de woningmarkt te volgen en onze aanpak waar nodig bij te stellen.

Met woningcorporaties maken we scherpere prestatieafspraken over woningbouw, betaalbaarheid, verduurzaming, onderhoud, leefbaarheid en de huisvesting van aandachtsgroepen. Huurders moeten bovendien daadwerkelijk invloed hebben wanneer hun woning of buurt ingrijpend verandert. Daarom passen we het Heerlens Participatiekader toe bij sloop, renovatie en nieuwbouw. Ook voeren we de regionale urgentieregeling in voor mensen die met voorrang passende huisvesting nodig hebben.

In het Volkshuisvestingsprogramma leggen we vast hoeveel en welke woningen Heerlen nodig heeft, hoe we de bestaande woningvoorraad willen verbeteren en hoe we sturen op betaalbaarheid, spreiding en passende huisvesting voor verschillende groepen.

2. Begroting 2027

Wat gaan we doen om onze doelstellingen in 2027 te bereiken binnen het kernthema Wonen?

In 2027 voeren we het Heerlens Woningbouwoffensief uit. In het eerste kwartaal stellen we de ontwikkelkaart en de vernieuwde woningbouwprogrammering vast. Daarmee brengen we in beeld waar woningen worden toegevoegd, welke projecten prioriteit krijgen en welke projecten extra inzet nodig hebben om tot realisatie te komen. Ook lanceren we in het eerste kwartaal de website van het Woningbouwoffensief en starten we de publieksgerichte positionering van Heerlen als woonstad.

In het tweede kwartaal stellen we het Volkshuisvestingsprogramma vast. Daarin leggen we vast hoeveel en welke woningen we willen toevoegen, welke groepen we willen huisvesten en hoe we sturen op betaalbaarheid, de bestaande woningvoorraad en de samenstelling van buurten. In het eerste kwartaal leggen we daarnaast een voorstel voor een vereveningsmechanisme voor sociale woningbouw voor, waarmee we sturen op een betere spreiding van woonsegmenten over de stad.

Vanaf 2027 gebruiken we het eind 2026 geopende loket van het Woonfonds voor subsidies en garantstellingen voor woningbouwprojecten die bijdragen aan onze volkshuisvestelijke doelen. We richten de uitvoering en monitoring daarvan structureel in. In het derde kwartaal ontwikkelen en lanceren we de volgende vorm van het Woonfonds, gericht op samenwerking met private investeerders.

In het eerste kwartaal werken we de woon-werkarrangementen verder uit. We combineren daarin huisvesting met werk, onderwijs en voorzieningen en leggen de verbinding met de woon-werkroute voor statushouders. Ook werken we uit hoe de gemeente zelf woon-werkarrangementen kan toepassen.

In het eerste kwartaal stellen we de Uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg vast en starten we met de uitvoering. We werken verder aan woonzorgcirkels en maken met woningcorporaties, zorg- en welzijnspartners afspraken over passende huisvesting en ondersteuning. Ook starten we met AfstapelPacten met eigenaren en exploitanten van woonzorglocaties. Daarmee maken we afspraken over het afbouwen van kwetsbare woonzorgfuncties in buurten waar kwetsbaarheid zich al sterk concentreert en over een evenwichtiger spreiding van deze voorzieningen over de stad. In het eerste en tweede kwartaal stellen we de regionale urgentieregeling vast en bereiden we de uitvoering daarvan voor.

We maken in 2027 nieuwe prestatieafspraken met woningcorporaties over woningbouw, betaalbaarheid, verduurzaming, onderhoud, leefbaarheid en de huisvesting van aandachtsgroepen. Bij relevante sloop-, renovatie- en nieuwbouwprojecten passen we het eind 2026 vastgestelde Heerlens Participatiekader toe.

In 2027 voeren we de Parkstadwet en de andere instrumenten van Grip op Wonen in samenhang uit en beoordelen we hun werking. We richten een Integraal Woonhandhavingsteam in, zodat signalen over ongewenste woonsituaties gezamenlijk kunnen worden opgepakt en beschikbare handhaving-instrumenten in samenhang kunnen worden ingezet. Ook zetten we de mogelijkheden van de Wet aanpak woonoverlast in bij ernstige en herhaaldelijke woonoverlast. Het Data Warehouse Wonen gebruiken we voor woningbouwprogrammering, monitoring, evaluatie en handhaving.

De starterslening blijft in 2027 beschikbaar en brengen we actief onder de aandacht. Daarnaast zoeken en benutten we rijks-, provinciale en Europese subsidies voor woningbouw, transformatie en verbetering van de bestaande woningvoorraad.

3. Begroting 2027

Over welk bestaand beleid beschikken wij binnen het kernthema Wonen om dit te realiseren?

- Het Woonfundament en de Nieuwe Woonpijlers;
- Het totaalpakket Grip op Wonen, inclusief de Parkstadwet en aanverwante vergunning-, toezicht- en handhavinginstrumenten;
- De Verordening Woonfonds en de daarop gebaseerde uitvoeringsregels en werkprocessen;
- De gemeentelijke regeling Starterslening;
- De prestatieafspraken met woningcorporaties en huurdersorganisaties;
- De regionale woonafspraken en samenwerking binnen Parkstad en Zuid-Limburg;
- De Uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg en de beleidsmatige kaders voor wonen en zorg;
- De Omgevingsvisie en overige ruimtelijke beleidskaders die de woningbouwprogrammering en gebiedsontwikkeling sturen.

4. MBP 2027-2030 / Begroting 2027

Wat gaat dat kosten?

KT Wonen

	Rekening	Bijgestelde begroting	Begroting	Meerjarenraming		
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Lasten	-1.176	-623	-425	-424	-421	-419
Baten	1.414	553	102	103	103	103
Totaal	238	-70	-323	-321	-318	-316

Bedragen x € 1.000

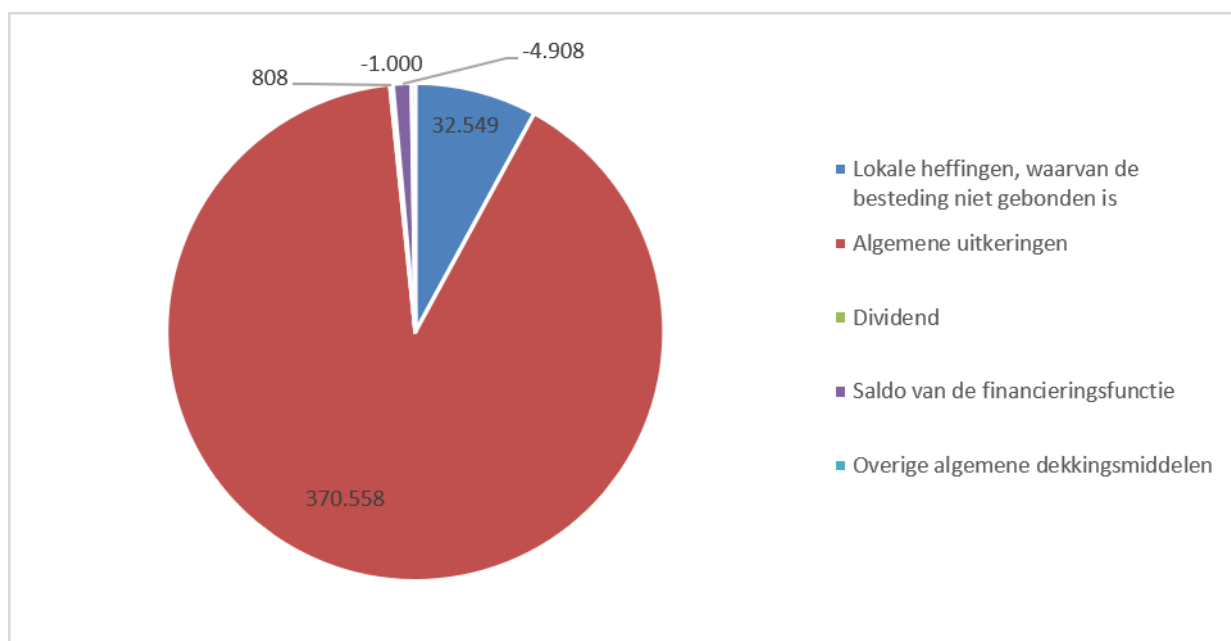
2.2 Algemene dekkingsmiddelen

Inleiding

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen. Deze worden in de rest van dit hoofdstuk verder toegelicht.

Algemene dekkingsmiddelen 2027	Begroting 2027	in %
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	32.549	8
Algemene uitkeringen	370.558	93
Dividend	808	0
Saldo van de financieringsfunctie	-4.908	-1
Overige algemene dekkingsmiddelen	-1.000	0
	398.008	100

Bedragen x € 1.000

* In de tabel hierboven valt onder lokale heffingen de ozb en de 'overige belastingen', zijnde taakveld 0.61, 0.62 en 0.64. De parkeerbelasting en de toeristenbelasting (taakveld 0.63 en 3.4) vallen buiten deze totaalstelling.

2.2.1 Lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is

De gemeentelijke belastingen vormen een belangrijk onderdeel van de baten van de gemeente. De lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is, bestaan uit de onroerendezaakbelastingen woningen en niet-woningen, precariobelasting, toeristenbelasting, parkeren en hondenbelasting. Meer informatie over de lokale heffingen, met een uitgebreid beeld van het gevoerde beleid, een overzicht van de diverse heffingen, een aanduiding van de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid is opgenomen in de paragraaf Lokale heffingen.

2.2.2 Gemeentefonds

Het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van gemeenten, de ontwikkeling hiervan bepaalt in belangrijke mate onze financiële ruimte. Gemeenten ontvangen drie circulaire's per jaar met informatie over de omvang en verdeling van het gemeentefonds. De meicirculaire is gebaseerd op de Voorjaarsnota, de septembercirculaire op de Miljoenennota en de decembercirculaire op basis van de Najaarsnota van het Rijk.

Gemeenten bevinden zich nog steeds in een financieel onzekere tijd, er is een disbalans tussen taken, middelen en risico's. Vanuit diverse gremia wordt ingezet op inzicht en herstel van de balans om tot een goede financiële uitgangspositie voor gemeenten te komen. De cijfers van het gemeentefonds in deze begroting zijn evenals in voorgaande jaren gebaseerd op de meicirculaire, consistent beleid conform de richtlijn van de provincie; voor de begroting 2027 betreft dit de meicirculaire 2026.

De begroting van het Gemeentefonds is als volgt:

Omschrijving	Bedragen * € 1.000			
	2027	2028	2029	2030
Algemene Uitkering	285.551	282.967	285.658	298.751
Integratie- en decentralisatie-uitkeringen	85.007	79.329	76.291	75.177
Totaal	370.558	362.296	361.949	373.929

Algemene uitkering

De algemene uitkering wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, mutaties in verdeling/maatstaven en taakmutaties. Het gemeentefonds volgt de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp), de jaarlijkse toe- of afname wordt het accres genoemd.

Jeugd

Uitgangspunt van het Rijk is dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd vanaf 2028 het beoogde effect hebben, verdere versterking van de beheersmaatregelen is voorzien en uitwerking van aanvullende maatregelen. De haalbaarheid hiervan is onzeker. Het Rijk heeft een financieel voorschot genomen op nog te nemen maatregelen door een uitname uit het gemeentefonds voor sturen op trajectduur jeugdzorg en invoering eigen bijdrage jeugdzorg. Beide posten zijn in onze begroting conform de richtlijn van de provincie als financieel toezichthouder budgettair neutraal verwerkt, omdat aannemelijk is dat het realiseren van deze uitwerking en wetgeving onder de verantwoordelijkheid van het Rijk valt.

De Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd zal begin 2027 een uitspraak doen over de haalbaarheid van de besparingsmaatregelen en hoe om te gaan met het verschil tussen kosten en beschikbare middelen voor de jeugdzorg bij gemeenten.

Wmo

Huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening binnen de Wmo wordt vanaf 2029 door het Rijk geschrapt met hieraan gekoppeld een uitname uit het gemeentefonds. Voor inwoners die niet in staat zijn de huishoudelijke hulp zelf te regelen blijft deze taak bij de gemeente en zijn middelen voor een vangnet toegevoegd. Het is nog onduidelijk hoe dit vangnet eruit komt te zien en wie hiervan gebruik kan maken. Als gevolg hiervan kunnen de daadwerkelijke financiële gevolgen van het nieuwe landelijke beleid nog niet inzichtelijk gemaakt worden. In lijn met de kaders van de provincie is voor de begroting 2027 een stelpost opgenomen voor de netto-uitname uit het gemeentefonds, hierdoor is deze maatregel budgetneutraal voor deze begroting.

Jeugd en Wmo

Rijk en VNG werken aan nieuwe financiële arrangementen voor Jeugdzorg en Wmo die (beter) aansluiten bij de (financieel) bestuurlijke verhoudingen en meer duidelijkheid en voorspelbaarheid bieden. Vooralsnog is er geen inzicht in de (financiële) impact.

Verdeelmodel

Vanaf 2027 was een herziening van de verdeling van het gemeentefonds voorzien. De voorstellen voor wijzigingen in het verdeelmodel vereisen echter vervolgonderzoek. Per 2027 zijn daarom vooralsnog maar twee beperkte wijzigingen doorgevoerd. Rekening houdend met het benodigde vervolgtraject wordt in 2029 een volgende stap voorzien. Aanpassingen in het verdeelmodel kunnen tot aanzienlijke verschuivingen in de verdeling van middelen over gemeenten leiden.

Integratie- en decentralisatie uitkeringen

Deze uitkeringen maken net als de algemene uitkering deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling over de gemeenten.

2.2.3 Dividenden

Enexis N.V.

Na de verkoop en splitsing van Essent en de verkoop van andere voormalige Essent-onderdelen ontvangt de gemeente binnen deze deelneming alleen nog dividend van Enexis Holding N.V.

We ramen het dividend op basis van het dividend over het voorgaande boekjaar. Daarbij houden we rekening met het dividendbeleid van Enexis. Vanaf boekjaar 2025 bedraagt de uitkering 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering, met een maximum van € 100 miljoen. Daarbij geldt als voorwaarde dat de uitkering de financiële positie en kredietwaardigheid van Enexis niet in gevaar brengt.

Voor de meerjarenbegroting 2027-2030 rekenen we met € 0,67 dividend per aandeel. Dit betekent aan dividend bij 311.850 aandelen een bedrag van € 208.000.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) N.V.

De gemeente Heerlen bezit 424.827 aandelen BNG Bank N.V. met een boekwaarde van € 1.062.000. BNG Bank keert jaarlijks dividend uit.

Ook voor BNG Bank ramen we het dividend op basis van het dividend over het voorgaande boekjaar. Voor de meerjarenbegroting 2027-2030 rekenen we met € 1,41 dividend per aandeel. Dit betekent een geraamde dividendopbrengst van circa € 599.000 per jaar.

2.2.4 Saldo van de financieringsfunctie

Voor de toelichting op het saldo van de financieringsfunctie verwijzen we naar de paragraaf Financiering.

2.3 Overzicht overhead

Overzicht kosten overhead	Rekening 2025	Bijgest. Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Overhead	50.936	46.140	44.356	48.328	48.225	48.254

Bedragen x € 1.000

2.4 Bedrag heffing vennootschapsbelasting

De vennootschapsbelasting is een winstbelasting. Voor de Wet op de vennootschapsbelasting (Vpb) worden bepaalde activiteiten van een gemeente beschouwd als ondernemersactiviteiten. Over de winsten behaald met deze activiteiten wordt vennootschapsbelasting geheven mits met die activiteit een positief resultaat wordt behaald én er geen vrijstelling van toepassing is. Van onze ondernemersactiviteiten is uitsluitend het cluster reclame winstgevend.

Wij zijn van mening dat voor reclameactiviteiten geen vennootschapsbelasting is verschuldigd aangezien deze activiteiten onder de (overheidstaken)vrijstelling vallen of als normaal vermogensbeheer zijn te duiden, waardoor belastingheffing niet aan de orde is.

De Belastingdienst is echter van mening dat de winsten uit reclameopbrengsten belastbaar zijn. Om hierover zekerheid te verkrijgen zijn in Nederland in samenwerking met de Belastingdienst enkele rechtszaken gepland om zekerheid te verkrijgen over de belastbaarheid van de winsten die worden behaald met deze activiteiten. Voor boekjaar 2016 t/m 2023 heeft de Belastingdienst een naheffingsaanslag opgelegd, waarvoor bezwaar is aangetekend wachtend op de rechterlijke uitspraak. De uitkomst van het bezwaar en een eventuele rechtsprocedure is onzeker. Dit kan gevolgen hebben voor boekjaren vanaf 2016 tot en met 2023, waarbij het bedrag van de heffing jaarlijks circa € 20.000 per jaar zal bedragen.

Er is een doorberekening gemaakt met behulp van de QuickScan methode om te bepalen in welk boekjaar er mogelijk sprake is van een geobjectiveerd winstoogmerk bij het grondbedrijf. Deze doorberekening heeft geleerd dat er geen sprake is van enige belastingdruk. We zullen dit blijven monitoren om vast te stellen of en wanneer we in een winstsituatie komen en vennootschapsbelasting is verschuldigd. De verwachting is dat dit zeker de komende jaren nog niet aan de orde zal zijn.

2.5 Onvoorzien

Om de begroting weerbaarder en robuuster te maken is een begrotingspost onvoorzien opgenomen in de begroting. Het budget onvoorzien wordt ingezet voor uitgaven die gedurende het jaar als onuitstelbaar en/of onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting geen raming kon worden opgenomen. Indien de uitgave een structureel karakter heeft, dan worden de meerjarige consequenties als autonome ontwikkeling in de volgende begroting verwerkt. Deze post onvoorzien is verplicht vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) hoewel er geen verplichting is meegegeven hoe groot deze post moet zijn.

In onze begroting is een structurele post onvoorzien verwerkt van € 1 miljoen in 2027 en vanaf 2028 € 1,5 miljoen.

3. Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

1. De geraamde inkomsten

In deze paragraaf zijn de lokale heffingen opgenomen waarvan de besteding zowel gebonden als niet gebonden is. Gebonden besteding betekent dat de baten alleen bestemd zijn voor het doel waarvoor zij geheven zijn. Niet gebonden besteding houdt in dat de baten tot de algemene middelen van de gemeente behoren.

In onderstaand overzicht zijn de verwachte inkomsten voor het jaar 2027 opgenomen.

De verwachte inflatiestijging voor 2027 volgens het Centraal Plan Bureau (CPI juni 2026) betreft 2,1%. Daar waar tarieven met een hoger percentage verhoogd worden streven we naar (meer) kostendekkendheid.

Heffing	Begroting 2027
Niet gebonden heffingen	
A. Onroerende zaakbelasting	31.938.465
B. Hondenbelasting	611.000
C. Toeristenbelasting	592.798
D. Parkeren en fiscalisering parkeerboetes	2.452.550
<i>Subtotaal</i>	35.594.813
Gebonden heffingen	
E. Afvalstoffenheffing	16.302.802
F. Rioolheffing	10.291.075
<i>Subtotaal</i>	26.593.877
Overige heffingen	
G. Algemene dienstverlening burgerzaken	953.800
H. Omgevingsvergunningen	2.359.590
I. Horecavergunningen	40.408
J. Lijkbezorgingsrechten	527.953
K. Marktgelden	154.556
<i>Subtotaal</i>	4.036.307
Totaal	66.224.997

bedragen x €1

2. Beleid ten aanzien van de lokale heffingen

De basis voor de gemeentelijke regelgeving inzake de heffing en invordering van heffingen wordt gevormd door diverse wetten: de Gemeentewet, de Wet Waardering Onroerende zaken, de Algemene wet inzake rijksbelastingen, de Wet Milieubeheer, de Invorderingswet 1990 en de Algemene wet bestuursrecht. Binnen de kaders van deze wetten heeft de gemeente beleidsvrijheid over de hoogte van de heffingen.

Kostendekking

Het beleid hierbij is dat we streven naar kostendekkende tarieven. Waar van toepassing, sluiten we aan bij landelijk vastgestelde (maximum) tarieven.

Voor tarieven waar we onder de kostendekkingsgraad zitten van 100% is dit een bewuste keuze om niet alle kosten door te berekenen. Een toelichting hierover per product vindt u terug bij het onderdeel "overzichten kostendekkendheid" in deze paragraaf.

Overhead

In de kostendekkende tarieven wordt een opslag voor overhead meegenomen. In de verordening financieel beleid, beheer en organisatie gemeente Heerlen 2025 hebben we de methode voor de berekening van deze overheadopslag opgenomen.

Bij de toerekening van overhead aan de kostprijs van producten wordt uitgegaan van een aandeel in de totale overheadkosten ter grootte van de geraamde directe personele kosten. De hoogte van de opslag wordt jaarlijks bepaald bij vaststelling van de begroting en bedraagt voor 2027, 62,3%.

Omslagrente

Bij heffingen waar we te maken hebben met investeringen (voornamelijk de rioolheffing) wordt naast de reguliere afschrijving op de investering een omslagrente (interne rekenrente) toegerekend. De berekeningswijze van deze omslagrente wordt voorgeschreven. De totaal doorberekende interne rente moet gelijk zijn aan de totale rentelasten, waardoor niet (of nauwelijks) sprake is van een renteresultaat. Doel is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken, en het eenduidig inzichtelijk maken van hoe de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). De nieuwe omslagrente voor 2027 wordt 1,5%.

3. Kwijtscheldingsbeleid

Het gemeentelijk beleid ten aanzien van het verlenen van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is geëffectueerd op kwijtschelding op het gebruikersdeel van de rioolheffing en het vastrecht van de afvalstoffenheffing. Voor het variabele deel van de afvalstoffenheffing (diftar o.b.v. het volume/frequentiesysteem) geldt per jaar een gemaximeerd kwijtscheldingsbedrag. Voor de overige belastingen wordt geen kwijtschelding verleend.

We hanteren de ruime kwijtscheldingsnorm van 100%, waardoor meer inwoners voor kwijtschelding in aanmerking komen. Ook wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid die het Rijk biedt om de vermogensnorm voor de kwijtschelding met maximaal € 2.000 te verhogen. Dit betekent dat het vermogen van inwoners € 2.000 hoger mag zijn om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Daarnaast is het ook als ondernemer (kleine ondernemers/zzp'ers) mogelijk om voor kwijtschelding in aanmerking te komen. Het totaalbedrag aan kwijtschelding voor de riool- en afvalstoffenheffing in de begroting 2027 bedraagt € 1.805.000.

4. Overzicht van de diverse heffingen

A. Onroerende Zaak Belasting

De OZB- opbrengst wordt met 5% verhoogd.

Vanuit de extra opbrengst OZB niet-woningen wordt € 58.000 gereserveerd voor het Ondernemersfonds. Hiermee komt de totale omvang van het Ondernemersfonds voor 2027 uit op € 1.213.000.

De gemiddelde ontwikkeling in de woningwaarde voor 2027 wordt gecorrigeerd in de OZB- tarieven, zodat gemiddeld 5% extra aan OZB- lasten wordt betaald. Ten tijde van het opstellen van de begroting is bij BsGW het herwaarderingsproces van woningen en niet-woningen in de stad nog niet volledig afgerond. Voor de berekening van de OZB- tarieven gebruiken wij deze herwaarderingsgegevens. Omdat we willen uitgaan van zo actueel mogelijke herwaarderingsgegevens gaan wij de vaststelling van de nieuwe OZB- tarieven voorleggen aan de raad in december.

B. Hondenbelasting

De afgelopen 2 jaar hebben we de tarieven voor de hondenbelasting bevroren, ook voor 2027 kiezen we ervoor om de tarieven gelijk te houden.

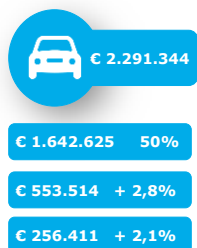
C. Toeristenbelasting

Het tarief voor de toeristenbelasting voor de periode 2027 t/m 2030 wordt vastgesteld op € 3,00 per overnachting. We hebben het oude tarief, €2,00 per

overnachting, voor een periode van 4 jaar geïndexeerd en daarnaast meer in lijn gebracht met vergelijkbare gemeentes.

D. Parkeergelden en fiscalisering parkeerboetes

- Het uurtarief voor straatparkeren verhogen we van € 1,50 per uur naar € 2,25 per uur. De parkeer dagtarieven worden geïndexeerd.
- De kosten van een naheffingsaanslag wordt verhoogd naar € 84,30 (vastgesteld maximaal Rijkstarief), een stijging van 2,8% t.o.v. 2026.
- Het tarief voor het vergunning parkeren wordt conform inflatiecijfer verhoogd met 2,1%. We zetten de ontheffing voor parkeren binnen een blauwe zone om in een jaarontheffing (was voor onbepaalde tijd), voor de bestaande ontheffingen wordt een overgangsregeling ingevoerd.

E. Afvalstoffenheffing

Het vaste tarief voor de afvalstoffenheffing stijgt met 5,1%. De stijging heeft te maken met de kostenstijging bij de uitvoeringsorganisatie RD4, de begroting hiervan is vastgesteld in de raadsvergadering van juni. Het resultaat van de RD4 uit de jaarrekening 2025 van € 572.000 hebben we hierbij ingezet om de tariefstijging te dempen.

De ledigingstarieven voor restafval worden als volgt aangepast. De nieuwe ledigingstarieven voor 2027 worden voor een 30 liter zak € 1,00 (was € 0,90), voor een 60 liter zak € 2,00 (was € 1,80), voor een 140 liter container € 7,80 (was € 7,10) en voor een 240 liter container € 10,80 (was € 9,80). We voeren een ledigingstarief voor GFT in. Het ledigen van een 240 liter container wordt € 2,00, het ledigen van een 140 liter container wordt € 1,50. Aanlevering van GFT afval bij hoogbouw (de kleine bak) en bij milieuparken blijft gratis.

Het zogenaamde nultarief voor PMD- afval (plastic, metaal en drankenkartons) en papier, blijven we handhaven. Uitgangspunt is dat huishoudens door goede afvalscheiding zelf een kostenverlaging in de hand hebben voor het variabele deel.

F. Rioolheffing

De tarieven voor de rioolheffing stijgen conform inflatie met 2,1%. Op dit moment werken we aan de actualisatie van het Watertakenplan. Onderdeel van dit plan is een kostendekkingsplan waarin uitgewerkt wordt wat de uitvoering van rioolwerkzaamheden ons de komende jaren gaat kosten. De hoogte van de rioolheffing is gekoppeld aan de verwachte kosten uit dit plan. De verwachting is dat het nieuwe Watertakenplan begin 2027 wordt voorgelegd aan de raad.

G. Algemene dienstverlening

Voor 2027 worden de tarieven verhoogd conform inflatie met 2,1%. Bij tarieven die door het Rijk worden vastgesteld volgen we de landelijke maximumtarieven.

H. Omgevingsvergunningen

Voor 2027 worden de tarieven verhoogd conform inflatie met 2,1%.

I. Horeca

Voor 2027 worden de tarieven verhoogd conform inflatie met 2,1%.

J. Lijkbezorgingsrechten

De tarieven van de lijkbezorgingsrechten zitten ver onder kostendekkend niveau, zie ook het overzicht verderop in deze paragraaf. We kiezen ervoor om hier een stukje inhaalslag in te maken en verhogen de tarieven met 5%.

K. Marktgelden

De marktgelden bevriezen we voor 2027. We willen de markt aantrekkelijk en levendig houden met diverse economische, sociale en culturele voordelen voor de stad.

Overzichten kostendekkendheid

Afval- en rioolheffing

De tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing zijn kostendekkend.

AFVALSTOFFENHEFFING	2027	RIOOLHEFFING	2027
Directe Lasten:		Directe Lasten:	
Taakveld Afval	€ 12.313.236	Taakveld Riolering	€ 2.653.415
Indirecte Lasten:		Kapitaallasten	€ 2.117.415
Kwijtschelding	€ 1.295.000	Personeelskosten	€ 877.092
Toerekening straatreiniging	€ 640.000	Indirecte Lasten:	
BTW	€ 2.626.566	Overhead	€ 546.428
Onttrekking voorziening	-€ 572.000	Kwijtschelding	€ 510.000
Totaal lasten	€ 16.302.802	Toerekening straatreiniging	€ 590.000
Directe baten:		Toerekening onkruidbestrijding	€ 375.000
Taakveld Afval	€ 0	BTW	€ 562.312
Baten uit de heffing:		Dotatie voorziening	€ 2.591.303
Afvalstoffenheffing- vast tarief	€ 12.241.050	Onttrekking voorziening	-€ 531.890
Afvalstoffenheffing- variabel tarief	€ 4.061.752	Totaal lasten	€ 10.291.075
Totaal opbrengsten	€ 16.302.802	Directe baten:	
kostendekkingspercentage	100%	Taakveld Riolering	€ 40.000
		Baten uit de heffing:	
		Eigenarendeel	€ 4.766.824
		Gebruikersdeel	€ 5.484.250
		Totaal opbrengsten	€ 10.291.074
		kostendekkingspercentage	100%

Markten

Voor de tarieven van de marktgelden is bewust gekozen voor een kostendekking kleiner dan 100%. Dit heeft te maken met de terugloop van het aantal marktkramen de afgelopen jaren. De animo is afgenomen en het is niet wenselijk om de kosten volledig toe te rekenen aan de nog resterende marktkraamhouders. Daarbij willen we de markt aantrekkelijk en levendig houden met diverse economische, sociale en culturele voordelen voor de stad.

MARKTGELDEN	2027
Directe kosten Markten	€ 19.500
Personeelskosten	€ 126.599
Overhead	€ 78.858
Totaal lasten	€ 224.957
Marktgelden	€ 154.556
Totaal opbrengsten	€ 154.556
Kostendeckingspercentage	69%

Lijkbezorgingsrechten

De tarieven van lijkbezorgingsrechten zijn niet kostendekkend. De kostendekking is in de afgelopen jaren sterk teruggelopen dit heeft te maken met de terugloop van het aantal begravingen door stijging van het aantal crematies.

LIJKBEZORGINGSRECHTEN	2027
Directe kosten Begraafplaatsen	€ 966.943
Kapitaallasten	€ 118.564
Personeelskosten	€ 487.275
Overhead	€ 303.572
Totaal lasten	€ 1.876.354
Lijkbezorgingsrechten	€ 527.953
Totaal opbrengsten	€ 527.953
Kostendeckingspercentage	28%

Leges

De legestarieven zijn voor 99% kostendekkend.

In totaliteit mag de kostendekkendheid van de leges niet meer dan 100% zijn. Wel is het toegestaan om te schuiven (kruissubsidiering) binnen de legesverordening. Zo kan het dus zijn dat een bepaalde paragraaf meer dan 100% kostendekkend is en dit gecompenseerd wordt met een andere paragraaf met minder kostendekking.

Onderwerp legesverordening	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Hoofdstuk 1 - Algemene dienstverlening					
Paragraaf 1.1 - Burgerlijke stand	2.312	68.051	47.211	107.860	91,74%
Paragraaf 1.2 - Reisdocumenten	801.670	409.757	255.224	1.622.510	110,63%
Paragraaf 1.3 - Rijbewijzen	133.115	151.392	94.297	487.104	128,59%
Paragraaf 1.4 - Verstrekkingen op basis van de Wet basisregistratie personen		47.262	29.440	100.735	131,34%
Paragraaf 1.5 - Bestuursstukken					
Paragraaf 1.6 - Vastgoedinformatie					
Paragraaf 1.7 - Overige publiekszaken	13.540	4.636	2.887	22.743	107,98%
Paragraaf 1.8 - Gemeentearchief					
Paragraaf 1.9 - Bijzondere wetten	43.686	58.240	36.279	68.859	49,82%
Paragraaf 1.10 - Diversen					
Totaal hoofdstuk 1	994.323	739.338	465.338	2.409.811	109,59%
Hoofdstuk 2 - Omgevingswet					
Paragraaf 2.1 - Algemene bepalingen					
Paragraaf 2.2 - Voorfase	224.000	301.542	187.806	117.784	16,51%
Paragraaf 2.3 - Activiteiten met betrekking tot bouwwerken		618.868	385.443	1.486.949	148,06%
Paragraaf 2.4 - Activiteiten met betrekking tot cultureel erfgoed en werelderfgoed		10.884	6.782	13.955	78,99%
Paragraaf 2.5 - Milieubelastende activiteiten	17.520	1.307	815	21.192	107,91%
Paragraaf 2.6 - Lozingsactiviteiten					
Paragraaf 2.7 - Aanlegactiviteiten		19.921	12.407	26.781	82,84%
Paragraaf 2.8 - Overige activiteiten		2.449	1.526	2.969	74,69%
Paragraaf 2.9 - Maatwerkvoorschriften bij bouwactiviteiten	3.900	1.252	779	6.875	115,90%
Paragraaf 2.10 - Gelijkwaardigheid		2.177	1.356	6.701	189,67%
Paragraaf 2.11 - Overige tarieven		2.993	1.865	5.168	106,36%
Paragraaf 2.12 - Modaliteiten	24.995	48.659	30.308	78.084	75,11%
Paragraaf 2.13 - Vermindering					
Paragraaf 2.14 - Teruggaaf		10.015	6.238		
Totaal hoofdstuk 2	270.415	1.020.067	635.325	1.766.458	91,73%
Hoofdstuk 3 - Europese dienstenrichtlijn					
Paragraaf 3.1 - Horeca		81.290	50.641	72.817	55,19%
Paragraaf 3.2 - Seksbedrijven		2.391	1.488	3.714	95,75%
Paragraaf 3.3 - Winkeltijdenwet					
Paragraaf 3.4 - Organiseren evenementen of markten					
Paragraaf 3.5 - Standplaatsen					
Paragraaf 3.6 - Huisvestingswet 2014		11.457	7.136	22.653	121,84%
Paragraaf 3.7 - In dit hoofdstuk niet benoemd besluit					
Totaal hoofdstuk 3		95.138	59.265	99.184	64,24%
Totaal	1.264.738	1.854.543	1.159.928	4.275.453	99,91%

Recapitulatie Hoofdstuk 1, 2 en 3	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Opbrengst	Kostendekkendheid
Kostendekking Hoofdstuk 1	994.323	739.338	465.338	2.409.811	109,59%
Kostendekking Hoofdstuk 2	270.415	1.020.067	635.325	1.766.458	91,73%
Kostendekking Hoofdstuk 3		95.138	59.265	99.184	64,24%
Kostendekking totale tarieventabel	1.264.738	1.854.543	1.159.928	4.275.453	99,91%

Naheffingsaanslag parkeren

De naheffingsaanslagen zijn voor 95% kostendekkend. Door het Rijk wordt een maximumtarief vastgesteld, voor 2027 is deze bepaald op € 84,30. De kosten per aanslag hierboven blijven voor rekening van de gemeente.

NAHEFFINGSAANSLAG PARKEREN	2027
Personeelskosten	€ 252.391
Overhead (maximaal 50%)	€ 120.248
Interne verwerkingskosten	€ 55.000
Externe verwerkingskosten	€ 153.669
Totaal lasten	€ 581.308
Begroot aantal naheffingsaanslagen	6.566
Kosten per aanslag	€ 88,53
Opbrengst per aanslag (maximum Rijkstarief)	€ 84,30
Totaal opbrengsten	€ 553.514
Kostendekkingspercentage	95%

5. Een aanduiding voor de lokale lastendruk

Om voor uw persoonlijke situatie de hoogte van de lokale lasten te berekenen kunt u kijken op de Lokale Lastenmeter via de volgende link: <https://heerlen.lokalenlastenmeter.nl/>
Voor een indicatie van de gemiddelde woonlasten zie de overzichten hieronder.

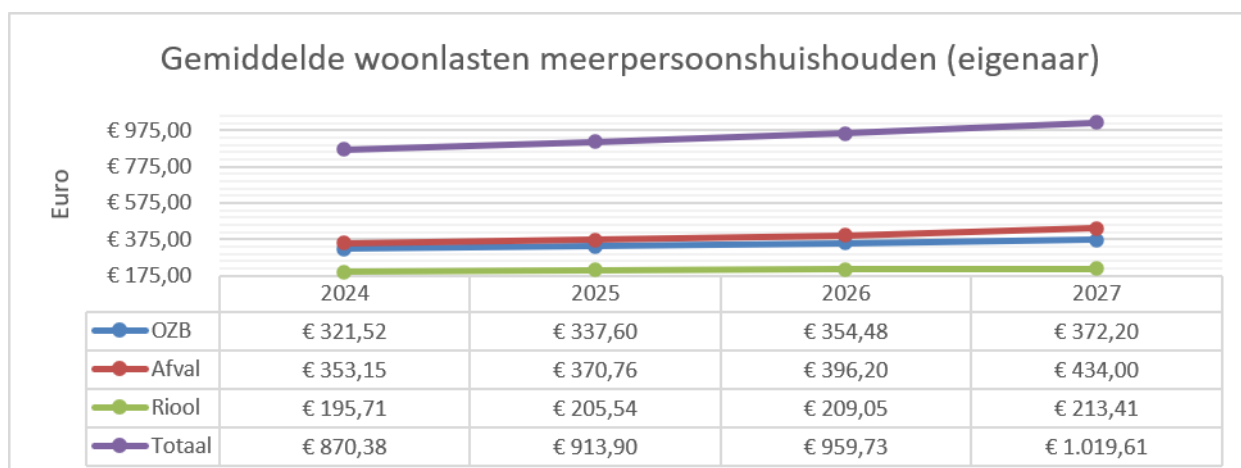
Woonlasten 2027 Heerlen

In onderstaand tabel de woonlasten in Heerlen voor het jaar 2027 ten opzichte van 2026.

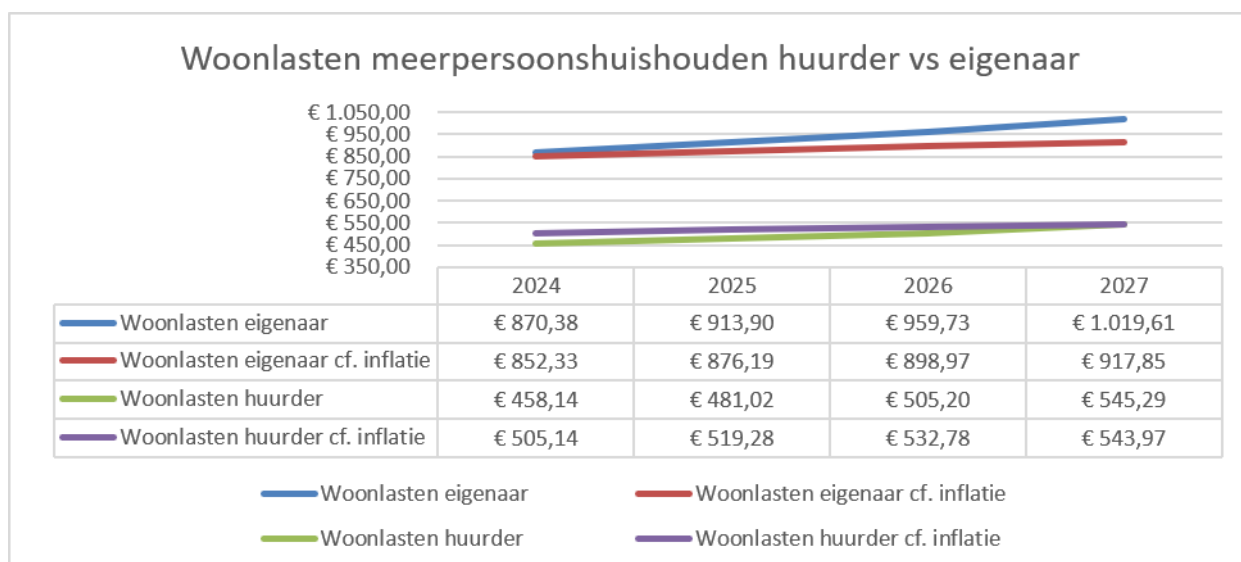
In de grafieken op de volgende bladzijde wordt inzicht gegeven in het meerjarig verloop van de gemiddelde woonlasten en het meerjarige verloop in de woonlasten van eigenaren versus gebruikers.

Woonlasten Heerlen	2026	2027	Vershil 2027 vs 2026
Afval (variabel bedrag o.b.v. gemiddeld aantal ledigingen)			
1-persoons huishouden vast tarief	221,52	232,92	5,1%
1-persoons huishouden variabel tarief	28,40	37,20	31%
Totaal afvaltarief 1 persoonshuishouden	249,92	270,12	8,1%
2-persoons huishouden vast tarief	275,28	289,44	5,1%
2-persoons huishouden variabel tarief	42,60	55,80	31%
Totaal afvaltarief 2 persoonshuishouden	317,88	345,24	8,6%
Meerpersoons huishouden vast tarief	327,60	344,40	5,1%
Meerpersoons huishouden variabel tarief	68,60	89,60	31%
Totaal afvaltarief meerpersoonshuishouden	396,2	434	9,5%
Riool			
Eigenaar (vast bedrag)	100,05	102,12	2,1%
Gebruikers (afhankelijk van m3 waterverbruik)	109,00	111,29	2,1%
Totaal riooltarief	209,05	213,41	2,1%
Totaaltarief riool +afval meerpersoonshuishouden	605,25	647,41	7,0%
OZB (o.b.v. gemiddelde WOZ waarde)			
Eigenaar	354,48	372,20	5,0%

Verloop gemiddelde woonlasten periode 2024-2027

Verloop woonlasten eigenaren vs. huurders 2024-2027

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen

Deze paragraaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente Heerlen weer. Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om de nadelige gevolgen van risico's (financiële tegenvallers) op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft tevens inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente.

Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de benodigde weerstandscapaciteit (de ingeschatte risico's) en de beschikbare weerstandscapaciteit (de middelen die beschikbaar zijn om eventuele tegenvallers op te vangen). Bij de begroting 2027 zijn risico's geactualiseerd, geïnventariseerd en zoveel mogelijk gekwalificeerd. Bij de (grotere) projecten van de gemeente Heerlen die projectmatig uitgevoerd worden, wordt de RISMAN-methode voor risicobeheersing toegepast. Dat wil zeggen dat regelmatig (1 x per kwartaal) op een gestructureerde wijze de mogelijke risico's binnen een project geïnventariseerd worden, de beheersmaatregelen daarvoor geformuleerd worden en er een actor benoemd wordt die met de betreffende beheersmaatregel aan de slag gaat. Dit alles wordt vastgelegd in een risicoregister dat gedeeld wordt met en actueel gehouden wordt door het projectteam. De belangrijkste invalshoeken voor de beheersing van een project zijn tijd, geld en kwaliteit van het project. De onderkende risico's worden zoveel als mogelijk financieel gekwantificeerd. Daarbij wordt de link gelegd met de risicoreserve en de post onvoorzien binnen de opgestelde projectbegroting. De gekwantificeerde risico's moeten opgevangen kunnen worden binnen deze posten risicoreserve en onvoorzien van het betreffende project.

Onze weerstandcapaciteit is als volgt opgebouwd:

Weerstandsvermogen is opgebouwd uit:

Weerstandcapaciteit:

Algemene reserve (01-01-2027)	€	29,2 miljoen
Post onvoorzien	€	1,0 miljoen
Verplichtingen die vanuit de algemene reserve worden afgedekt	€	- 8,3 miljoen
Totaal:	€	21,9 miljoen

Risico simulatie is opgebouwd uit:

Risico's:

Programma Economie	€	5,9 miljoen
Programma Sociaal Domein	€	8,5 miljoen
Programma VHROSV	€	1,3 miljoen
Programma Verkeer en vervoer	€	0,5 miljoen
Alle programma's	€	6,4 miljoen
Totaal:	€	22,6 miljoen

Het weerstandsvermogen is als volgt berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$$

(= max. of min. risicobedrag)

Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit (algemene reserve) is de ratio:

Begroting 2027

21,90 mln. (weerstandscapaciteit) / 22,65 mln. (risicosimulatie) = **0,97 = 1**

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen NAR en de Universiteit Twente is opgesteld. Op basis van bovenstaande berekening wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Heerlen gewaardeerd op voldoende.

<i>Ratio weerstandsvermogen</i>	Waardering
> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Ratio bandbreedte tussen 0,8 en 1,2

In de begroting 2027 voldoen wij aan het beleid/uitgangspunt een ratio weerstandsvermogen tussen 0,8 en 1,2. De ratio voor begroting 2027 is 1 en voldoen hiermee aan de norm.

Bij de vaststelling van de begroting 2019 heeft uw raad een motie aangenomen over de ontwikkeling van een aanvullend kengetal voor de financiële weerbaarheid, oftewel het weerstandsvermogen. Dit nieuwe kengetal is in samenspraak met de werkgroep Financial Audit ontwikkeld.

De weerstandscapaciteit wordt berekend door de omvang van de algemene reserve, inclusief de begrote post onvoorzien, te delen door het begrotingstotaal. Als norm wordt een percentage van 2% gehanteerd. Bij de jaarrekening 2025, het meest recente ijkmoment, bedroeg de ratio 5,19%. Bij de samenstelling van de begroting 2027 daalt deze naar 4%. Daarmee blijven we desondanks ruimschoots boven de gestelde norm van 2%.

De algemene reserve gecorrigeerd voor de verplichtingen die vanuit de algemene reserve worden afgedekt, bedraagt per 01-01-2027 is € 29,2 miljoen, de post onvoorzien is begroot voor een bedrag van € 1 miljoen en wordt gecorrigeerd met de post verplichtingen die vanuit de algemene reserve worden afgedekt, voor € 8,3 miljoen. De totale weerstandscapaciteit is € 21,9 miljoen voor 2027. Het begrotingstotaal voor 2027 is € 548,8 miljoen.

Dit resulteert in een ratio van het nieuwe kengetal van:

$$\text{kengetal weerstandscapaciteit} = \frac{\text{Totale weerstandscapaciteit 2027}}{\text{Begrotingstotaal 2027}}$$

€ 21,9 miljoen (algemene reserve) - verplichtingen die vanuit de algemene reserve worden afgedekt + post onvoorzien / € 548,8 miljoen begrotingstotaal = 4%

Risico's

Claims "alle programma's" (Incidenteel (I))

Bij de uitvoering van haar taken wordt de gemeente regelmatig geconfronteerd met claims van derden die kunnen leiden tot juridische procedures. Deze claims kunnen onder andere betrekking hebben op aanbestedingen, (loonkosten)subsidies, planschade of eerder toegekende schadevergoedingen. Het merendeel van deze claims is niet verzekerd. Daarnaast is de uitkomst van juridische procedures vooraf moeilijk in te schatten. Hierdoor kunnen financiële risico's ontstaan die op voorhand niet altijd goed zijn te kwantificeren.

Te nemen maatregel

De mogelijke risico's worden actief gemonitord. Door tijdige signalering, zorgvuldige juridische beoordeling en waar mogelijk preventieve maatregelen wordt ingezet op het voorkomen en beperken van juridische claims en de daarmee samenhangende financiële risico's.

Economische activiteit programma "Economie" (Structureel (S))

Er is nog steeds sprake van een positieve ontwikkeling bij het aantrekken en vestigen van nieuwe bedrijven, maar vooral ook bij het uitbreiden van het reeds in Heerlen en de regio gevestigde bedrijfsleven. De algemene economische situatie, de actieve inzet van de gemeente en de beschikbaarheid van aantrekkelijke bedrijfslocaties vormen belangrijke redenen voor deze ontwikkeling. Heerlen staat steeds meer op de kaart als aantrekkelijk vestigingsgebied. Ook investeerders in vastgoed zien Heerlen als een interessant gebied. Dit leidt onder andere tot herinvesteringen op bedrijventerreinen zoals De Beitel en De Koumen. Op de locaties Trilandis en Avantis zijn de resultaten positief. Dit betreft niet alleen de vestiging van nieuwe bedrijven, maar vooral ook de uitbreiding van reeds gevestigde bedrijven. Hierdoor is met name bij grootschalige bedrijfslocaties schaarste ontstaan. Voor de meer lokale en kleinschalige bedrijventerreinen Coriopolis, Autoboulevard en het Emmaterrein waren de uitgiftes in eerste instantie minder voorspoedig. Door het afnemende aanbod van uitgiftebare gronden worden ook deze terreinen inmiddels door de markt herontdekt. Zowel op de Autoboulevard als op Coriopolis lopen concrete acquisitietrajecten die naar verwachting in 2026 worden afgerond. Daarnaast hebben meerdere partijen interesse in de herontwikkeling van het Emmaterrein. Deze terreinen zijn momenteel nog onvoldoende afgestemd op de actuele marktvraag. Voor deze locaties draagt de gemeente als grondeigenaar zelf het volledige risico bij vertraging in de verkoop en uitgifte van de gronden.

In algemene zin zijn er daarnaast verschillende externe risico's die van invloed zijn op de ontwikkeling van bedrijventerreinen. Het gaat onder andere om schaarste op het elektriciteitsnet en de arbeidsmarkt, stijgende energieprijzen en bouwkosten en de stikstofproblematiek. Deze factoren kunnen een aanzienlijke invloed hebben op de vestiging, uitbreiding en ontwikkeling van bedrijven.

Te nemen maatregelen

Voor de lokale bedrijventerreinen wordt ingezet op een sterkere, meer marktgerichte profilering en intensievere acquisitie en accountmanagement. Daarnaast worden de ontwikkel- en vestigingseisen voor de Autoboulevard aangepast, zodat deze beter aansluiten bij de wensen en behoeften van het MKB. Deze locaties blijven een risico voor de gemeente. Voor Trilandis, waarvan de gemeente enig aandeelhouder is, wordt op dit moment geen afzonderlijk risico voorzien. Avantis ontwikkelt zich eveneens positief; het risico voor de gemeente wordt hierbij als beperkt en beheersbaar beschouwd.

Netcongestie alle programma's (Structureel (S))

Een belangrijk risico voor het realiseren van nieuwe ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen is de beperkte beschikbaarheid van transportcapaciteit op het elektriciteitsnet. Door de toenemende vraag naar elektriciteit en de beperkte uitbreidingsmogelijkheden van het netwerk kan netcongestie ertoe leiden dat nieuwe ontwikkelingen niet, of niet tijdig, op het elektriciteitsnet kunnen worden aangesloten. Dit kan gevolgen hebben voor de haalbaarheid en planning van woningbouw, bedrijvigheid, maatschappelijke voorzieningen en de verduurzaming van de gemeente. Bij de voorbereiding en beoordeling van nieuwe ontwikkelingen is het daarom van belang om tijdig inzicht te

verkrijgen in de beschikbare netcapaciteit en de mogelijkheden voor aansluiting, en waar nodig rekening te houden met alternatieve of gefaseerde oplossingen. Netcongestie vormt daarmee een concreet risico voor de haalbaarheid, fasering en realisatietermijn van nieuwe ontwikkelingen binnen de gemeente.

Te nemen maatregelen

Netcapaciteit vroegtijdig meenemen bij nieuwe ontwikkelingen en hierover tijdig afstemmen met de netbeheerder. Mogelijkheden benutten voor fasering, energiebesparing, lokale opwek, energieopslag en slimme sturing van de energievraag. De beschikbare netcapaciteit en consequenties voor de gemeentelijke ontwikkelagenda periodiek monitoren en de planning van projecten waar nodig hierop aanpassen.

Verbonden Partijen “alle programma’s” (S)

Verbonden partijen voeren veelal gemeentelijke taken uit die van groot politiek en maatschappelijk belang zijn. Zij leveren daarmee een belangrijke bijdrage aan het realiseren van gemeentelijke maatschappelijke doelstellingen. Deelname aan verbonden partijen biedt de gemeente kansen en voordelen, maar brengt tegelijkertijd financiële en bestuurlijke risico's met zich mee.

Te nemen maatregel:

Het beleid conform de nota verbonden partijen uitvoeren. Om de voordelen van deelname optimaal te benutten en de risico's zoveel mogelijk te beheersen, blijft aandacht nodig voor een effectieve sturingsrelatie met verbonden partijen en voor de beheersing van de risico's binnen deze partijen.. Voor meer toelichting zie paragraaf 3.6 Verbonden partijen.

Informatiebeveiligingsrisico's programma “bedrijfsvoering” (S):

Voor onze organisatie zijn er een aantal informatiebeveiligingsrisico's te benoemen: phishing-aanvallen, malware-infecties, ongeautoriseerde toegang, datalekken, social engineering en inbreuken op de privacy.

Genomen maatregelen:

Om de risico's op het gebied van informatiebeveiliging te verminderen en de bescherming van gevoelige gegevens te waarborgen zijn de volgende maatregelen genomen: encryptie van gegevens, toegangsbeheer, back-ups maken, netwerksegmentatie, vulnerability scanning, bewustwordingsprogramma op het gebied van privacy en informatiebeveiliging en Security Information and Event Management (SIEM).

Wet toekomst pensioenen - programma “bestuur ondersteuning” (I)

In 2025 is ten laste van het resultaat (o.a. novembernota) en ter voorbereiding van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) een extra bedrag gestort in de voorziening pensioenen van € 3,5 mln. Deze berekening was op basis van de voorlopige en beschikbare rekengrondslagen. Per 1-1-2028 gaan de pensioenen van (gewezen) wethouders over naar het Algemeen burgerlijk pensioenfonds (ABP). Tot die tijd wordt jaarlijks de voorziening geactualiseerd. Ultimo 2027 dient rekening te worden gehouden met de definitieve voorwaarden van het ABP en de dan geldende financiële en actuariële uitgangspunten. Voorgaande zal leiden tot een bijstelling van de overdrachtswaarde en dat kan financiële impact hebben (risico).

Te nemen maatregelen:

Het blijven monitoren van de ontwikkelingen en het actualiseren van de voorziening.

Organisatieontwikkeling risico's programma “bedrijfsvoering” (S)

De omvang en impact van het transitietraject organisatieontwikkeling zoals beschreven in de paragraaf bedrijfsvoering brengen risico's met zich mee voor de continuïteit, kwaliteit en wendbaarheid van de gemeentelijke organisatie. De transitie vraagt om een zorgvuldige balans tussen het

realiseren van formatiereductie en digitalisering enerzijds en het borgen van voldoende capaciteit, kennis, kwaliteit en continuïteit anderzijds.

Genomen maatregelen

Om deze risico's beheerst te managen, wordt de organisatieontwikkeling integraal aangestuurd. De ontwikkeling van de formatie, bezetting en benodigde capaciteit wordt gemonitord, waarbij de voortgang van digitalisering, formatiereductie en personele mobiliteit in samenhang wordt beoordeeld. Bij vacatures wordt expliciet getoetst of werkzaamheden anders, slimmer of digitaal kunnen worden georganiseerd en of de beschikbare capaciteit nog noodzakelijk is voor de uitvoering van de gemeentelijke taken en bestuurlijke prioriteiten. Naast de kwantitatieve ontwikkeling van de formatie wordt nadrukkelijk gestuurd op de kwaliteit en continuïteit van de organisatie. Daarbij wordt gemonitord op onder meer werkdruk, ziekteverzuim, personele mobiliteit, behoud van kritische kennis en de voortgang van professionalisering en ontwikkeling van medewerkers. Waar risico's voor de uitvoering, kwaliteit of continuïteit ontstaan, wordt tijdig bijgestuurd, bijvoorbeeld door herprioritering van werkzaamheden, tijdelijke capaciteit, gerichte ontwikkeling of herplaatsing. Mocht blijken dat voorgaande maatregelen niet tot de gewenste reductie leiden, kan een vacaturestop overwogen worden.

Bodemsanering programma "VHROSV" (S)

De gemeente kan geconfronteerd worden met ernstige en gezondheidsbedreigende bodemverontreiniging waarbij direct saneringsmaatregelen noodzakelijk zijn. In een dergelijke situatie worden de kosten van de sanering ten laste van de algemene reserve gebracht.

Een dergelijke situatie doet zich naar verwachting slechts incidenteel voor. Wanneer dit zich voordoet, kunnen de financiële gevolgen echter aanzienlijk zijn. Afhankelijk van de omvang en aard van de verontreiniging kunnen de saneringskosten al snel oplopen tot enkele honderdduizenden euro's.

Te nemen maatregel:

Bij geconstateerde bodemverontreiniging wordt onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke veroorzaker. Indien de veroorzaker kan worden vastgesteld, worden de gemaakte saneringskosten, voor zover juridisch mogelijk, op de veroorzaker verhaald.

Bestuurskracht programma "Bestuur en Ondersteuning" (S)

Regionale samenwerking kan een risico met zich meebrengen. De mate waarin wij onze ambities tot uitvoering brengen en/of wij onze lobbydoelstellingen bereiken is afhankelijk van het vermogen van de regio om als samenwerkende gemeenten samen op te trekken, middelen te verzamelen en de uitvoering op gang te krijgen.

Reeds genomen maatregel:

Voortgang in de samenwerking in Parkstadverband blijven sturen en monitoren.

Achterstand bij actualisering bestemmingsplannen programma "VHROSV" (S)

Het bestemmingsplan is een belangrijk instrument voor het voeren en handhaven van het ruimtelijk beleid. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het bestemmingsplan opgegaan in het omgevingsplan. Heerlen kent 25 plangebieden die periodiek geactualiseerd moeten worden.

Er is momenteel sprake van een achterstand in het actualiseringsproces. Door de toename van bouwinitiatieven en de implementatie van de Omgevingswet is onvoldoende voortgang geboekt om deze achterstand volledig in te lopen. Binnen de beschikbare capaciteit wordt ingezet op het realiseren van een inhaalslag.

Risico

Het ontbreken van een adequaat en actueel ruimtelijk sturingsinstrument kan leiden tot beperkte mogelijkheden om ruimtelijke ontwikkelingen effectief te sturen en te reguleren.

Reeds genomen maatregel:

Er is een inventarisatie uitgevoerd naar de mogelijkheden om de actualisatie van bestemmingsplannen te temporiseren, inclusief de daarbij behorende globale risico's.

Te nemen maatregel:

Op basis van de Omgevingswet wordt een strategie bepaald voor het realiseren en in stand houden van een gebiedsdekkende, actuele ruimtelijke regeling.

Garantstelling cultuur programma "Sport, cultuur en recreatie" (S)

Om bijzondere en kwalitatief hoogwaardige tentoonstellingen bij de gemeentelijke culturele instellingen mogelijk te maken, kan de gemeente onder voorwaarden garantstellingen verstrekken. Indien een tentoonstelling verliesgevend blijkt te zijn, kan de gemeente, binnen de vooraf vastgestelde voorwaarden en tot een maximaal garantstellingsbedrag, garant staan voor een deel van het ontstane verlies.

Hierdoor bestaat het risico dat een beroep wordt gedaan op de afgegeven garantstelling en de gemeente wordt geconfronteerd met een financiële verplichting.

Te nemen maatregel

Garantstellingsaanvragen worden vooraf zorgvuldig beoordeeld op onder meer de financiële risico's en de voorwaarden waaronder de garantstelling wordt verstrekt. Afgegeven garantstellingen worden gedurende de looptijd gemonitord.

Stikstofaankpak programma "VHROSV" (S)

Door de strengere eisen met betrekking tot stikstofdepositie kunnen de uitvoering van projecten, herontwikkeling en de verkoop van grondpercelen worden belemmerd. Hoewel op landelijk niveau wordt gewerkt aan oplossingen voor de stikstofproblematiek, bestaat er nog steeds onzekerheid over de mogelijkheden en voorwaarden voor toekomstige aanvragen. Dit kan leiden tot vertraging in de voorbereiding en uitvoering van projecten.

Reeds genomen maatregel:

Er is onderzocht op welke projecten de gewijzigde regelgeving met betrekking tot stikstofdepositie van invloed is. De resultaten hiervan zijn gedeeld met de provincie, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Het betreft onder andere bouwprojecten en ruimtelijke plannen waarvan wordt verwacht of reeds bekend is dat zij vertraging kunnen oplopen als gevolg van stikstofdepositie. Daarnaast is een gemeentelijke werkgroep Stikstofdepositie ingesteld. Deze werkgroep coördineert de beantwoording van vragen, verzamelt en deelt kennis en onderzoekt de mogelijkheden om om te gaan met vergunningverlening voor kleinere projecten. Dit met het oog op het wegvallen van de drempelwaarde voor melding- of vergunningplicht.

Te nemen maatregel:

Per project wordt doorlopend beoordeeld of een natuurvergunning noodzakelijk is. Indien een project leidt tot stikstofdepositie op een Natura 2000-gebied en sprake kan zijn van significante effecten, wordt onderzocht welke maatregelen binnen het project mogelijk zijn om stikstofdepositie te voorkomen of te beperken. Indien nodig wordt hierover afgestemd met het informatieloket van de provincie Limburg en wordt gebruikgemaakt van de beschikbare actuele kennis en regelgeving.

Regelgeving PFAS (poly- en perfluoralkylstoffen) programma "VHROSV" (S)

Als gevolg van strengere regelgeving en veranderende normen voor het afvoeren en verwerken van met PFAS verontreinigde grond kunnen projecten en initiatieven in de stad vertraging oplopen of tijdelijk stil komen te liggen. Dit kan leiden tot extra kosten en vertraging in de uitvoering van gemeentelijke projecten en ruimtelijke ontwikkelingen.

Genomen c.q. nog te nemen maatregel:

Voor de PFAS-crisis is een handelingsprotocol opgesteld waarin de volgende items zijn opgenomen: het actualiseren van de regionale bodemkwaliteitskaart, het uitvoeren van onderzoek naar de aanwezigheid en verspreiding van PFAS in de bodem van Heerlen, het maken van afspraken met de RUD

Zuid-Limburg over toezicht en handhaving, het voorkomen van stagnatie bij gemeentelijke projecten door afspraken te maken over de afvoer en verwerking van vrijkomende grond, het informeren van inwoners over de mogelijkheden en voorwaarden voor het afvoeren van grond. De uitvoering van deze maatregelen wordt gemonitord en waar nodig aangepast aan gewijzigde regelgeving en nieuwe inzichten.

Sociaal Veilig - Programma Veiligheid

Sociaal Veilig is de basis waarop alle andere programma's, interventies en aanpakken van leefbaarheid en veiligheid op zijn gestoeld en gerealiseerd. De ambitie is om de Aanpak Sociaal Veilig uit te rollen over heel Heerlen. We hebben dat met tijdelijke middelen gerealiseerd voor Heerlen-Noord. In 2024 en 2025 met middelen uit de Regio Deal 2 en voor 2026 t/m 2028 uit de Regio Deal 3. In onze begroting is de aanpak echter alleen structureel gedekt voor de drie focuswijken in Heerlen-Noord. Financiering voor Sociaal Veilig vanaf 2029 in geheel Heerlen-Noord is afhankelijk van een eventueel toekomstige Regiodeal of andere incidentele / structurele financieringsvormen.

Te nemen maatregelen:

Blijven zoeken naar (alternatieve) financieringsvormen voor Sociaal Veilig of vanaf 2029 opnemen in de begroting.

Sociaal domein programma "Sociaal Domein" (S)

De transformatie binnen het sociaal domein blijft een intensief proces, gebaseerd op de uitgangspunten 'Sturing en bekostiging sociaal domein' en de stelselherziening van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Zowel de gemeente als zorgaanbieders en ketenpartners staan voor de opgave om deze transformatie toekomstbestendig vorm te geven.

Het aantal kinderen met jeugdhulp in Heerlen ligt boven het landelijk gemiddelde. De kosten zijn de afgelopen jaren toegenomen en de continuïteit van de jeugdzorg vraagt voortdurende aandacht. We zien een toename van meervoudige, complexe problematiek en van de duur van trajecten. Evenals een toename van (niet-gecontracteerd) maatwerk voor jeugdhulp met verblijf, mede veroorzaakt door een tekort aan passend en tijdig gecontracteerd aanbod en door de landelijke transformatie (afbouw) van de gesloten jeugdzorg. Omdat maatwerk buiten de reguliere contracten wordt ingekocht, brengt dit risico's met zich mee. Naast de financiële consequenties voor de gemeente, bestaat het risico dat onvoldoende toezicht kan worden gehouden op de kwaliteit, doelmatigheid en effectiviteit van de geboden hulp. De segmentoverstijgende aanbesteding voor jeugdhulp met verblijf gaat naar verwachting extra kosten met zich meebrengen. Tegelijkertijd beoogt de Hervormingsagenda Jeugd een kostenreductie door een afname van het beroep op jeugdhulp, een domeinoverstijgende aanpak (0-100) en een efficiëntere uitvoering. Onzeker is of de beoogde besparingen daadwerkelijk gerealiseerd (kunnen) worden. De huidige contractperiode voor de Basishulp Jeugd eindigt op 31 december 2027. Onder welke (financiële) condities de Basishulp Jeugd vanaf 2028 kan worden vormgegeven, is nu nog niet duidelijk.

Om de houdbaarheid van de Wmo te verbeteren, is het Rijk van plan om maatregelen te nemen. Voor 2028 ligt een inkomens- en vermogens gerelateerde eigen bijdrage in de planning en voor 2029 wil men de hulp in het huishouden inrichten als een vangnetvoorzieningen voor de mensen die deze ondersteuning het hardst nodig hebben. Het is nog onduidelijk hoe dit vangnet eruit komt te zien en wie hiervan gebruik kan maken. De inkomens gerelateerde eigen bijdrage is eerder overigens al meerdere keren uitgesteld. Dit heeft mogelijk financiële consequenties voor onze gemeente, waar veel cliënten zijn vrijgesteld van eigen bijdrage. Het gemeentefonds wordt vanaf 2028 met € 1.760.000 gekort. Er bestaat een risico dat deze maatregel voor onze gemeente niet budgettair neutraal uitpakt.

De invoering van het woonplaatsbeginsel en het nieuwe verdeelmodel voor beschermd wonen is al meerdere keren uitgesteld. De inwerkingtreding stond oorspronkelijk gepland voor 1 januari 2026, maar die datum bleek niet haalbaar. Daarna is het kabinet gevallen en is de besluitvorming on-hold gezet. Het woonplaatsbeginsel en het nieuwe objectief verdeelmodel moeten ervoor zorgen dat alle gemeenten verantwoordelijk worden voor de ondersteuning van de eigen inwoners. Onze regio krijgt

dan als gevolg van deze landelijke herverdeling minder rijksmiddelen met een overgangstermijn. Daarnaast worden de middelen niet meer toegekend aan de centrumgemeentes maar aan alle gemeentes. Heerlen zal hierdoor minder middelen ontvangen, wat betekent dat het budget dat tot nu toe ten gunste van de eigen begroting kwam de komende jaren zal afnemen. Tegelijkertijd zien we een toename van zorgbehoefte en – kosten Maatschappelijke Opvang (MO) terwijl het rijksbudget niet toeneemt. De doelgroep verandert: jongvolwassenen vormen inmiddels circa 50% van de populatie. Aanpassing van het aanbod is noodzakelijk.

Het is nog onduidelijk hoe het nieuwe rijksbeleid ten aanzien van de asielwetten er uiteindelijk uit gaat zien en wat de gevolgen ervan voor de gemeente zijn.

Te nemen maatregelen

Jeugd

- Om te komen tot sturing op werkelijke kosten binnen de lumpsum Basishulp Jeugd uitvoering geven aan de uitkomsten van het traject Sturen op werkelijke kosten (& Van de Laar) en deze borgen in de afspraken en verantwoording JENS. De borging loopt door in 2027.
- Voorbereiding treffen voor de uitvoering van de Basishulp Jeugd vanaf 2028.
- Beschikbaarheid en continuïteit van jeugdhulp borgen, met inachtneming van de adviezen van de Taskforce Robuust Zorglandschap Limburg; o.a. via 'opbouwen' alternatieven voor gesloten jeugdhulp en het reorganiseren van 24-uurs voorzieningen op provinciaal niveau.
- Actief sturen op lichtere zorg en kortdurende zorg met perspectief 'terug naar huis' en verbeteren doorstroom door strakkere triage.
- Regionaal kader voor (financiële) toetsing op maatwerk.
- Versterken van lokale expertise, onder andere om domeinoverstijgend te werken en meer inzet op preventie, vroegsignalering, normaliseren en demedicaliseren.

Wmo Maatschappelijke Ondersteuning

- Meer inzetten op maatwerk bij de inzet van Hulp bij het Huishouden
- Resultaatgerichte afspraken met zorgaanbieders continueren.
- Informele zorg en preventie verder versterken.

Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

- Efficiënte uitvoering via Beschermd Thuis Parkstad voortzetten.
- Doelgroeponderzoek uitvoeren en maatregelen ontwikkelen.
- Tijdig anticiperen op rijksbesluitvorming en afspraken maken over kostenverdeling tussen Parkstadgemeenten.
- Inzetten op preventie en vroegsignalering.

Inburgering

- Meerkosten bij modules opvangen door scherpere inkoop elders.
- Stimuleren van snelle zelfredzaamheid van inburgeringsplicht.
- Inzetten op een snellere integratie in de buurt.

Oekraïense ontheemden

De Europese Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor ontheemden uit Oekraïne loopt af op 4 maart 2027. Het is op dit moment nog onzeker welk juridisch en financieel regime het Rijk hierna instelt. Een overgang naar reguliere of tijdelijke verblijfsstatussen leidt tot een aanzienlijk risico voor de gemeentelijke begroting en uitvoeringskracht.

Wanneer de specifieke rijksbekostiging voor de opvang wegvalt of versobert, ontstaat er directe financiële druk op open-einderegelingen binnen het sociaal domein. Dit uit zich met name in een verwachte stijging van het aantal bijstandsaanvragen (Participatiewet/BUG), toegenomen vraag naar Wmo- en Jeugdhulpvoorzieningen en een toenemende druk op de toch al krappe lokale woningmarkt. Daarnaast vraagt de eventuele integratie-, taal- en participatiebegeleiding om extra ambtelijke capaciteit. De overgang raakt immers meerdere domeinen tegelijk: werk, zorg, inkomen, onderwijs, taalondersteuning, participatie en huisvesting.

Te nemen maatregelen:

- Landelijk en regionaal (via VNG en veiligheidsregio/Parkstad) blijven aandringen op tijdige rijksbesluitvorming, heldere kaders, een toereikende (overgangs)bekostiging en een realistische voorbereidingstijd.
- Integraal binnen het sociaal domein de mogelijke volume-effecten (o.a. BUIG, huisvesting, Wmo/Jeugd) in kaart brengen en scenario's uitwerken om tijdig te kunnen bijsturen in de meerjarenraming.

Open einde regelingen Sociaal Domein (Participatiewet, Jeugd, Wmo, Schuldhelpverlening) programma "Sociaal Domein" (S)

Vanuit onze gemeentelijke zorgplicht zijn wij verplicht deze voorzieningen aan burgers aan te bieden. Naast onzekerheid over de ontwikkeling van het bijstandsvolume, mede in verband met de effecten van de Parkstadwet en de extra inzet van loonkostensubsidie, bestaat er een risico vanwege de onvoorspelbaarheid van het macrobudget BUIG en verdeling.

Te nemen maatregelen:

Benodigde zorg en ondersteuning afstemmen op de behoefte(n) van de burgers en bijhouden hoe deze behoefte(n) zich ontwikkelen.

Schuldhelpverlening

Met ingang van 1-1-2024 is de gemeente Heerlen uit de Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg (KBL) getreden. Per genoemde datum biedt Team Schuldhelpverlening Heerlen van onze gemeente zelfstandig Schuldhelpverlening aan iedere Heerlense inwoner met een financiële hulpvraag. Tot 2027 worden lopende schuldsaneringstrajecten bij KBL afgerond. Een periodieke afname van deze dienstverlening betekent dat de hiermee gepaard gaande kosten zullen afnemen. Daar waar de dienstverlening bij Kredietbank afneemt zullen de werkzaamheden binnen Team Schuldhelpverlening in onze gemeente toenemen. Doordat is ingezet op efficiëntere maar toch kwalitatieve betere Schuldhelpverlening is het gerechtvaardigd om te veronderstellen dat de totale uitgaven voor schuldhulp in verhouding tot de initiële bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling zullen afnemen. Omdat gemeentelijke schuldhulp een opheffing betreft kan dit slechts worden gerealiseerd bij een vergelijkbare instroom aan hulpvragers. Om het risico van kostenoverschrijding te beperken worden de cijfers maandelijks gemonitord zodat tijdig kan worden bijgestuurd.

Gemeentefonds (S)

De uitkering en verdeling van het gemeentefonds is van diverse factoren afhankelijk en wordt gedurende de tijd geactualiseerd c.q. bijgesteld. De uitkering wordt aangepast op basis van ontwikkelingen binnen de rijksbegroting, taakmutaties, actualisatie van (verdeel)maatstaven en/of verdeelmodel. Daarnaast zijn er mutaties door wijzigingen van integratie- en decentralisatie-uitkeringen.

Gemeenten bevinden zich nog steeds in een financieel onzekere tijd, er is een disbalans tussen taken, middelen en risico's. Vanuit diverse gremia wordt ingezet op inzicht en herstel van de balans om tot een goede financiële uitgangspositie voor gemeenten te komen, zodat gemeenten in staat zijn hun rol en verantwoordelijkheid te kunnen waarmaken

Begin 2027 zal de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd zich uitspreken over de balans tussen kosten en budget, over 2026/2027 en ook over 2028 en verder. In de Voorjaarsnota 2025 zijn afspraken gemaakt over het zwaarwegende advies van de Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd in 2027 met betrekking tot de kosten die gemeenten maken voor jeugdzorg. Deze afspraken heeft het huidige kabinet in het Overhedenoverleg van 13 april 2026 herbevestigd. Vooruitlopend op deze vervolgspraken zijn in deze begroting stelposten opgenomen, omdat we erop vertrouwen dat het Rijk zich aan de gemaakte afspraken houdt.

In de Voorjaarsnota 2026 is een korting toegepast op het Gemeentefonds vanwege het afschaffen van de huishoudelijke hulp in de Wmo. Het is nog onduidelijk hoe deze bezuiniging wordt ingevuld, wat maakt dat wij de korting vanaf 2029 via een stelpost tenietdoen.

Voor een aantal maatstaven uit het verdeelmodel van het gemeentefonds moeten we naast onze eigen prognoses gebruik maken van gegevens van het Rijk. Dit betekent een onzekerheid, omdat ontwikkelingen in Heerlen op onderdelen afwijken van landelijke ontwikkelingen. Voor een aantal maatstaven hebben relatief kleine variaties een grote financiële impact. Voor enkele maatstaven met een aanzienlijk financieel effect zijn de cijfers over voorgaande jaren nog een voorlopig gegeven. Bij de definitieve vaststelling door het Rijk volgt mogelijk nog een financiële verrekening en dit kan ook impact hebben op de prognose voor de komende jaren.

Vanaf 2029 is een herziening van de verdeling van het gemeentefonds voorzien. Aanpassingen in het verdeelmodel kunnen tot aanzienlijke verschuivingen in de verdeling van middelen over gemeenten leiden. Ook de aanpassing (van definities) van maatstaven en/of drempelwaarden zorgt voor mutaties in de verdeling.

Het voornemen is om specifieke uitkeringen (SPUKs) zoveel mogelijk over te hevelen naar het Gemeentefonds, waarbij rekening wordt gehouden met een budgetkorting van 10%. Op korte termijn wordt slechts een beperkt aantal uitkeringen omgezet. Aandachtspunt is dat de budgetkorting in de meeste gevallen niet kan worden opgevangen door het wegvallen van administratieve lasten en/of efficiencywinst.

Te nemen maatregelen:

Ontwikkelingen volgen en blijven monitoren.

Macro-economische ontwikkelingen (inflatie, rente en energiekosten)

De geopolitieke en economische onzekerheid blijft groot. Oorlogen en spanningen, onder meer in Europa en het Midden-Oosten, hebben gevolgen voor veiligheid, energieprijzen, inflatie, handel en economische groei. Ook voor gemeenten brengt dit onzekerheden met zich mee. De opvang van ontheemden en humanitaire ondersteuning blijven noodzakelijk, terwijl nog onduidelijk is hoe lang deze inzet nodig blijft en welke structurele financiële gevolgen dit heeft.

Daarnaast neemt de aandacht voor de nationale, regionale en lokale weerbaarheid toe. De voorbereiding op hybride dreigingen, verstoringen van vitale infrastructuur en grootschalige crises vraagt om extra inzet van overheden. Vanaf 2027 is hiervoor geld beschikbaar in de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid. De wijze waarop deze middelen beschikbaar komen voor gemeenten en veiligheidsregio's en welke financiële gevolgen dit heeft, is nog niet volledig duidelijk.

De inflatie is afgenomen ten opzichte van de piek in de afgelopen jaren, maar blijft volatiel. In augustus 2026 bedroeg de Nederlandse inflatie 3,3%. Ook de energieprijzen blijven een belangrijke onzekerheidsfactor; energie en motorbrandstoffen waren in augustus 2026 11,7% duurder dan een jaar eerder. De renteontwikkeling is eveneens onzeker. Waar eerder sprake was van een dalende en stabiliserende rente, heeft de ECB in september 2026 de rente opnieuw met 0,25 procentpunt verhoogd.

Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor de financiële positie van de gemeente, onder andere voor de kosten van gemeentelijke dienstverlening, onderhoud en investeringen en voor de financierbaarheid van meerjarige investeringsprogramma's. Ook inwoners en maatschappelijke instellingen kunnen financieel onder druk komen te staan, waardoor het beroep op inkomensondersteuning, schuldhelpverlening en het sociaal domein kan toenemen. Daarnaast bestaat het risico dat inwoners, bedrijven en instellingen niet volledig aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen, waardoor gemeentelijke vorderingen, zoals huur en leges, mogelijk minder goed verhaalbaar zijn.

Te nemen maatregelen:

Het blijft een complexe opgave om de gevolgen van deze ontwikkelingen volledig in de begroting te verwerken, omdat deze sterk afhankelijk zijn van externe factoren. Om een balans te vinden tussen de ambities van Heerlen en verantwoord financieel beheer is de algemene reserve de afgelopen begrotingsjaren versterkt. Deze reserve blijft van belang om financiële tegenvallers en nieuwe risico's op te vangen. Daarnaast blijft het noodzakelijk om kritisch te kijken naar structurele lasten, nieuwe investeringen en de beschikbare financiële ruimte.

Financiële kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken presenteren we deze kengetallen conform BBV in onderstaand overzicht. In paragraaf 4.5, Financiële status en weerbaarheid, laten we in één overzicht de financiële gezondheid van de gemeente zien: 'zo staat de gemeente er financieel voor'. Hier worden onderstaande kengetallen verder toegelicht.

Ratio's	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
Netto schuldquote	67,2%	78,7%	88,3%	100,6%	105,8%	103,9%
Gecorrigeerde netto schuldquote	67,6%	79,0%	88,6%	101,0%	106,2%	104,3%
Solvabiliteitsratio	11,3%	10,3%	9,9%	9,1%	8,6%	8,6%
Kengetal grondexploitatie	0,6%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%
Structurele exploitatieruimte	0,6%	-0,5%	1,3%	-3,1%	-0,2%	0,2%
Belastingcapaciteit	86,8%	86,9%	87,9%	87,9%	87,9%	87,9%

Netto schuldquote	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
A Vaste schulden	291.292	273.375	284.250	315.725	403.895	422.805
B Netto vlottende schuld	69.292	135.430	173.694	205.104	147.681	129.589
C Overlopende passiva	154.340	154.340	154.340	154.340	154.340	154.340
D Financiële vaste activa	39.434	40.474	39.777	39.079	38.381	37.683
E Uitzettingen < 1 jaar	62.936	71.639	71.639	71.639	71.639	71.639
F Liquide middelen	904	904	904	904	904	904
G Overlopende activa	16.861	16.861	16.861	16.861	16.861	16.861
H Totale baten	587.214	550.860	547.387	543.367	546.207	557.881
I Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	67,2%	78,7%	88,3%	100,6%	105,8%	103,9%

Bedragen x € 1.000

Gecorrigeerde netto schuldquote	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
A Vaste schulden	291.292	273.375	284.250	315.725	403.895	422.805
B Netto vlottende schuld	69.292	135.430	173.694	205.104	147.681	129.589
C Overlopende passiva	154.340	154.340	154.340	154.340	154.340	154.340
D Financiële vaste activa (-/- verstrekte leningen)	37.343	38.384	37.686	36.988	36.290	35.593
E Uitzettingen < 1 jaar	62.936	71.639	71.639	71.639	71.639	71.639
F Liquide middelen	904	904	904	904	904	904
G Overlopende activa	16.861	16.861	16.861	16.861	16.861	16.861
H Totale baten	587.214	550.860	547.387	543.367	546.207	557.881
I Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H*100%	67,6%	79,0%	88,6%	101,0%	106,2%	104,3%

Bedragen x € 1.000

Solvabiliteitsratio	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
A Eigen vermogen	69.479	68.017	70.085	70.487	68.827	68.927
B Balanstotaal	612.950	660.806	708.170	772.392	803.631	804.418
C Solvabiliteitsratio (A/B)*100%	11,3%	10,3%	9,9%	9,1%	8,6%	8,6%

Bedragen x € 1.000

Kengetal grondexploitatie	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden						
B Bouwgronden in exploitatie	3.573	8.253	8.253	8.253	8.253	8.253
C Totale baten	587.214	550.860	547.387	543.367	546.207	557.881
D Grondexploitatie (A+B)/C*100%	0,6%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%	1,5%

Bedragen x € 1.000

Structurele exploitatieruimte	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
A Totale lasten	577.499	548.863	545.319	553.853	548.220	557.690
B w.v. structureel	546.978	480.330	538.145	553.604	548.220	557.690
C Totale baten	587.214	550.860	547.387	543.367	546.207	557.881
D w.v. structureel	551.283	477.013	544.778	535.875	546.207	557.881
E Saldo baten en lasten (=C-A)	9.715	1.996	2.068	-10.486	-2.013	190
F Mutaties reserves	61	-1.842	-2.068	-402	1.660	-100
G w.v. structurele toevoegingen	136	0	0	0	0	0
H w.v. structurele onttrekkingen	-668	694	693	686	680	673
I Resultaat (E+F)	9.775	154	0	-10.889	-353	90
J Structurele ruimte ((D-B)+(H-G))/(C)*100%	0,6%	-0,5%	1,3%	-3,1%	-0,2%	0,2%

Bedragen x € 1.000

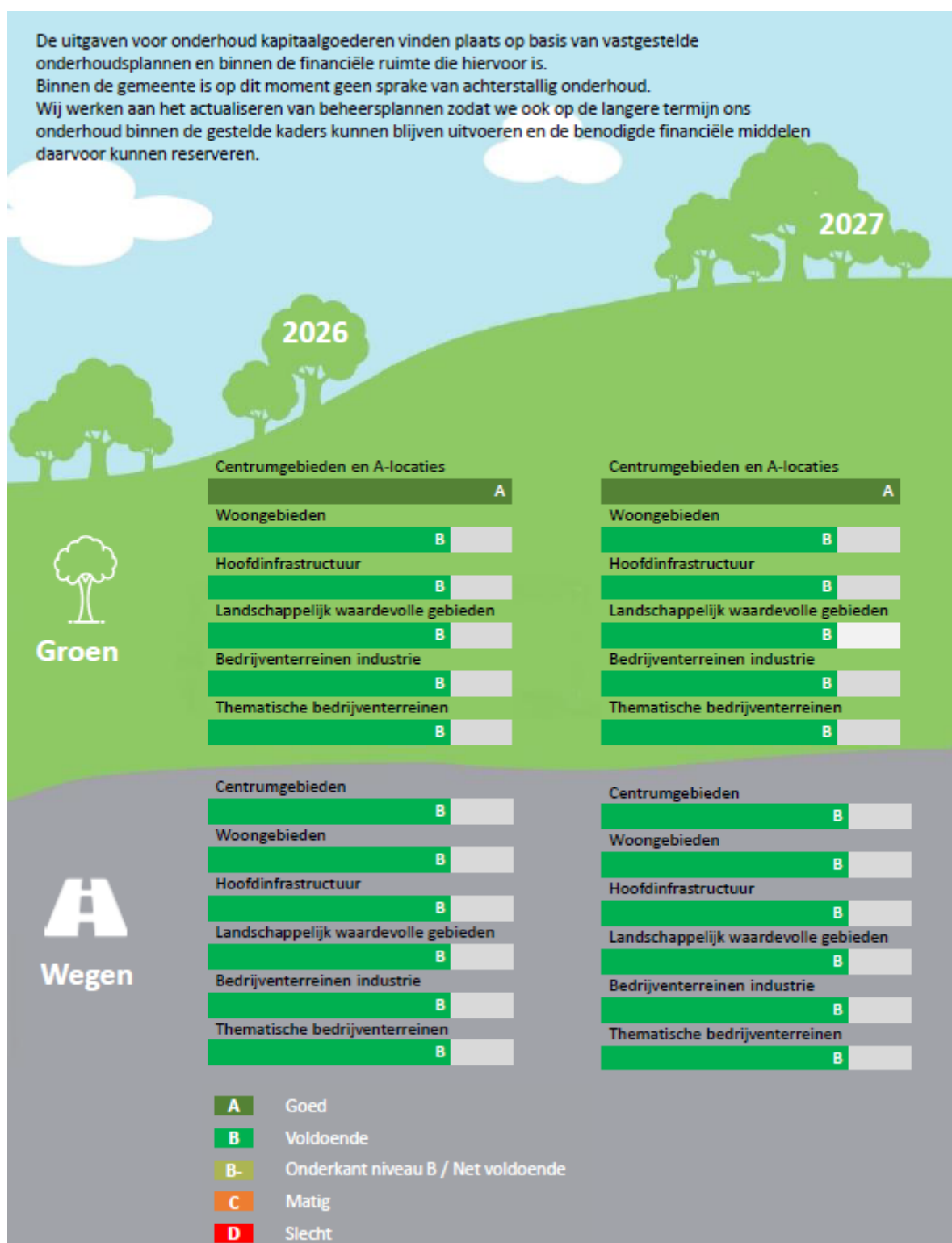
Belastingcapaciteit *	Jaarrekening 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029	Prognose 2030
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	337,60	354,48	372,20	387,09	402,57	418,67
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	205,54	209,05	213,41	221,95	230,82	240,06
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	370,76	396,20	434,00	451,36	469,41	488,19
D Eventuele heffingskorting						
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	913,90	959,73	1019,61	1060,40	1102,80	1146,92
F Woonlasten landelijk gemiddelde voor gezin in t-1	1053,00	1105,00	1.160,25	1.206,66	1.254,93	1.305,12
G Woonlasten t.o.v. landelijk gemiddelde jaar t-1 (E/F) x 100%	86,79%	86,85%	87,88%	87,88%	87,88%	87,88%

Bedragen x € 1.000

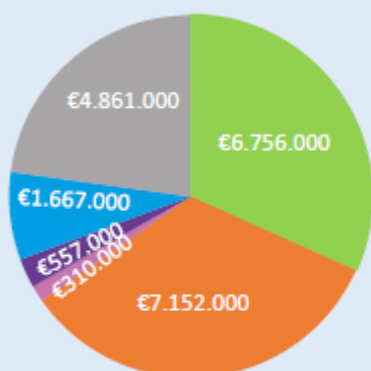
*gebaseerd op een meerpersoonshuishouden

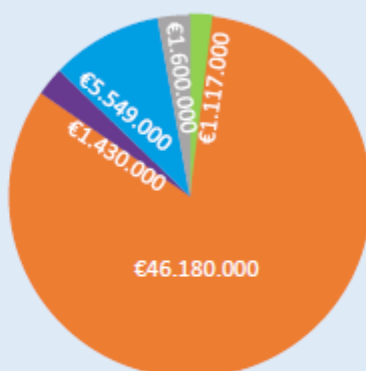
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

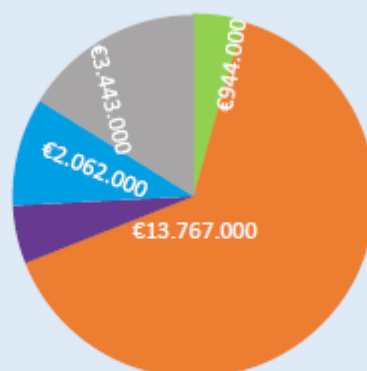
Onderhoudslasten 2027

Vervangingslasten 2027

Kapitaallasten 2027

Groen

- Beleidsvisie IBOR 2016
- Groenbeleidsplan 2013
- Visie beheer en onderhoud leefomgeving 2016
- Visie waardevolle buitenruimte 2023

Sportaccommodaties

- Beleidsnota sportaccommodaties

Vastgoed

- Vastgoedbeleidsplan 2008
- MJOP 2022-2026

Riolering

- Gemeentelijk Watertakenplan 2020-2024 >wordt 2027

Civieltechnische kunstwerken

- Beheerplan civieltechnische kunstwerken 2023 – 2027

Wegen

- Nota wegverhardingen 2023-2027
- Beleidsplan Openbare Verlichting 2016
- Visie waardevolle buitenruimte 2023

Onderstaande tabel geeft nog eens beknopt de status weer van de onderhoudsplannen voor kapitaalgoederen:

Kapitaalgoederen	Jaar van ingang	Tot en met jaar	Vastgesteld door wie? Raad of College	Plan nog actueel? Ja/ nee	Plan financieel vertaald in de begroting en meerjarenraming? Ja/ nee	Onderhoud via voorziening of exploitatie?	Kwaliteitsniveau	Achterstallig* onderhoud? Ja/ nee Indien ja ook aangeven of een voorziening is gevormd? En herstelplan is gemaakt.
Wegen ***	2022	2027	Raad	Ja	Ja	Exploitatie	B	Nee
Civiele Kunstwerken ***	2023	2027	Raad	Ja	Ja	Exploitatie	beeldkwaliteit B, technische kwaliteit NEN 2767 conditie 3	Nee
Riolering **	2020	2026	Raad	Nee	Ja	Beiden	nvt	Nee
Groen	2013	2028	Raad	Ja	Ja	Exploitatie	A en B	Nee
Gebouwen *	2022	2026	Raad	Nee	Ja	Beiden	NEN 2767	Nee

*Onderhoudsplanning is actueel en financieel vertaald in de begroting, uiterlijk medio 2027 wordt via een raadsvoorstel het nieuwe meerjarig onderhoudsplan (MJOP 2028-2037) voor gebouwen voor-gelegd voor besluitvorming aan de gemeenteraad.

** In de eerste helft van 2027 wordt een nieuw watertakenplan aan de raad voorgelegd.

***In de loop van 2027 worden nieuwe onderhoudsplannen opgesteld.

3.4 Financiering

Waarover gaat deze paragraaf?

Naast het aantrekken van geldleningen en het uitzetten van geldmiddelen valt hieronder ook het beheersen van financiële risico's. Het gaat daarbij om risico's die gepaard gaan met de geldstromen, financiële posities en de vermogenswaarden. De financieringsfunctie moet ervoor zorgen dat er altijd voldoende geld beschikbaar is om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen. In deze paragraaf wordt beschreven binnen welke kaders de treasury taken van de gemeente worden uitgevoerd aan de hand van de volgende thema's:

- Marktontwikkelingen van zowel de geldmarkt (korte rente) als de kapitaalmarkt (lange rente).
- Renterisicobeheer.
- Kredietrisicobeheer incl. overzicht van verstrekte leningen en garanties.

De belangrijkste verwachtingen voor begrotingsjaar 2027

In het begrotingsjaar 2027 prognosticeren we aan nieuwe aan te trekken langlopende leningen een bedrag van € 36 miljoen.

In de begroting 2027 is rekening gehouden met een begroot rentetarief van 4% over nieuw aan te trekken lang vreemd vermogen. Op kapitaalmarkt wordt voor 2027 rekening gehouden met een aanhoudend relatief hoog renteniveau. De financiële markten verwachten dat de rente in de komende periode nog verder kan oplopen, hoewel de ontwikkeling sterk afhankelijk blijft van de inflatie, energieprijzen en de economische groei. De onzekerheid op de kapitaalmarkt is daarmee groter dan in voorgaande jaren.

De kortlopende schuldpositie (kasgeldlimiet) wordt begroot op een bedrag van € 50 miljoen.

Het saldo van onze verstrekte kortlopende leningen blijft nagenoeg gelijk in 2027.

De positie in gemeentegaranties zal in 2027 alleen wijzigen t.b.v. de woningbouwcorporaties. Hierin nemen wij een tertiaire positie in en lopen we weinig tot geen risico.

Over zowel de aangetrokken kortlopende schulden, aangetrokken langlopende schulden, uit gegeven kortlopende leningen en uitgegeven langlopende leningen wordt in 2027 een rentelast van € 5,8 miljoen per saldo geraamd.

Het beleid is gebaseerd op zo optimaal mogelijk gebruik te maken van onze kasgeldlimiet. Dit vanwege het feit dat rente op kort vreemd vermogen goedkoper is dan rente op lang vreemd vermogen. We voldoen in 2026 aan het voorgeschreven beleid zowel voor het renterisico op de kortlopende schulden als langlopende schulden.

Marktontwikkelingen

De Europese Centrale Bank (ECB) voert het monetaire beleid in het eurogebied en richt zich daarbij op prijsstabiliteit, met een inflatiedoelstelling van 2% op middellange termijn. De ontwikkeling van de beleidsrente en de verwachtingen ten aanzien van de economische groei en inflatie zijn belangrijke factoren voor de financiële markten en daarmee voor de financieringslasten van de gemeente.

Na een periode van historisch lage rente is de rente in de afgelopen jaren sterk gestegen als gevolg van de bestrijding van de oplopende inflatie. In de daaropvolgende periode werd het monetaire beleid geleidelijk versoepeld. In 2026 is deze ontwikkeling gekeerd en heeft de ECB de beleidsrentes in juni en september verhoogd. Vanaf 16 september 2026 bedraagt de depositorente 2,50% en de herfinancieringsrente 2,65%.

De verwachting is dat de ECB de komende periode een restrictief rentebeleid blijft voeren. De markt houdt daarbij rekening met verdere renteverhogingen richting het einde van 2026 en mogelijk ook in 2027. De mate en het tempo hiervan zijn afhankelijk van de ontwikkeling van onder meer de inflatie en energieprijzen. Een belangrijke aanleiding is de verwachting dat de inflatie, mede als

gevolg van geopolitieke ontwikkelingen en hogere energieprijzen, gedurende langere tijd boven de doelstelling van de ECB zal blijven.

Ook de ontwikkeling van de langlopende rente blijft met onzekerheden omgeven. De meest recente marktverwachtingen wijzen erop dat de langlopende rente de komende jaren verder kan oplopen. De ECB heeft in haar meest recente ramingen de verwachtingen voor de lange rente in 2027 en 2028 naar boven bijgesteld ten opzichte van eerdere ramingen. Deze ontwikkeling hangt onder meer samen met de verwachtingen voor inflatie en economische groei, maar ook met de omvang van overheidsinvesteringen en de daarmee samenhangende financieringsbehoefte. Voor de gemeente betekent dit dat nieuwe langlopende financiering naar verwachting duurder wordt.

Gelet op de huidige marktontwikkelingen wordt voor de gemeentelijke begroting daarom prudent uitgegaan van een geleidelijk oplopende rente voor langlopende financiering. Daarbij wordt rekening gehouden met de onzekerheid rond de renteontwikkeling en het feit dat marktverwachtingen gedurende de begrotingsperiode kunnen wijzigen.

Renterisicobeheer

Renterisico's hebben betrekking op zowel de kort- als de langlopende schulden.

Kortlopende schulden

Wanneer kortlopende geldleningen (leningen met een looptijd tot 1 jaar) worden aangetrokken, moet rekening worden gehouden met de kasgeldlimiet. Door de kasgeldlimiet mag de kortlopende schuld niet hoger zijn dan 8,5% van het begrotingstotaal. Hierdoor wordt het risico beperkt dat grote fluctuaties in de korte rente het begrotingsevenwicht in gevaar brengen.

In onderstaand schema wordt de gemiddelde kortlopende schuld per kwartaal vergeleken met de kasgeldlimiet. Uit het schema blijkt dat we in 2025/2026 voldeden het aan voorgeschreven beleid.

Totaal kasgeldlimiet overzicht laatste vier kwartalen				
	2025 3e kwart.	2025 4e kwart.	2026 1e kwart.	2026 2e kwart.
Begrotingstotaal	€ 509.241	€ 509.241	€ 532.304	€ 532.304
Ministrieel vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestaan kasgeldlimiet	€ 43.285	€ 43.285	€ 45.246	€ 45.246
<u>Toets kasgeldlimiet</u>				
Toegestaan kasgeldlimiet	€ 43.285	€ 43.285	€ 45.246	€ 45.246
Totaal gemiddelde netto vermogen schuld	€ -1.337	€ -11.409	€ 4.647	€ 8.526
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	€ 44.622	€ 54.694	€ 40.599	€ 36.720

Bedragen x 1000

In 2027 bedraagt de kasgeldlimiet € 46,6 miljoen. De kasgeldlimiet voor de meerjarenbegroting ziet er als volgt uit:

Ontwikkeling kasgeldlimiet meerjarenbegroting				
	2027	2028	2029	2030
Begrotingstotaal	€ 548.801	€ 555.567	€ 549.926	€ 559.238
Ministrieel vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestaan kasgeldlimiet	€ 46.648	€ 47.223	€ 46.744	€ 47.535

Bedragen x 1000

Renterisiconorm

Bij het afsluiten van een nieuwe langlopende lening en bij renteherziening van een lopende lening, loopt de gemeente een renterisico.

Bij het aantrekken van langlopende geldleningen moet rekening worden gehouden met de renterisiconorm van max. 20% van het begrotingstotaal. Het doel van deze norm is het beperken van toekomstig renterisico op lange financiering. Er dient een spreiding te zijn om te voorkomen dat er in enig jaar een te grote concentratie aan aflossingen en renteherzieningen plaatsvindt. De renterisiconorm voor 2027 is € 109,8 miljoen. Het renterisicobedrag op de langlopende schuld in 2027 is begroot op € 24,1 miljoen en blijft hiermee ruim onder de gestelde norm. Ook de komende jaren blijft het bedrag aanzienlijk onder de renterisiconorm. Uit onderstaand schema blijkt dat we voldoen aan het voorgeschreven beleid.

Renterisico vaste schuld in relatie tot renterisiconorm				
	2027 begroting	2028 begroting	2029 begroting	2030 begroting
Begrotingstotaal	€ 548.801	€ 555.567	€ 549.926	€ 559.238
Percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	€ 109.760	€ 111.113	€ 109.985	€ 111.848
Renteherziening	€ -	€ -	€ -	€ -
Aflossingen	€ 24.125	€ 20.552	€ 22.230	€ 26.090
Renterisico (1+2)	€ 24.125	€ 20.552	€ 22.230	€ 26.090
Ruimte onder renterisiconorm	€ 85.635	€ 90.561	€ 87.755	€ 85.758

Bedragen x €1000

Kredietrisicobeheer

Gemeenten mogen alleen ten behoeve van de publieke taak geldleningen aangaan, middelen uitzetten en garanties verlenen. Hiervan is sprake wanneer overheidsingrijpen noodzakelijk is om een maatschappelijk belang te realiseren. De raad bepaalt wat tot de publieke taak behoort. Kredietrisicobeheer gaat over de kredietwaardigheid (het risicoprofiel) van de wederpartij bij financiële transacties. Er kan sprake zijn van kredietrisico's bij uitleningen (verstrekke geldleningen en beleggingen) of bij verleende garanties:

Uitleningen

Per 1 januari 2027 bedragen de uitstaande vaste geldleningen (looptijd langer dan één jaar) en kapitaalverstrekkingen € 44,9 miljoen en stijgen met € 0,3 miljoen naar € 45,2 miljoen per ultimo 2027.

De mutatie van € 886K betreft de oprente die conform afspraak contractueel wordt bijgeschreven op de hoofdsom van de verstrekte lening aan Mijnwater.

De SVN starterslening fungeert als een revolverend fonds, waarbij de ontvangen aflossingen en rentebaten van starters terugvloeien in het fonds om continu opnieuw te worden ingezet voor nieuwe woningzoekenden

Voor de samenstelling van de lening portefeuille u/g (uitgegeven geldleningen) verwijst ik naar onderstaande tabel.

Mutaties vertrekte vaste geldleningen en kapitaalverstrekkingen					
Kredietrisicogroep/geldnemers	saldo 1-1-2027	verstrekte leningen	normale aflossing	extra aflossing	saldo 31-12-2027
Kapitaalverstrekking aandelenkapitaal	€ 2.091	€ -	€ -	€ -	€ 2.091
Ontwikkelingsmaatschappij Beitel-Zuid	€ 2.012	€ -	€ -	€ -	€ 2.012
Mijnwater	€ 22.139	€ 886	€ -	€ -	€ 23.025
Lening zonnepanelen	€ 3.776	€ -	€ -500	€ -	€ 3.276
Lening Woonwijzerwinkel	€ 362	€ -	€ -40	€ -	€ 322
Converteerbare hybride aandelenlening Enexis	€ 1.042	€ -	€ -	€ -	€ 1.042
Startersleningen SVN	€ 3.450	€ -	€ -	€ -	€ 3.450
Lening Solido	€ 9.943	€ -	€ -	€ -	€ 9.943
Diversen	€ 56	€ -	€ -8	€ -	€ 48
Totaal vaste geldleningen u/g	€ 44.871	€ 886	€ -548	€ -	€ 45.209

Bedragen x 1000

Lening portefeuille korte termijn

Lening u/g

Onze lening portefeuille u/g korte termijn bestaat uit een 3-tal leningen te weten:

- De gehele financiering Avantis GOB N.V. is in handen van alle 4 de aandeelhouders. Tegenover de verstrekte lening staat een vordering op de NV. Tevens is het 1^e recht van hypotheek gevestigd op de gronden. De afgelopen jaren is er flink afgelost op deze verstrekte lening. De aflossingen in 2026 en 2027 zijn gebaseerd op de verwachte verkopen. Per september 2026 bedraagt de vordering van onze gemeente op Avantis € 1,8 miljoen. Begroot wordt dat er in 2026 € 500.000 en 2027 een bedrag van € 1,2 miljoen wordt afgelost. Dit betekent per ultimo 2027 een uitstaand saldo van € 70K per aandeelhouder.
- Een lening verstrekt aan Ontwikkelingsmaatschappij Beitel Zuid B.V. De bestaande rekening courant overeenkomst tussen de gemeente en de Ontwikkelingsmaatschappij Beitel Zuid B.V. Momenteel is de vordering van onze gemeente op Trilandis nihil. Door de verkopen de afgelopen jaren is de rekening courant volledig afgelost. De overeenkomst van de rekening courant verhouding voor een trekkingsrecht blijft overeind en wordt in 2026/2027 nog verlengd. Ter beperking van de risico's is het recht van eerste hypotheek op alle onroerende zaken bedongen.
- Een lening verstrekt aan Schaesbergerveld B.V. Per ultimo 2027 wordt deze vordering van onze gemeente op deze B.V. begroot op € 1 miljoen.

Lening o/g

Per ultimo 2027 gaan we ervan uit dat een bedrag van € 50 miljoen aan kortlopende kasgeldleningen is aangetrokken (looptijd korter dan één jaar).

Dit leidt ertoe dat over de aan te trekken korte geldleningen een bedrag van € 1.377.000 aan rente in 2027 wordt begroot.

Verleende garanties

Middels directe borgstellingen kan de gemeente borg staan jegens geldgevers voor de betaling van rente en aflossing op langlopende geldleningen die door lokale organisaties, instellingen of verenigingen zijn aangetrokken. Deze organisaties verzorgen voornamelijk activiteiten in het verlengde van de gemeentelijke publieke taak.

De gemeente kan ook, al dan niet samen met het rijk, een rol spelen in de zekerheidsstructuur van een waarborgfonds. Door deze structuur kunnen instellingen die bij een waarborgfonds zijn

aangesloten tegen de laagste rente lenen. Mede vanwege de strenge toelatingscriteria en periodieke toetsing door het fonds, loopt de gemeente hierbij een veel lager risico dan bij directe borgstellingen.

Het saldo van de leningen waarvoor gemeentegarantie werd verstrekt en waarvan het fonds de directe risico's van onze gemeente heeft overgenomen (vrijwaringen) wordt begroot op € 2,6 miljoen per ultimo 2027. Onze gemeente neemt daarbij slechts een tertiaire achtervangpositie in.

Het schema geeft inzicht over de in 2027 ontwikkelde schuldrestant van de door de gemeente geborgde leningen, onderverdeeld naar kredietrisicobeheer.

Gemeentegaranties per kredietrisicogroep			
		Schuldrestant	
		1-1-2027	31-12-2027
Woningcorporaties	Gewaarborgde geldleningen	€ 2.761	€ 2.544
Zorgsector	Garantiestelling	€ 2	€ 2
Sociaal culturele sector	Garantiestelling	€ 29	€ 20
Hypotheken	Garantiestelling	€ 25	€ 17
Totaal		€ 2.817	€ 2.583

Bedragen x 1000

Gemeentefinanciering

De behoefte aan nieuwe externe financieringsmiddelen is afhankelijk van een aantal zaken: de gemeentelijke vaste activa en voorraden bouwgrond, ontwikkeling van de lange interne financieringsmiddelen, ontwikkeling van de bestaande schuldpositie en de mutaties in het gemeentelijk werkkapitaal. Op basis van de per 1 januari 2027 geraamde investeringen, en de op lange termijn beschikbare financieringsmiddelen, is er een financieringstekort van € 82,6 miljoen. Van dat tekort mag maximaal € 46,6 miljoen kortlopend worden gefinancierd (kasgeldlimiet). Het restant van € 35,9 miljoen zal middels langlopende geldleningen moeten worden aangetrokken.

Prognose per 1-1-2027 van de financieringsbehoefte				
Financieringsbehoefte per 1-1	2027	2028	2029	2030
Boekwaarde per 31-12	€ 621.866	€ 691.262	€ 721.346	€ 710.224
Afschrijvingen en aflossingen leningen u/g	€ -19.157	€ -20.492	€ -21.965	€ -22.839
Investeringen	€ 70.685	€ 89.888	€ 52.049	€ 11.717
Te financieren boekwaarde vaste activa per 01-01	€ 570.338	€ 621.866	€ 691.262	€ 721.346
Reserves en voorzieningen	€ 97.663	€ 95.887	€ 79.393	€ 81.083
Vooruitontvangen bedragen EU, Rijk en decentrale overheden	€ 112.000	€ 137.000	€ 137.000	€ 137.000
Bijdrage derden	€ 4.713	€ 5.722	€ -	€ -
Vaste geldleningen	€ 273.375	€ 284.250	€ 318.725	€ 411.975
Beschikbare vaste financieringsmiddelen	€ 487.751	€ 522.859	€ 535.118	€ 630.058
<u>Financieringstekort</u>				
Benodigde financieringsmiddelen	€ 82.587	€ 99.007	€ 156.144	€ 91.288
Beschikbare kortlopende middelen (max. kasgeldlimiet)	€ 46.648	€ 47.223	€ 46.744	€ 47.535
Op te nemen vaste geldleningen	€ 35.939	€ 51.784	€ 109.400	€ 43.753

Bedragen x 1000

Notitie rente/omslagrente

Met ingang van begrotingsjaar 2018 wordt de berekeningswijze van onze omslagrente (interne rekenrente) voorgeschreven. Voortaan moet de totaal doorberekende interne rente gelijk zijn aan de totale rentelasten, waardoor niet (of nauwelijks) meer sprake is van een renteresultaat.

Doel is het bevorderen van een eenduidige handelwijze met betrekking tot rente door gemeenten (harmonisering), stimuleren dat gemeenten de (verwachte) werkelijke rentelasten opnemen in de begroting en jaarstukken, en het eenduidig inzichtelijk maken van hoe de gemeenten met rente zijn omgegaan (transparantie). We voldoen aan de nieuw gewijzigde systematiek van de rente omslagmethode. De nieuwe omslagrente blijft gelijk, zoals voorafgaand begrotingsjaar, 1,5% voor 2027.

Berekening omslagrente	2027
Renteschema	
Rentelasten leningen met een looptijd < 1 jaar	1.375
Rentelasten leningen met een looptijd > 1 jaar	4.738
Overige aan treasury verbonden beheerskosten	13
Rentebaten verstrekte geldleningen	-287
Saldo rentelasten en rentebaten	5.839
Rente doorberekend aan de grondexploitaties	-158
Rente vergoeding EV	1.292
Rente vergoeding over voorzieningen (CW)	563
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	7.536
Aan taakvelden toegerekende rente(omslag)	8.432
Renteresultaat taakveld treasury	897
Activa integraal gefinancierd	562.146
Berekende renteomslag o.b.v. aan taakvelden toe te rekenen externe rente	1,34%
Omslagpercentage moet minimaal zijn:	1,00%
Omslagpercentage mag maximaal zijn:	1,50%
Afwijking gehanteerd omslag-% t.o.v. uitkomst -%	-0,16%
Omslagpercentage voor 2027	1,50%

3.5 Bedrijfsvoering

De gemeente Heerlen staat de komende jaren voor de opgave om bestuurlijke ambities, maatschappelijke ontwikkelingen en financiële mogelijkheden met elkaar in balans te brengen. Tegelijkertijd nemen de complexiteit van gemeentelijke taken, de druk op de arbeidsmarkt en de mogelijkheden van digitalisering en nieuwe technologieën toe. Dit vraagt om een organisatie die wendbaar, financieel bewust en toekomstbestendig is.

De komende jaren zetten we daarom in op een samenhangende ontwikkeling van onze organisatie en bedrijfsvoering. Daarbij kijken we niet alleen naar de omvang van de organisatie, maar vooral naar de wijze waarop we onze taken uitvoeren en organiseren. We maken scherpe keuzes over prioriteiten, richten processen slimmer in en benutten de mogelijkheden van digitalisering en kunstmatige intelligentie. Tegelijkertijd investeren we in de kennis, vaardigheden en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

Transitietraject Organisatieontwikkeling

Voor de organisatie van de gemeente Heerlen kiezen we de komende jaren voor een integraal transitietraject organisatie ontwikkeling. In het coalitieakkoord van Heerlen is de lijn uitgezet om te bouwen aan een sterke, toekomstbestendige en wendbare gemeente, met aandacht voor een financieel gezonde huishouding, kwaliteit van dienstverlening, digitalisering en een professionele organisatie. Dat vraagt om een organisatie die haar capaciteit vooral inzet op de kerntaken en gekozen bestuurlijke prioriteiten van de stad. Daarbij brengen we focus aan, maken we duidelijke keuzes en voorkomen we waar mogelijk stapeling van opgaven en verandertrajecten. De ontwikkeling wordt proportioneel en behapbaar vormgegeven, passend bij de beschikbare capaciteit en het verandervermogen van de organisatie. Vanuit een taakgerichte aanpak pakken we de verschillende elementen in samenhang op. Via de digitale agenda werken we aan het digitaliseren van onze werkzaamheden. Daarbij wordt bij elke vacature gekeken of werkzaamheden kunnen worden vervangen door inzet van digitale middelen en formatiereductie kan worden gerealiseerd. Alleen de noodzakelijke capaciteit wordt opnieuw via een vacature ingevuld. Daarnaast willen wij de organisatie en onze medewerkers verder professionaliseren, daarbij sturen wij o.a. op vakmanschap, kwaliteitsverbetering, ontwikkelpotentieel en professioneel functioneren. Voorgaande gebeurt met respect voor de mens, maar wel vanuit de noodzakelijke verantwoordelijkheid voor de kwaliteit en continuïteit van de gemeentelijke organisatie. Voor de implementatie en brede adoptie van deze organisatieontwikkeling wordt onder meer ingezet op veranderkundige begeleiding, personele mobiliteit en herplaatsing, en digitale innovatie, waaronder AI-toepassingen.

Digitale agenda

Digitalisering ondersteunt steeds meer onderdelen van onze dienstverlening en bedrijfsvoering. Daarom behandelen we digitale ontwikkelingen niet als losse projecten. We werken vanuit één samenhangende digitale agenda voor 2027-2030.

We versterken de digitale veiligheid en de continuïteit van onze systemen. Ook maken we bewuste keuzes over onze afhankelijkheid van leveranciers, systemen en gegevens. Nederlandse en Europese standaarden en oplossingen krijgen daarbij nadrukkelijk aandacht.

We brengen onze informatiehuishouding verder op orde. Daarbij houden we rekening met de Archiefwet, de Wet open overheid en eisen vanuit toezicht. Goed digitaal en zaakgericht werken ondersteunt betrouwbare dienstverlening, verantwoording en rechtszekerheid.

Gegevens en kunstmatige intelligentie bieden kansen om beter en efficiënter te werken. We ontwikkelen onze gegevensvoorzieningen verder en werken aan de digitale tweeling van Heerlen. Kunstmatige intelligentie zetten we verantwoord in, met aandacht voor privacy, veiligheid, kwaliteit, ethiek en menselijke regie.

Nieuwe digitale voorzieningen vragen ook structureel beheer. Daarom betrekken we beheer, capaciteit en kosten vanaf het begin bij nieuwe ontwikkelingen. De overgang vraagt eerst extra inzet, terwijl voordelen vaak later zichtbaar worden.

We versterken de informatie voor bestuur en raad. Zo maken we voortgang, resultaten, risico's en knelpunten eerder zichtbaar.

De verbetering van digitale en niet-digitale dienstverlening aan inwoners en ondernemers beschrijven we bij het kernthema Dienstverlening.

Bij de verdere ontwikkeling van onze digitale bedrijfsvoering sluiten we aan bij de visie, kaders en strategische keuzes van de Rijksoverheid, onder meer op het gebied van informatieveiligheid, het verantwoord gebruik van digitale toepassingen en apps, en de inzet van cloudvoorzieningen.

Organisatie en personeel

De uitvoeringskracht van de organisatie staat centraal. Met Heerlen van Morgen 2.0 brengen we bestuurlijke ambities, beschikbare capaciteit en benodigde kennis beter met elkaar in balans. We bieden ook ruimte voor vernieuwing. We sturen scherp op resultaten, uitvoeringskracht en eigenaarschap en gaan waar nodig het gesprek aan over herpositionering. We reserveren middelen om personele veranderingen, waaronder vrijwillig vertrek, mogelijk te maken.

We volgen de ontwikkeling van de formatie en de feitelijke personeelsbezetting. Daarbij kijken we ook naar personeelskosten, inhuur en de gevolgen van nieuwe taken. Externe inhuur zetten we alleen in als dit aantoonbaar nodig is.

De arbeidsmarkt blijft krap. Daarom richten we ons op het aantrekken en behouden van medewerkers. We investeren ook in opleiding, ontwikkeling, leiderschap en benodigde nieuwe vaardigheden. Daarbij hoort steeds meer kennis over digitalisering en verantwoord gebruik van kunstmatige intelligentie.

We sturen op duurzame inzetbaarheid en een gezonde werkomgeving. Werkdruk en ziekteverzuim kunnen de uitvoering van onze taken direct raken. Daarom betrekken we deze onderwerpen bij keuzes over capaciteit en prioriteiten.

Belangrijke personele risico's zijn schaarste op de arbeidsmarkt, afhankelijkheid van inhuur en ontwikkelingen in de collectieve arbeidsovereenkomst. We volgen deze risico's en maken de gevolgen voor capaciteit en kosten inzichtelijk.

Vastgoed

Bij gemeentelijk vastgoed bewaken we de samenhang met wonen, zorg, dienstverlening, digitalisering en buurtgericht werken. Zo ondersteunen vastgoedkeuzes de maatschappelijke opgaven van de stad.

We richten de beschikbare capaciteit vooral op opgaven met een groot maatschappelijk effect. Daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar woningbouw, gebiedsontwikkeling, dienstverlening en Heerlen-Noord.

Inkoop en aanbesteden

Met inkoop en aanbesteding dragen we bij aan gemeentelijke doelen en een zorgvuldige besteding van publieke middelen. We voeren het beleid voor maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen verder uit.

We geven vervolg aan de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek naar inkoop en aanbesteding. We versterken de rechtmatigheid en betrekken inkoop eerder bij nieuwe opdrachten.

Het nieuwe financiële systeem ondersteunt deze werkwijze. Inkoopinformatie en financiële informatie worden hierdoor beter met elkaar verbonden.

Juridische kwaliteit

We richten ons op een zorgvuldige en tijdige juridische dienstverlening. Daarbij hebben we aandacht voor verzoeken op grond van de Wet open overheid, bezwaren en klachten.

Deze informatie gebruiken we om zicht te houden op de juridische kwaliteit van ons handelen en op mogelijke knelpunten in de uitvoering.

Subsidies

Wij actualiseren het subsidiebeleid, de Algemene subsidieverordening en de nadere regels, zodat deze aansluiten bij de gemeentelijke doelen en de uitvoering daarvan. Daarbij herijken wij ook de beleidsplannen en werken wij met een afwegingskader voor beleidsinstrumenten, zodat het coalitie-akkoord wordt vertaald naar uitvoerbaar beleid.

Na vaststelling van het nieuwe kader door de gemeenteraad informeren wij onze subsidiepartners over de gevolgen en de werkwijze die daaruit voortvloeit.

Daarnaast professionaliseren wij de organisatie van de subsidieverlening. Dat doen wij door uniforme processen in te voeren, de kennis en vaardigheden van medewerkers te versterken met een opleidingsplan, de organisatievorm aan te passen en te werken met een modern subsidievolgsysteem. Hiermee bevorderen wij een zorgvuldige en doelmatige inzet van publieke middelen.

Financiële beheersing en sturing

In 2027 implementeren we het nieuwe financiële systeem AFAS. Daarmee verbinden we financiële administratie, verplichtingen en inkoop beter met elkaar. Dit ondersteunt een actuele en betrouwbare financiële sturing. Gegevens hoeven daardoor minder vaak handmatig uit verschillende bronnen te worden samengevoegd.

De inrichting van de raadsrapportages sluit hierop aan. We gebruiken dezelfde financiële basis voor begroting, tussentijdse rapportages en jaarrekening. Hierdoor versterken we de samenhang en vergelijkbaarheid van de informatie.

3.6 Verbonden partijen

In de paragraaf Verbonden partijen wordt zowel bij de begroting als bij de jaarrekening, een beeld geschetst van derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en/of een financiële relatie heeft.

Het financieel belang bestaat uit middelen die aan de verbonden partij beschikbaar zijn gesteld en niet verhaalbaar zijn bij een faillissement van deze verbonden partij. De financiële relatie komt voort uit het verstrekken van kapitaal in de vorm van risicodragend kapitaal (aandelen), een lening of een borgstelling, een subsidie, structurele opdrachten inclusief een bijdrage, of een combinatie van deze mogelijkheden. Het bestuurlijk belang verwijst naar, hetzij de zeggenschap uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht.

Een verbonden partij kan een deelneming in een vennootschap zijn, een gemeenschappelijke regeling, of een stichting of vereniging, indien de gemeente een zetel in het bestuur heeft én een financieel risico (met juridische afdwingbaarheid) loopt.

Voor de gemeente is het belangrijk om inzicht te hebben en te houden in:

- de realisatie van doelstellingen;
- activiteiten;
- financiën;
- bestuursverantwoordelijkheden;
- bevoegdheden van de verbonden partijen.

De gemeente heeft een financiële en/of bestuurlijke relatie met de volgende organisaties, die verderop afzonderlijk uitgebreid worden toegelicht:

Naamloze Vennootschappen

Bank Nederlandse Gemeenten
Enexis Holding
Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)
Parkstad Limburg Theaters
Reinigingsdiensten Rd4
Waterleidingmaatschappij Limburg

Programma

Bestuur en Ondersteuning
Bestuur en Ondersteuning
Economie
Sport, Cultuur en Recreatie
Volksgezondheid en Milieu
Volksgezondheid en Milieu

Besloten Vennootschappen

Internationale Bau Ausstellung (IBA)
Avantis services
Beitel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)
Schaesbergerveld
Nazorg Limburg
Woonwijzerwinkel
World Trade Center (WTC)

Programma

Bestuur en Ondersteuning
Economie
Economie
VHROSV
Volksgezondheid en Milieu
Duurzaamheid
Economie

Certificaten van aandelen

Holding Stadion Kerkrade BV

Programma

Economie

Gemeenschappelijke regelingen

Belastingsamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)
Het Gegevenshuis
Historisch Centrum Limburg (HCL)
Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL)
Omnibuzz
Reinigingsdiensten Rd4 (RD4)
Stadsregio Parkstad Limburg (SPL)
Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)

Programma

Bestuur en Ondersteuning
Volksgezondheid en Milieu
Bestuur en Ondersteuning
Bestuur en Ondersteuning
Bestuur en Ondersteuning
Sociaal Domein
Volksgezondheid en Milieu
Veiligheid
Veiligheid

Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)
Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP)
Zorg en Veiligheidshuis Parkstad (ZVHO)
Solido

Sociaal Domein
Sociaal Domein
Sociaal Domein
Bestuur en Ondersteuning

Stichtingen

Stichting WerkvoorHeerlen
Stichting Economische Samenwerking ZL

Programma

Sociaal Domein
Economie

Visie op verbonden partijen

Het uitgangspunt bij het gebruikmaken van een verbonden partij moet zijn, dat deze verbonden partij aansluit bij het realiseren van de beoogde doelstelling. Er wordt altijd een afweging gemaakt of de voordelen (kostenbesparing, kwaliteit, vermindering kwetsbaarheid) voldoende opwegen tegen de nadelen (afname van invloed, risico's) van deelname aan een verbonden partij en of de activiteiten van de verbonden partij het publiek belang dienen.

Beleidsvoornemens en –realisatie omtrent de verbonden partijen

In eerste instantie wordt, wanneer voor het realiseren van doelstellingen wordt gekozen voor een verbonden partij, gekozen voor een publiekrechtelijke rechtsvorm. In sommige gevallen kunnen er echter redenen zijn te om kiezen voor de privaatrechtelijke vorm.

Om te komen tot een beslissing om wel of géén gebruik te maken van een bepaalde verbonden partij, wordt een business case opgezet om zakelijke afwegingen te maken. Hierin worden onder andere de vorm, de doelstellingen, de activiteiten, reden tot verbintenis, het belang, de (juridische/financiële) risico's en beheersmaatregelen van de verbonden partij afgewogen.

Een besluit tot deelname aan of oprichting van een verbonden partij hangt daarnaast af van volledige duidelijkheid omtrent:

- juridische bevoegdheden en aansprakelijkheid;
- vertegenwoordiging;
- bijdrage aan het realiseren van doelstellingen;
- besluitvormingsaspecten;
- financiële aspecten;
- informatievoorziening;
- de mogelijkheden tot uittreden.

De antwoorden op bovengenoemde zaken worden ter oordeelsvorming in een zienswijzeprocedure altijd aan de gemeenteraad voorgelegd.

In de Planning & Control cyclus (P&C cyclus) is ingebod dat de bestaande verbonden partijen allemaal uitgebreid aan bod komen in de begroting en de jaarrekening. Door deze inbedding wordt de uitvoeringswijze per verbonden partij regelmatig herbevestigd door de gemeenteraad.

Voor verdere beleidsuitgangspunten omtrent verbonden partijen verwijzen we ook naar de nota Verbonden partijen 2017, in de gemeenteraad vastgesteld op 25 oktober 2017.

Verbonden partij: Bank Nederlandse Gemeenten NV (BNG Bank)	
Vestigingsplaats:	Den Haag
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen met maatschappelijk belang. Het doel is een goede toegankelijkheid tot de geld- en kapitaalmarkt.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht zo goedkoop mogelijk onze financiering aan te trekken. De BNG helpt daarbij.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De gemeente Heerlen bezit 424.827 aandelen BNG met een boekwaarde van €1,062 miljoen en ontvangt hier structureel dividend uit.	
Voor de meerjarenbegroting 2027-2030 wordt, conform bestaand beleid, gerekend op circa €599.000 dividend per jaar (€1,41 per aandeel).	
BNG behaalde in 2025 een nettowinst van €172 miljoen, aanzienlijk lager dan de €294 miljoen in 2024, vooral door een lager renteresultaat, negatieve resultaten op financiële transacties, hogere bedrijfslasten en waardeverminderingen. Ondanks deze daling bleef de kredietvraag, met name van gemeenten en woningcorporaties, hoog en bereikte de leningportefeuille een recordomvang. Over boekjaar 2025 keerde BNG 50% van de winst uit als dividend, wat voor Heerlen in 2026 neerkomt op €599.006.	
Over boekjaar 2026 en doorkijk 2027 zijn nog geen nieuwe gegevens beschikbaar.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
Lagere winst bij BNG leidt tot minder dividendinkomsten bij gemeenten.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Niet van toepassing	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van de BNG, net als vele andere gemeenten.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid via de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2027	
Halfjaarbericht over 2026 en doorkijk voor 2027 is nog niet voorhanden	
Financieel belang	
01-01-2025: 424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000	
31-12-2025: 424.827 aandelen met een boekwaarde van € 1.062.000	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2025: € 4.777 miljoen	
31-12-2025: € 4.863 miljoen	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2025: € 123.164 miljoen; Achtergestelde schulden: € 19 miljoen	
31-12-2025: € 110.701 miljoen; Achtergestelde schulden: € 21 miljoen	

Verbonden partij: Enexis Holding	
Vestigingsplaats:	's Hertogenbosch
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap

Programma:	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en € 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. Het strategisch plan is aangepast in verband met de nieuwe wet collectieve warmtevoorziening. Enexis treft op basis daarvan voorbereidingen voor een actieve rol bij de ontwikkeling van initiatieven in haar verzorgingsgebied. In het strategisch plan is verder gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen: • Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe. • Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten. • Klanten weten wat ze aan ons hebben Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen. Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente tracht met haar aandeelhouderschap in Enexis de publieke belangen te behartigen. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Verkenningen van Netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A-credit-rating behoudt. De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. De AVA besloten om jaarlijks maximaal 50% van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering als dividend uit te keren aan de aandeelhouders; het uit te keren dividend wordt gemaximeerd op € 100 mln.; behaalde winsten boven dit plafond blijven in de onderneming; het dividendplafond wordt jaarlijks geïndexeerd en dit alles onder de voorwaarde dat de dividenduitkering er niet toe leidt dat Enexis binnen vijf jaar haar A-rating profiel kan verliezen. Enexis investeerde in het eerste halfjaar van 2026 22% meer dan een jaar eerder, vooral in uitbreiding van het elektriciteitsnet, waarmee 1.150 MVA extra transportcapaciteit werd gerealiseerd. Ondanks deze uitbreiding groeit de wachtrij door, waardoor naast netuitbreiding ook flexibiliteit, bewustwording en slimme oplossingen zoals Blokstroom, Zonnedimmer en netbewust bouwen nodig zijn. Het nieuwe prioriteringskader van de ACM leidt tot extra onzekerheid en een sterke stijging van aanvragen van kleinverbruikers. Veilig werken blijft een belangrijk aandachtspunt, omdat het aantal verzuimongevallen onvoldoende daalde. Financieel bleef de nettowinst met €185 miljoen vrijwel stabiel, terwijl de investeringen sterk toenamen en de schuldpositie verder opliep. Gelukkig lukt het om veel nieuwe technische medewerkers te werven.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	

Op basis van de huidige inzichten is de prognose dat Enexis voor de middellange termijn (huidige reguleringsperiode / tot 2027) aan de vastgesteld ratio's blijft voldoen.
Afbreukrisico bij géén deelname
Niet van toepassing
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid wethouder wonen, omgevingswet, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening, vastgoed, coördinatie Heerlen-Noord via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder van Enexis, net als vele provincies en gemeenten binnen het verzorgingsgebied (Noordwest Nederland, Brabant & Limburg) van Enexis. De krachten van alle Limburgse aandeelhouders zijn gebundeld in VEGAL.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder via de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financiële resultaat 2025
De nettowinst over boekjaar 2025 is € 400 miljoen een toename van € 146 miljoen t.o.v. 2024. De totale dividenduitkering bedraagt €36 miljoen. De dividenduitkering over boekjaar 2025 bedraagt € 0,67 per aandeel (2024: € 0,85 per aandeel). Het uit te keren dividend over boekjaar 2025 is verantwoord in boekjaar 2026. Het ontvangen bedrag aan dividend Enexis in 2026 voor de gemeente Heerlen is € 208.941.
In de meerjarenbegroting van gemeente Heerlen is vanaf begrotingsjaar 2027 een Enexis-dividenduitkering opgenomen van afgerond € 208.000. Over 2027 zijn nog geen gegevens beschikbaar.
Financieel belang
31-12-2024: 311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 302.554
31-12-2025: 311.850 aandelen (0,20834%) met een boekwaarde van € 302.554
Verstrekte lening
31-12-2024: € 1.041.707
31-12-2025: € 1.041.707
Vermogenspositie (eigen vermogen)
31-12-2024: € 5.538.000.000
31-12-2025: € 5.811.000.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
31-12-2024: € 5.300.000.000
31-12-2025: € 6.389.000.000

Verbonden partij: Grensoverschrijdend Bedrijventerrein (Avantis)	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het aantrekken van bedrijven om te zorgen voor economische activiteit en werkgelegenheid in de regio.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De vooruitzichten voor Avantis zijn positief: voor 2026 wordt €5,1 miljoen aan grondverkoop verwacht, voor 2027 €3,8 miljoen en voor 2028-2030 jaarlijks circa €521.000, met een verwachte	

winst van respectievelijk €1,5 miljoen in 2026 en €931.000 in 2027. Ook daarna resteert vanaf 2031 nog circa 42.778 m² uit te geven grond met een geraamde waarde van €5,1 miljoen.

De liquiditeitspositie blijft ruim voldoende, terwijl de aandeelhoudersleningen in 2026-2028 volledig worden afgelost (exclusief resterende renteschulden).

Op het bedrijventerrein zijn geen grote percelen (>30.000 m²) meer beschikbaar en er lopen meerdere concrete acquisitietrajecten in Nederland en Duitsland. Avantis ontwikkelt zich steeds sterker tot een hightech bedrijventerrein, waarbij naast grondprijs vooral economische meerwaarde en werkgelegenheid worden meegewogen.

Ondanks netwerkcongestie is de vraag groot, breiden bestaande bedrijven uit en worden naar verwachting in 2026/2027 belangrijke opties voor Nederlandse percelen gelicht, waardoor deze zijde vrijwel uitverkocht raakt. De problematiek rond netcongestie wordt bovendien grotendeels ondervangen door plannen voor grensoverschrijdende stroomvoorziening, waarvan de eerste aanvraag in 2026/2027 wordt ingediend en uitgevoerd.

Bij Avantis wordt onderzocht of de ontwikkelmaatschappij en de serviceorganisatie kunnen worden samengevoegd tot één entiteit. Hiermee wordt beoogd de organisatie te vereenvoudigen, efficiënter te laten functioneren en de continuïteit van Avantis op lange termijn te versterken. Het uitgangspunt daarbij is om in de toekomst verder te gaan met twee aandeelhouders: Stadt Aachen en de gemeente Heerlen, en afscheid te nemen van de huidige aandeelhouders Land NRW en LIOF.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

- *Schaarste op het stroomnet.*

Tennet en Enexis maakte in juni 2023 bekend dat het stroomnet in Limburg en Noord-Brabant vol is en dat er geen nieuwe zakelijke aansluitingen of uitbreidingen worden geaccepteerd. Tevens is zakelijk terug leveren van stroom niet meer toegestaan. De gevonden ruimte zoals in een eerder stadium gecommuniceerd door Enexis en Tenne is gebruikt. De eerste bedrijven in zowel Heerlen als regio hebben te horen gekregen dat zij naar verwachting de eerste 5-10 jaar en sommigen zelfs 10-15 jaar geen aansluiting krijgen. Dit geldt voor zowel het leveren als terug leveren van stroom. Dit is merkbaar in de markt. Partijen zijn voorzichtiger bij gesprekken aangaande koop en ontwikkelingen van bedrijfsgronden.

- *Schaarste op arbeidsmarkt.*

Het vinden van personeel wordt steeds lastiger voor bedrijven. Hierdoor staan zij vaak voor de keuze of bedrijfsuitbreiding door nieuwbouw wel haalbaar is. Dit kan van invloed zijn op aankoop van gronden.

- *Stijging energieprijzen.*

Sinds de oorlog in Oekraïne en de recente oorlog in het midden oosten tussen de VS/Israel en Iran stijgen de prijzen van energie enorm. Energiekosten voor bedrijven gaan een probleem vormen (doorgaan met productie of productie stilleggen). Hierdoor schuiven bedrijven het risico van investeren in nieuwe locaties vooruit.

- *Stikstofproblematiek.*

Landelijk probleem. Als blijkt dat er tijdens de bouw en/ of gebruiksfase géén stikstof ruimte aanwezig is dan kan de ontwikkeling stagneren. Momenteel zorgt de wetgeving en het politieke debat hierover voor veel onduidelijkheid.

- *Bereikbaarheid en ontsluiting*

Door de groei van de economisch gebied rondom Avantis met Trilandis, de Beitel, Dentgenbach raakt de infra rondom Avantis overbelast. Hiervoor zijn wij in gesprek met de Regio, Provincie en Rijkswaterstaat om een passende oplossing te vinden. Verder zijn de aanhoudende Duitse grenscontroles een risico voor het vrij vervoer van personen, goederen en diensten. Dit is voor Avantis extra van belang omdat dit een Grensoverstijgend bedrijventerrein is.

Afbreukrisico bij géén deelname

Het verliezen van zeggenschap / aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 25%. Medeaandeelhouders zijn ieder voor 25% Stadt Aachen, Ministerium für Wirtschaft, Mittelstand und Energy van NRW en LIOF.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Welzijn, Voksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding via vertegenwoordiging in de AvA. Lid van de raad van bestuur is de Burgemeester. Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid is lid van de RvC.
Financiële resultaat 2025
€ 570.000 verlies.
Financieel belang
01-01-2026: - 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895
31-12-2026: - 25% aandelenkapitaal met een boekwaarde van € 1.127.895
Zeker gezien de geplande verkopen zijn de vooruitzichten positief. Naar verwachting kan zowel de verstrekte lening als de verschuldigde rente volledig worden terugontvangen. Eind 2028 zal naar verwachting de volledige nominale schuld zijn afgelost, waarna alleen de resterende rentecomponent resteert. Wij gaan ervan uit dat ook deze rentecomponent op termijn volledig zal worden uitgekeerd.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
31-12-2024: -/- € 1.310.226
31-12-2025: -/- € 1.880.472
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
31-12-2024: € 10.641.678
31-12-2025: € 11.585.796

Verbonden partij: Parkstad Limburg Theaters (PLT)	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	5. Sport, Cultuur en Recreatie
Doel en openbaar belang verbonden partij	
PLT vormt het kloppend hart van de podiumkunsten in Limburg en bestaat uit drie theaters: Theater Heerlen, Theater Kerkrade & Toon Hermans Theater Sittard-Geleen. PLT biedt een dynamische programmering die een spiegel is van de huidige cultuur, reflectie biedt op de werkelijkheid en inspireert tot creativiteit en vernieuwing.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het uitvoeren en verzorgen van een goed cultuurbeleid en podiumkunsten in Parkstad. Het realiseren van de programmeerdoelstellingen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
- Het bestaande structurele samenwerkingsverband van Theater Heerlen met Theater Kerkrade, is vanaf theaterseizoen 2023/2024 uitgebreid met een derde partner, het Toon Hermans Theater in Sittard-Geleen. - In 2025 realiseerde PLT in totaal 1.509 activiteiten, waarmee 342.896 bezoekers werden bereikt. Het aantal activiteiten nam daarmee met 9% toe ten opzichte van 2024 en het aantal bezoekers met 6%. - Begin 2025 ontving PLT de titel Theater van het Jaar 2024. - PLT zet de ingezette koers uit het beleidsplan 2022-2026 door en blijft groeiambitie tonen. PLT streeft niet zozeer naar meer bezoek, maar vooral naar meer 'betekenisvolle ontmoetingen' en	

een grotere participatiegraad van inwoners van onze stad. Een huis niet alleen voor de elite, maar voor alle inwoners, met een pluriform aanbod en aandacht voor educatie en talentontwikkeling.
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente
- Kostenstijgingen die hoger zijn dan de jaarlijkse indexering van 2% kunnen de exploitatie onder druk zetten en leiden tot een hogere subsidiebehoefte. - Uitval van gebouw- en theatertechnische installaties kan leiden tot uitval van voorstellingen, omzetverlies en mogelijke aansprakelijkheidsclaims.
Afbreukrisico bij géén deelname
- Minder interessant cultureel aanbod en creatieve kruisbestuiving in de gemeente Heerlen. - Minder economische aantrekkingskracht voor de regio.
Alternatieven voor géén deelname
Aansluiten bij een andere aanbieder van culturele voorstellingen en presentaties.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder volkshuisvesting, duurzaamheid, ruimtelijke ordening en dierenwelzijn en de wethouder centrumontwikkeling, cultuur, erfgoed, ziekenhuisdossier en Heerlen-Noord nemen deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financiële resultaat 2025
Totaal positief resultaat 2025 € 323.000
Financieel belang
01-01-2025: 1.050 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 476.469
31-12-2025: 1.050 aandelen (77%) met een boekwaarde van € 476.469
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 6.243.000
31-12-2025: € 6.296.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: Geen langlopende schulden
31-12-2025: Geen langlopende schulden
Subsidie 2025
Voor 2025 is er een budgetsubsidie verleend van € 3.555.436

Verbonden partij: Reinigingsdiensten Rd4	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het tot stand brengen van een doelmatige, milieu-hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen, grondstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van circulariteit.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval en grondstoffen voor de inwoners van de gemeente Heerlen.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Rd4 heeft 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipatie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende	

jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van het takenpakket. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden en een verschuiving naar circulaire dienstverlening en inzameling van grondstoffen
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing.
Afbreukrisico bij géén deelname
Het verliezen van zeggenschap als gemeente op het gebied van afvalinzameling en –verwerking.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders, waarin de gemeente Heerlen, Brunssum, Eijsden-Margraten, Gulpen-Witter, Kerkrade, Landgraaf, Voerendaal, Simpelveld, Vaals en Beekdaalen deelnemen.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed via de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financiële resultaat 2025
€ 593.328
Financieel belang
01-01-2025: 8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498
31-12-2025: 8.696 aandelen (31%) met een boekwaarde van € 39.498
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 1.389.567
31-12-2025: € 1.571.769
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 965.885
31-12-2025: € 804.749

Verbonden partij: Waterleiding Maatschappij Limburg (WML)	
Vestigingsplaats:	Maastricht
Soort verbonden partij:	Naamloze Vennootschap
Programma:	7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij	
WML voorziet in de behoefte aan water in de provincie Limburg en aangrenzende gebieden. WML bereikt dit door het winnen, zuiveren, opslaan, inkopen, transporteren, distribueren en het leveren van water.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De gemeente Heerlen wil voorzien in een prettig woonklimaat. Schoon, permanent beschikbaar drinkwater maakt hier deel van uit.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
WML staat voor toenemende uitdagingen om de drinkwatervoorziening op lange termijn veilig te stellen. Klimaatverandering, droogte, waterschaarste en een stijgende watervraag zetten de beschikbaarheid van water onder druk, terwijl vervuiling en verzilting de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater aantasten. Daarnaast hebben veranderende wet- en regelgeving, maatschappelijke ontwikkelingen en het streven naar lager drinkwatergebruik invloed op de bedrijfsvoering. Door hogere energieprijzen is het waterverbruik structureel lager, wat de waterafzet en daarmee de financiële resultaten beïnvloedt, terwijl stijgende kosten de financiële druk verder vergroten. Het financiële beleid van WML richt zich daarom op voldoende financierbaarheid, het afbouwen van de schuldpositie en het creëren van ruimte voor nieuwe investeringen. Voor 2024-2028 is circa €250 miljoen aan investeringen gepland (€50 miljoen per jaar), die grotendeels met eigen	

vermogen en deels met vreemd vermogen worden gefinancierd. WML streeft daarbij naar een leverage ratio van maximaal 7,0 om financieel gezond en kredietwaardig te blijven.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
<u>Strategische risico's:</u> Beschikbaarheid kwalitatief goed personeel Beschikbaarheid kwalitatieve drinkwaterbronnen
<u>Operationele risico's</u> Leidingnetsanering Procesautomatisering
<u>Financiële risico's</u> Debiteurenbeheer Wet- en regelgeving
Afbreukrisico bij géén deelname
Geen schoon drinkwater
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder wonen, milieu, afval en circulariteit, biodiversiteit en dierenwelzijn, dienstverlening, vastgoed en coördinatie Heerlen Noord.
Financiële resultaat 2025
Een positief resultaat van € 20,2 miljoen in 2025. Over 2026 en 2027 nog geen gegevens voorhanden.
Financieel belang
01-01-2025: 30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823
31-12-2025: 30 aandelen met een boekwaarde van € 158.823
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 236.578.000
31-12-2025: € 217.814.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 318.753.000
31-12-2025: € 343.284.000

Verbonden partij: Internationale Bau Ausstellung (IBA)
Vestigingsplaats:
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
IBA staat voor Internationale Bau Ausstellung. Het is een meerjarig durende manifestatie over een locatie, stad of streek. Het bestaat onder andere uit vernieuwende bouwprojecten, bijzondere tentoonstellingen, symposia en innovatieve plannen. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en als motor voor vernieuwende en toonaangevende projecten. Kenmerkend voor IBA Parkstad is de open innovatie-gedachte in combinatie met burgerparticipatie. Burgers, ondernemers, overheden, architecten, stedenbouwers, stichtingen, maatschappelijke instellingen, wijkverenigingen, privépersonen, scholen en scholieren, universiteiten en studenten, bedrijven, organisaties, samenwerkingsverbanden, stakeholders, netwerken enz. worden -zonder uitzondering- uitgenodigd om kleine of grote IBA-projecten aan te reiken, of om aan projecten mee te werken die de verandering van Parkstad slimmer, sneller en zichtbaarder maken.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij

De IBA is een kwaliteitsmachine die voor het allerbeste staat en daarnaar handelt. IBA Parkstad staat voor de transformatie en transitie van Parkstad en moet de aanzet geven voor een structureel beter woon-, werk- en leefklimaat. Belangrijk is dat Parkstad een nog attractievere regio wordt, dynamisch en met veel veerkracht.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

Op 28 oktober 2013 heeft de gemeenteraad ingestemd met de samenwerkingsovereenkomst IBA Parkstad en de oprichting van de besloten vennootschap IBA Parkstad BV. Op 20 mei 2014 heeft de Provincie goedkeuring verleend aan de gemeenten voor de oprichting van de IBA Parkstad BV. In juni 2014 is de IBA Parkstad BV officieel gestart met een openingsmanifestatie en een open oproep, waarbij iedereen zijn ideeën voor IBA-projecten kon indienen. In totaal zijn er 292 projecten ingediend, daarvan liggen 94 binnen de gemeentegrenzen van Heerlen en 118 projecten die Parkstad breed zijn en dus ook in Heerlen kunnen landen. Er is hard gewerkt aan het versterken, combineren en selecteren van projecten die allemaal samen de transitie van de regio een grote boost geven. Samen met burgers en andere partijen uit de regio en waar nodig met expertise van buitenaf. In 2017 heeft de evaluatie van de IBA plaatsgevonden en zijn verbeterpunten benoemd en omgezet in prioriteiten. Het tentoonstellingsjaar met alle 50 sleutelprojecten is in augustus 2022 afgerond. IBA Parkstad bevindt zich na afronding van het Expojaar in een afwikkende fase. In deze fase, welke naar verwachting tot en met 2026 zal duren, dienen onder betrokken- en gezamenlijkheid van de aandeelhouders van IBA Parkstad BV nog verschillende werkzaamheden uitgevoerd te worden. Deze werkzaamheden betreffen de afwikkeling van de vaststellingen en het borgen van het IBA-archief. Om dit mogelijk te maken is de samenwerkingsovereenkomst met IBA Parkstad BV verlengd tot het moment waarop de laatste subsidievaststelling onherroepelijk is geworden en de BV opgeheven kan worden.

In deze fase werd gewerkt met een zogenaamd "evolutieplan" waarin de afrondende werkzaamheden zijn omschreven en op basis van de opgedane ervaringen impulsen voor de toekomst worden aangereikt.

In de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van IBA Parkstad BV van 8 juli 2026 is vastgesteld dat de BV ontbonden kan worden. Daartoe wordt een plan van aanpak opgesteld dat in de AvA van 9 december 2026 wordt vastgesteld. Vervolgens zal voor eind 2026 vereffening en in Q1-2027 liquidatie plaatsvinden.

Zie verder over de projecten en meer: www.iba-parkstad.nl.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Niet van toepassing.

Afbreukrisico bij géén deelname

Dat zeggenschap over bepaalde projecten in de regio parkstad verloren gaat.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid

De deelnemende partijen zijn Parkstad gemeenten en de provincie.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

Wethouder, Ruimtelijke Ordening via de algemene vergadering van aandeelhouders. De burgemeester van Heerlen vervult de voorzittersrol. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.

Financiële resultaat 2026

Niet van toepassing

Financieel belang

01-01-2026: Niet van toepassing

31-12-2026: Niet van toepassing

De bijdrage van de gemeente Heerlen bedraagt € 9.176.000 verspreid over 9 jaar. De totale IBA begroting wordt € 45.000.000.

Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2026: Niet van toepassing

31-12-2026: Niet van toepassing
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2026: Niet van toepassing
31-12-2026: Niet van toepassing

Verbonden partij: Avantis services
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: 3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij
Partner in GOB NV en daarmee ook partner in de Beheers BV (beheer van de locatie en te verlenen diensten).
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente neemt deel aan Avantis in verband met het belang voor de economie en de ontwikkeling van de werkgelegenheid in de regio. Het beleid van de gemeente Heerlen is erop gericht een aantrekkelijk werkklimaat te bevorderen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Continue vinden de gebruikelijke beheers- en onderhoudswerkzaamheden plaats en worden de kosten hiervan gedekt uit de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen van Heerlen en Aken en de bijdrage van de gevestigde bedrijven. In dat opzicht worden met de individuele bedrijven bij vestiging op basis van maatwerk aparte afspraken gemaakt over de dienstverlening. Voor de algemeen ten dienste staande beheers- en onderhoudswerkzaamheden wordt per m ² gebouw een vast bedrag gerekend. De overige vergoedingen worden aan de door elk individueel bedrijf gevraagde services gerelateerd. Op basis daarvan worden de kosten in rekening gebracht. Door de vestiging van nieuwe bedrijven en de uitbreidingen van de zittende bedrijven worden de door deze bedrijven te betalen vergoedingen steeds hoger. Bij Avantis wordt onderzocht of de ontwikkelmaatschappij en de serviceorganisatie kunnen worden samengevoegd tot één entiteit. Hiermee wordt beoogd de organisatie te vereenvoudigen, efficiënter te laten functioneren en de continuïteit van Avantis op lange termijn te versterken. Het uitgangspunt daarbij is om in de toekomst verder te gaan met twee aandeelhouders: Stadt Aachen en de gemeente Heerlen, en afscheid te nemen van de huidige aandeelhouders Land NRW en LIOF.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
Het verliezen van zeggenschap/ aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via vertegenwoordiging in de algemene vergadering van aandeelhouders. De gemeente Heerlen is aandeelhouder voor 1/3. Medeaandeelhouders zijn Stadt Aachen en Avantis GOB NV.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Welzijn, Volksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding via vertegenwoordiging in de AvA. Lid van de raad van bestuur is de Burgemeester. Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid is lid van de RvC.
Financiële resultaat 2025
€ 193.000 winst
Financieel belang

01-01-2025: € 100.000 aandelenkapitaal (33%)
31-12-2025: € 100.000 aandelenkapitaal (33%)
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 1.408.071
31-12-2025: € 1.601.012
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 0
31-12-2025: € 0

Verbonden partij: Betel-Zuid (Bedrijventerrein Trilandis)	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Besloten Vennootschap
Programma:	3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Volledige invloed en zeggenschap op de ontwikkeling van het bedrijventerrein en de vestiging van bedrijven met nieuwe werkgelegenheid met name in de medtech logistieke sector. Bijkomend doel is grondverkoop met financiële opbrengsten.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Bevordering van de werkgelegenheid in de regio.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Er zijn positieve gesprekken voor verkoop om de uitbreiding van een bestaande partij. Verder zijn er concrete acquisitietrajecten lopende waarvan de verwachting is dat deze 2026/2027 tot resultaten leiden. Mochten deze concrete verkopen plaatsvinden, dan zijn de grote kavels op Trilandis verkocht. Geopolitieke onzekerheid vertragen momenteel het proces. In samenwerking met 3W zijn we bezig aan een opzet van een strategische analyse. TOM heeft zich met de ontwikkeling van bedrijventerrein Trilandis bewezen als een effectieve en resultaat-gerichte gebiedsontwikkelaar. Als volledig gemeentelijke dochter met een zelfstandige positie combineert TOM het publieke belang met een commerciële werkwijze. Hierdoor kan zij marktrisico's dragen en ontwikkelbeslissingen nemen die voor reguliere gemeentelijke organisatieonderdelen minder vanzelfsprekend zijn. Met eigen opgebouwd kapitaal en een beschikbare financieringsfaciliteit beschikt TOM over de middelen om nieuwe ontwikkelingen te initiëren en te versnellen. Nu het bedrijventerrein Trilandis op termijn zal zijn afgerond, ontstaat voor TOM de mogelijkheid om haar lokale expertise en investeringskracht gericht in te zetten op een nieuwe locatie met langjarige ontwikkel- en herontwikkelingspotentie.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
•<i>Schaarste op het stroomnet.</i> Tennet en Enexis maakte in juni 2023 bekend dat het stroomnet in Limburg en Noord-Brabant vol is en dat er geen nieuwe zakelijke aansluitingen of uitbreidingen worden geaccepteerd. Tevens is zakelijk terug leveren van stroom niet meer toegestaan. De gevonden ruimte zoals in een eerder stadium gecommuniceerd door Enexis en Tenne is gebruikt. De eerste bedrijven in zowel Heerlen als regio hebben te horen gekregen dat zij naar verwachting de eerste 5-10 jaar en sommigen zelfs 10-15 jaar geen aansluiting krijgen. Dit geldt voor zowel het leveren als terug leveren van stroom. Dit is merkbaar in de markt. Partijen zijn voorzichtiger bij gesprekken aangaande koop en ontwikkelingen van bedrijfsgronden. •<i>Schaarste op arbeidsmarkt.</i> Het vinden van personeel wordt steeds lastiger voor bedrijven. Hierdoor staan zij vaak voor de keuze of bedrijfsuitbreiding door nieuwbouw wel haalbaar is. Dit kan van invloed zijn op aankoop van gronden.	

•<i>Stijging energieprijzen.</i> Sinds de oorlog in Oekraïne en de recente oorlog in het midden oosten tussen de VS/Israel en Iran stijgen de prijzen van energie enorm. Energiekosten voor bedrijven gaan een probleem vormen (doorgaan met productie of productie stilleggen). Hierdoor schuiven bedrijven het risico van investeren in nieuwe locaties vooruit. •<i>Aanhoudende onduidelijkheid Stikstofproblematiek.</i> Landelijk probleem. Hierdoor blijft het voor bedrijven en ontwikkelaars onduidelijk welke maatregelen zij moeten nemen bij de bouw en gebruik van een locatie. De eisen hiervoor zijn regelmatig aangepast waardoor ontwikkelingen duurder en onzekerder worden. Of en wanneer hiervoor een oplossing komt is onduidelijk. Langzaam maar zeker wordt het merkbaar dat bedrijven en investeerders huiverig worden om ontwikkelingen aan te gaan. •<i>Toegenomen regelgeving in Nederland</i> Veel, met name producerende bedrijven, ervaren een toenemende administratieve regeldruk vanuit de Nederlandse overheid die zij in de omringende buurlanden niet hebben. Investeren in uitbreiding in Heerlen/Nederland is daarom niet meer vanzelfsprekend. •<i>Bereikbaarheid en ontsluiting</i> Door de groei van de economisch gebied rondom Avantis met Trilandis, de Beitel, Dentgenbach raakt de infra rondom Avantis overbelast. Hiervoor zijn wij in gesprek met de Regio, Provincie en Rijkswaterstaat om een passende oplossing te vinden. Verder zijn de aanhoudende Duitse grenscontroles een risico voor het vrij vervoer van personen, goederen en diensten. Dit is voor Avantis extra van belang omdat dit een Grensoverstijgend bedrijventerrein is.
Afbreukrisico bij géén deelname
Het verliezen van zeggenschap / aantrekkingskracht als gemeente op het gebied van het binnenhalen van werkgelegenheid.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
Gemeente Heerlen is enig aandeelhouder.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Welzijn, Volksgezondheid, WMO/zorg, jeugd en armoedebestrijding via vertegenwoordiging in de AvA. Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid is lid van de raad van bestuur.
Financiële resultaat 2025
Een verlies van € 157.528
Financieel belang
Als publiek orgaan heeft de gemeente een rekening courant overeenkomst gesloten met OBZ B.V. Voor de financiering ontvangt de gemeente een rentevergoeding die hoger is dan de rente die zij zelf betaald. Deze marge is de vergoeding voor de kosten en het - zeer beperkte - risico. Als zekerheid rust er ook nog een 1^e hypotheekrecht als onderpand op de nog te verkopen gronden met een omvang van 6,7 ha. Op basis van de grondexploitatie (GREX) en verkoopgegevens is het hypotheekrecht van hogere waarde dan het (saldo) van het rekening courant krediet, dat een maximum heeft van € 7,5 miljoen (was voorheen € 10 miljoen). Hiermee is in feite het financieel risico afgedekt. Op het krediet wordt per m² grondverkoop een bedrag van € 50 afgelost en het hypotheekrecht doorgehaald. De kredietlijn in zijn geheel afgelost maar blijft gehandhaafd. Trilandis zal bij volledige uitgifte een goed positief resultaat laten zien. In dat opzicht is deze gemeentelijke BV geen financieel risico. De GREX van Trilandis laat een positieve doorkijk zien naar de toekomst toe. Het bedrijventerrein is rendabel mits de grondverkoop, conform exploitatieopzet, ook worden gerealiseerd. Momenteel is er nog een uitgifte van ca. 6,7ha aan grond (rekening houdende met infrastructuur). Bij een totale uitgifte van de gronden (dus volledige ontwikkeling) kunnen wij een bedrag van ongeveer € 4 miljoen als positief exploitatieresultaat (voor belasting) verwachten.
Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2025: € 4.314.250
31-12-2025: € 4.156.722
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 2.625.463 Achtergestelde leningen
31-12-2025: € 2.625.463 Achtergestelde leningen

Verbonden partij: Schaesbergerveld
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: 8. VHROSV
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het ontwikkelen (bouw-/woonrijp maken), saneren, slopen van opstallen, exploiteren, kopen en verkopen van gronden, alles ter voorbereiding van en gericht op het mogelijk maken van de bouw van voor bewoning bestemde gebouwen op gronden en wel in het gebied Schaesbergerveld (omgeven door de Heuvelweg en Schandelerboord) te Heerlen. Deze BV is tevens opgericht om voor de ontwikkeling van het gebied Schaesbergerveld als gemeentelijke BV deel te nemen in de V.O.F. Ontwikkelingsmaatschappij Schaesbergerveld (v.o.f. OMS). Dit ter beperking van de financiële aansprakelijkheid bij deconfiture (faillissement).
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Ontwikkeling van hoogwaardige woningen in het middensegment in een herstructureringswijk die zich kenmerkt door een woningvoorraad die met name bestaat uit sociale huurwoningen.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Fase 1, 2 en 3 zijn gereed. Voor fase 4 (A en B) is een alternatief plan ontwikkeld op witte vlekken in het bestemmingsplan binnen het plangebied. Het alternatief plan bestaat uit 3 appartementencomplexen/terraswoningen, 13 en 11 woningen in fase 4A en 13 terraswoningen in fase 4B. Fase 4A is in 2020 gereedgekomen. Fase 4B is in 2022 afgerond. In de directievergadering van 11 juli 2022 is opdracht gegeven voor een haalbaarheidsonderzoek om ca. 40 appartementen extra toe te voegen aan fase 4B, passend binnen de beleidsregel 'Ruim baan voor goede woningbouwplannen'. Hiervoor is een plan aan de gemeente voorgelegd in 2023. Dit plan is echter afgewezen omdat het strijdig is met de huidige bestemming en extra woningbouw in het "Beekdal" beleidsmatig niet wenselijk wordt geacht. Als mogelijk alternatief voor de bebouwing op 4B is aanvanke-lijk over een concrete alternatieve locatie gesproken buiten de contractcontouren waarbij sprake is van gemeentelijke grondinbreng en -uitgifte om alsnog het tekort aan grondopbrengst te dekken. Deze beoogde vastgoedtransactie bleek niet inpasbaar binnen de in acht te nemen objectieve mededingingskaders ("Didam"). In 2025 zijn gesprekken gevoerd met de ontwikkelaar. Uiteindelijk is ervoor gekozen om de laatste gronden als strategische grondvoorraad in de VOF te houden om in te kunnen spelen op ontwik-kelingen de driehoek Samuel van Houtenstraat / Schandelermolenweg.
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de ge-meente
Niet van toepassing.
Afbreukrisico bij géén deelname
Niet van toepassing.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen is enig aandeelhouder.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouder wonen, milieu en circulariteit, dienstverlening en vastgoed is bestuurlijk vertegen-woordiger.
Financiële resultaat 2025

-/- € 241
Financieel belang
01-01-2025: € 45.381, daarnaast is er een RC-verhouding van € 1.001.274 zonder rentevergoeding.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: -/- € 1.598.010
31-12-2025: -/- € 1.598.251
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 2.083.745
31-12-2025: € 2.083.745

Verbonden partij: Nazorg Limburg B.V. (Bodemzorg Limburg)
Vestigingsplaats: Maastricht Airport
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: 7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het aanbrengen en in stand houden van een voldoende voorzieningenniveau op stortplaatsen voor afval na beëindiging van de exploitatie alsmede het verwerven, vervreemden, huren, beheren en exploiteren van onroerende zaken die verband houden met en/of betrekking hebben op deze stortplaatsen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Dat we als gemeente Heerlen op een verantwoorde en duurzame manier te werk gaan als het gaat om bovengenoemd doel.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Bodemzorg Limburg zoekt actief naar mogelijkheden om gesloten stortplaatsen een maatschappelijk verantwoorde functie te geven. Daarbij dient als uitgangspunt dat de nieuwe activiteiten het beleid van de overheid ondersteunen.
Door opbouw van de voorziening wordt ervoor gezorgd dat de stortplaatsen na beëindiging beheerd en onderhouden kunnen worden. De financiële kaders worden door de aandeelhouders bepaald. De risico's worden afgedekt doordat een voorziening wordt gecreëerd om de nazorgverplichtingen in de toekomst te kunnen voldoen.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing.
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat stortplaatsen er na verloop van tijd verloederd bij liggen en niet verder onderhouden worden. Dit leidt tot ongewenste situaties.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Limburgse gemeenten (100%). Deelname in Algemene Vergadering van Aandeelhouders door wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder middelen, ruimtelijke ordening en herstructurering via de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financiële resultaat 2025
663.036
Financieel belang
Aandeelhouder
Vermogenspositie (eigen vermogen)
31-12-2024: € 11.038.221

31-12-2025: € 11.701.258
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
31-12-2024: € 3.452.969
31-12-2025: € 2.713.730

Verbonden partij: Woonwijzerwinkel
Vestigingsplaats: Kerkrade
Soort verbonden partij: Besloten Vennootschap
Programma: Duurzaamheid
Doel en openbaar belang verbonden partij
De WoonWijzerWinkel is een initiatief van de Parkstad gemeenten. Het zorgt als onderdeel van PALET voor een versnelling in de strijd tegen energiearmoede en van de verduurzaming van het vastgoed in Parkstad. De basis is een grote winkel gebaseerd op experience. Hier krijgt de klant alle informatie en service die nodig is voor het verduurzamen van de woning. De service gaat van zelf-service tot turnkey-service. De WoonWijzerWinkel werkt hierbij als een leadgenerator en maakt hiervoor gebruik van een groot netwerk van installateurs en bijbehorende disciplines. Hiermee krijgt de lokale MKB een stevige impuls die moet leiden tot een omzetvermeerdering van € 100 miljoen over een periode van 10 jaar. Daarnaast biedt het kansen voor de arbeidsmarkt en zal het een vraag genereren van 800 FTE over een periode van 10 jaar. De WoonWijzerWinkel is een afgeleide van de WoonWijzerWinkel Rotterdam en werkt hier nauw mee samen. Het verzorgingsgebied is tot en met Roermond. De WoonWijzerWinkel biedt daarnaast ook energieloket- en projectdiensten bij gemeenten aan die nog geen partner zijn, in Noord- en Midden-Limburg.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De WoonWijzerWinkel is een beproefd concept dat haar meerwaarde in Rotterdam heeft bewezen en dat ook in Parkstad gaat zorgen voor de hoognodige versnelling. De WoonWijzerWinkel zorgt dat duurzaamheid een begrijpelijk begrip wordt voor burgers en bedrijven die hiermee hun economisch voordeel kunnen doen. Dat betekent uiteindelijk een grotere economische waarde van het vastgoed in Parkstad en meer sturing over de energievoorziening en haar baten die op die manier in de regio blijven. Meer economische waarde van het vastgoed betekent een beter vestigingsklimaat en dus meer leefbaarheid, veiligheid en sociale cohesie voor Parkstad.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De projectleiders en marketingspecialisten front- en backoffice (12 FTE's) ten aanzien van de 'Uitvoeringscapaciteit PALET' (CDOKE-middelen) zijn volledig ingewerkt. Er zijn uitvoeringsprogramma's ontwikkeld voor diverse thema's, zoals Energiearmoede/Lokale Aanpak Isolatie (LAI), VvE's, MKB, gemeentelijk en maatschappelijk vastgoed. De groep energiebespaarcoaches is uitgebreid en deels intern opgeleid om isolatieadvies te kunnen geven. De opgeleide medewerkers worden nu in samenwerking met energiecoöperaties ingezet voor energiearmoedeprojecten in Zuid-Limburgse gemeentes, waaronder hoofdzakelijk in Parkstad. Van de circa 82 energiecoaches van WWWL is meer dan een derde ook installatie/fix-coach. WWWL heeft een flexibel financieel ontzorgteam van ca. 20 personen met financiële- én subsidieadviseurs opgericht, onder leiding van een interne projectleider Ontzorgloket Financiering & Subsidies. Parkstadverduurzaamt.nl en Limburgverduurzaamt.nl worden als officiële merknamen gevoerd en op 3 september 2024 is het communicatieplatform www.parkstadverduurzaamt.nl gelanceerd waarmee beoogd wordt om minimaal 35% van onze energietransitie-doelgroepen (burgers en ondernemers) te bereiken. Op 29 november 2024 is er een nieuw verduurzamingscongres georganiseerd. Op drukke dagen behandelen de WWWL ca. 30 telefoontjes, ontvangen ze 25 gezinnen (zonder afspraak) en krijgen ze 20 e-mailvragen binnen, waarvan 91% afkomstig is uit Parkstad. Verder is meer belangstelling voor energieadviesgesprekken en is er een toenemende vraag vanuit ca. 35 VvE's, waarvan 86% in Parkstad, die worden geadviseerd inzake verduurzaming van hun complexen. De (betaalde) vraag naar gebruik van ons auditorium in ons adviescentrum door grote groepen neemt toe. Onlangs heeft ook de gemeente Maastricht zich aangesloten bij ons VvE-loket.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat er geen uitvoeringscapaciteit aanwezig is en derhalve verduurzaming van de woningvoorraad en bedrijfsleven niet of veel te langzaam verloopt.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De deelnemende partijen zijn de zeven Parkstad gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder economie via de algemene vergadering van aandeelhouders. De samenwerkingsovereenkomst en de juridische uitwerking bieden de mogelijkheid voor de toetreding van publieke dan wel private partijen.
Financiële resultaat 2025
-/- € 814.171,00
Financieel belang
01-01-2025: Aandeelhouder voor 31,7% van de aandelen.
31-12-2025: Aandeelhouder voor 31,7% van de aandelen.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: -/- € 176.399
31-12-2025: -/- € 875.646
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 1.644.578
31-12-2025: € 3.606.281

Verbonden partij: World Trade Center (WTC)
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Stichting
Programma: 3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij
De exploitatie van een World Trade Center-concept met een optimale dienstverlening aan het bedrijfsleven alsmede het bieden van hoogwaardige bedrijfsruimte aan het internationale bedrijfsleven in de kantorensfeer.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente faciliteert het WTC om tegemoet te komen aan economische activiteiten in de regio.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De gemeente heeft zeker gesteld, dat het realiseren van het WTC concept in Heerlen door het bezit van een WTC licentie tot de mogelijkheden blijft behoren. Deze licentie kan middels deze BV daar worden ingezet waar een WTC als gebouw en als concept voor de langere termijn haalbaar is.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
De gemeente neemt niet zozeer deel aan de stichting, maar ondersteunt de stichting. Bij het uit handen geven van de WTC-licentie, kan het WTC-concept niet verder uitgedragen worden.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen heeft 100% zeggenschap.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De directie wordt gevoerd door de wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën en duurzaamheid. De aandeelhouder in persoon is de burgemeester.

Financiële resultaat 2025
Nog geen jaarrekening van 2025 voorhanden
Financieel belang
01-01-2024: € 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.
31-12-2024: € 300.000 als waarde van de WTC-licentie ingebracht.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: -/- € 19.334
31-12-2024: -/- € 19.334
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 22.500
31-12-2024: € 22.500

Verbonden partij: Holding Stadion Kerkrade BV
Vestigingsplaats: Kerkrade
Soort verbonden partij: Certificaten van aandelen
Programma: 3. Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het altijd durende recht dat het stadion van voetbalclub Roda JC de naam 'Parkstad Limburg Stadion' draagt.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Dat sport op een goede manier vertegenwoordigd is binnen de Parkstad regio.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Niet van toepassing
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Niet van toepassing
Afbreukrisico bij géén deelname
Geen
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing
Bestuurlijke betrokkenheid
De gemeente Heerlen heeft een belang van 4,27%.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder economie, arbeidsmarkt, participatie, sport, financiën, duurzaamheid.
Financiële resultaat 2023
Geen financiële partij
Financieel belang
De gemeente participeert voor 4,27 % in stichting Administratie Kantoor, voorheen Holding Roda Kerkrade NV. Deze certificaten hebben geen marktwarde.
Vermogenspositie (eigen vermogen)
Niet van toepassing
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
Niet van toepassing

Verbonden partij: Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW)
Vestigingsplaats: Roermond
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
De BsGW geeft uitvoering aan de taken op het gebied van het heffen en innen van de lokale belastingen en de Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). Eén van de doelen van de GR BsGW

is het minimaliseren van kosten door middel van schaalvergroting en het ontdebellen van de gemeentelijke en waterschapsprocessen.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij

Het effectief en efficiënt uitvoeren van de belastingheffing en –inning in opdracht van de gemeente Heerlen.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

Ontwikkeling proceskostenvergoeding

Met ingang van 1 januari 2024 is de Wet herwaardering proceskostenvergoedingen WOZ en bpm in werking getreden. Aanleiding voor deze wet was de toenemende druk van NCNP bureaus op de uitvoering van de Wet WOZ. Met deze wet is onder meer de proceskostenvergoeding op basis van het Besluit proceskosten bestuursrecht (Bpb) voor WOZ-bezwaarzaken verlaagd tot 25%, in de wet uitgedrukt als factor van 0,25.

De aangepaste wetgeving lijkt te werken, het verdienmodel van de NCNP bureaus is grotendeels verdwenen, bureaus verminderen of stoppen zelfs met het indienen van bezwaren.

Onderzoek tweejaarlijkse WOZ-bepaling

Tijdens een Algemene Ledenvergadering van de VNG is de motie om een onderzoek te doen naar de consequenties van een tweejaarlijkse herwaardering van de WOZ-waarde (nu nog jaarlijks) met zo'n 90% aangenomen. De VNG heeft de uitwerking van deze motie ter hand genomen. Het idee is om eerst een onderzoek te laten uitvoeren naar de mogelijkheden en knelpunten van een tweejaarlijkse herwaardering en om het bredere gebruik van de WOZ-waarde goed in kaart te brengen. De VNG is voornemens om een stuurgroep in te stellen, waarin de Landelijke Vereniging Lokale Belastingen vertegenwoordigd is.

De druk op de uitvoering van de WOZ is, mede door het aantal bezwaren, enorm toegenomen. Om deze druk te verlagen en de kwaliteit een impuls te geven lijkt een tweejaarlijkse herwaardering ruimte te geven die kwaliteit te verbeteren. Er zijn echter mogelijke complicaties in de uitvoering en bovendien wordt de WOZ-waarde niet alleen door gemeenten voor verschillende belastingen gebruikt, maar ook door diverse andere gebruikers zoals de Belastingdienst en de Waterschappen voor Rijks- en Waterschap belastingen en andere instanties die de WOZ-waarde (en andere WOZ-gegevens) gebruiken voor diverse doeleinden (onder andere de notaris bij vastgoedfraude, de huurcommissie voor vaststelling van de huur). De stuurgroep gaat in dit kader onderzoeken of een tweejaarlijkse waardering uitvoerbaar is.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

In brede zin wordt binnen de begroting van de BsGW financieel rekening gehouden met het voorzichtigheidsprincipe. Een meerderheid van de deelnemers is voorstander van een dergelijke begroting om achteraf niet bij te betalen. Als Heerlen streven we juist naar een reële begroting. Een voorzichtige begroting legt onnodig beslag op de eigen gemeentelijke begroting waarmee publieke gelden opnieuw voor een jaar worden vastgelegd en onthouden worden aan investeringen in nieuw beleid.

Begroten vanuit het voorzichtigheidsprincipe maakt dat de financiële risico's voor de deelnemers minimaal zijn. Concreet zijn er diverse posten voorzichtig begroot, is er een post onvoorzien van 1,4% van de begrote kosten en is er een weerstandsvermogen met een ratio van minimaal 0,8 van de benodigde weerstandscapaciteit waarmee geïdentificeerde financiële risico's afgedekt kunnen worden.

Afbreukrisico bij géén deelname

Dat de kwaliteit, effectiviteit en efficiëntie van de belastinginning en –heffing erop achteruitgaat.

Alternatieven voor géén deelname

Het in eigen beheer organiseren van belastingaangelegenheden.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid via het algemeen bestuur van de gr, waarin de overige 28 deelnemende gemeenten én het waterschap ook zitting hebben.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

Vertegenwoordiging via het algemeen bestuur van de GR door de wethouder Financiën.
Financiële resultaat 2025
€ 4.526.486 positief
Financieel belang
Bijdrage 2027 € 2.143.192
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 5.224.000
31-12-2025: € 6.528.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 8.355.000
31-12-2025: € 6.630.000

Verbonden partij: Geneeskundige Gezondheidsdienst Zuid-Limburg (GGD)
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke Regeling
Programma: 7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij
De GGD geeft uitvoering aan de Wet publieke gezondheid namens de 16 Zuid-Limburgse gemeenten.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
In het regionaal gezondheidsbeleid is vastgelegd dat het onze ambitie is om de gezondheidsachterstanden ten opzichte van de rest van het land binnen tien jaar met 25 procent in te lopen en zo daadwerkelijk een Trendbreuk te realiseren. Om de trend daadwerkelijk te kunnen breken, is een aantal fundamentele keuzes gemaakt die tot een nieuwe aanpak moeten leiden, zoals: commitment om meerjarig werk te maken van de Trendbreuk, het smeden van allianties op zowel provinciaal- als rijksoverheidsniveau en focus en massa maken. De focus wordt gelegd op de periode vanaf de kindwens en zwangerschap tot en met de periode waarin mensen jongvolwassen zijn (van kindwens tot kindwens). De Trendbreuk is breder dan de focus op deze cyclus, want op andere beleidsterreinen liggen eveneens kansen om de gezondheidsachterstand in te lopen. De GGD is een belangrijke partner in de realisatie van het gezondheidsbeleid.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
- Meerjarenbeleidsplan 2024-2027 GGD Zuid-Limburg heeft het meerjarenbeleidsplan 2024-2027 vastgesteld. Hierin wordt toegelicht welke incidentele en structurele middelen noodzakelijk zijn om in de komende beleidsperiode aan de slag te gaan met de kernthema's van GGD GHOR, koepelorganisatie van de GGD'en. In 2027 wordt gewerkt aan een nieuw meerjarenbeleidsplan 2028-2031. - GALA, IZA en AZWA Het Aanvullend Zorg en Welzijns Akkoord (AZWA) bouwt voort op de akkoorden GALA en IZA. Onderdeel van het meerjarenbeleidsplan is dat de GGD hierin ook haar rol neemt. Een belangrijk doel blijft een eenduidige aanpak in Zuid-Limburg van preventie. Binnen AZWA moet de verbinding gezocht worden met tal van andere beleidsterreinen zoals: armoede, ruimtelijke ordening, sport, jeugd, onderwijs, arbeidsmarkt, economie en welzijn. Het smeden van sterke verbindingen tussen deze domeinen is de opgave waar de GGD-ZL voor staat. - Trendbreuk en Regionaal Gezondheidsbeleid De GGD geeft uitvoering aan het regionaal gezondheidsbeleid Zuid-Limburg 2025-2030 en de Trendbreukaanpak, die tot doel hebben om de gezondheidsachterstanden in Zuid-Limburg ten opzichte van het landelijke beeld te reduceren. Om deze <i>Trendbreuk</i> ambities te behalen wordt intensief samengewerkt door gemeenten, provincie, de GGD Zuid-Limburg en maatschappelijke organisaties. - Veilig Thuis Er is een Toenemende druk op Veilig Thuis door complexere casuïstiek en meer meldingen. Onvoldoende capaciteit bij Veilig Thuis kan leiden tot langere wachttijden en minder tijdige

ondersteuning aan inwoners. De capaciteit van Veilig Thuis wordt daarom uitgebreid om wachttijden terug te dringen en de dienstverlening te verbeteren.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
• Door de deelnemende gemeenten is gekozen om geen weerstandsvermogen op te bouwen bij de GGD. Mogelijke verliesbijdragen worden naar rato inwoneraantal door de gemeenten gedragen. • Datalekken blijft een risico mede omdat de GGD hierbij afhankelijk is van de andere ketenpartners. • Het risico van cyberdreigingen zoals een hack, is voor de GGD een reële bedreiging. Mede door de taken en verantwoordelijkheden van de GGD, met daarbij steeds meer data in ons beheer. • Naast artsen kunnen ook andere beroepsbeoefenaren en daarvan afgeleid de gezondheidszorgorganisaties tuchtrechtelijk worden vervolgd c.q. aansprakelijk worden gesteld. Dit in combinatie met de steeds mondigere patiënt en het toenemende claimedrag, kan dit voor de GGD onvoorziene financiële consequenties hebben. • De landelijke tijdelijke financiering van majeure activiteiten zoals Covid19, VIPP (Versterking infectiepreventie en pandemische paraatheid), GALA en IZA kent geen structurele borging. Dit kan ertoe leiden dat een aantal activiteiten weer afgestoten moeten worden. • Schaarste arbeidsmarkt op diverse functies leidt tot het risico van het niet kunnen voldoen aan de gevraagde productie. Hetgeen kan leiden tot omzetsderving c.q. dure tijdelijke inhuur. • In de jaarverantwoording zijn bepaalde bijdragen zoals forensische geneeskunde gebaseerd op jaarlijkse bijdragen. Deze posten kennen een semi-structureel karakter.
Afbreukrisico bij géén deelname
Het synergievoordeel dat de GR te bieden heeft verliezen.
Alternatieven voor géén deelname
Als zelfstandige gemeente verder gaan met dien verstande dat de gemeente minder effectief en efficiënt kan handelen.
Bestuurlijke betrokkenheid
Het Algemeen Bestuur van de GGD Zuid-Limburg bestaat uit één bestuurslid per deelnemende gemeente en één plaatsvervangend lid. Als lid van het Algemeen bestuur kunnen slechts leden van het college van de gemeenten worden aangewezen. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gerelateerd aan het inwoneraantal.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Volksgezondheid, WMO, Ouderenbeleid, Beheer en Onderhoud en Mobiliteit Jeugd en Armoedebestrijding, Welzijn en Zorg via het Algemeen Bestuur van de GR.
Financiële resultaat 2025
Resultaat voor bestemming van € 2.164.841
Financieel belang
Bijdrage 2026 € 6.433.476
Bijdrage 2027 € 7.807.623
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 2.586.457
31-12-2025: € 4.265.089
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 27.269.495
31-12-2025: € 28.930.516

Verbonden partij: Het Gegevenshuis
Vestigingsplaats: Landgraaf
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het Gegevenshuis is een gebiedsonafhankelijke GR die zich sinds 1 juli 2015 richt op het inwinnen en beheren van informatie uit (basis)registraties met een geografische component. Naast het

inwinnen en beheren van informatie koppelt Het Gegevenshuis op aanvraag van opdrachtgevers gegevens uit deze registraties en herleidt dit naar informatie op digitale of analoge kaart of in gewenste overzichten. De te behalen resultaten door Het Gegevenshuis zijn vastgelegd in een DVO en bijbehorende productbladen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Het Gegevenshuis biedt uitvoering aan de WKPB en de basisregistraties BAG en BGT. Hierop wordt de gemeente volledig ontzorgd. Daarnaast wordt in brede zin ondersteuning geboden op het gebied van geo-informatie. Het Gegevenshuis verricht namens haar deelnemers ook de dienstverlening mutatiesignalering WOZ t.b.v. GR BsGW.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Het Gegevenshuis is gebaseerd op 2 pijlers: groei en innovatie. Door groei en het ontwikkelen van innovatieve oplossingen werkt Het Gegevenshuis aan betere en bredere dienstverlening en kostenreductie voor alle deelnemers. Als laatste is gemeente Beek per 1-1-2026 als 13e deelnemer aangesloten bij Het Gegevenshuis. In juli 2026 is het algemeen bestuur akkoord gegaan met het innovatieplan "Impact maken met geodata" dat komende jaren als data- en maatschappelijke opgaven gericht programma vorm moet geven aan de transformatie van Het Gegevenshuis van een beheerorganisatie naar een regieorganisatie van actuele, verbonden en betekenisvolle (geo)data. De uitwerking van dit programma vindt komende jaren in 3 termijnen plaats waarbij intensieve afstemming plaatsvindt met de deelnemers.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Zijn in beperkte mate aanwezig. Tegenover alle te leveren producten en diensten staan baten van bijdragen van deelnemers.
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat zelf uitvoering moet worden gegeven aan de (verplichte) basisregistraties en een intern geo-organisatieonderdeel ingericht dient te worden.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het algemeen bestuur van de GR, waarin momenteel 12 Zuid-Limburgse gemeenten en Waterschap Limburg zijn gezeteld.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Arbeidsmarkt en Participatie, Buurtgericht werken, Lokale Democratie, Dienstverlening en Digitalisering. Deze wethouder zit in het algemeen bestuur.
Financiële resultaat 2025
€ 0
Financieel belang
Bijdrage 2027 € 1.638.000
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 296.812
31-12-2025: € 68.451
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 1.682.532
31-12-2025: € 727.277

Verbonden partij: Historisch Centrum Limburg	
Vestigingsplaats:	Maastricht
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Programma:	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	

Het Historisch Centrum Limburg (HCL) vormt met zijn archieven en collecties het geheugen van Limburg. Het HCL beheert archieven in de archiefbewaarplaatsen in Maastricht en Heerlen. Dit bevat archieven van overheden, kerkgenootschappen, verenigingen, stichtingen, bedrijven, kastelen, families en personen. Naast deze archieven heeft het HCL omvangrijke collecties handschriften, almanakken, foto's, (land)kaarten, tekeningen, affiches, bidprentjes en briefhoofden. Voor de aangesloten verantwoordelijke overheidsorganisaties bouwt het HCL verder aan het e-depot en bijbehorende dienstverlening. Naast eigen onderzoek maakt het HCL ook onderzoek voor historisch geïnteresseerden, onderzoekers en de recht- en bewijszoekende burger mogelijk. De unieke, van grote cultuurhistorische waarde zijnde collectie wordt door digitalisering verder toegankelijk gemaakt.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij

Uitvoering wettelijke taken en relatiebeheer aangesloten overheidsorganisaties.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

Tot 1 januari 2027 wordt de GR HCL gevormd door het Rijk, 13 Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg. Op 1 januari 2027 wijzigt de GR. Door de inwerkingtreding van de nieuwe Archiefwet, treedt het Rijk uit de GR. In 2025 is een zienswijze- en toestemmingsprocedure bij de raad doorlopen om de GR te kunnen wijzigen.

Bij het HCL ligt extra focus op het doorontwikkelen van deskundig beheer en opslag van digitale archiefbescheiden in het e-depot en het optimaliseren van digitale dienstverlening naar publiek en overheid.

Het HCL beheert twee archiefbewaarplaatsen:

- locatie Maastricht, gelegen aan de Sint Pieterstraat 7.
- locatie Heerlen, gelegen aan de Navolaan 83.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

HCL beschikt over een weerstandsvermogen. In de jaarrekening worden de risico's en genomen risicomaatregelen beschreven. Ter financiële dekking van eventuele risico's is de overige reserve beschikbaar, ultimo 2025 betreft dit een bedrag van € 338.720. Cf. de GR HCL mag de reserve niet meer bedragen van 10% van de gezamenlijke bijdragen. Voor eventuele gebeurtenissen van materieel belang die de reserve overstijgen is HCL afhankelijk van de deelnemers.

Afbreukrisico bij géén deelname

Niet van toepassing.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid

Bestuurlijke betrokkenheid via het algemeen bestuur van de GR, waarin in 2027 dertien Limburgse gemeenten en het Waterschap Limburg zijn gezeteld.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

De wethouder Centrumontwikkeling, Cultuur, Erfgoed, Ziekenhuisdossier en Heerlen-Noord zit in het algemeen bestuur.

Financiële resultaat 2025

€ 967.960

Financieel belang

Bijdrage 2027 van € 1.033.587

Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2025: € 2.995.892

31-12-2025: € 3.913.958

Schuldenpositie (vreemd vermogen)

01-01-2025: € 6.703.076

31-12-2025: € 6.829.217

Verbonden partij: Omgevingsdienst Zuid-Limburg	
Vestigingsplaats:	Maastricht
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Programma:	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De Omgevingsdienst Zuid-Limburg (ODZL) voert voor de gemeenten de basistaken uit zoals die vastgelegd zijn in het Besluit Omgevingsrecht. Het betreft vergunningverlening, toezicht en de voorbereidende fase van handhaving voor delen van de beleidsthema's bouw, ruimtelijke ordening, milieu en bodem.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Te zorgen voor naleving van wetgeving op het gebied van milieu, vergunningverlening en handhaving voor een beter woon- en leefklimaat.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
De ODZL moet op 1 april 2026 voldoen aan robuustheidscriteria. Doel hiervan is om de goede uitvoering van de VTH-taken zowel in kwalitatieve als kwantitatieve zin te borgen. Om te kunnen voldoen aan de criteria heeft de ODZL een plan van aanpak opgesteld. Dit ziet met name toe op de formatieve en financiële robuustheid.	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
De gemeente Heerlen neemt enkel de basistaken af bij de ODZL. De laatste jaren zien we een stijging in de kosten van de deelname aan de ODZL. Er vindt geen goede inhoudelijke en financiële verantwoording plaats over programmering vs. uitvoering. Dit leidt tot een financieel risico voor de gemeente Heerlen. Er bestaat tussen de gemeente Heerlen en de ODZL een verschil van inzicht over de afrekening/bijdrage over 2024, 2025 en 2026. Hierover is een geschil gestart met de ODZL. In het kader van de geschilbeslechting hebben meerdere gesprekken op ambtelijk niveau plaatsgevonden. De verwachting is dat in het DB van september de vervolgstappen richting afronding van het geschil besproken kunnen worden.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Deelname aan de ODZL is wettelijk verplicht voor zover het de basistaken betreft. De overige taken worden door de gemeente Heerlen zelf uitgevoerd of in opdracht gegeven bij externe partijen.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
De portefeuillehouder ODZL heeft zitting in het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van de ODZL.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder beheer en onderhoud, mobiliteit, duurzaamheid & milieu via het algemeen bestuur van de GR.	
Financiële resultaat 2025	
€ 1.425.458 positief	
Financieel belang	
Bijdrage 2027 € 1.051.894	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2025: € 3.079.647	
31-12-2025: € 2.580.437	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2025: € 3.070.752	
31-12-2025: € 3.390.449	

Verbonden partij: Omnibuzz	
Vestigingsplaats:	Sittard
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Programma:	6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang verbonden partij	

Omnibuzz is een gemeenschappelijke regeling van 30 Limburgse gemeenten en verantwoordelijk voor de uitvoering van het doelgroepenvervoer in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Doel is het realiseren van toegankelijk, betrouwbaar en betaalbaar vervoer, zodat inwoners kunnen participeren in de samenleving.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente Heerlen neemt deel aan Omnibuzz om invulling te geven aan de wettelijke taak voor Wmo-vervoer. Daarbij wordt ingezet op een kwalitatief goede, efficiënte en toekomstbestendige uitvoering van het doelgroepenvervoer.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Omnibuzz heeft als opdracht om de ambities en doelstellingen van de deelnemende gemeenten tot uitvoering te brengen. Het bieden van passend en tijdig vervoer staat daarbij centraal. Daarnaast blijft Omnibuzz inzetten op het efficiënt omgaan met middelen en het continu vernieuwen van de dienstverlening.
In het eerste halfjaar van 2026 laat het vervoer van Omnibuzz een beheerst beeld zien. Voor Heerlen is het aantal klanten licht afgenomen met 0,8%. Het vervoersvolume blijft onder de actuele begroting: zowel het aantal gereden kilometers (92,0%) als het aantal ritten (92,7%) ligt onder het naar rato begrote niveau. Ook de directe Wmo-vervoerskosten voor Heerlen blijven met een realisatie van 93,7% binnen de begroting. De kwaliteit van het vervoer blijft op totaal-niveau hoog, met een gemiddelde klantwaardering van 8,3 en 1,2 gegronde klachten per 1.000 ritten. Op basis van de realisatie tot en met het tweede kwartaal verwacht Omnibuzz voor 2026 op totaalniveau geen overschrijding van de begroting.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
De belangrijkste risico's zijn als volgt: economische kwetsbaarheid van taxibedrijven, kennis en inzetbaarheid van intern personeel en de continuïteit van het serverbeheer (ICT).
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat het collectief vraagafhankelijk vervoer en het openbaar vervoer individueel moet worden aanbesteed in plaats van met 30 partijen gezamenlijk. Individueel aanbesteden zal leiden tot hogere kosten en efficiëntie..
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur van de GR, samen met de overige aangesloten Limburgse gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Wethouder Volksgezondheid, Wmo, Ouderenbeleid, Beheer&Onderhoud en Mobiliteit via het algemeen bestuur van de GR.
Financiële resultaat 2025
Voordeel van EUR 767.753 (waarvan EUR -/- 21.296 voor gemeente Heerlen)
Financieel belang
Bijdrage 2027 EUR 3.204.055
Vermogenspositie (eigen vermogen)
31-12-2024: EUR 1.422.744
31-12-2025: EUR 2.448.031
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
31-12-2024: EUR 7.608.110
31-12-2025: EUR 9.502.506

Verbonden partij: Reinigingsdienst Rd4
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 7. Volksgezondheid en Milieu
Doel en openbaar belang verbonden partij

Het tot stand brengen van doelmatige, milieu-hygiënische verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van afvalstoffen/grondstoffen én het adviseren op het gebied van ontwikkeling en implementatie van circulariteit.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Zorgen voor een effectieve, efficiënte en duurzame manier van inzameling en verwerking van afval/grondstoffen voor de inwoners van de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Rd4 heeft haar 7 strategische thema's opgenomen in het Strategisch Meerjarenplan 2022-2026. Er wordt zoveel mogelijk ingezet op hergebruik (CE) van grondstoffen en de daar voor benodigde organisatie. Ook wordt ingezet op kansen voor eigen medewerkers én medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt (duurzaamheid en arbeidsparticipatie). Door het takenpakket verder te ontwikkelen, ontstaan nieuwe werkplekken en daarmee nieuwe mogelijkheden. Nóg meer dan voorheen ziet Rd4 regionale werkgelegenheid en arbeidsparticipatie als haar maatschappelijke taak. Tenslotte zorgt Rd4 ervoor dat de organisatie toekomstbestendig is en blijft. De komende jaren zet Rd4 doelgericht in op uitbreiding van het takenpakket naar CE. In het verlengde hiervan zoekt Rd4 naar samenwerking met derden
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
Middelgroot: het basispakket wordt jaarlijks geïndexeerd; de gemeente heeft weinig invloed op doorrekening van kosten. Pluspakket wordt afgerekend op basis van werkelijke afname.
Afbreukrisico bij géén deelname
Geen afvalinzameling en -verwerking.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur van de GR samen met andere deelnemende gemeenten.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
Onze portefeuillehouder Wonen, Milieu en Circulariteit, Dienstverlening en Vastgoed neemt zitting in het algemeen bestuur.
Financiële resultaat 2025
€ 1.562.453
Financieel belang
Bijdrage 2027 € 11.805.183 (voor het basispakket)
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 4.375.284
31-12-2025: € 5.653.500
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 39.773.459
31-12-2025: € 36.432.066

Verbonden partij: Stadsregio Parkstad Limburg (SPL)	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Programma:	0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij	
De Stadsregio Parkstad Limburg is het regionale samenwerkingsverband van de gemeenten Beekdaalen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld en Voerendaal. De samenwerking richt zich op versterking van de ruimtelijke, economische en maatschappelijke ontwikkeling van Parkstad Limburg, onder meer op de thema's wonen, herstructurering, economie, toerisme, mobiliteit, duurzaamheid en sociaal economische structuurversterking. De regio fungeert	

daarnaast als platform voor bestuurlijke afstemming, regionale beleidsontwikkeling, programma-realisatie en subsidieverwerving.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij

De gemeente Heerlen beschouwt de regionale samenwerking als een belangrijke randvoorwaarde voor de versterking van de brede welvaart in Parkstad. Door gezamenlijk op te trekken vergroten de Parkstadgemeenten hun slagkracht richting Rijk, Provincie, Europa en andere partners. De Stadsregio speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van het Toekomstverhaal Parkstad, de Regio Deals, volkshuisvestingsopgaven, economische ontwikkeling, water en klimaatadaptatie en grensoverschrijdende samenwerking.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

Voor 2027 en de daaropvolgende jaren werkt de Stadsregio vanuit een structureel sluitende begroting. Belangrijke ontwikkelingen zijn:

de verdere uitwerking van het Toekomstverhaal Parkstad in concrete programma's en projecten;
de toenemende rol van de Stadsregio bij subsidieverwerving en subsidiebeheer;
de groeiende samenwerking binnen Zuid-Limburg;
de voorbereiding op de periode na afloop van de huidige Regio Deals;
de versterking van de positie van Parkstad binnen nationale en grensoverschrijdende netwerken;
de uitvoering van regionale opgaven op het gebied van wonen, mobiliteit, duurzaamheid, economie en sociaal economische structuurversterking;
de integratie van water en klimaatadaptatie binnen de regionale samenwerking.

De begroting 2027 gaat uit van een vaste formatie van 33,6 fte en een structureel sluitende meerjarenraming 2028-2030.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

De belangrijkste risico's betreffen:

toenemende complexiteit van regionale projecten en subsidietrajecten;
personele risico's als gevolg van ziekteverzuim en WW-verplichtingen;
cyber- en informatiebeveiligingsrisico's;
toekomstige financieringsvraagstukken na afloop van de huidige Regio Deals;
druk op het beschikbare werkbudget door stijgende ambities en beperkte structurele middelen.
De Stadsregio beschikt over een weerstandratio van circa 1,4 en voldoet daarmee aan de eigen streefwaarde.

Afbreukrisico bij géén deelname

Bij beëindiging van deelname verliest de gemeente Heerlen invloed op regionale besluitvorming en uitvoering van gezamenlijke opgaven. Daarnaast neemt de slagkracht richting provincie, Rijk en Europa af en komt de uitvoering van belangrijke regionale programma's onder druk te staan.

Alternatieven voor géén deelname

Er bestaat geen reëel alternatief waarmee dezelfde regionale bestuurskracht, uitvoeringskracht, lobbykracht en subsidieverwerving kunnen worden gerealiseerd.

Bestuurlijke betrokkenheid

De samenwerking krijgt vorm via een gemeenschappelijke regeling van de zeven Parkstadgemeenten. De governance bestaat uit een Dagelijks Bestuur (de zeven burgemeesters), een Algemeen Bestuur (de zeven burgemeesters en zeven wethouders) en diverse bestuurscommissies rond de regionale kernthema's.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

De burgemeester van Heerlen neemt deel aan het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur. Daarnaast vertegenwoordigen de betrokken portefeuillehouders de gemeente Heerlen in de diverse bestuurscommissies. De burgemeester van Heerlen vervult tevens de rol van voorzitter van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.

Financiële resultaat 2025

€ 33.000

Financieel belang

Bijdrage 2027: € 2.312.000

Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 11.361.000
31-12-2025: € 11.734.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 89.482.000
31-12-2025: € 82.990.000

Verbonden partij: Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL)
Vestigingsplaats: Maastricht
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 1. Veiligheid
Doel en openbaar belang verbonden partij
De Veiligheidsregio Zuid-Limburg (VRZL) is een gemeenschappelijke regeling van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg en één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. De VRZL is een hands-on hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één. Het doel van de VRZL als regionale crisisorganisatie is het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding. De VRZL is erop gericht om snel hulp te bieden om zo inwoners te beschermen tegen (gezondheid)risico's, rampen en crises en hiertoe noodzakelijke voorbereidingen te treffen.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Met de VRZL: - dragen we (pro)actief bij aan de openbare veiligheid, brengen we risico's in beeld en treffen we voorbereidingen voor daadwerkelijke crises; - hebben we de expertise om, waar mogelijk, onveiligheid te voorkomen en te beperken; - bestrijden we branden, incidenten en crises als ze zich toch voordoen en treden we effectief op tijdens een ramp om schade te beperken; - zetten we ons in om menselijk leed en materiële schade zo veel mogelijk te beperken en verstoringen van het openbare leven zo snel mogelijk te herstellen. Deze taak realiseren we doordat we met de VRZL midden tussen burgers, bedrijven, instellingen en partners staan en primair uitgaan van eenieders eigen kracht en expertise. Door een goede informatiepositie en gedreven en vakbekwame medewerkers is de VRZL een natuurlijke, betrouwbare partner voor duurzame veiligheid in de regio.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Algemeen Ook in het derde jaar van het vastgestelde Meerjarenbeleidsplan 'Samen Veilig' 2024 t/m 2027 zullen stappen gezet worden om de doelstellingen te realiseren. Een flexibele, breed inzetbare crisisorganisatie is gerealiseerd, ook voor langdurige crises. De netwerkrol met partners wordt binnen de VRZL nog verder verstevigd. Ook wordt voortdurend geïnvesteerd in de doorontwikkeling van de informatiearchitectuur. En vanzelfsprekend worden incidenten bestreden, geadviseerd over toezicht & vergunningen, worden risico's in kaart gebracht en is de meldkamer operationeel. Daarnaast worden een aantal projecten op- en doorgezet, waarbij het huisvestingsdossier een belangrijk ankerpunt is. Maar ook nadenken over en verdere invulling geven aan scenario's die voortkomen uit de geografische ontwikkelingen (militaire dreiging, grootschalige uitval nutsvoorzieningen) maken dat we regionaal de voorbereiding op toekomstige ontwikkelingen handen en voeten kunnen geven.
Versterking fundament veiligheidsregio De afgelopen jaren is de rol van veiligheidsregio's uitgebreid en hebben veiligheidsregio's een regisserende en coördinerende rol gekregen in langdurige crises. Sprekende voorbeelden hiervan zijn de coronacrisis en de vluchtelingencrisis. De voorbereiding op toekomstige – en veelal ook

langdurige crises – vraagt om een versterking van het fundament van de veiligheidsregio. Dit zowel op het gebied van crisisbeheersing als op het gebied van de informatiepositie. In 2024 zijn landelijk bestuurlijke afspraken gemaakt om het fundament van de veiligheidsregio's te versterken. Ten behoeve van de versterking van onze regionale crisisbeheersing hebben we binnen de VRZL nadere plannen opgesteld. In lijn met de landelijke ambities van het Rijk en het Veiligheidsberaad – en met het oog voor geconstateerde regionale behoeften – ligt het accent op onderstaande zaken:

1. Versteven van crisisbeheersing als vak (leren, ontwikkelen, kennisborging en kwaliteitszorg/'zicht op prestaties');
2. Versteven van de regiefunctie in het netwerk van crisispartners (gezamenlijke aanpak van risico's en crises);
3. Door de bovenstaande verstevigingen realiseert VRZL ook een robuustere crisisorganisatie, die zowel in staat is om acute incidenten te bestrijden ('GRIP-opscalings') als om langdurige crises te bestrijden door de inzet van crisisregisseurs en informatiemanagers.

Professionele, vitale en wendbare medewerkers

In 2025 is VRZL gestart met een programma Mentale Veerkracht. We zien dat in langdurige crises de mentale veerkracht van onze collega's van belang is om langdurig inzetbaar te blijven. In de verwachting dat er de komende jaren nog meer langdurige crises zullen voorkomen willen we medewerkers daarop voorbereiden en handvatten geven om daar adequaat mee om te kunnen gaan. Alle leidinggevenden van directie tot en met het niveau van ploegchef hebben in 2025 deelgenomen aan dit programma. Dit is met alle teams en medewerkers opgepakt en daar waar nodig wordt maatwerk geleverd aan collega's die daar behoefte aan hebben, om zo te komen tot duurzame inzetbaarheid. Dat wordt in 2026 zo gecontinueerd.

Dynamisch risicoprofiel

De wereld om ons heen verandert continue en in een steeds sneller tempo. Hierdoor veranderen ook onze risico's sneller. De Wet veiligheidsregio's schrijft veiligheidsregio's voor om een maal per 4 jaren een risicoprofiel op te stellen, waarin de risico's waar een veiligheidsregio mee te maken kan krijgen, zijn beschreven en afgewogen. De huidige wereld vraagt echter een snellere systematiek om deze risico's af te wegen en ons hier ook op voor te bereiden. Daarom hebben wij ons risicoprofiel door ontwikkeld naar een dynamisch risicoprofiel met een actueler risicobeeld. In 2026 gaan we dat verder uitbouwen en de eerste resultaten op Limburgse schaal ervaren.

Financieel

Binnen de VRZL zijn geen majeure beleidswijzigingen van toepassing. In 2026 zullen ontwikkelingen in het teken staan van de verdere implementatie van het vastgestelde beleid "een solide basis voor de toekomst". Voor wat betreft de gemeentelijke bijdragen heeft VRZL van het Algemeen Bestuur de opdracht gekregen om te kijken wat de bijdrage aan de gemeentelijke financiële uitdagingen (bezuinigingen) zou kunnen zijn. Daarbij is afgesproken dat er geen takendiscussie gevoerd zal worden maar op basis van efficiëntere bedrijfsvoering bezuinigingen gerealiseerd worden. Voorstellen daartoe zijn bij de begroting van de VRZL aangereikt. Het Algemeen Bestuur heeft inmiddels definitief met de voorstellen ingestemd. Ook inzake het dossier Huisvesting zijn positieve besluiten genomen die zo eveneens verwerkt zijn in de (gewijzigde) begroting waarmee vanaf 1 januari 2026 gewerkt zal worden. Zowel over de begroting, de bezuinigingsuitwerking als het huisvestingsdossier hebben alle gemeenteraden in Zuid-Limburg ook hun, voornamelijk instemmende, zienswijzen gegeven.

Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente

Primair doet de VRZL er alles aan om de financiële impact op te vangen binnen de bestaande kaders en risico's te mitigeren. Waar dit niet lukt, volgt bestuurlijke bespreking. Vanuit de risicoanalyse t.b.v. de jaarrekening 2024 komen onderstaande autonome ontwikkelingen naar voren die financiële impact hebben op VRZL:

1. Cao-ontwikkelingen 2025:

De huidige Cao loopt tot 1 augustus 2025. Er dient nu nog een nieuwe Cao afgesloten te worden waarbij op dit moment onzeker is welke loonstijging hiermee gepaard gaat. Het risico bestaat dat deze loonstijging niet volledig gedekt kan worden door de indexeringssystematiek die we binnen de VRZL hebben. Deze ontwikkelingen hebben blijvend aandacht en zodra de impact bekend wordt, kan verder worden bekeken wat dit voor financieel effect heeft op de begroting VRZL.

2. Technologische ontwikkelingen

De snelheid van technologische ontwikkelingen hebben steeds invloed op VRZL. Indien deze technologische ontwikkelingen elkaar snel opvolgen en daarmee leiden tot een implementatierisico kan dat een operationeel risico met zich meebrengen. Denk hierbij aan artificial intelligence en ontwikkelingen bij brandbestrijdingen zoals digitale verkenning en drones. Ten aanzien van 2024 is de kans dat dit zich voordoet in 2025 gelijk gebleven, aangezien de VRZL wel enige mate van invloed heeft in de zin met welke snelheid we deze technologische ontwikkelingen (willen) volgen.

3. Wet digitale toegankelijkheid 2024

Digitale toegankelijkheid is wettelijk verplicht voor Nederlandse overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-)publieke sector. Het is verplicht om te voldoen aan de eisen van WCAG 2.1, niveau A en AA. Overheidsinstanties horen toegankelijk te zijn. Indien wordt voldaan aan alle 50 eisen op niveau A en AA van de norm WCAG 2.1 wordt de status A verkregen. Dit vergt voor VRZL een behoorlijke investering en is een autonome ontwikkeling waarvoor binnen de VRZL vooralsnog geen middelen zijn.

4. Posttraumatische stressstoornis (PTSS)

Brandweermensen- beroepskrachten en vrijwilligers – zetten zich vierentwintig uur per dag, zeven dagen in de week met hart en ziel in voor de samenleving. Bij deze hulpverlening krijgen zij, net als crisisfunctionarissen en/of ondersteunend personeel, te maken met ingrijpende gebeurtenissen en dat maakt het werk belastend. Het gaat de veiligheidsregio aan het hart dat sommige van onze medewerkers vanwege de werkzaamheden mentale klachten ontwikkelen en dat vraagt om extra alertheid. In de uitvoering van het werk bij de veiligheidsregio's kunnen zich heftige confrontaties voordoen, die kunnen leiden tot PTSS en onder bepaalde voorwaarden kunnen worden gekwalificeerd als een beroepsziekte. De financiële gevolgen van een landelijke modelregeling kunnen fors zijn en daarom is dit als risico benoemd.

5. PFAS

PFAS is een verzamelnaam voor een groep chemische stoffen die van nature niet voorkomt in het milieu. PFAS kunnen een negatief effect hebben op milieu en gezondheid. In de buurt van plekken waar met blusschuim is geoefend kunnen PFAS (Peren polyfluoralkylstoffen) tot boven de Indicatieve Niveaus voor Ernstige Verontreiniging PFAS (INEV's) in grond en grondwater worden aangetroffen. Uit een risicobeoordeling moet dan blijken of er onaanvaardbare risico's zijn. Meestal leiden dit soort lokale verontreinigingen met PFAS niet tot gezondheidsrisico's. Op een oefenplaats van de brandweer worden namelijk geen gewassen verbouwd. Als er op zo'n plek huizen worden gebouwd, kan het wel nodig zijn eerst de bodem te saneren. Op de lange termijn kan het zijn dat verontreinigingen met PFAS leiden tot aantasting van het drinkwater. In de risicobeoordeling moet daarom ook worden bekeken waar de verontreiniging zich naartoe zal verplaatsen en of zich kwetsbare objecten zoals drinkwaterwinningen in de omgeving bevinden. De provincies hebben opdracht om te onderzoeken op welke locaties een eventuele PFAS-verontreiniging aan de orde kan zijn. Dit kan dan een risico vormen voor VRZL.

6. Aanwijzing VRZL als onderdeel van vitale infrastructuur (Q2 2025)

Er wordt al langere tijd over gesproken dat het ministerie van Justitie en Veiligheid de veiligheidsregio's in Nederland aan gaat merken als onderdeel van de vitale infrastructuur. Op dit moment is de verwachting dat dit op korte termijn mogelijk geëffectueerd wordt. Wat dat voor VRZL gaat betekenen is vooralsnog onduidelijk, waarbij het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft aangegeven dit na een eventuele aanwijzing verder te gaan onderzoeken. Welke aanvullende taken dit met zich mee gaat brengen voor VRZL en hoe mogelijke financiering van die aanvullende taken plaats zal vinden maakt dat we dit risico nu niet financieel kunnen maken en

maar wel kan worden aangemerkt. Zodra hier meer duidelijkheid over ontstaat, volgt bestuurlijke bespreking.

7. Huisvesting VRZL

Ten slotte wordt rondom het huisvestingsbeleid van de VRZL intensief gesproken, op basis van de bestuurlijke dialoog verantwoorde brandweezorg 2024-2030. Ten aanzien van de ambities en het huisvestingsbeleid is een financiële impact te verwachten die in de begroting van de VRZL (nog) niet is meegenomen. In de resterende maanden van 2025 volgt verdere uitwerking. Financiële effecten zijn afhankelijk van de haalbaarheid van lopende verkenning en onderzoeken, regionale planvorming en ten slotte verdere bestuurlijke besluitvorming. Ook voor de brandweerkazerne in Heerlen wordt het toekomstperspectief onderzocht. Renovatie van de huidige brandweerkazerne is namelijk noodzakelijk voor toekomstbestendige brandweezorg in onze regio.

8. BDuR korting 10% (2026)

Op grond van het Hoofdlijnenakkoord en de uitwerking in het regeerprogramma wordt de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (de Rijksbijdrage aan de veiligheidsregio's) vanaf 2026 met 10% (= € 27,7 miljoen) gekort en overgeheveld naar het Gemeentefonds. Inmiddels heeft het kabinet besloten dat de BDuR blijft bestaan als specifieke uitkering en daarmee niet wordt overgeheveld naar het gemeentefonds. Wat betreft de korting is er in de voorjaarsnota van het kabinet nog geen duidelijkheid gegeven over hoe dit zal gaan uitwerken¹. Voor nu staat de korting dus verwerkt vanaf 2026 in de JenV-begroting. Welke gevolgen dit gaat hebben voor VRZL in 2026 is op dit moment niet duidelijk. Wordt de taakstelling van 10% toch gehandhaafd, zal dit risico financieel gemaakt worden in de bijgestelde risicoanalyse behorende bij de jaarrekening 2025.

Afbreukrisico bij géén deelname

Niet van toepassing.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid

In het algemeen bestuur (AB) van de VRZL hebben de burgemeesters van de 16 gemeenten zitting. Besluitvorming vindt plaats via gewogen stemmen, gebaseerd op het inwoneraantal.

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

De burgemeester van Heerlen is in beginsel lid van het AB (zie boven) en ook lid van het dagelijks bestuur (DB). Daarnaast is burgemeester Wever voorzitter van de BAC Financiën & Personeel VRZL en is in samenwerking met de burgemeester van Kerkrade bestuurlijk trekker van het huisvestingsdossier binnen de VRZL.

Financiële resultaat 2025

Positief resultaat € 2.498.000 (inclusief GHOR)

Financieel belang

Bijdrage 2027: € 9.020.864

Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2025: € 23.784.526

31-12-2025: € 30.979.789

Schuldenpositie (vreemd vermogen)

01-01-2025: € 53.174.312

31-12-2025: € 43.654.891

Verbonden partij: Werkvoorzieningsschap Oostelijk Zuid-Limburg (WOZL)

Vestigingsplaats: Heerlen

Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling

Programma: 6. Sociaal Domein

Doel en openbaar belang verbonden partij

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/7095c516-49fe-4567-b900-440e43c99950/file>

Het voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn. Daarnaast uitvoering geven aan de door de deelnemende gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Ervoor zorgen dat zoveel mogelijk mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toch 'aan het werk' komen en blijven (in een beschutte werkomgeving). De GR WOZL concentreert zich op beschut werk.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De verdere afbouw van de GR WOZL, door de uitstroom van de SW-medewerkers, is verder geconcretiseerd. In de GR WSP Parkstad zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Dit leidt tot een eenduidige en effectieve marktwerking. Tegelijkertijd wordt binnen de beleidsgroep Arbeidsmarkt Parkstad toegewerkt naar een toekomstplaat van het WSP waarin de verdere afbouw wordt geschetst. Naar verwachting zal hierover in 2027 meer duidelijkheid ontstaan.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
GR WOZL kent op dit moment de volgende risico's: de terugstroom van detachering naar beschut 2.0, loonprijsontwikkelingen, de subsidiekorting per AJ, de toegevoegde waarde van interne werkzaamheden en de afbouw van de SW.
Afbreukrisico bij géén deelname
Uitvoering van de Wsw en de werkgeversbandering zijn wettelijke taken die zijn opgedragen aan de gemeenten. Niet uitvoeren is geen optie. Indien de gemeenten in deze niet zouden samenwerken met WSP en WOZL moeten er andere partners gezocht worden, dan wel moet de uitvoering zelf ter hand genomen worden. Doordat er dan extra betaald zou moeten worden voor (her)inrichting van processen, is dit financieel nadelig.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Bestuurlijke betrokkenheid via het algemeen bestuur van de GR, samen met de andere deelnemende gemeenten. De Parkstadgemeenten, aangevuld met gemeenten Valkenburg, Vaals en Gulpen-Wittem.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het ab, waar hoofdelijke stemming + 1 stem per 15.000 inwoners telt. Heerlen wordt vertegenwoordigd door de wethouder economie en arbeidsmarkt, financiën en sport, duurzaamheid, Heerlen-Noord.
Financiële resultaat 2025
Het resultaat over 2025 is € 2.922.000 negatief
Financieel belang
Bijdrage van € 25.122.280 in 2027 (waarvan € 216.546 exploitatiebijdrage en € 24.905.734 subsidiebijdrage)
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 2.797.000
31-12-2025: -€ 2.922.000
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2025: € 8.202.000
31-12-2025: € 7.240.000

Verbonden partij: Werkgeversservicepunt (WSP) Parkstad
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang verbonden partij
Het WSP voorziet in passende werkgelegenheid (werkplekken bij derden of werkopdrachten ten behoeve van regionale werkbedrijven inclusief de voormalige Wsw) en in arbeidsrevalidatie van personen die door de GR Werkvoorzieningsschap Zuid-Limburg (WOZL) dan wel individuele

deelnemende gemeenten of sociale diensten aan haar worden toevertrouwd en eventueel tijdelijk worden gedetacheerd.

Het WSP:

1. geeft op grond van de in de Participatiewet toegekende wettelijke opdracht, invulling aan de ondersteuning van gemeenten bij arbeidsinschakeling, via het ontwikkelen van een uniform en flexibel arbeidsmarktbeleid;
2. realiseert voor de regio een optimaal functionerende arbeidsmarkt (hoge participatie, lage werkloosheid);
3. is aanspreekpunt voor werkgevers inzake arbeidsbemiddeling;
4. geeft uitvoering aan de voormalige Wet sociale werkvoorziening, exclusief het formele werkgeverschap.

Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij

De gemeente ondersteunt WSP Parkstad om zo bepaalde inwoners op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij en werk. Het WSP opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente Heerlen.

Ontwikkelingen bij verbonden partij

De GR WOZL concentreert zich op beschut werk. In de in 2018 opgerichte GR WSP Parkstad zijn diverse onderdelen van de GR WOZL geïntegreerd. Overall lopen bijdragen van gemeenten in 2024 terug. Dit komt o.a. door subsidiestijgingen.

In 2024 continueerde WSP Parkstad samen met Werk voor Heerlen de aanpak om direct 'aan de poort' met mensen in gesprek te gaan. Beide partijen zijn zo beter in positie om mensen zelfstandig naar werk en ontwikkeling te leiden. WSP Parkstad heeft daarmee een prominente plek in de Bovengrondse Vakschool. In 2024 neemt WSP Parkstad ook deel aan de ontwikkelingen van de Regionale Werkhubs in Parkstad.

Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente

Tussen de uitgaven Wsw (kosten per Wsw'er) en de inkomsten Wsw (rijkssubsidie Wsw) zit een subsidiegat. Voor een deel van de doelgroep zijn de kosten van begeleiding en werkplekaanpassing groter dan het opbrengend vermogen. Dit subsidiegat kan oplopen tot zo'n € 7.000 per (beschut) medewerker. De gemeente vangt deze tekorten op door inzet van een deel van het Participatiebudget.

Afbreukrisico bij géén deelname

Uitvoering van de Wsw en de werkgeversbandering zijn wettelijke taken die zijn opgelegd aan de gemeenten. Niet uitvoeren is geen optie. Indien de gemeenten in deze niet zouden samenwerken met WSP en WOZL, moeten er andere partners gezocht worden, dan wel moet de uitvoering zelf ter hand genomen worden. Doordat er dan extra betaald moet worden voor (her)inrichting van processen is dit financieel nadelig.

Alternatieven voor géén deelname

Niet van toepassing.

Bestuurlijke betrokkenheid

De Parkstadgemeenten (Brunssum, Beekdaelen, Heerlen, Landgraaf, Kerkrade, Simpelveld en Voerendaal).

Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)

De wethouders sociale zaken en/of arbeidsbemiddeling hebben zitting in het ab, waar hoofdelijke stemming +1 stem per 15.000 inwoners telt. De gemeente wordt vertegenwoordigd door de wethouder economie en arbeidsmarkt, financiën en sport, duurzaamheid, Heerlen-Noord.

Financiële resultaat 2025

Het resultaat over 2025 is € 610.000 positief

Financieel belang

Bijdrage van € 1.565.371 in 2027

Vermogenspositie (eigen vermogen)

01-01-2025: € 894.000

31-12-2025: € 558.000

Schuldenpositie (vreemd vermogen)

01-01-2025: € 5.163.000

31-12-2025: € 4.719.000

Verbonden partij: Het zorg en veiligheidshuis Parkstad	
Vestigingsplaats:	Heerlen
Soort verbonden partij:	Gemeenschappelijke regeling
Programma:	Veiligheid
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Het Zorg- en veiligheidshuis Parkstad is een GR die zich richt op de uitvoering van specifieke ondersteunende, uitvoerende en beleidsprocessen en -taken op het gebied van zorg en veiligheid voor de Parkstad gemeenten.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
Het Zorg en Veiligheidshuis Parkstad biedt uitvoering aan: 1. Bevorderen van de samenwerking tussen de gemeenten en partners in het justitiële, bestuurlijke en zorgdomein om te komen tot een integrale aanpak van (potentieel) criminele of ernstige overlast veroorzakende personen of systemen, mits daarbij sprake is van complexe casuïstiek. De aanpak staat in functie van het streven de sociale veiligheid te vergroten en daarmee de leefbaarheid binnen de samenleving te verbeteren. 2. Bijdragen aan de veiligheid(-sbeleving) als onderdeel van het integrale veiligheidsbeleid. Hierbij gaat het om het voorkomen en verminderen van recidive, (ernstige) overlast, criminaliteit en maatschappelijke uitval bij complexe problemen, door een combinatie van repressie, bestuurlijke interventie en zorg. 3. Het vervullen namens de deelnemers gezamenlijk of als afzonderlijke deelnemer van (specialistische) uitvoerings- en ondersteuningstaken. 4. Het inbrengen en delen van de kennis en expertise bij de beleidsvoorbereiding en uitvoering.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
-In 2027 zet het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad (ZVHP) de verdere professionalisering voort binnen de Samenwerkende Zuid-Limburgse Zorg- en Veiligheidshuizen. Als gemeenschappelijke regeling én samenwerkingsverband borgt ZVHP een zorgvuldige governance en rechtmatige gegevensdeling conform de Wet Gegevensverwerking Samenwerkingsverbanden (WGS). -Samen met de Zuid-Limburgse partners wordt gewerkt aan verdere harmonisatie van werkprocessen, kennisdeling en gezamenlijke ontwikkeling, in lijn met het Landelijk Kader "Met zorg aanpak!". Daarbij blijft ruimte voor regionale accenten. -Op lokaal niveau worden de Integrale Jeugdaanpak Parkstad (Preventie met Gezag) en Heerlen Sociaal Veilig verder doorontwikkeld, met versterking van de samenwerking met jeugdnetswerken, sociale wijkteams en andere ketenpartners. -Daarnaast zet ZVHP in 2027 nadrukkelijk in op verdere optimalisering van de bedrijfsvoering, waaronder verbetering van werkprocessen, planning en control, financiële sturing en informatieveiligheid	
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente	
N.V.T.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
Dat zelf uitvoering moet worden gegeven aan de ondersteunende, uitvoerende en beleidsprocessen en -taken op het gebied van zorg en veiligheid.	
Alternatieven voor géén deelname	
Niet van toepassing.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door de burgemeesters en één wethouder per deelnemende gemeente. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Algemeen bestuur de burgemeester (R. Wever) en wethouder met zorg in portefeuille (T.Janssen). Dagelijks bestuur de burgemeester (R. Wever).	
Financiële resultaat 2025	

€ 290.000 positief
Financieel belang
Bijdrage 2027 € 662.954

Verbonden partij: Solido
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Gemeenschappelijke regeling
Programma: 0. Bestuur en Ondersteuning
Doel en openbaar belang verbonden partij
De gemeenschappelijke regeling Solido ontzorgt (lokale) overheden in Zuid-Limburg op het gebied van IT, biedt hiertoe een totaalpakket om als IT-bondgenoot van haar deelnemers op te treden.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
Samenwerking op het gebied van specifieke ondersteunende, uitvoerende en beleidsprocessen ten aanzien van IT binnen de gemeenschappelijke regeling waarborgt de continuïteit, bedrijfszekerheid en innovatiekracht van de IT-dienstverlening. De digitale dreiging voor Nederland is onverminderd groot en verandert voortdurend. Door verwevenheid van processen in het digitale ecosysteem kan iedereen de gevolgen ervaren van een cyberincident, zelfs als deze in eerste instantie ver weg lijken. Het ieder voor zich op orde houden van de kennis en kunde is eigenlijk ondoenlijk. Ook hier staan we samen sterker. Maar ook samen blijft dit een risico.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
Per 1 januari 2025 is Solido overgegaan van een centrumregeling naar een openbaar lichaam op basis van de gemeenschappelijke regeling. Het jaar 2025 kenmerkt zich als het jaar van de verzelfstandiging, niet alleen wat betreft de administratie maar ook wat betreft dienstverlening en organisatie. In de komende periode richt de aandacht zich op verdere professionalisering van de organisatie, het versterken van de dienstverlening en het samen met de deelnemers vormgeven van de toekomstige ontwikkeling van Solido.
Risico's bij verbonden partij met evt. invloed op de financiële positie van de gemeente
De deelnemende gemeenten zijn samen financieel aansprakelijk voor mogelijke toekomstige schulden en de tekorten van de gemeenschappelijke regelingen. Om financieel de vinger aan de pols te houden zal nadrukkelijk ingezet moeten worden op gezond financieel beheer. Via algemeen bestuur en de ambtelijke overlegstructuren zullen wij nadrukkelijk sturen op een robuuste bedrijfsvoering.
Afbreukrisico bij géén deelname
-
Alternatieven voor géén deelname
-
Bestuurlijke betrokkenheid
Het bestuur van Solido bestaat uit het algemeen bestuur en een dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur wordt gevormd door één bestuurslid per deelnemer.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De portefeuillehouder dienstverlening en digitalisering is lid van het algemeen bestuur.
Financiële resultaat 2025
€ 9.365
Financieel belang
Bijdrage 2027: € 5.455.000
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2025: € 954.234
31-12-2025: € 580.422
Schuldenpositie (vreemd vermogen)

01-01-2025: € 10.192.777
31-12-2025: € 20.056.035

Verbonden partij: Stichting WerkvoorHeerlen (WvH)
Vestigingsplaats: Heerlen
Soort verbonden partij: Stichting
Programma: 6. Sociaal Domein
Doel en openbaar belang verbonden partij
De stichting heeft als doel het exploiteren van een werk- en leerbedrijf dat passend (gemeentelijk) werk beschikbaar stelt voor mensen zoals bedoeld in de Participatiewet, om hen de kans te bieden zich zo goed mogelijk te ontwikkelen en zo mogelijk te laten uitstromen richting de arbeidsmarkt. De stichting dient het algemeen belang en heeft geen winstoogmerk. De focus is in 2026 verschoven van mensontwikkeling naar de groenopdracht en tegelijkertijd werkbehoud van een kwetsbare doelgroep. De mensontwikkeling is met name ondergebracht bij de stichting BVS.
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij
De gemeente ondersteunt de stichting WvH om zo bepaalde inwoners toch op een goede manier deel te laten nemen aan de maatschappij en aan werk. Het leerwerkbedrijf opereert in overeenstemming met de belangen en beleidsuitgangspunten van de gemeente.
Ontwikkelingen bij verbonden partij
De focus van Werk voor Heerlen verschuift naar het uitvoeren van de groenopdracht. Tegelijkertijd vervult WvH een belangrijke rol bij werkbehoud een aantal mensen met een SW-indicatie die gedetacheerd worden via de GR WSP/WOZL. Tevens biedt zij werkgelegenheid aan een aantal mensen met de indicatie Nieuw Beschut en heeft zij nog een aantal ontwikkelplekken beschikbaar in het groen voor mensen behorend tot de Participatiewet. De mensontwikkeling is ondergebracht bij de stichting BVS met ingang van 1-1-2026.
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente
WvH heeft geen winstoogmerk en beschikt niet over eigen weerstandsvermogen. Op het moment dat WvH verlies maakt, zal de Gemeente Heerlen het verlies moeten aanvullen. Winst die WvH maakt, vloeit terug naar de gemeente Heerlen.
Afbreukrisico bij géén deelname
Dat personen die niet makkelijk zelf werk vinden terug in de Participatiewet vallen en géén inkomen meer hebben. Instroom bij WvH leidt tot een besparing op de uitkeringskosten.
Alternatieven voor géén deelname
Niet van toepassing.
Bestuurlijke betrokkenheid
Minimaal 90% van de werkzaamheden van WvH gebeurt voor de gemeente Heerlen als opdrachtgever, om buiten aanbestedingsverplichtingen te blijven. Het betreft dan quasi-inbesteding. Via mandaat is er 'toezicht op de eigen dienst'.
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)
De wethouder economie en arbeidsmarkt, financiën en sport, duurzaamheid, Heerlen-Noord is gemandateerd als toezichthouder.
Financiële resultaat 2024
Resultaat van de jaarrekening 2024 is € 451.219 positief
Financieel belang
Opdrachten gemeente Heerlen € 4.752.017
Vermogenspositie (eigen vermogen)
01-01-2024: € 13.980
31-12-2024: € 465.199
Schuldenpositie (vreemd vermogen)
01-01-2024: € 2.494.535
31-12-2024: € 1.992.174

--

Verbonden partij: Stichting Economische samenwerking Zuid-Limburg (ESZL)	
Vestigingsplaats:	Sittard-Geleen
Soort verbonden partij:	Stichting
Programma:	3 Economie
Doel en openbaar belang verbonden partij	
Regionale samenwerking op economisch vlak van de gemeenten in Zuid-Limburg, de regionale kennis- en onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. De stichting faciliteert een Economic Board. Dit is een strategische adviesraad voor de regio Zuid-Limburg, waarin vertegenwoordigers zijn opgenomen uit bedrijfsleven en kennis- en onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. Verder vervult de stichting een aanjaagrol bij het tot stand brengen van samenwerkingsverbanden op project- en programmaniveau gericht op economische structuurversterking van de regio Zuid-Limburg. De verbinding met de gemeenten is georganiseerd via het portefeuillehouders overleg economie Zuid-Limburg.	
Algemene visie op en beleidsvoornemens omtrent inschakelen verbonden partij	
De Agenda Zuid-Limburg is vastgesteld door alle colleges in Zuid-Limburg en het college van GS. Een van de lijnen in deze agenda raakt aan de economische samenwerking in Zuid-Limburg. De Stichting ESZL kan een verbindende en ondersteunende rol vervullen bij de uitvoering van de economische insteek in de Agenda Zuid-Limburg.	
Ontwikkelingen bij verbonden partij	
Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen bij de Stichting ESZL.	
Risico's bij verbonden partij met eventuele invloed op de financiële positie van de gemeente	
Geen relevante risico's.	
Afbreukrisico bij géén deelname	
De positie van de gemeente Heerlen in de bestuurlijke samenwerking in Zuid-Limburg komt dan ernstig onder druk te staan.	
Alternatieven voor géén deelname	
Er is geen alternatief.	
Bestuurlijke betrokkenheid	
De gemeente Heerlen heeft zitting in het bestuur van de Stichting ESZL.	
Bestuurlijke vertegenwoordiging (portefeuillehouder)	
Wethouder Economie en Arbeidsmarkt, Financiën en Sport, Duurzaamheid, Heerlen-Noord, neemt deel aan de algemene vergadering van aandeelhouders.	
Financiële resultaat 2025	
Nog niet bekend.	
Vermogenspositie (eigen vermogen)	
01-01-2025: € 290.983	
31-12-2025: Nog niet bekend	
Schuldenpositie (vreemd vermogen)	
01-01-2025: € 1.543.764	
31-12-2025: Nog niet bekend	

3.7 Grondbeleid

Inleiding:

Het gemeentelijk grondbeleid heeft tot doel het realiseren van de ruimtelijke en economische doelstellingen die volgen uit de MBP-programma's. Het grondbeleid ondersteunt de uitvoering van deze programma's.

Beleidskaders

Structuurvisie Heerlen, Structuurvisie Parkstad Limburg, de diverse gebiedsvisies (waaronder het bidboek Centrum) en de diverse masterplannen.

Hoe zetten we ons grondbeleid in

De gemeente Heerlen staat de komende jaren voor grote ruimtelijke en maatschappelijke uitdagingen. Denk aan het realiseren van voldoende en betaalbare woningen, het versterken van leefbaarheid in wijken, het verduurzamen van de gebouwde omgeving en het faciliteren van maatschappelijke voorzieningen zoals onderwijs, zorg en ontmoeting. Om deze doelen mogelijk te maken is letterlijk ruimte nodig. Grondbeleid is het instrument waarmee de gemeente die ruimte organiseert en inzet voor het algemeen belang.

Van faciliteren naar regisseren

In het verleden lag de nadruk in Heerlen vooral op een faciliterende rol: de markt ontwikkelde, de gemeente stelde kaders. Maar de huidige maatschappelijke opgaven zijn complexer, urgenter en vragen meer sturing. In het 2025 vastgestelde Grond- en Vastgoedbeleid kiest Heerlen daarom voor een aanpak waarin de gemeente meer regie voert. Dat betekent: vroegtijdig invloed uitoefenen op ontwikkelingen, strategische keuzes maken over de inzet van gemeentelijke middelen en nadrukkelijker bepalen waar, wanneer en hoe ruimtelijke initiatieven bijdragen aan gemeentelijke doelen.

Situationeel grondbeleid: flexibel sturen op maat

De gemeente hanteert een situationeel grondbeleid, waarbij per ontwikkeling wordt bepaald welke rol de gemeente het beste kan innemen. Die rol is niet standaard, maar afhankelijk van de aard van het project, de urgentie, de ontwikkelingsmogelijkheden en de partijen die betrokken zijn. We onderscheiden vier hoofdrollen:

1. **Initiërend ontwikkelaar:** De gemeente treedt actief op, bijvoorbeeld door grond aan te kopen of zelf te ontwikkelen. Dit gebeurt vooral wanneer publieke belangen anders niet geborgd worden of de markt niet in beweging komt.
2. **Verleidend facilitator:** De gemeente ondersteunt marktpartijen bij goede initiatieven, bijvoorbeeld met planvorming, gronduitgifte of het versnellen van procedures.
3. **Afwachtend ontwikkelaar:** De gemeente is eigenaar van grond, maar wacht op een geschikt moment om in te stappen of samen te werken.
4. **Passief/toetsend:** In sommige gevallen beperkt de gemeente haar rol tot het toetsen van plannen aan geldende beleidskaders en regelgeving.

Met dit flexibele instrumentarium kan de gemeente gericht sturen, zonder zichzelf te beperken tot één aanpak. Deze rolkeuze wordt per project onderbouwd aan de hand van een afwegingskader, waarbij maatschappelijke impact, financiële haalbaarheid, risico's en prioriteit samen worden beoordeeld.

Integraal afwegen: maatschappelijke waarde en financiële realiteit

Het grondbeleid is gekoppeld aan maatschappelijke thema's, zoals wonen, gezondheid, groen, klimaatadaptatie en kansengelijkheid. Per ontwikkeling wordt via een integrale beoordeling gekeken hoe deze thema's geraakt worden, en of de maatschappelijke meerwaarde opweegt tegen de financiële inspanning.

Deze afweging gebeurt op basis van concrete beleidsdoelen uit onder meer de Omgevingsvisie, het Nationaal Programma Heerlen-Noord en lokale uitvoeringsagenda's. Tegelijkertijd wordt goed gekeken naar de financiële kant, zoals verwervingskosten, opbrengsten, risico's en het effect op de gemeentelijke begroting. Waar nodig wordt gebruikgemaakt van een brede financiële businesscase.

Samenwerken aan ruimte

De gemeente realiseert ontwikkelingen zelden alleen. Samenwerking met woningcorporaties, marktpartijen, maatschappelijke organisaties en andere overheden is uitermate belangrijk. Het grondbeleid geeft richting aan samenwerking met die partijen, met het publieke belang voorop. Transparantie, gelijke kansen en zorgvuldig gebruik van publieke middelen staan centraal, conform de uitgangspunten van het Didam-arrest.

Bouwgrond in Exploitatie (BIE)

Dit zijn gronden waarbij de raad een grondexploitatie heeft vastgesteld. De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling binnen de BIE bepalen in belangrijke mate de ontwikkeling van de boekwaarde, het geprognosticeerd eindresultaat en de ontwikkeling van de reserves en daarmee ook de beheersing van risico's. Voor grondslagen verwijzen we naar de nota Sturend grondbeleid.

Uitgangspunten:

- Looptijd van grondexploitaties bedraagt maximaal 10 jaar;
- Grondexploitaties worden jaarlijks herzien (programma, planning, parameters, prijzen, plankosten) met verwerking in de jaarrekening;
- Rentetoerekening op basis van daadwerkelijke rente over vreemd vermogen (in 2026 1,5%, voor 2027 en verder 1,5%);
- Jaarlijks worden de rente en prijsindexering opnieuw vastgesteld;
- Voor tussentijdse winstneming met betrekking tot winstprognoses geldt volgens de BBV de percentage of completion (POC) methode: voor zover investeringen hebben plaatsgevonden en opbrengsten zijn gerealiseerd, moet tussentijds naar rato van de voortgang van de BIE winst worden genomen. Deze winst wordt gedoteerd aan de bestemmingsreserve-risico's. Verwachte verliezen en eigen bijdragen storten we in de verliesvoorziening;
- Stelselwijziging voor de boekhoudkundige verwerking van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut bij grondexploitaties. Het betreft investeringen in de openbare ruimte waarvan het algemene nut groter is dan het specifieke nut voor de grondexploitatie. Dit wordt, indien dit van toepassing is, geactiveerd op de gemeentelijke balans onder de materiele vaste activa.

Project	Projectnaam	Verwacht eindresultaat begroting 2025	Bijstellingen jaarrekening 2025	Verwacht eindresultaat begroting 2026	Verliesvoorziening	Genomen tussentijds resultaat obv poc methode	Eindjaar
19	Crama/Husken/de Vrank	2.643	-75	2.568	0	2.003	2027
23	Industrieterrein Emma	-3.915	63	-3.852	3.852	0	2027
48	Geleendal / Nieuw Eyckholt	470	10	480	0	322	2027
Subtotaal A	Kantoor, industrie en bedrijventerrein	-803	-2	-804	3.852	2.325	
64	Parc Hoogveld	134	45	179	0	100	2028
1820	Aldenhofpark	811	-25	786	0	550	2027
1679	Schinkelkwadrant Zuid	-1.900	-1	-1.901	1.901	0	2029
2182	Giesen Bautsch	-1.200	1.343	143	0	13	2027
2098	In 't Wieër	572	0	572	0	0	2027
Subtotaal B	Woningbouw	-1.583	1.362	-221	1.901	663	
Totaal	Totaal bouwgronden in exploitatie	-2.386	1.360	-1.026	5.754	2.988	

(Bedragen x € 1.000)

-/- = verlies, + = winst

In de tabel wordt een vergelijking gemaakt tussen de verwachte resultaten op eindjaar ten tijde van de begroting 2026 en 2027.

De berekende gerealiseerde winsten op basis van de POC-methode zijn, behoudens Aldenhofpark, voorzichtigheidshalve gedoteerd aan de bestemmingsreserve risico's grondexploitaties. De POC-methode geeft slechts een administratieve benadering op basis van gerealiseerde kosten en opbrengsten, en dus geen daadwerkelijk resultaat van de verkopen. De tussentijdse winstneming voor grondexploitaties bedraagt circa € 3,0 miljoen. Dit is gebaseerd op tussentijdse genomen winsten conform de POC-methode bij de jaarrekening 2025.

Herziening

Enkele grondexploitaties naderen de termijn van 10 jaar. Deze grondexploitaties zullen in 2027 herzien worden.

A: Kantoor, Industrie en Bedrijventerreinen

In Heerlen (en de regio Parkstad) is veel vraag naar (grote) bedrijfskavels. Grote bedrijfskavels zijn nauwelijks meer beschikbaar. Ontwikkelaars wijken uit naar het kopen van (verouderde) bedrijfspanden en bedrijfslocaties. Deze worden herontwikkeld door sloop en vervolgens nieuwbouw. Dit draagt bij aan de revitalisatie van de bedrijventerreinen. Het past ook binnen de Ladder voor duurzame verstedelijking, waarbij intensivering van ruimtegebruik de voorkeur heeft boven het aanleggen van nieuwe bedrijventerreinen. Dit levert een bijdrage aan het verduurzamen van bedrijventerreinen, ook omdat de verouderde panden worden vervangen door nieuwe energiezuinigere bedrijfspanden.

Ondanks de toegenomen interesse in bedrijfskavels zijn er meerdere bedreigingen, deze kunnen zorgen dat de uitgifte van, met name kleinere bedrijfskavels, meer afgeremd wordt.

- **Netwerkgestoe:**
Tot nu toe reserveerden netbeheerders een deel van de netcapaciteit, zodat aanvragen van kleinverbruikers (zoals huishoudens, nieuwbouwprojecten, laadpalen en mkb'ers) kunnen worden toegewezen. Dat stopt per 1 juli 2026. Vanaf dan komt iedereen die in een congestiegebied een aanvraag wil doen – groot en klein – op dezelfde wachtlijst totdat er in die regio weer capaciteit beschikbaar komt. Om te zorgen dat in netcongestiegebieden belangrijke maatschappelijke functies zoals scholen, woningen en ziekenhuizen voorrang krijgen op een aansluiting, heeft de Autoriteit Consument & Markt (ACM) het maatschappelijk prioriteringskader opgesteld. Daarmee zetten netbeheerders de aanvragen voor transportcapaciteit op basis van maatschappelijk belang op de wachtlijst.
- **Stikstof:**
De hoeveelheid uitstoot van stikstof moet verminderd worden, met name naar de natura 2000 gebieden in onze regio. Dit heeft gevolgen voor de uitgifte van bedrijfskavels. Door het uitblijven van politieke keuzes en oplossingen blijft het stikstofdossier voor veel onduidelijkheid zorgen.
- **Het Didam arrest:**
De voorgenomen verkoop van bedrijfskavels moet van tevoren gepubliceerd worden. Andere potentiële gegadigden worden op deze manier op de hoogte gebracht van de verkoop van bedrijfskavels. Het betreft een nieuwe manier van aanbieden, waarmee nog ervaring moet worden opgedaan.
- **Waterinfiltratie:**
Door de aangepaste en strengere waterinfiltratie regels nemen de additionele kosten voor de ontwikkeling van kavels en bedrijfspanden toe.

B: Woningbouw

Aldenhofpark:

Het woonprogramma van het plan van Wonen Limburg is gewijzigd. Het beoogde zorgcomplex maakt plaats voor woningbouw. De laatste hand wordt gelegd aan de ontwerpen van de 21 appartementen en 37 woningen in het betaalbare segment. We verwachten de ruimtelijke procedure in 2026 af te ronden en medio 2027 te gaan bouwen, dit is nog afhankelijk van de realisatie van de stroomaansluitingen.

Schinkelkwadrant-Zuid:

De woningen gaan in de verkoop en afhankelijk van het verkooptempo start de bouw van fase 2.

Hoogveld:

De realisatie van Hoogveld wordt voortgezet. We stemmen regelmatig af met de ontwikkelaar om het plan met minimale overlast te realiseren, passend bij de actuele eisen op het gebied van woningaanbod, klimaatadaptatie en overige regelgeving.

Winkelcentrum Giesen Bautsch:

In het najaar van 2026 start de gefaseerde sloop van het winkelcentrum, het bouwrijp maken van de locatie en vervolgens de nieuwbouw van het winkelcentrum en 41 koopappartementen.

In 't Wieër:

Deze locatie is gelegen aan de Professor Eykmanlaan te Hoensbroek en is eigendom van de gemeente. Cicero Zorggroep en de gemeente hebben een verkoopovereenkomst gesloten ten einde een woonzorgcomplex te realiseren. Uitgangspunt is dat hier maximaal 100 zorgwoningen in een groene omgeving worden gebouwd.

Spoorsingel/Willemskwartier:

We bouwen 59 appartementen in het sociale en middenhuur segment; de eerste fase van het Willemskwartier. Ook wordt het ontwerp van de openbare ruimte opgesteld.

Verbonden partijen

Voormalige grondexploitaties (t/m 2015):

- Schaesbergerveld BV
- Avantis
- Trilandis

Zie paragraaf Verbonden partijen.

3.8 Heerlen-Noord

In Heerlen-Noord komen veel grote opgaven van onze stad samen. Achterstanden in gezondheid, bestaanszekerheid, onderwijs, wonen, leefbaarheid en veiligheid zijn hier groter dan gemiddeld. We werken daarom samen aan een generatielange inhaalrace. Ons doel is dat de kansen van inwoners toegroeien naar het landelijk gemiddelde.

Het jaar 2027 staat in het teken van voortzetten en versterken. Het nieuwe Toekomstplan Heerlen-Noord 2027-2031 vormt hiervoor een belangrijke basis. We verbinden de inzet van de alliantie met onze gemeentelijke opgaven. Daarbij gebruiken we het gemeentelijke programmaplan 2026-2029 Gemeente en het Nationaal Programma Heerlen-Noord. We werken aan resultaten voor de lange termijn én aan zichtbare verbeteringen in buurten.

Onze rol binnen het Nationaal Programma Heerlen-Noord

We hebben binnen het Nationaal Programma Heerlen-Noord twee belangrijke rollen.

Als facilitator ondersteunen we de uitvoeringskracht van het programmabureau. Het programmabureau ondersteunt en verbindt de brede alliantie.

Daarnaast zijn we gelijkwaardig alliantiepartner. We nemen verantwoordelijkheid voor de langjarige ontwikkeling van Heerlen-Noord. We blijven daarvoor financieel bijdragen via de partnersbijdrage.

We versterken het gezamenlijke eigenaarschap van inwoners, Rijk, gemeente en maatschappelijke partners. We verbinden onze inzet actief met hun kennis, capaciteit en investeringen. Zo vergroten we de gezamenlijke maatschappelijke opbrengst.

We verbinden en ondersteunen projecten binnen de programmalijnen wanneer deze binnen onze kaders passen. Daarbij werken we gebiedsgericht en richten we ons extra op de drie focuswijken Grasbroek-Musschemig-Schandelen, Vrieheide-De Stack en Kasteelbuurt-Hoofdstraat.

Vijf samenhangende programmalijnen

Wonen en leefomgeving

We verbeteren woningen en de leefomgeving in Heerlen-Noord. De uitvoering van het Volkshuisvestingsfonds gaat verder. Daarbij werken we aan verduurzaming, particuliere woningen, problematische panden, sloop en nieuwbouw.

In de drie focuswijken verbinden we deze aanpak met een groene, aantrekkelijke en veilige openbare ruimte. We zetten de Parkstadwet en andere instrumenten in om te voorkomen dat kwetsbaarheid zich steeds sterker in dezelfde buurten concentreert.

We stellen een visie én uitvoeringsprogramma Mooie Focuswijken op. Dit uitvoeringsprogramma bundelt op basis van de breed gedragen drieslag Schoon-Heel-Veilig interventies zoals de aanpak Groene Oases in de drie focuswijken Heerlen Noord, gefinancierd uit (in ieder geval) reguliere budgetten die in samenhang méér voel- en zichtbare impact opleveren en voorzien van een plus om het kwaliteitsniveau voelbaar te verhogen.

	2027	2028	2029	2030
Budget focusbuurten	250.000	250.000	250.000	250.000

Gezondheid

We versterken preventie en richten ons extra op kinderen, jongeren en gezinnen. We verbinden zorg, welzijn en de wijk beter met elkaar. Daardoor kunnen problemen eerder worden herkend en aangepakt. We werken zo aan de gezondheid en veerkracht van inwoners.

Leren en talentontwikkeling

We investeren in de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Daarbij richten we ons op de periode vanaf het jonge kind tot en met het voortgezet onderwijs.

We ontwikkelen onder meer de Rijke Schooldag, voorschoolse educatie, basisvaardigheden, talentontwikkeling en ouderbetrokkenheid verder. Zo vergroten we de kansen voor kinderen om gezond en kansrijk op te groeien.

Werken en bestaanszekerheid

We vergroten de kansen van inwoners op opleiding, ontwikkeling en duurzaam werk. We werken daarvoor samen met onderwijs, werkgevers en andere partners.

We richten ons extra op jongeren, jonge ouders en inwoners die ondersteuning nodig hebben. Daarbij verbinden we werk met opleiding en financiële bestaanszekerheid.

Leefbaarheid en veiligheid

We zetten de gezamenlijke aanpak van leefbaarheid en veiligheid voort. In de focuswijken verbinden we de aanpak van buurten met ondersteuning van personen en gezinnen.

Met Preventie met Gezag richten we ons op het voorkomen en aanpakken van jeugdcriminaliteit en ondermijning. Daarbij combineren we preventie, perspectief en duidelijke grenzen.

Samenhang tussen de opgaven

We verbinden de fysieke en sociale ontwikkeling van Heerlen-Noord nadrukkelijk met elkaar. Gebiedsontwikkelingen en investeringen in de openbare ruimte koppelen we aan de maatschappelijke doelen voor Heerlen-Noord.

In iedere focuswijk geven we prioriteit aan samenhangende gebiedsontwikkeling. Daarmee verbinden we wonen, openbare ruimte, gezondheid, veiligheid, leren en werken.

De inhoudelijke maatregelen en financiële inzet staan verder uitgewerkt bij de betreffende programma's en kernthema's in deze begroting. Deze paragraaf laat zien hoe deze inzet in Heerlen-Noord samenkomt.

3.9 Openbaarheidsparagraaf

De Wet open overheid (Woo) stelt eisen aan de transparantie en toegankelijkheid van overheidsinformatie. Onze beleidsvoornemens blijven gericht op het naleven van de wettelijke verplichtingen en het bieden van eenvoudige en toegankelijke toegang tot overheidsinformatie.

Openbaarheid is daarbij overigens niet uitsluitend een juridische verplichting, maar een belangrijk uitgangspunt voor een transparante en betrouwbare overheid.

Vanaf 2027 wordt het publicatieplatform voor de Woo operationeel. Via dit platform wordt informatie die op grond van de Woo actief openbaar moet worden gemaakt en die (nog) niet via landelijke voorzieningen beschikbaar is, gepubliceerd. Hiermee beschikken we over een structurele voorziening waarmee invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichtingen op het gebied van actieve openbaarmaking. Het platform wordt, waar nodig, gefaseerd uitgebreid met aanvullende informatiecategorieën die op grond van de Woo actief openbaar moeten worden gemaakt. Daarbij sluiten we aan op de landelijke planning en de verdere inwerkingtreding van de betreffende verplichtingen.

De Koninklijke Besluiten (KB's) voor de verdere gefaseerde inwerkingtreding van de verplichte informatiecategorieën zijn vooralsnog uitgesteld tot zeker na de tweede helft van 2027. De exacte planning, volgorde en gevolgen voor de organisatie zijn daarmee nog niet volledig bekend. Dit kan in 2027 en de daaropvolgende jaren aanvullende gevolgen hebben voor onze informatiesystemen, beheeractiviteiten, organisatiecapaciteit en werkwijzen.

Naast de actieve openbaarmaking zien we dat Woo-verzoeken de afgelopen periode enorm zijn toegenomen, zowel in aantal (47%) als in omvang en complexiteit (170%). De behandeling van deze verzoeken vraagt daardoor steeds meer capaciteit en specialistische inzet. Tegelijkertijd onderzoeken we mogelijkheden om het proces efficiënter en toekomstbestendiger in te richten, onder meer door uniforme werkprocessen en duidelijke verantwoordelijkheden. Daarbij kijken we ook naar ondersteunende alternatieven en technologische toepassingen. Geëxperimenteerd wordt met de inzet van artificiële intelligentie (AI) in het proces rondom Woo-verzoeken (zoekslag, weglakken van persoonsgegevens en andere informatie). Naast de beoogde kostenreductie blijven zorgvuldigheid, informatiebeveiliging, privacy en menselijke beoordeling belangrijke randvoorwaarden.

Woo-verzoeken zijn niet alleen te beschouwen als individuele verzoeken om informatie, maar ook als signalen over de informatiebehoefte van de samenleving en de toegankelijkheid van gemeentelijke informatie. Wij analyseren daarom waar mogelijk de aard en ontwikkeling van Woo-verzoeken (waar wordt veel informatie over gevraagd, welke onderwerpen leiden herhaaldelijk tot verzoeken, kunnen we informatie uit eigen beweging publiceren). Deze inzichten worden benut om te bepalen welke informatie vaker actief openbaar kan worden gemaakt en waar processen of communicatie kunnen worden aangepast. Daarmee wordt openbaarmaking steeds meer onderdeel van een lerende organisatie.

Met ingang van 2027 eindigen de incidentele middelen die van rijkswege beschikbaar zijn gesteld voor de implementatie van de Woo. De (beperkte) structurele middelen voor de uitvoering van de Woo worden gecontinueerd. Uit onderzoeken naar de uitvoering van de Woo blijkt dat de structurele uitvoeringskosten voor gemeenten hoger kunnen uitvallen dan eerder geraamd. Ook voor onze gemeente is dit het geval. Deze ontwikkeling heeft in 2026 al geleid tot een financieel knelpunt zoals gemeld in de zomernota. Om de tijdige en zorgvuldige afhandeling van Woo-verzoeken beter te kunnen blijven waarborgen, is uitbreiding van de beschikbare capaciteit vanaf 2027 opgenomen in de begroting. De VNG heeft een position paper ingediend bij de Rijksoverheid, waarin aandacht wordt gevraagd voor de financiële gevolgen en de uitvoerbaarheid van de Woo.

3.10 Klimaatbegroting

Verantwoordelijke portefeuillehouder: Casper Gelderblom en Trudy Janssen

1. Inleiding

De Heerlense doelstellingen van duurzaamheid

Als gemeente kunnen en willen wij in de breedte bijdragen aan een duurzame maatschappij en hebben we als doel dat de samenleving energieneutraal woont, werkt en reist. Niet alleen het klimaat fungeert als drijfveer voor onze duurzame handelingen, maar ook onderwerpen zoals betaalbaarheid, gezondheid, veiligheid, leefbaarheid en biodiversiteit zijn verbonden met dit streven.

De uitwerking van de landelijke klimaatopgave wordt in belangrijke mate op het regionaal en lokaal niveau belegd (zie kader). Zowel het Rijk als de samenleving verwacht van gemeenten en provincies dat zij hierin de regie pakken.

Kader – Huidige nationale klimaatdoelen Nederland

De nationale klimaatdoelen zijn onderverdeeld in:

1. 2030: -55% broeikasgasemissies t.o.v. 1990

- Wettelijk vastgelegd in de herziene Klimaatwet (juli 2023)
- De overheid streeft, om extra zekerheid te creëren dat het -55% resultaat haalbaar is, zelfs naar een -60% reductie in 2030.

2. 2040: ~-90% broeikasgasemissies

- Gezien in de Klimaatplannen en voorgesteld als "logische tussenstap" naar klimaatneutraliteit.
- Plan Bureau voor de Leefomgeving bevestigt dat ~90% reductie tegen 2040 haalbaar en rechtvaardig is.

3. 2050: klimaatneutraal (netto-nul)

- In 2050 is Nederland wettelijk verplicht klimaatneutraal te zijn; resterende emissies moeten worden gecompenseerd (negatieve emissies)
- Europees kader: EU-breed streven naar klimaatneutraliteit in 2050

Bronnen: Klimaatwet (2020, herzien 2023), Klimaatplan (stappenplan per 10 jaar), Klimaat- en Energieverkenningen (KEV), Klimaatnota's (jaarlijks).

De aanpak van Heerlen op gebied van duurzaamheid sluit aan bij de koers van de landelijke en Europese wetgeving, de vastgestelde Regionale Energiestrategie (RES) en Parkstad Limburg Energie Transitie (PALET). We hanteren als zichtjaar 2050. Uiterlijk dan willen wij ernaar streven dat deze veranderingen dan plaats hebben gevonden. Deze veelomvattende ambitie wordt gedragen door de hele gemeentelijke organisatie. Daarnaast werkt Heerlen samen met andere gemeenten binnen Stadsregio Parkstad en de RES-regio Zuid-Limburg.

Wat zijn de risico's

De realisatie van deze projecten leunt op participatie van burgers, bedrijven, (maatschappelijke) organisaties en verenigingen. De mate waarin we erin slagen om dit te stimuleren bepaalt het succes. Hierin wordt samengewerkt met programma's Burgerbetrokkenheid en lokale demografie, Centrum, Volkshuisvestingfonds, Onderwijs en Arbeidsmarkt en Nationaal Programma Heerlen-Noord.

Inzicht door de klimaatbegroting 2027

Deze klimaatbegroting geeft inzicht in de kosten en baten van de te ondernemen acties in het jaar 2027 en biedt inzicht in de voortgang ten aanzien van de uitstoot van broeikasgassen, met een lokale CO₂eq-dashboord. Dit dashboord wordt in punt 2 weergegeven. In punt 3 worden de duurzaamheidsopgaven van Heerlen weergegeven aan de hand van drie thema's; energietransitie, circulariteit en

klimaatadaptatie. De klimaatbegroting met de begrote kosten en de dekking ervan is in punt 4 te lezen.

2. Reductie uitstoot broeikassen

De voortgang in zake de verduurzamingsopgave van Heerlen meten we aan de hand van de vooruitgang in de reductie van de uitstoot van broeikasgassen (CO₂ equivalent). Dit doen we door middel van het klimaatdashboard van ClimateView met de klimaatmonitor als voornaamste databron.

Het klimaatdashboard

In de periode april t/m juli 2025 heeft de gemeente Heerlen deelgenomen aan de landelijke pilot Klimaatdashboarding, georganiseerd binnen het zogeheten DMI-ecosysteem (Digitale Mobiliteit en Infrastructuur). Dit samenwerkingsverband bestaat uit overheden, bedrijven en kennisinstellingen en wordt ondersteund door de ministeries van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening (VRO). De pilot had als doel om gemeenten te ondersteunen bij het opzetten van betrouwbare en gestandaardiseerde dashboards om klimaatdoelen te monitoren en te sturen.

In samenwerking met het Energiebureau is voor Heerlen een digitaal klimaatdashboard ontwikkeld met de software ClimateView. Dit dashboard kan inzicht bieden in de voortgang richting de klimaatdoelen en helpt bij het prioriteren van maatregelen op basis van data.

Het dashboard geeft inzicht in CO₂-reductie van 2023 t/m 2050 en ondersteunt vier functies die integraal onderdeel vormen van het CO₂-beleid van de gemeente Heerlen:

- **Monitoring:** Inzicht in lokale voortgang van de CO₂ equivalent reductie en Klimaatwetdoelen;
- **Vooruitkijken:** Kwantificatie van de verwachte autonome toekomstige CO₂equivalent reductie;
- **Eigen impact:** Berekening van de verwachte bijdrage van additioneel lokaal beleid;
- **Sturingsinformatie:** inzicht in hoe groot de resterende opgave is en waar kansen liggen om een verdere bijdrage te leveren aan het realiseren van de ambities.

Het dashboard is gebaseerd op de meest recente IPCC-rapportagestandaarden (AR6) en mitigatie-opties van het IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), waarmee consistentie met nationale en internationale klimaatdoelstellingen wordt gewaarborgd. Voor de historische emissiedata (tot en met 2022) is gebruikgemaakt van de Regionale Klimaatmonitor, aangevuld met openbare bronnen van het CBS, RVO en emissiefactoren zoals vastgesteld door de Rijksoverheid.

De emissies zijn gestructureerd in vier sectoren, in lijn met het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid:

1. Gebouwde omgeving;
2. Industrie;
3. Mobiliteit;
4. Landbouw en landgebruik.

De broeikasgassen die worden veroorzaakt door de opwek van elektriciteit en warmte (Energievoorziening) worden doorberekend in de sectoren waar de hulpbronnen worden verbruikt.

Huidige situatie (voortgang tot 2024)

De gemeente Heerlen heeft in de afgelopen decennia een aanzienlijke daling gerealiseerd in de uitstoot van broeikasgassen. Hiermee loopt Heerlen voor op het landelijke gemiddelde.

Voortgang Heerlen

De herziene Klimaatwet (juli 2023) stelt dat Nederland in 2030 minstens 55% minder broeikasgasmismissies moet uitstoten ten opzichte van 1990. Om extra zekerheid te creëren dat dit doel wordt gehaald, streeft het Rijk zelfs naar een reductie van 60% in 2030.

In Heerlen is de uitstoot van broeikasgassen (uitgedrukt in CO₂-equivalenten) sterker relatief gedaald dan landelijk. In 1990 bedroeg de totale uitstoot in Heerlen 947 kton CO₂, terwijl deze in 2024 was gedaald tot 330,2 kton. Dat betekent een reductie van 65,1% ten opzichte van 1990, waarbij de landelijke streefwaarde voor 2030 al behaald lijkt te zijn. Houd er rekening mee dat cijfers van voorgaande jaren jaarlijks worden bijgesteld zodra de nauwkeurigheid verbetert.

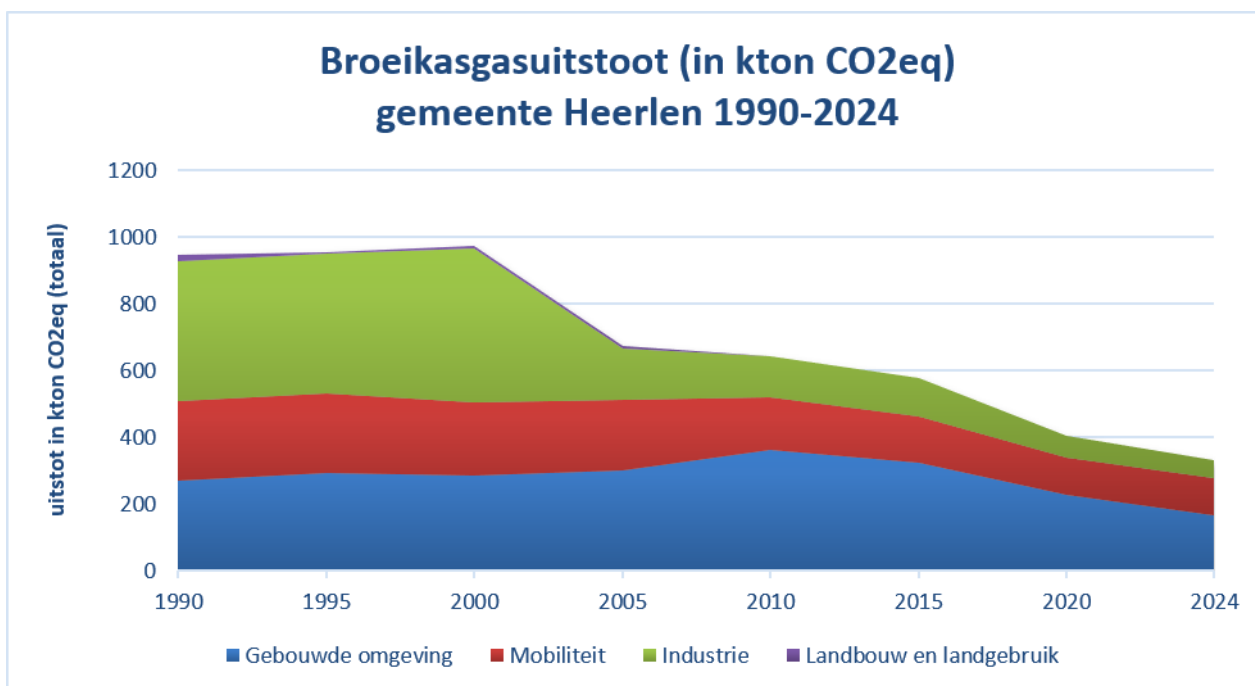
Jaar	CO ₂ -emissie (kton)	Verandering t.o.v. 1990
1990	947	–
2010	643	–32,1%
2015	579	–38,9%
2020	406	–57,1%
2023	344,3	–63,6%
2024	330,2	–65,1%

Tabel 1: Ontwikkeling van de totale CO₂-uitstoot in Heerlen tussen 1990 en 2024, bron klimaatmonitor.

De reductie is niet in elke sector gelijkmatig verlopen. Onderstaande cijfers laten de uitstoot per sector zien, uitgedrukt in kiloton CO₂-equivalenten. De emissie van energieopwekking is berekend in de sector waar deze wordt verbruikt. De onderstaande tabel laat zien dat de gebouwde omgeving achterblijft bij andere sectoren in procentuele reductie ten opzichte van 1990. Hier ligt dan ook momenteel de voornaamste focus.

Sector	1990 (kton)	2023 (kton)	2024 (kton)	Verandering 2023-2024 (%)	Verandering 1990-2024 (%)
Industrie	420	56	53	-5,4%	-87,4%
Mobiliteit	237	116	112	-3,4%	-52,7%
Gebouwde omgeving	270	172	165	-4,1%	-38,9%
Landbouw en landgebruik	20	0,3	0,2	-33,3%	-99,0%
Totaal	947	344,3	330,2	-4,1%	-65,1,6%

Tabel 2: Sectorale verdeling van CO₂-uitstoot in Heerlen in 1990-2023, bron klimaatmonitor

Grafiek 1: Broeikasgasuitstoot (in kton CO₂eq) gemeente Heerlen 1990-2024 per sector, bron klimaatmonitor.

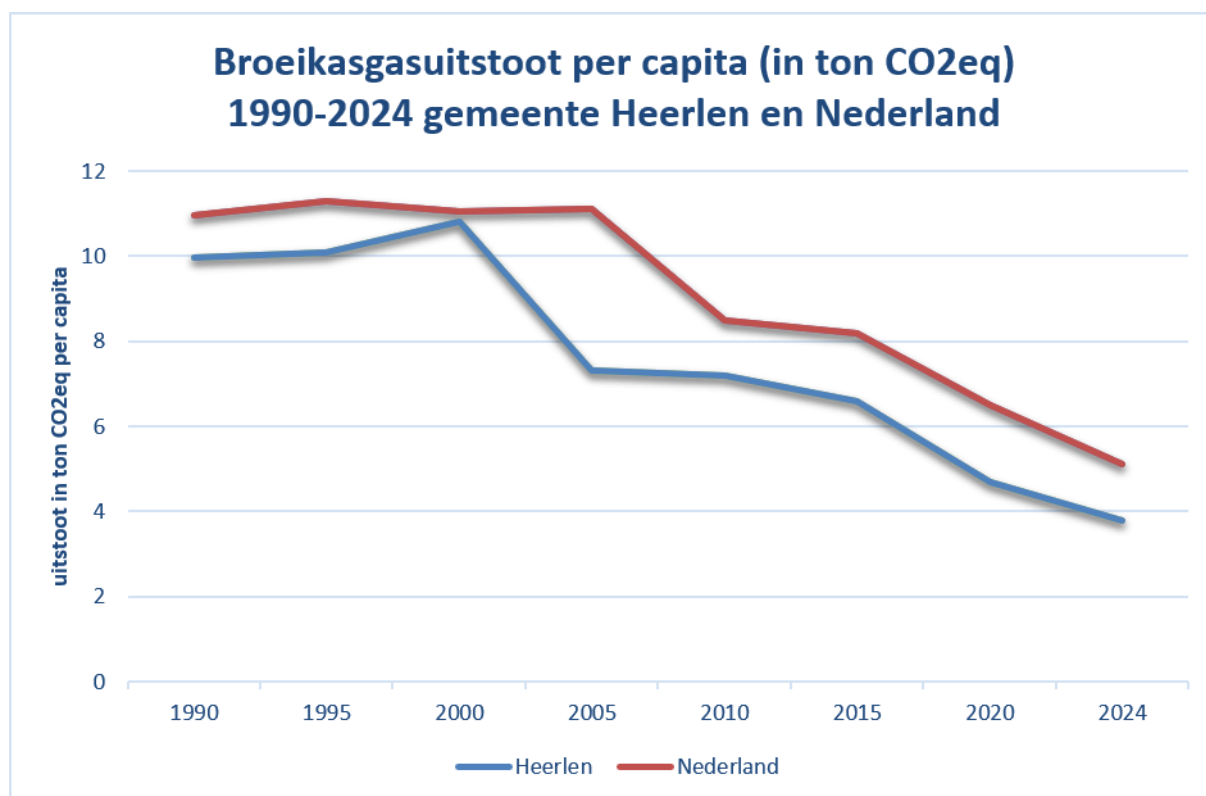
Nationale context

Op nationaal niveau is de broeikasgasuitstoot afgenomen van 163,2 Mton CO₂-eq in 1995 naar 91,5 Mton in 2024 – een daling van 44%. Per capita komt dit neer op een daling van 10,96 ton CO₂-eq in 1990 naar 5,1 ton CO₂-eq in 2024.

Dat Heerlen vooruitloopt op de landelijke trend, is gevisualiseerd in de onderstaande grafiek. Deze vergelijkt de uitstoot per capita van Nederland met die van Heerlen. Tot 2000 was de relatieve

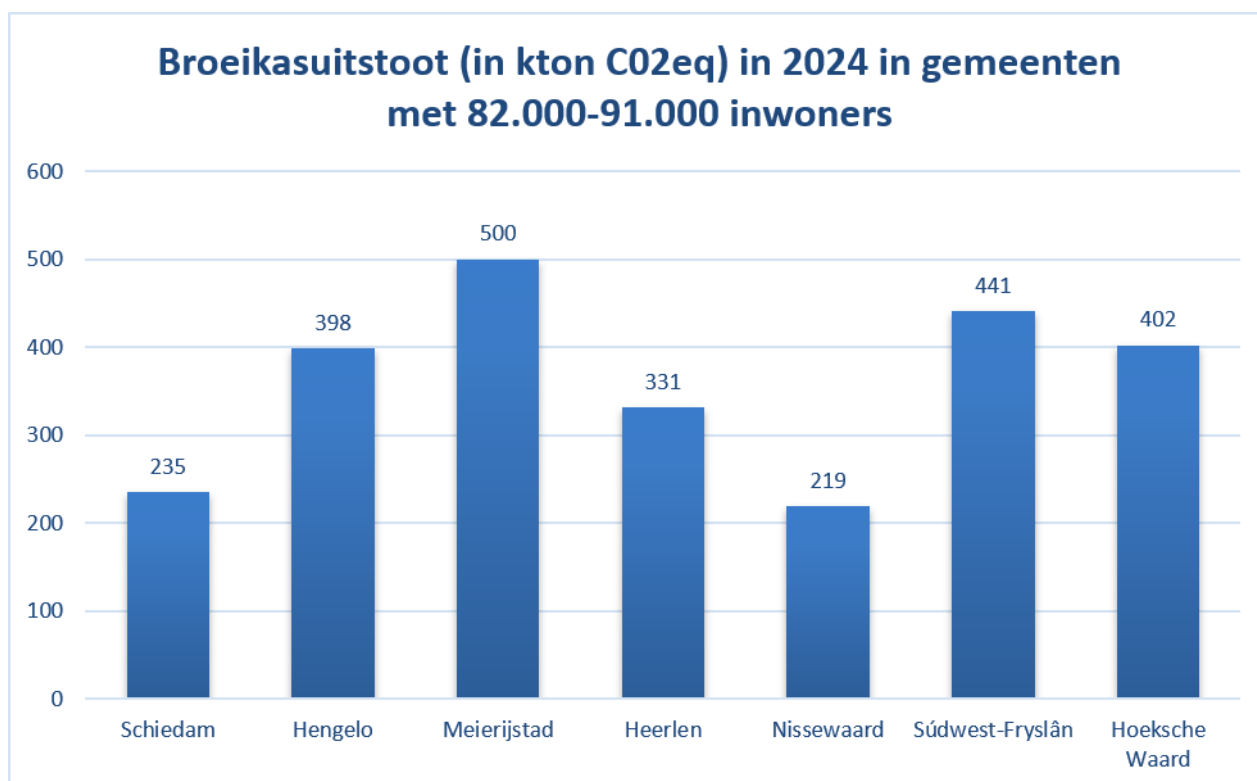
uitstoot van Nederland en Heerlen vrijwel gelijk. Echter in de laatste 20 jaar heeft Heerlen een sterkere daling doorgemaakt in vergelijking tot Nederland. Een mogelijke verklaring voor deze versnelde daling in Heerlen is de grootschalige afbouw van industriële productie in de regio, onder andere de sluiting en uitplaatsing van milieubelastende fabrieken zoals de Philips-vestiging voor radiobuizen en beeldbuizen. Deze productieprocessen waren relatief energie-intensief en maakten gebruik van zware metalen en chemische processen, waardoor hun beëindiging een direct meetbare reductie in de CO₂-equivalente uitstoot opleverde. Daarnaast zijn deze bedrijven veelal vervangen door moderne, meer energiezuinige bedrijven in sectoren zoals logistiek, dienstverlening en lichte industrie, die aanzienlijk minder energie verbruiken per vierkante meter bedrijfsoppervlak.

Naast deze structurele veranderingen zet Heerlen stevig in op verduurzaming. Zo werken we onder andere aan het verduurzamen van de gebouwde omgeving, het stimuleren van duurzame mobiliteit en de uitbreiding van hernieuwbare energieopwekking (warmte + elektriciteit). Deze inspanningen lijken hun vruchten af te werpen: de dalende trend in de uitstoot zet door en bevestigt dat Heerlen op de goede weg is.

Grafiek 2: Broeikasgasuitstoot per capita (in ton CO₂eq) van 1990-2024 gemeente Heerlen en Nederland, bron klimaatmonitor.

In vergelijking met de absolute broeikasgasuitstoot van gemeenten met vergelijkbare inwonersaantallen (82.000-91.000 inwoners) scoort Heerlen gemiddeld.

Grafiek 3: Broeikasuitstoot (in kton CO₂eq) in 2024 in Gemeenten met oplopend aantal inwoners van links naar rechts met 82.000-91.000 inwoners, bron klimaatmonitor.

Prognose 2030, 2040 en 2050

Op basis van het Climateview dashboard zijn vooruitberekeningen gemaakt voor de ontwikkeling van de CO₂-uitstoot in Heerlen tot het jaar 2050. Hierbij is rekening gehouden met zowel autonome trends als de verwachte effecten van gemeentelijk, provinciaal en nationaal beleid.

Totale uitstootontwikkeling

Volgens de huidige prognose daalt de totale CO₂-uitstoot van Heerlen van 330,2 kton in 2024 naar 258 kton in 2030 en vervolgens naar 157 kton in 2040 en 63 kton in 2050. Dit betekent dat er mogelijk in 2050 een reductie van circa 81% ten opzichte van 2024 en 93% ten opzichte van het referentiejaar 1990 heeft plaatsgevonden. De prognose is dat het klimaatdoel in de klimaatwet van een 60% reductie in 2030 t.o.v. 1990 met een momenteel gerealiseerde reductie van 65% ruimschoots in zicht is. De getallen laten echter zien dat er bovenop de huidige inzet nog aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de 2050-doelstelling van klimaatneutraliteit volledig te behalen, aangezien de huidige prognose uitkomt op 93% reductie waar minimaal 95% vereist is, plus compensatie van de resterende uitstoot.

Jaar	Totale uitstoot (kton CO ₂)
2030	258
2040	157
2050	63

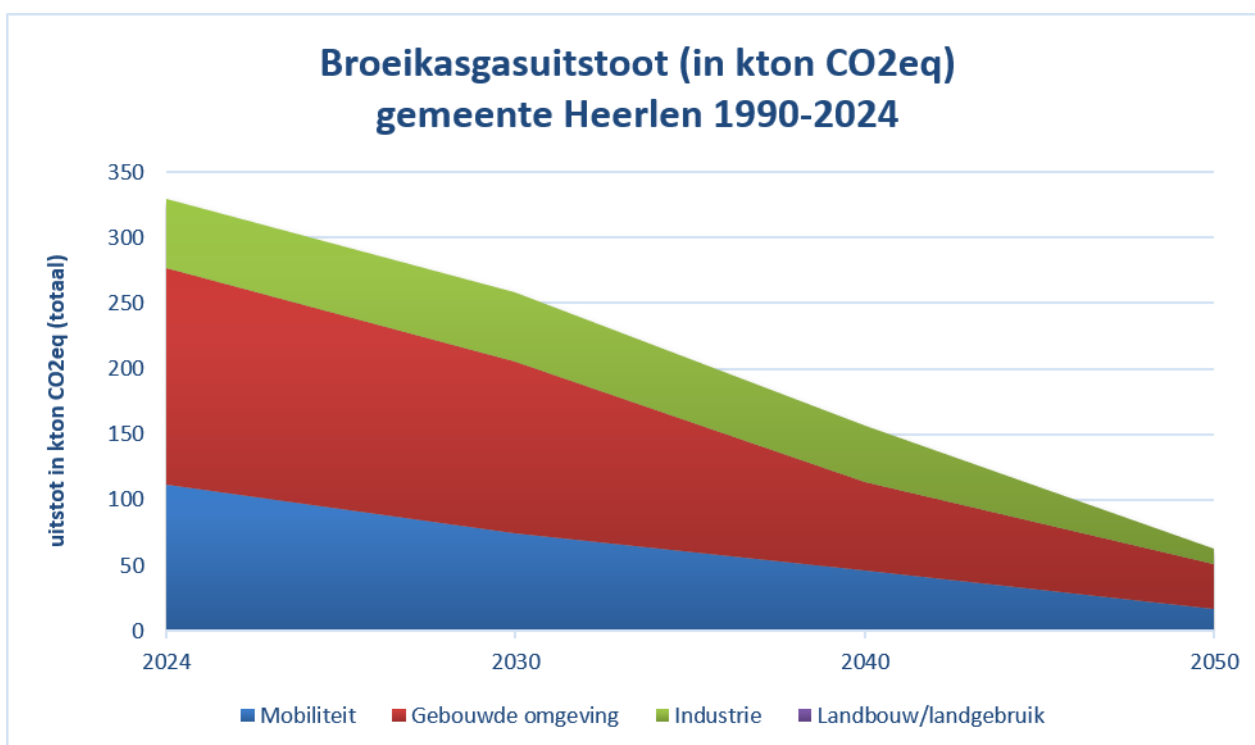
Tabel 3: Totale prognose CO₂-uitstoot in Heerlen tot 2050

Sectorale prognose

Onderstaande tabel laat de verwachte ontwikkeling per sector zien, zoals gemodelleerd in Climate-View.

Sector	2030	2040	2050
Mobiliteit	75	46	17
Gebouwde omgeving	130	68	34
Industrie	53	43	12
Landbouw/landgebruik	0	0	0

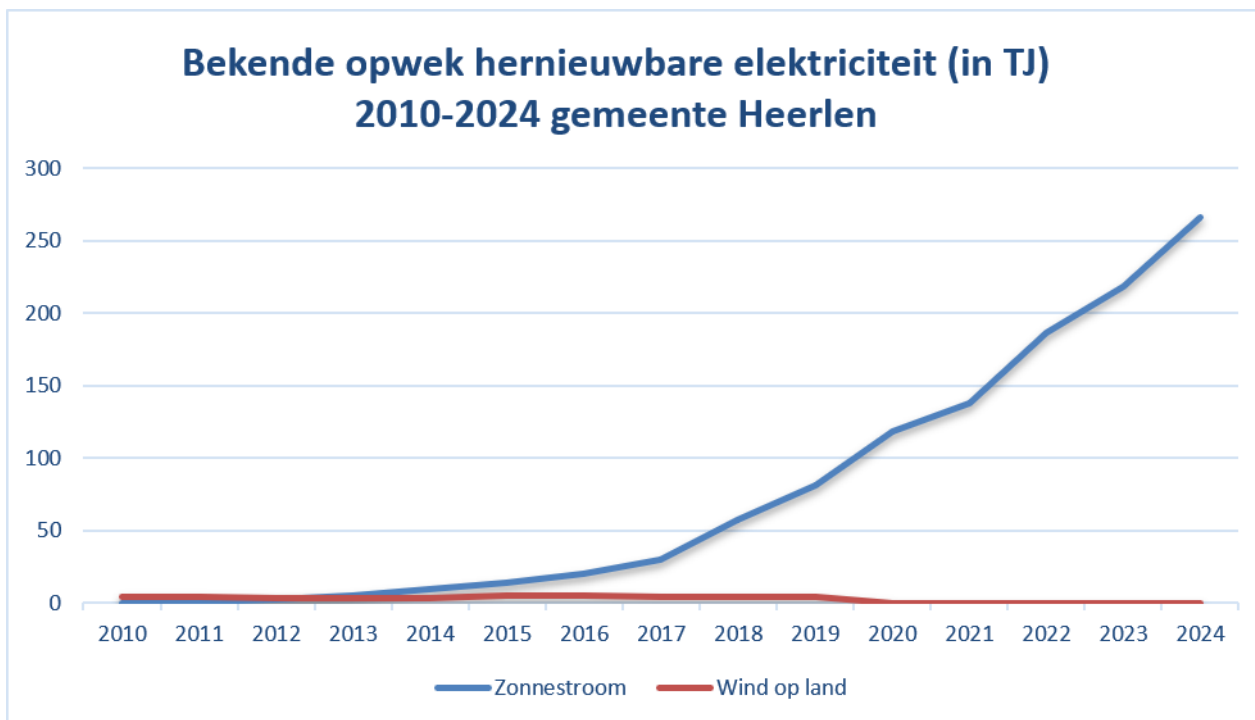
Tabel 4: Prognose van de sectorale verdeling van CO₂-uitstoot in Heerlen tot 2050.

Grafiek 4: Prognose broeikasgasuitstoot (in kton CO₂eq) 2024-2050 gemeente Heerlen per sector

Duurzame energieopwekking

De opwekking van hernieuwbare elektriciteit in Heerlen vindt momenteel uitsluitend plaats via zonnestroom. De groei hiervan is de afgelopen jaren opmerkelijk sterk geweest. Waar in 2010 nog geen enkele terajoule (TJ) aan zonnestroom werd geproduceerd, steeg dit naar 14 TJ in 2015 en 118 TJ in 2020. In 2024 bedroeg de productie reeds 266 TJ. Deze ontwikkeling laat zien dat zonne-energie in Heerlen zich in korte tijd heeft ontwikkeld tot een belangrijke pijler in de verduurzaming van de energievoorziening. De verwachting is dat de verdere uitrol van zonnepanelen in de komende jaren een nog grotere bijdrage zal leveren aan de reductie van CO₂-uitstoot in de gemeente. Daarnaast was er op bedrijventerrein De Beitel één windmolen operationeel tot 2020. Na onderhoudswerkzaamheden is deze in 2025 weer in gebruik genomen.

Grafiek 5: Bekende opwek hernieuwbare elektriciteit (in TJ) 2010-2024 gemeente Heerlen, bron klimaatmonitor.

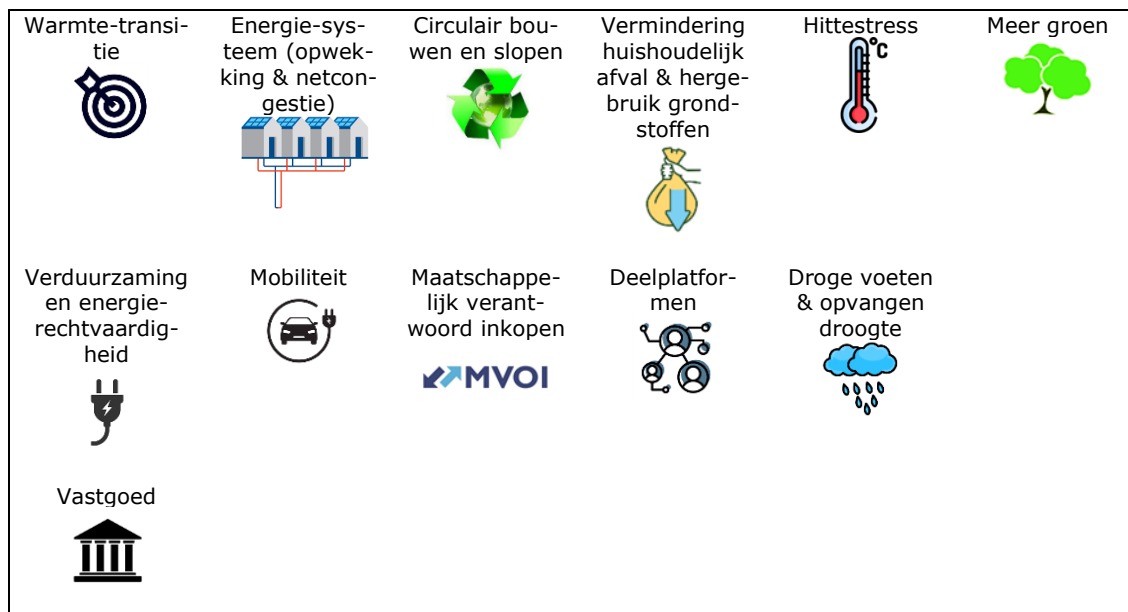
Conclusie

De gemeente Heerlen heeft in de afgelopen drie decennia aanzienlijke vooruitgang geboekt bij de reductie van broeikasgasemissies. Met een daling van 65,1% ten opzichte van 1990 loopt de stad voor op de nationale doelstellingen voor 2030. De prognoses geven aan dat Heerlen in de komende decennia verder op weg is naar een substantiële reductie, met een verwachte daling tot 63 kton in 2050. Dit toont aan dat de ingezette maatregelen effectief zijn, maar benadrukt ook de noodzaak om beleidsmatig en technologisch te blijven innoveren en stimuleren om volledige klimaatneutraliteit te realiseren.

3 Overzicht duurzaamheidsopgave Heerlen 2027

Duurzaamheid is onderverdeeld in drie thema's; energietransitie, circulariteit en klimaatadaptatie. Ieder thema heeft zijn eigen ambities en is onderverdeeld in diverse opgaven. In het overzicht hieronder zijn de thema's met de ambities en de daaronder vallende opgaven in beeld gebracht.

Energietransitie	Circulariteit	Klimaatadaptatie
Heerlen is een energierechtvaardige stad zonder energiarmonde. De samenleving in Heerlen woont en werkt energieneutraal.	Heerlen heeft een volledig circulaire economie	Heerlen is een hittebestendige stad
		

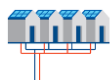

Hieronder wordt per opgave kort weergegeven welke acties we in 2027 uitvoeren.

Warmtetransitie:

Het regisseren van de lokale warmtetransitie en het daarmee aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving door het onderzoeken van de haalbaarheid van lokale warmtenetten en het ontwikkelen van de wijkaanpakken voor onder andere Hoensbroek-Centrum, Versliënbosch en Douve Weijen. Verder valt het ontwikkelen van een aanpak voor het verbeteren van particuliere woonruimte met fysieke aanpassingen vanuit het Volkshuisvestingsfonds en het verbeteren van particuliere woonruimte in Vrieheide, Eikenerveld, Beersdal en Schaesbergerveld onder dit thema.

Energiesysteem (opwekking & netcongestie):

Als gemeente dragen we bij aan het energiesysteem van de toekomst en werken hierbij nauw samen met andere gemeenten en partijen aan onder andere de aanpak van zonne-energie op daken en restgronden, windenergie, lokaal energiebedrijf, energiehubs, waterstof backbones en innovaties op gebied van het tegengaan van netcongestie.

Verduurzaming en energierechtvaardigheid:

Het is onze rol om onze meest kwetsbare inwoners actief te ondersteunen en de minst geïsoleerde woningen de komende jaren te verduurzamen. Dit doen we onder andere door uitvoering te geven aan het lokale Isolatie en Verduurzamingsprogramma, door bewustwording en kennis te leveren via het informatieplatform www.parkstadverduurzaamt.nl en de inzet van de WoonWijzerWinkel Limburg. En werken we aan een gemeente brede ontheffing inzake beschermde diersoorten.

Mobiliteit:

De mobiliteitsdoelstellingen van Heerlen dragen bij aan de doelen en ambities uit het klimaatakkoord en maken daardoor integraal deel uit van de gemeentelijke duurzaamheidsdoelen.

Vastgoed:

Binnen de onderhoudsplannen van het gemeentelijk vastgoed is in het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP) verduurzaming van eigen vastgoed integraal opgenomen.

Circulair bouwen en slopen:

Het doel is om de transitie naar circulair bouwen en slopen in de maatschappij te stimuleren door onder andere implementeren van routekaarten voor bouw en infraprojecten, het bevorderen van circulaire ecosystemen en meer hergebruik en uitvoering geven aan het Uitvoeringsprogramma Parkstad Circulair.

Vermindering huishoudelijk afval & hergebruik grondstoffen:

Bij de verwerking van de verschillende huishoudelijke afvalstromen wordt extra aandacht gegeven aan communicatie en aanvalsplan dumpingen.

Maatschappelijk verantwoord inkopen:

Het toepassen van circulaire aanbestedingsstrategieën bij o.a. het materialendepot Imstenraderweg.

Deelplatformen:

Het participeren in projecten op gebied van circulaire deelplatformen zoals het Europees Centrum voor Circulaire Bouw en Transformatie.

Hittestress:

Het voorkomen van hittestress door onderzoek te doen naar beleving van inwoners op gebied van hittestress en het implementeren van maatregelen hiertegen.

Meer groen:

Het vergroenen door nieuwe aanplant en stimuleren van meer biodiversiteit bij diverse projecten in de openbare ruimte.

Droge voeten & opvangen droogte:

Het klimaatbestendig maken door onder andere de uitwerking van een gebiedsgerichte oplossing voor de afvoer van hemelwater, inzet op lopende projecten zoals Operatie Steenbreek en de stimuleringsregelingen en de actualisatie van het basisrioleringsplan en het watertakenplan.

4. Klimaatbegroting 2027

Overzicht 2027					
Energietransitie		Circulariteit		Klimaatadaptatie	
Warmtetransitie 	Energiesysteem (opwekking & netcongestie) 	Circulair bouwen en slopen 	Vermindering huishoudelijk afval & hergebruik grondstoffen 	Hittestress 	Meer groen
Begroting € 9770	Begroting € 361	Begroting € 95	Begroting € 405	Begroting € 72	Begroting € 250**
Energiemaatregelen en energierechtvaardigheid 	Mobiliteit 	Maatschappelijk verantwoord inkopen 	Deelplatformen 	Droge voeten & opvangen droogte 	
Begroting € 105	Begroting € 132	Begroting € 10	Begroting € 43	Begroting € 2000	
Vastgoed 					
Begroting € 5000*					

Bedragen x 1000

Begrote kosten omvatten geen personeelslasten

* verduurzaming van eigen vastgoed maakt integraal onderdeel uit van het MJOP en zijn hierin niet opgenomen.

** vergroening maakt integraal onderdeel uit van inrichting en herinrichting van de openbare ruimte.

3.11 Ontwikkelagenda Heerlen 2027–2030

De Ontwikkelagenda

De Ontwikkelagenda vertaalt onze bestuurlijke ambities voor Heerlen naar een overzichtelijke en wendbare agenda voor uitvoering. Zij maakt zichtbaar welke concrete ontwikkelingen we in deze bestuursperiode in gang zetten, welke stappen we in 2027 willen zetten en waar we richting 2030 naartoe werken.

De agenda is hoofdzakelijk opgebouwd uit concrete acties uit het coalitieakkoord. Met de indeling naar de drieslag Zaaïen, Groeien en Oogsten zetten we deze prioriteiten bewust in de tijd. Zo ontstaat niet alleen zicht op wat we willen bereiken, maar ook op wat daarvoor eerst moet worden voorbereid, wat vervolgens daadwerkelijk in uitvoering komt en waar concrete resultaten kunnen worden opgeleverd.

De Ontwikkelagenda helpt bestuurlijke prioriteiten te ordenen, keuzes zichtbaar te maken en de voortgang gedurende de bestuursperiode te volgen. Tegelijkertijd is het noodzakelijk om nadrukkelijk te onderstrepen wat deze agenda *niet* is. Het is geen statische of limitatieve opsomming van alles wat de gemeente doet, geen financieel uitvoeringsprogramma, en zeker geen vervanging van de reguliere gemeentelijke bedrijfsvoering. Tal van lopende werkzaamheden, wettelijke taken, beheer- en uitvoeringsverantwoordelijkheden, uitvoeringsprocessen en doorlopende samenwerkingstrajecten maken onderdeel uit van het dagelijks handelen van de gemeente, maar zijn niet afzonderlijk in deze agenda opgenomen. Dat geldt evenzeer voor structurele lobby, belangenbehartiging en andere doorlopende inspanningen die op uiteenlopende dossiers permanent plaatsvinden zonder dat zij telkens als aparte ontwikkelacties worden benoemd.

Ook de fasering in deze agenda moet in het juiste perspectief worden gezien. Zaaïen, Groeien en Oogsten geven de beoogde ontwikkelfase aan, maar vormen geen hard afgebakend tijdschema. De indeling is richtinggevend, niet absoluut. Waar mogelijkheden ontstaan om sneller te realiseren, moeten die worden benut. Tegelijk is het onvermijdelijk dat sommige ontwikkelingen op onvoorziene wijze worden beïnvloed door sterk veranderende marktomstandigheden of de afhankelijkheid van andere overheden, instellingen en marktpartijen. Daardoor kunnen vertragingen ontstaan of verschuivingen in de planning optreden. Daarnaast geldt dat nieuwe kansen, opgaven en bestuurlijke prioriteiten zich gedurende de bestuursperiode kunnen aandienen en nu nog niet volledig zijn te voorzien. De Ontwikkelagenda moet dan ook gezien worden als indicatief strategisch kader, niet als wet van Meden en Perzen: koersvast in ambitie, wendbaar in uitvoering.

Belangrijk is dat deze agenda een strategisch perspectief betreft en geen financieel geautoriseerd uitvoeringsprogramma. Opname in de Ontwikkelagenda betekent niet automatisch dat financiële middelen reeds beschikbaar zijn gesteld of dat investeringsbesluiten zijn genomen.

Zaaïen, Groeien en Oogsten

Fase	Betekenis
Zaaïen	We creëren de voorwaarden om tot concrete uitvoering te komen. Bijvoorbeeld door onderzoek en verkenning, beleids- of visievorming, financiering, locatiekeuzes, samenwerking met partners, ontwerp, besluitvorming of het organiseren van uitvoeringscapaciteit.
Groeien	De ontwikkeling is concreet in uitvoering. Bijvoorbeeld door aanbesteding, vergunningverlening, verwerving, het sluiten van overeenkomsten, openstelling van regelingen, pilots, bouw of renovatie en andere aantoonbare uitvoeringsstappen.

Oogsten	Het beoogde resultaat wordt daadwerkelijk gerealiseerd of in werking gebracht. Bijvoorbeeld door oplevering van woningen of voorzieningen, opening van een locatie, ingebruikname van een systeem of het behalen van een afgesproken uitvoeringsresultaat.
---------	--

Toelichting: De kwalificatie heeft steeds betrekking op de ontwikkeling zelf. Zaaïen, Groeien en Oogsten zijn dus geen maatstaf voor het bestuurlijke belang van een actie. Een ontwikkeling kan een hoge prioriteit hebben en toch nog in de fase Zaaïen verkeren. Ook hoeft Oogsten niet altijd binnen deze bestuursperiode plaats te vinden: bij langjarige ontwikkelingen kan het juist een betekenisvol resultaat zijn dat richting 2030 de stap van voorbereiding naar daadwerkelijke uitvoering is gezet.

Voorbeeld: BIZ Heerlerheide

Zaaïen: samen met ondernemers de mogelijkheden voor een Bedrijveninvesteringszone verkennen, draagvlak organiseren, het gebied en de gezamenlijke ambities bepalen en de benodigde besluitvorming voorbereiden.

Groeien: de BIZ formeel instellen en samen met ondernemers de afgesproken activiteiten en investeringen in Heerlerheide uitvoeren.

Oogsten: een functionerende BIZ waarin ondernemers structureel samenwerken en gezamenlijk investeren in de kwaliteit en aantrekkelijkheid van Heerlerheide.

De fasering beschrijft daarmee niet simpelweg het begin, midden en einde van de bestuursperiode, maar de ontwikkelfase waarin een actie zich bevindt: van het creëren van de voorwaarden, via daadwerkelijke uitvoering, naar een concreet gerealiseerd resultaat.

Totaalschema

Ontwikkellactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
1. Sociaal, veilig en gezond			
Regie voeren op behoud volwaardige ziekenhuiszorg via Ziekenhuisalliantie en andere kanalen	Groeien: Nadere invulling en uitvoering geven aan zowel de assertieve als constructieve aspecten van de Ziekenhuisstrategie, in samenwerking met de Ziekenhuisalliantie en andere partners.	De 2 lijnen van de ziekenhuisstrategie steeds verder opbouwen, met volwaardig behoud van onze ziekenhuiszorg als blijvend doel. Dit blijft naar verwachting een doorlopende opgave.	Groeien
Preventieve aanpakken zoals valpreventie uitbreiden en stimuleringsplan gezonde voeding ontwikkelen	Zaaien: Voorwaarden, ontwerp/besluitvorming en partners organiseren rond preventieve aanpakken zoals valpreventie uitbreiden en stimuleringsplan gezonde voeding ontwikkelen.	Daarna uitvoeren en het afgesproken eindresultaat uiterlijk richting 2030 opleveren.	Oogsten
Doorbraakmethode uitbouwen, structurele baten in beeld brengen en collectieve inzet daarvan met partners bespreken	Zaaien: Aanpak en randvoorwaarden voor doorbraakmethode uitbouwen, structurele baten in beeld brengen en collectieve inzet daarvan met partners bespreken uitwerken.	Daarna concrete uitvoering starten, opschalen en aantoonbare voortgang boeken richting 2030, waarbij we op projectbasis van partners verwachten dat ze verwachte baten/besparingen van de Doorbraakmethode aanwenden als investering in gezamenlijke inzet.	Groeien
AfstapelPacten realiseren	Zaaien: Afspraken over spreiding, locaties, instrumenten en samenwerking vertalen naar eerste AfstapelPacten en de uitvoering daarvan starten.	Gesloten pacten daadwerkelijk uitvoeren en de beoogde spreiding realiseren; naar verwachting blijft evenwichtige spreiding van aandachtsgroepen huisvesting evenwel een meerjarige uitdaging.	Oogsten
Lessen uit innovaties en pilots zoals Hulp in de Huishouding vertalen naar structureel beleid	Groeien: Lessen uit innovaties en pilots zoals Hulp in de Huishouding vertalen naar structureel beleid.	Daarna doorpakken, knelpunten oplossen en het afgesproken resultaat richting 2030 daadwerkelijk opleveren.	Oogsten
Uitvoeringsprogramma Zekerheid als Vertrekpunt ontwikkelen	Zaaien: Het uitvoeringsprogramma uitwerken en bestuurlijk vaststellen, met verbindingen naar onderwijs, werk en zorg.	Daarna de maatregelen uitvoeren en richting 2030 de afgesproken resultaten realiseren.	Oogsten
Communicatie over regelingen verbeteren en integrale toegang tot het sociaal domein ontwikkelen	Zaaien: voorwaarden, ontwerp/besluitvorming en partners committeren op het doel van integrale toegang tot ons sociaal domein.	Daarna uitvoeren en het afgesproken eindresultaat uiterlijk richting 2030 opleveren.	Oogsten
Schuldhelpverlening innoveren met pilot naar voorbeelden als het Arnhems Model	Zaaien: Pilot voor schuldhelpverlening naar voorbeelden als het Arnhems Model voorbereiden en richting uitvoering brengen. .	Pilot uitvoeren, opbrengst evalueren en richting 2030 conclusies structureel verankeren in beleid.	Oogsten
Afwegingskader ontwikkelen voor ondersteuning dierenartskosten voor minima	Zaaien: Voorwaarden, ontwerp/besluitvorming en partners organiseren rond afwegingskader voor ondersteuning dierenartskosten voor minima.	Daarna uitvoeren en het afgesproken eindresultaat uiterlijk richting 2030 opleveren.	Oogsten

Ontwikkellactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
Financiële weerbaarheid vergroten via voorlichting over schulden, online aankopen en koop-nu-betaal-later	Groeien: Concrete uitvoeringsstappen zetten voor financiële weerbaarheid vergroten via voorlichting over schulden, online aankopen en koop-nu-betaal-later.	Daarna doorpakken, knelpunten oplossen en het afgesproken resultaat richting 2030 daadwerkelijk opleveren.	Oogsten
Voorkeur geven aan kleinschalige woonvormen en alternatieven voor voorzieningen zoals Skaeve Huse onderzoeken	Zaaien: Aanpak en randvoorwaarden voor kleinschalige woonvormen en alternatieven voor voorzieningen zoals Skaeve Huse uitwerken.	Daarna concrete uitvoering starten, opschalen en aantoonbare voortgang boeken richting 2030.	Groeien
Heerlens Ouderenakkoord uitwerken tot Uitvoeringsprogramma Ouderenbeleid	Zaaien: Het Uitvoeringsprogramma Ouderenbeleid uitwerken met maatregelen, planning, verantwoordelijkheden, dekking en monitoring.	Daarin ook de inzet van kennis en ervaring van ouderen, onder meer via Senioreniacademie en Buurtteams, verankeren. Daarna uitvoeren richting 2030.	Oogsten
Beweegprogramma's voor ouderen verder ontwikkelen gericht op fitheid, zelfredzaamheid en ontmoeting	Zaaien: Voorwaarden, ontwerp/besluitvorming en partners organiseren rond beweegprogramma's voor ouderen ontwikkelen gericht op fitheid, zelfredzaamheid en ontmoeting.	Daarna uitvoeren en het afgesproken eindresultaat uiterlijk richting 2030 opleveren.	Oogsten
Integraal programma jeugd-, jongeren- en studentenbeleid ontwikkelen met samenhang, uitvoering en meetbare resultaten	Zaaien: We ontwikkelen een integraal programma jeugd-, jongeren- en studentenbeleid met samenhang, uitvoering en meetbare resultaten..	Daarna uitvoeren en het afgesproken eindresultaat uiterlijk richting 2030 opleveren.	Oogsten
Kindercollege nieuw leven inblazen	Zaaien: Voorbereidingen treffen om om kindercollege nieuw leven in te kunnen blazen.	Daarna doorpakken, knelpunten oplossen en het afgesproken resultaat richting 2030 daadwerkelijk opleveren.	Oogsten
Financiële inrichting jeugdzorg optimaliseren op rechtvaardigheid, effectiviteit, doelmatigheid en bijsturing	Groeien: Concrete uitvoeringsstappen zetten voor financiële inrichting jeugdzorg optimaliseren op rechtvaardigheid, effectiviteit, doelmatigheid en bijsturing.	Daarna doorpakken, knelpunten oplossen en het afgesproken resultaat richting 2030 daadwerkelijk opleveren.	Oogsten
Wet Bibob vaker benutten tegen ondermijning	Groeien: Wet Bibob vaker benutten tegen ondermijning zichtbaar intensiveren of uitvoeren.	verder opschalen, verbeteren en structureel verankeren; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien
Cameratoezicht gericht inzetten	Groeien: Cameratoezicht gericht inzetten tegen o.a. straatintimidatie en ernstige overlast.	straatintimidatie en ernstige overlast zichtbaar intensiveren of uitvoeren. Richting 2030 verder opschalen, verbeteren en structureel verankeren; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien
Gelijkwaardige participatie bevorderen en vertalen naar een nieuwe Lokale Inclusie Agenda	Groeien: Concrete uitvoeringsstappen zetten voor gelijkwaardige participatie bevorderen en vertalen naar een nieuwe Lokale Inclusie Agenda.	Daarna doorpakken, knelpunten oplossen en het afgesproken resultaat richting 2030 daadwerkelijk opleveren.	Oogsten
Publiek eerbetoon aan zwarte soldaten die bijdroegen aan bevrijding verkennen	Zaaien: Aanpak en randvoorwaarden voor publiek eerbetoon aan zwarte soldaten die bijdroegen aan bevrijding verkennen en uitwerken.	Daarna concrete uitvoering starten, opschalen en aantoonbare voortgang boeken richting 2030.	Oogsten

Ontwikkelactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
2. Bloeiend, vernieuwend en verbonden			
Vestiging Universiteit Maastricht aan de Promenade realiseren	Groeien: Via een spoedprogramma huisvesten we de faculteit FSE met haar Heerlense activiteiten. Daarnaast sluiten we met de UM en partners de samenwerkings- en realiseringsovereenkomst voor Promenade I, stellen het programma van eisen vast, starten de selectie van een ontwikkelende marktpartij en brengen de wijziging van het omgevingsplan in procedure.	Richting 2030 is de faculteit FSE zichtbaar aanwezig in Heerlen en is de verdere realisatie van Promenade I in voorbereiding of uitvoering. Welk deel vóór 2030 wordt gerealiseerd, is afhankelijk van de planning.	Oogsten
RWTH Aachen duurzaam in Heerlen verankeren	Groeien: We sluiten een samenwerkingsovereenkomst met RWTH Aachen met een meerjarig onderwijs- en onderzoeksprogramma in Heerlen en bouwen de samenwerking uit in kennisstad, economie en centrumontwikkeling.	Richting 2030 is RWTH Aachen op basis van een meerjarige overeenkomst structureel met onderwijs en onderzoek in Heerlen-Centrum aanwezig, bij voorkeur in samenhang met Promenade I	Oogsten
Realisatie Onderwijshuisvesting	Groeien: We pakken door op het gebied van onderwijshuisvesting; zo reserveren we de benodigde investeringen voor het nieuwe Herle College en starten we de nieuwbouw van basisschool Windekind, en actualiseren we het IOHP.	Alleen projecten die vóór 2030 worden opgeleverd kwalificeren als Oogsten.	Groeien per project
Uitvoeringsprogramma Heerlen Kennisstad	Groeien: We stellen, in het verlengde van de door de raad vastgestelde investeringsagenda, in nauwe samenwerking met kennispartners een Uitvoeringsprogramma Heerlen Kennisstad op en vast.	Richting 2030 zijn de eerste resultaten van de investeringsagenda meetbaar (bv, groei studenten- en stafaantallen) en is de realisatie van de definitieve huisvesting op Promenade I gestart.	Groeien
Uitstroom naar werk vanuit participatie- en re-integratietrajecten vergroten en resultaatgerichtheid bewaken	Groeien: Uitstroom naar werk vanuit participatie- en re-integratietrajecten vergroten en resultaatgerichtheid bewaken zichtbaar intensiveren of uitvoeren.	Verder opschalen, verbeteren en structureel verankeren; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien
Bovengrondse Vakschool versterken	Zaaien: De Bovengrondse Vakschool inhoudelijk en organisatorisch versterken rond duurzaam werk in onder meer zorg, techniek, bouw, verduurzaming en digitalisering.	Aanbod bereik en resultaat verder uitbouwen richting 2030.	Oogsten
Extra aandacht voor jongeren, langdurig werkzoekenden, statushouders, taalachterstanden en mensen zonder startkwalificatie via stages/leerwerk/omscholing	Groeien: Concrete uitvoeringsstappen zetten voor extra aandacht voor jongeren, langdurig werkzoekenden, statushouders, taalachterstanden en mensen zonder startkwalificatie via stages/leerwerk/omscholing.	Daarna doorpakken, knelpunten oplossen en het afgesproken resultaat richting 2030 daadwerkelijk opleveren.	Oogsten

Ontwikkellactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
MKB versterken	Zaaien: In de te actualiseren nota Economie rekening houden met het faciliteren en verstevigen van het midden- en kleinbedrijf, inclusief centrumondernemers en valorisatie rond de kennisinstellingen.	Op grond van de uitgangspunten van de nota Economie concrete uitvoering geven aan de versterking van het MKB.	Groeien
Heerlens Woningbouwoffensief	Groeien: De woningbouwprogrammering actualiseren, prioritaire projecten versnellen en de Taskforce Woningbouw doorontwikkelen. Voor projectvoorbeelden verwijzen we naar de periodiek geactualiseerde woningbouwprogrammering.	Aantoonbare versnelling van woningbouw en een actuele, uitvoerbare programmering die in lijn ligt met de langjarige groeiambitie; jaarlijks rapporteren op start bouw, oplevering en planhardheid.	Oogsten
Ontwikkelpuls Ruimte	Groeien: Met een stevige, structurele Ontwikkelpuls zorgen we dat de houding "open for business" voor initiatiefnemers voelbaar wordt	Richting 2030 zorgen meer duidelijkheid, meer capaciteit en voorspelbaardere processen, gemeten aan doorlooptijden en vervulde formatie, voor méér ruimtelijk resultaat en vooral ook méér woningbouw in Heerlen.	Groeien
Heerlen positief positioneren als woonstad	Groeien: We brengen het groeiende Heerlense woningaanbod in samenhang met ons rijke voorzieningenniveau en banaanbod met focus en trots onder de aandacht.	Verder opschalen, verbeteren en structureel verankeren; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien
Vereveningsmechanisme introduceren voor spreiding woonsegmenten	Groeien: We bereiden de implementatie van een vereveningsmechanisme voor en leggen dit ter vaststelling voor.	Het vereveningsmechanisme draagt bij aan mengen-zonder-te-verdringen via sturing op de aard van woningbouwinitiatieven	Oogsten
Integraal Woonhandhavingsteam opzetten	Groeien: Om de uitvoering van het beleid Grip op Wonen te versterken stellen we een Integraal Woonhandhavingsteam in.	Het Integraal Woonhandhavingsteam vergroot richting 2030 de naleving en dus de impact van het beleid Grip op Wonen. Hierbij zetten we ook expliciet in op de Wet aanpak Woonoverlast zoals vastgelegd in de APV.	Oogsten
Woonfonds doorontwikkelen	Groeien: We zetten het Woonfonds 1.0 in om wenselijke woningbouwinitiatieven te bevorderen die bijdragen aan het doelen van het Woonfundament. Ook werken we met partners aan een gelaagd Woonfonds 2.0.	Richting 2030 maakt Woonfonds 1.0 concrete initiatieven mogelijk en wordt Woonfonds 2.0 gerealiseerd.	Oogsten
Woon-werk-arrangementen	Groeien: We standaardiseren Woonwerkarrangementen en verrijken ze met onderwijsaanbod en voorzieningen. We geven als gemeente als eerste het goede voorbeeld door inbedding in onze eigen bedrijfsvoering en bouwen pilots uit.	Uitvoeren, evalueren en waar nodig bijstellen; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien
Heerlens Participatiekader	Groeien: We stellen het Heerlens Participatiekader vast en monitoren via de Prestatieafspraken de uitvoering.	We volgen de toepassing van het kader en voorzien richting 2030 in een evaluatie. Dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien

Ontwikkelaactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
ProbleemPandenPloeg	Zaaien: We pakken probleempanden integraal aan en zetten daarbij instrumenten als Grip op Wonen in, maar ook ontwikkelkansen m.b.v. het Woonfonds. We creëren een revolverend budget voor strategische verwerving.	De ProbleemPandenPloeg is operationeel en versterkt buurten door een stevige, integrale aanpak van probleempanden.	Oogsten
Transformatie Sibelcogroeve	Zaaien: Breed gedragen randvoorwaardelijk kader voor de ecologische en recreatieve transformatie van de Sibelcogroeve.	Daarna doorpakken richting daadwerkelijke realisatie.	Oogsten
Gebiedsontwikkelingen	Groeien: Per prioritaire gebiedsontwikkeling de eerstvolgende bestuurlijke en uitvoeringsmijlpaal vastleggen. In ieder geval worden de ontwikkelingen ON-Park, Willemskwartier, De Hees, Groevegebied/Versliënbosch en prioritaire gebieden in Heerlen-Noord in samenhang geprogrammeerd. Ook brengen we samenhang aan in de ruimtelijke en maatschappelijke initiatieven in Meezenbroek, Eikenderveld, en de Kop van Heerlerbaan, en werken we samen met partners aan ontwikkelrichtingen voor de blauw-groene corridor Maankwartier-Brunsummerheide. Voor het totaaloverzicht wordt verwezen naar een periodiek geactualiseerde gebiedsprogrammering, die we toevoegen aan de bestaande periodieke woningbouwprogrammering-updates.	Per gebied de afgesproken fase en mijlpalen realiseren. Niet alle gebiedsontwikkelingen hoeven in 2030 voltooid te zijn; de agenda stuurt op aantoonbare voortgang, dekking en uitvoeringsrijpheid.	Groeien
Visie Mijnkoloniën	Oogsten: We stellen in 2027 een Visie Mijnkoloniën op.	We toetsen ontwikkelingen in onze mijnkolonien aan de visie Mijnkoloniën.	Oogsten
Mijnkoloniefonds	Zaaien: We richten een Mijnkoloniefonds in en bereiden de openstelling ervan voor.	We bevorderen de toekomstbestendigheid van onze Mijnkoloniën met het Mijnkoloniefonds.	Oogsten
Nota Welstand vernieuwen rond Heerlense School 2.0	Groeien: We werken aan een nieuwe Nota Omgevingskwaliteit o.b.v. een eigen Heerlense ontwerpfilosofie en bijbehorende governancestructuur.	We stellen de nieuwe Nota vast en implementeren de daarin opgenomen/daarmee verband houdende regels en sturing	Oogsten
Natuurinclusief Bouwen doorontwikkelen	Groeien: De bestaande aanpak Natuurinclusief Bouwen verder toepassen en aanscherpen.	De aanpak doorontwikkelen naar Klimaatadaptief en Energiepositief Bouwen en als zodanig structureel verankeren.	Oogsten
Grondbedrijf revitaliseren en actieve grondpolitiek prominenter inzetten	Groeien: Grondbedrijf revitaliseren en actieve grondpolitiek prominenter inzetten zichtbaar intensiveren of uitvoeren.	Verder opschalen, verbeteren en structureel verankeren; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien

Ontwikkelactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
Gebiedsvisie Heerlen-Centrum	Zaaien: We ontwikkelen de nota Richtinggevend Pionieren door tot een Gebiedsvisie Heerlen-Centrum met uitvoeringsagenda en leggen deze uiterlijk eind 2027 ter vaststelling voor aan de raad, in samenhang met de planvorming voor Promenade I.	Richting 2030 zijn sleutelprojecten uit de uitvoeringsagenda met meerjarige dekking in uitvoering.	Groeien
Streven naar BIZ-model Heerlerheide in Heerlen-Centrum	Zaaien: We verkennen de introductie van het BIZ-model Heerlerheide in Heerlen-Centrum	Bij consensus onder partners realiseren we uiterlijk in 2030 het BIZ-Model in Heerlen-Centrum	Oogsten
Fietsenstalling station	Zaaien: We bereiden de realisatie van de fietsenstalling nabij het station voor.	Ingebruikname voor 2030 gerealiseerd.	Oogsten
Buurtsteunpunt in Heerlen-Centrum toevoegen	Zaaien: Voorwaarden, ontwerp/besluitvorming en partners organiseren rond buurtsteunpunt in Heerlen-Centrum toevoegen.	Daarna uitvoeren en het afgesproken eindresultaat uiterlijk richting 2030 opleveren.	Oogsten
Romeins Museum realiseren	Groeien: De bouw en inrichting van het Romeins Museum zijn in uitvoering, met oplevering voorzien op 1 april 2028.	Het Romeins Museum is in 2028 geopend (opening voorzien 1 juli 2028) en ontwikkelt zich richting 2030 tot publiekstrekker in het centrum.	Oogsten
Royal / Royal Studios realiseren	Groeien: Pp basis van het besluit over de dekking van het tekort (in 2026, grotendeels uit subsidies) brengen we de restauratie van Royal en de nieuwbouw van Rivoli in uitvoering.	Richting 2030 is Royal-Rivoli geopend als centrum voor film- en beeldcultuur met een sluitende exploitatie.	Oogsten
Synagoge restaureren en ontsluiten als LEV	Groeien: Na verwerving koppelen we bescherming aan restauratie, ontsluiting en een exploitatieplan.	Uiterlijk in 2030 is naast de restauratie en ontsluiting ook een duurzame exploitatie van de synagoge gerealiseerd	Oogsten
Doelgroepenbad: opties herijken	Zaaien: We gaan terug naar de tekentafel en zetten een proces op om vóór einde bestuursperiode een GO/NO GO besluit te kunnen nemen	We nemen uiterlijk in 2030 een GO/NO GO besluit over het doelgroepenbad in het centrum.	Groeien
Sportpark Overbroek (Nieuw Lotbroek) cluster opwaarderen.	Oogsten: We verplaatsen de tennisvereniging LTC naar het sportpark Overbroek door in 2027 de benodigde tennisbanen op het park te realiseren.	We faciliteren de verenigingen in hun ambitie en eigen initiatief om naast tennis op het sportpark ook functies zoals Padel toe te voegen,	Oogsten
Centrumplan Hoensbroek uitvoeren als integraal programma met prioriteiten, fasering, communicatie en programmasturing	Groeien: Het integrale uitvoeringsprogramma actualiseren met concrete deelprojecten, mijlpalen, capaciteit, investerings- en exploitatielasten, communicatie en programmasturing; lopende deelprojecten doorzetten. Uitvoeringsprogramma opstellen 2027-2034.	Vooraf benoemde deelresultaten zijn gerealiseerd en overige onderdelen zijn aantoonbaar in uitvoering. Het centrumprogramma als geheel blijft meerjarig.	Groeien/Oogsten

Ontwikkellactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
Zorg- en Veiligheidshuis in Hoensbroek-Centrum realiseren en openen	Groeien/Oogsten: De realisatie afronden en de opening voorbereiden, inclusief structurele afspraken over samenwerking, beheer en exploitatie	Het Zorg- en Veiligheidshuis is operationeel en de samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners is structureel geborgd.	Oogsten
Toekomstbestendige Hoensbroekse voorziening voor cultuur en verenigingen onderzoeken en voorbereiden	Zaaien: Behoeft, programma van eisen, locatievarianten, samenwerkingsmodel, investerings- en exploitatielasten en financiële haalbaarheid uitwerken.	Een bestuurlijk vastgesteld en financieel onderbouwd besluit met uitvoeringsrijp vervolgpad. Realisatie van de voorziening wordt alleen als resultaat opgenomen wanneer dekking en planning dit dragen.	Oogsten
Kasteel Hoensbroek inzetten als tijdelijk onderkomen voor verenigingen en aandacht voor duurzaamheidsmaatregelen	Groeien/Oogsten: Behoeft ophalen bij verenigingen en huisvesting faciliteren. Bestaande huisvesting faciliteren. Duurzaamheidsonderzoek uitvoeren voor doorontwikkeling kasteel.	Bestaande huisvesting faciliteren. Duurzaamheidsmaatregelen toepassen.	Groeien
Woon-winkelcluster Giesen-Bautsch realiseren als duurzaam hart Heerlerbaan	Groeien: Aan de hand van vastgestelde planuitwerking, overeenkomsten, vergunningen, grond-/vastgoedafspraken, financiering en fasering met initiatiefnemers concretiseren.	Oplevering woon-winkel cluster Giesen-Bautsch.	Oogsten
Vernieuwd cluster rond Lidl Molenberg realiseren voor voorzieningen, wonen en ontmoeting	Groeien: Concrete uitvoeringsstappen zetten voor vernieuwd cluster rond Lidl Molenberg realiseren voor voorzieningen, wonen en ontmoeting.	Daarna doorpakken, knelpunten oplossen en het afgesproken resultaat richting 2030 daadwerkelijk opleveren.	Oogsten
Visie en uitvoeringsprogramma Mooie Buurten opstellen en in drie focuswijken Schoon-Heel-Veilig integraal uitvoeren	Zaaien: We stellen een visie Mooie Buurten én een uitvoeringsprogramma Mooie Buurten op waarmee we de drieslag Schoon-Heel-Veilig zichtbaar verbeteren in de drie focuswijken van Heerlen-Noord.	We voeren het programma richting 2030 uit.	Oogsten
Cultuursubsidiekader herijken	Zaaien: Nieuw cultuursubsidiekader uitwerken met heldere keuzes tussen structurele subsidies, projectsubsidies en incidentele ondersteuning.	Nieuw kader vaststellen en toepassen, met toetsing op maatschappelijke waarde, publieksbereik, spreiding, samenwerking en financiële noodzaak	Oogsten
Kansen Europese Culturele Hoofdstad Heerlen-Parkstad verder brengen onder voorwaarde van breed Parkstad-commitment en commitment van Provincie.	Groeien: Onder voorwaarde van Parkstad-breed (financieel) commitment van zowel buurgemeenten als de Brede Maatschappelijke Coalitie en Provincie stellen we een bidbook op om mee te dingen naar Culturele Hoofdstad.	Richting 2030 worden we al dan niet aangewezen als Culturele Hoofdstad 2034.	Groeien
Sportpark De Varenbeuk uitwerken als prioritaire integrale gebiedsontwikkeling	Groeien: Op basis van een verdieping in scenario's en draagvlakonderzoek werken aan een integrale multifunctionele gebiedsontwikkeling van Sportpark Varenbeuk.	Richting 2030 is de uitvoering al dan niet gefaseerd gestart in lijn met verdiepende scenario's en het commitment van relevante stakeholders waaronder de gemeenteraad.	Groeien
Integraal Huisvestingsprogramma Sport met doorkijk 2040 opstellen	Zaaien: Integraal Huisvestingsprogramma Sport met doorkijk 2040 voorbereiden	We stellen het IHPS vast en brengen het richting 2030 in uitvoering	Oogsten

Ontwikkellactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
Urban Sports Park realiseren	Groeien: Ontwerp, ruimtelijke inpassing, vergunningen, investeringsdekking, beheer en koppeling met de gebiedsontwikkeling ON-Park/onderwijs uitwerken en realisatie starten zodra de randvoorwaarden zijn vervuld.	Oogsten: Urban Sports Park in gebruik en structureel beheer en programmering geregeld.	Oogsten
Fiets- en OV-vriendelijkheid impuls	Zaaien: We verwerken de gewenste impuls in het ontwikkelperspectief Verbonden Stad, met oog voor verbindingen naar zowel woongebieden als economische clusters en natuur	We stellen het Ontwikkelperspectief Verbonden Stad vast en geven (in ieder geval) op die manier invulling aan de gewenste impuls.	Oogsten
Fietsbeperkingen binnenstad gericht vormgeven	Oogsten: Fietsverbod herzien en een gerichtere regeling invoeren, met oog voor verkeersveiligheid én bereikbaarheid	Effecten van de nieuwe regeling monitoren en waar nodig bijstellen, in samenhang met de verdere ontwikkeling van een aantrekkelijke en goed bereikbare binnenstad	Oogsten
Parkeerbeleid evalueren op praktische effecten en verantwoord maatwerk bieden	Groeien: We evalueren het parkeerbeleid en inventariseren verbeterpunten die in nieuw beleid en/of via maatwerk gestalte kunnen krijgen.	We introduceren nieuw parkeerbeleid en passen in relatie daartoe maatwerk toe.	Oogsten
Deelmobiliteit omarmen	Zaaien: We brengen de mogelijkheden voor uitgebreidere inzet van deelmobiliteit, vooral in/rond het centrum, in kaart.	Op basis van de inventarisatie brengen we geïnventariseerde mogelijkheden richting realisatie, met concrete resultaten uiterlijk in 2030.	Oogsten
3. Duurzaam, groen en schoon			
Heerlens Verduurzamingsoffensief intensiveren	Groeien: We intensiveren het Offensief met onder andere eerste uitvoeringsstappen in Eikenderveld, verdere verduurzaming in Vrieheide en het opschalen van Verduurzaming op Recept	We halen de targets van de Lokale Aanpak Isolatie vóór 2030, en breiden de buurtgerichte aanpak verder uit.	Groeien/Oogsten
BronsGroen uitbouwen tot publiek-coöperatief energiebedrijf met coöperaties, ondernemers en bedrijven	Zaaien: Door concrete voortgang op de ingezette lijnen bouwen we BronsGroen uit in samenwerking met inwoners, medeoverheden, coöperaties, en bedrijven.	We benutten de coöperatieve vereniging BronsGroen om meer duurzame opwek te genereren en zoveel mogelijk energie(winst) voor en door onze buurten te behouden en zorgen dat ons eigen vastgoed minder afhankelijk wordt van de energiemarkt.	Groeien
Minimaal één energietuin richting realisatie brengen, met focus OER-perceel Avantis	Zaaien: Binnen en parallel aan het OER-traject bereiden we ontwikkeling van een energietuin bij Avantis voor, waarbij windenergie in aanvulling op zonne-energie afhankelijk is van provinciaal beleid.	We brengen, afhankelijk van Rijk en Provincie als we zijn, de energietuin deze periode zo dicht mogelijk bij realisatie.	Groeien

Ontwikkellactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
Aanvalsplan Netcongestie ontwikkelen en mid-delen/capaciteit vrijmaken	Groeien: We stellen een Aanvalsplan Netcongestie op en maken middelen vrij voor capaciteit en instrumenten voor uitvoering.	Uitvoeren van netcongestieverzachtende maatregelen, aanvalsplan evalueren en waar nodig bijstellen; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien
Groen- en Biodiversiteitsbeleid ontwikkelen	Zaaien: Voorwaarden, ontwerp/besluitvorming en partners organiseren rond Groen- en Biodiversiteitsbeleid, met aandacht voor biodiverse corridors, inheemse/biologische begroeiing en ecologisch maaibeheer	Groen- en Biodiversiteitsbeleid vaststellen en richting 2030 implementeren.	Oogsten
Stadsecoloog benoemen	Oogsten: We benoemen in 2027 een stadsecoloog.	De stadsecoloog geeft inhoudelijk invulling aan de ambitie om een groen, biodivers, klimaatbestendig en gezond Heerlen te ontwikkelen	Oogsten
Nota Dierenwelzijn actualiseren	Zaaien: Actualisering van de Nota Dierenwelzijn parallel schakelen aan verwante beleidstrajecten als het biodiversiteitsbeleid en een route richting vaststelling uitstippelen	Een geactualiseerde Nota Dierenwelzijn is van kracht.	Oogsten
Meer eigen regie op groenonderhoud waar doelmatig en kwalitatief wenselijk	Groeien: Concrete uitvoeringsstappen zetten om méér grip te krijgen op de uitvoering en kwaliteit van groenonderhoud	Met nieuwe werkvormen onder strakkere gemeentelijke regie zichtbaar resultaat in zowel de doelmatigheid als de kwaliteit van het groenonderhoud.	Oogsten
Steviger optreden tegen afvaldumping/vervuiling	Oogsten: Boetes tegen afvaldumping per 1 januari verhogen en implementeren	Impact hogere boetes en volgen en zo nodig verder verscherpen om afvaldumping en vervuiling nog steviger aan te pakken.	Oogsten
4. Betrouwbaar, dienstbaar en betrokken			
ON-Park als integrale gebiedsontwikkeling realiseren	Groeien: Gebiedsvisie vaststellen als startschot richting gebiedsontwikkeling.	Daarna de gebiedsontwikkeling gefaseerd in uitvoering brengen richting 2030.	Groeien
Kasteelkolonie als integrale gebiedsontwikkeling realiseren	Groeien: De lopende herstructurering brengen we in nauwe samenwerking met initiatiefnemer en partners binnen Heerlen-Noord samen verder.	Richting 2030 gefaseerd toewerken naar oplevering.	Oogsten
Plan ontwikkelen om opkomst bij verkiezingen over vier jaar opnieuw te verhogen, inclusief andere verkiezingen	Zaaien: Voorwaarden, ontwerp/besluitvorming en partners organiseren rond plan ontwikkelen om opkomst bij verkiezingen over vier jaar opnieuw te verhogen, inclusief andere verkiezingen.	Daarna uitvoeren en het afgesproken eindresultaat uiterlijk in 2029 opleveren om in 2030 uit te voeren.	Oogsten
Mogelijkheid vervolg Burgerberaad verkennen, inclusief wijk-/buurniveau en geschiktheid vraagstukken	Zaaien: Aanpak en randvoorwaarden voor mogelijkheid vervolg Burgerberaad verkennen, inclusief wijk-/buurniveau en geschiktheid vraagstukken uitwerken.	Daarna concrete uitvoering starten, opschalen en aantoonbare voortgang boeken richting 2030.	Groeien
Buurtgericht werken versterken en via één loket verbinden met andere domeinen	Zaaien: We investeren extra in initiatieven van onderop. In de uitvoering werken we toe naar één laagdrempelig loket voor buurt- en inwonersinitiatieven.	Het eenduidige gemeentelijke loket voor inwoners- en buurtinitiatieven is in dit jaar gerealiseerd en faciliteert initiatieven van onderop effectief.	Oogsten

Ontwikkellactie	In 2027	Beweging richting 2030	Richting 2030
Inwonersportaal uitbreiden inclusief track-and-trace voor diensten, meldingen en aanvragen	Groeien: Méér gemeentelijke producten en diensten gereed maken voor aanbidding en uitvoering via het inwonersportaal	Aanbod van gemeentelijke producten en diensten dat via het inwonersportaal aangevraagd en gevolgd kan worden is in 2030 succesvol vergroot.	Oogsten
Automatisering, data en AI verantwoord inzetten voor slimmere/efficiëntere dienstverlening en uitvoering	Groeien: Automatisering, data en AI zichtbaar intensiveren in de uitvoering, om kostenbesparing te faciliteren, bedrijfsvoering te optimaliseren en dienstverlening te verbeteren	Verder opschalen, verbeteren en structureel verankeren; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien
Digitale tweeling van Heerlen bouwen voor integraal inzicht in ruimtelijke ontwikkelingen	Groeien: Binnen de kaders van geldende wet en regelgeving vindt de ontwikkeling plaats van de "Digital-Twin".	Digitale tweeling van Heerlen is voor inwoners en partners toegankelijk, en draagt intern bij aan nauwere integrale samenwerking tussen disciplines rekening houdende met specifieke wet en regelgeving.	Oogsten
Digitale stadspas ten behoeve van alle daarvoor toepasbare voorzieningen	Zaaien: Gedurende 2027 werken we toe naar een digitale stadspas naar het voorbeeld van de E-knip, waarmee alle daarmee gemeentelijke regelingen die hiervoor geschikt zijn geïntegreerd kunnen worden.	Afhankelijk van de uitkomst van het traject in 2027 vervolgens verder gestalte geven, met als ambitie om richting 2028 in te realiseren.	Oogsten
Heerlen van Morgen nieuw leven inblazen en match tussen opgave en capaciteit meetbaar verbeteren	Groeien: In 2026 is de koers herijkt en zijn de eerste stappen gezet in strategische personeelsplanning. In 2027 maken we Heerlen van Morgen zichtbaar in gedrag, sturing, samenwerking en resultaat halen, inclusief de match tussen opgave en capaciteit verder in de praktijk.	Heerlen van Morgen is dan een vast onderdeel van de organisatieontwikkeling. De match tussen opgave en capaciteit is daarin structureel meegenomen, zodat we meetbaar beter kunnen sturen op de juiste mensen op de juiste plek, en op resultaat en ontwikkeling.	Oogsten
Via stadsmarketing uitdragen dat Heerlen 'open for business' is, met herkenbaar en geworteld Heerlens profiel	Groeien: Zichtbaar intensiveren van stadsmarketing via Heerlen & Partners	Verder opschalen, verbeteren en structureel verankeren; dit blijft een doorlopende opgave.	Groeien
Internationale stedenbanden	Zaaien: Historische/culturele Internationale verbanden met postindustriële regio's in kaart brengen en sluiten van stedenbanden voorbereiden	De gesloten stedenbanden zijn in dit jaar verankerd, maar worden in overleg met zuster gemeenten ook doorontwikkeld.	Groeien
Legenda: Zaaien: voorwaarden en voorbereiding Groeien: concrete uitvoering Oogsten: resultaat gerealiseerd / in werking			

Financiële be- groting

4.1 Uitgangspunten financiële meerjarenbegroting 2027-2030

- We presenteren het eerste jaar (2027) structureel en reëel sluitend.
 - We voldoen aan een weerstandsratio van 0,8–1,2.
 - Weerstandscapaciteit is minimaal 2% van de begrotingsomvang.
 - In onze begroting hebben wij de cao-stijging structureel verwerkt. Indien nog geen cao-afspraken zijn vastgelegd hanteren wij de IMOC-percentages (2,1%).
 - De materiële budgetten zijn in onze begroting cumulatief geïndexeerd volgens de IMOC-percentages van de meicirculaire (2,1%) voor de lasten en conform de CPI (2,1%) voor de baten (CBS/CEP 2022). Indexering sociaal domein is opgenomen volgens OVA/PPC 3,59% (raming index 2027 3,74% en bijstelling 2026 –0,15%).
 - De meicirculaire 2026 is verwerkt.
 - De uitkeringen vanuit het gemeentefonds zijn vrij besteedbare uitkeringen.
 - Nieuwe rijksuitkeringen zijn getoetst aan ons integrale beleid en MBP.
 - De lokale heffingen en de overige leges zijn gebaseerd op een zo hoog mogelijke kostendekkendheid. Voor (inflatoire) bijstelling is gerekend met 5%. Voor nadere detaillering van tarieven en leges verwijzen wij naar de paragraaf lokale heffingen.
 - De door de raad genomen budgettaire besluiten zijn tot en met de raad van juni 2026 verwerkt.
 - De meerjarenbegrotingen van de verbonden partijen hebben we verwerkt zoals aangegeven in de zienswijze die door uw raad is vastgesteld.
 - Vanuit het Rijk ontvangen wij middelen in het kader van de Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) voor de uitvoering van de Participatiewet. Vanuit deze bijdrage worden o.a. de bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies betaald. Op de budgetten voor de participatiewet is een voordeel opgenomen van € 3,0 mln aflopend naar € 1,5 mln in 2029.
 - In onze begroting is een structurele post onvoorzien verwerkt van € 1 miljoen in 2027 en vanaf 2028 € 1,5 miljoen.
 - Vanaf 2028 neemt het Rijk een financieel voorschot op de nog te nemen maatregelen om het jeugdzorgstelsel te beheersen. Deze kortingen zijn gebaseerd op:
 - Het sturen op de trajectduur van jeugdhulptrajecten (€ 0,6 mln);
 - De invoering van een eigen bijdrage in de jeugdzorg (€ 2,1 mln).
- Beide posten zijn in onze begroting volgens de richtlijn van de provincie budgettair neutraal verwerkt, omdat aannemelijk is dat het realiseren van de uitwerking en wetgeving onder de verantwoordelijkheid van het Rijk valt.

4.2 Ontwikkelingen

Financiële opbouw begroting 2027

De begroting 2027 is de eerste financiële vertaling van het Heerlens Akkoord 2026-2030: "Voor een Heerlen in balans en bloei" (hierna Heerlens Akkoord). Dat betekent dat we investeren in de stad en tegelijk zorgen voor gezonde financiën.

Bij het opstellen van deze begroting hebben we het bestaande financiële beeld geactualiseerd. Daarna hebben we ontwikkelingen verwerkt waarop we beperkt invloed hebben. Denk aan het gemeentefonds, kostenontwikkelingen en bijdragen aan verbonden partijen. Vervolgens hebben we keuzes gemaakt over ombuigingen en nieuwe investeringen en uitgaven.

In onderstaande opbouw laten we zien hoe deze ontwikkelingen leiden tot het begrotingssaldo voor 2027-2030. We lichten de belangrijkste onderdelen afzonderlijk toe. Daarmee maken we ook zichtbaar welke keuzes voortkomen uit het Heerlens Akkoord.

1. Startsaldo

Het financiële meerjarenbeeld vormt het vertrekpunt voor deze begroting. Voor 2027 is het startsaldo in evenwicht. Voor 2028 bedraagt het tekort € 5,3 miljoen. Voor 2029 is het startsaldo opnieuw in evenwicht. Voor 2030 bedraagt het beginsaldo € 7,3 miljoen positief. Dit komt voornamelijk omdat de indexeringen voor 2030 nog geactualiseerd worden. Vanaf dit vertrekpunt verwerken we de actuele ontwikkelingen en de keuzes voor de nieuwe bestuursperiode.

2. Gemeentefonds

De actuele ontwikkeling van het gemeentefonds is in de begroting verwerkt. Dit leidt tot een nadeel van € 0,2 miljoen in 2027 en 2028. In 2029 loopt het nadeel op tot € 1,0 miljoen. Voor 2030 ontstaat een voordeel van € 0,4 miljoen.

De omvang van het gemeentefonds hangt grotendeels af van keuzes van het Rijk. De ontwikkeling heeft daarmee direct invloed op onze financiële ruimte. We verwerken deze effecten volledig in het meerjarenbeeld. Dit past bij de lijn uit het Heerlens Akkoord om de financiën op orde te houden en ambities in balans te brengen met de beschikbare middelen.

3. Actualiseren Begroting

3.1 Wet maatschappelijke ondersteuning – hulp bij huishouden

De kosten voor hulp bij het huishouden nemen toe. Dit komt onder meer door de vergrijzing, de ontwikkeling van het aantal gebruikers en de indexering van de kosten.

In de Zomernota 2026 hielden we nog rekening met een grotere kostenstijging. Bij de actualisatie voor deze begroting hebben we deze stijging kunnen dempen. We houden daarbij rekening met het nieuwe normenkader en de pilot met een meer persoonlijke aanpak.

Voor 2027 leidt dit tot een nadeel van € 0,5 miljoen. In 2028 bedraagt het nadeel € 0,7 miljoen. De landelijke overheid werkt daarnaast aan wijzigingen in de eigen bijdrage en de inrichting van hulp bij het huishouden. De invoering en financiële gevolgen hiervan zijn nog onzeker. Op basis van onze huidige lasten hebben we vanaf 2029 een lokaal vangnet behouden van, afgerond 5 miljoen euro, naar rato van de landelijke verdeling van het Rijk

3.2 Jeugdzorg en hervormingsagenda

De financiële ontwikkeling binnen de jeugdzorg bestaat uit twee onderdelen. Enerzijds corrigeren we de eerdere inschatting rond de deskundigencommissie Van Ark. Anderzijds actualiseren we de verwachte kosten van de jeugdzorg.

Deskundigencommissie Van Ark

In de begroting 2026 hielden we rekening met aanvullende compensatie van het Rijk. Deze inschatting liep vooruit op het nieuwe advies van de deskundigencommissie Van Ark. De commissie brengt begin 2027 advies uit over de kosten van de jeugdzorg vanaf 2025.

Voor de begroting 2027 volgen we het provinciale toezichtskader. We lopen daarom niet vooruit op de uitkomst van dit advies. We corrigeren de eerder opgenomen bedragen. Dit heeft in 2027 geen financieel effect. Vanaf 2028 leidt dit tot een nadeel van € 4,1 miljoen per jaar.

Het Rijk heeft daarnaast twee maatregelen binnen de Hervormingsagenda aangekondigd: kortere zorgtrajecten en een eigen bijdrage. De financiële effecten die volgens de begrotingsregels mogen worden meegenomen, zijn in het meerjarenbeeld verwerkt.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten verwacht dat het advies van Van Ark zwaar meeweegt bij toekomstige afspraken met het Rijk. Mogelijke aanvullende compensatie nemen we nu echter niet in de begroting op. Zodra hierover voldoende zekerheid bestaat, verwerken we dit in een volgend financieel moment.

Actualisatie jeugdzorgkosten

Tegelijkertijd actualiseren we de raming van de jeugdzorg. Dit geeft een lagere kostengroei van € 0,6 miljoen in 2027, oplopend tot € 3,3 miljoen in 2028. In 2029 en 2030 bedraagt de lagere kostengroei ongeveer € 2,7 miljoen.

We onderzoeken de werkelijke kosten van de basishulp jeugd. Daarbij kijken we ook hoe deze hulp beter binnen het beschikbare budget kan worden georganiseerd. De financiële effecten hiervan verwerken we vanaf 2028.

Daarnaast nemen de kosten van zorg buiten bestaande contracten toe. Tegelijkertijd zien we minder jongeren in verblijf. In de ramingen houden we rekening met een verschuiving tussen deze vormen van jeugdhulp. We volgen deze ontwikkeling nauwgezet en sturen op betere beheersing van de kosten.

Deze aanpak past bij het Heerlens Akkoord: we willen goede ondersteuning voor jongeren behouden en tegelijk onze financiën beheersbaar houden.

3.3 Beschermd wonen

De druk op opvang en beschermd wonen neemt toe. Meer inwoners hebben ondersteuning nodig en hulpvragen worden complexer. Tegelijk verloopt de uitstroom uit beschermd wonen niet altijd snel genoeg. We zetten daarom in op het voorkomen van instroom met behulp van preventief beleid, en op het bevorderen van uitstroom naar zelfstandig wonen op een passende plek. Daarbij zien we de spreiding van woonzorgvoorzieningen in de kern als een volkshuisvestelijke opgave. In sommige buurten komen van oudsher relatief veel sociale en maatschappelijke opgaven en woonzorgvoorzieningen samen. Die opeenstapeling willen we doorbreken. Met de in het kernthema Wonen opgenomen AfstapelPacten maken we daarom afspraken met eigenaren en exploitanten over de ontwikkeling van bestaande locaties en een evenwichtigere spreiding van woonzorgvoorzieningen over stad en regio. Zo combineren we goede zorg en ondersteuning met sterke en gemengde buurten.

3.4 Meerjarenonderhoudsplan (MJOP)

In 2027 actualiseren wij het meerjarenonderhoudsplan voor 2028. Hierdoor sluiten de geraamde onderhoudslasten beter aan bij de actuele onderhoudsopgave en het prijsniveau. Dit leidt tot een nadeel van € 0,9 miljoen in 2027 en € 4,5 miljoen per jaar vanaf 2028.

Met deze actualisatie presenteren we een reëel en structureel financieel beeld. Dit sluit aan bij de eisen van de provinciale toezichthouder.

3.5 Structurele effecten Zomernota

De structurele financiële effecten uit de Zomernota 2026 zijn verwerkt in het meerjarenbeeld. Dit leidt tot een nadeel van € 2,8 miljoen in 2027 en 2028 en circa € 2,7 miljoen per jaar vanaf 2029. Hiermee sluiten de ramingen aan op de meest actuele financiële inzichten en eerder genomen besluiten

3.6 Verbonden partijen

We hebben de bijdragen aan verbonden partijen geactualiseerd op basis van de vastgestelde begrotingen. Door verschillen in de gehanteerde inflatie ontstaat in 2027 tot en met 2029 een voordeel. In 2030 slaat dit om in een nadeel van € 1,8 miljoen.

3.7 Indexeringen

We hebben de ramingen voor loon- en prijsontwikkelingen geactualiseerd. Het nadeel loopt vooral in 2030 op, omdat dit een nieuwe jaarschijf is waarin de indexeringen nog niet eerder waren verwerkt.

3.8 Overige autonome ontwikkelingen

We hebben verschillende autonome ontwikkelingen in de begroting verwerkt. Het gaat onder meer om kleinere kostenposten voor, toezicht en handhaving, bestuur, gemeentelijk vastgoed, onderhoud van de openbare ruimte en beveiliging. Ook wijzigingen in dienstverlening en bijdragen aan samenwerkingsverbanden zijn verwerkt. Hiermee sluit het meerjarenbeeld aan op de actuele uitvoering en kostenontwikkeling.

4. Kapitaallasten

We hebben de kapitaallasten geactualiseerd op basis van de actuele investeringsplanning. Dit leidt tot wisselende financiële effecten in de jaren 2027 tot en met 2030.

5. Belastingen, leges en heffingen

Voor de lokale belastingen, leges en heffingen zetten we de bestaande lijn voort. We actualiseren de opbrengsten op basis van de nieuwste ramingen en tarieven. Het gaat onder meer om de onroerendesaakbelasting, parkeren, begraafrechten, toeristenbelasting en overige leges.

Bij afval en andere diensten hanteren we het uitgangspunt dat kosten zoveel mogelijk worden toegerekend aan het gebruik. Daarbij houden we oog voor de sociale gevolgen voor inwoners. Ook de verwachte opbrengsten uit bestuurlijke boetes zijn in het meerjarenbeeld verwerkt.

Deze actualisatie draagt bij aan een financieel houdbare begroting, in lijn met het Heerlens Akkoord. De tarieven, uitgangspunten en gevolgen voor de lokale lastendruk lichten we verder toe in **paragraaf 3.1 Lokale heffingen**.

6. Ombuigingen en herprioriteringen

Om onze ambities financieel houdbaar te maken, nemen we gerichte ombuigingen op. De totale opbrengst bedraagt volgens de consolidatietabel € 4,6 miljoen in 2027. Dit loopt op tot € 9,8 miljoen in 2030.

We volgen daarbij de lijn uit het Heerlens Akkoord en hanteren de ladder van Lodewijks. We kijken eerst naar slimmer organiseren, doelmatiger werken en het beter benutten van bestaande middelen. Pas daarna komen maatregelen in beeld die inwoners direct raken.

De belangrijkste lijnen zijn:

- **Organisatieontwikkeling.** De grootste bijdrage komt uit personele maatregelen, waaronder taakreductie en ondersteuning door kunstmatige intelligentie. Dit levert € 2,0 miljoen op in 2027 en loopt op tot € 4,2 miljoen in 2030.

- **Werk, economie en cultuur.** Binnen arbeidsmarktbeleid loopt de besparing op van € 0,7 miljoen in 2027 tot € 1,0 miljoen vanaf 2029. De besparing wordt behaald door optimalisatie van de efficiency en effectiviteit van de zogenaamde IDU – keten (instroom van mensen – doorstroom/ontwikkeling en uitstroom naar werk -ontwikkeling of participatie). Voor cultuur gaat het om € 0,5 miljoen in 2027, oplopend tot € 0,7 miljoen in 2030. We kijken hier onder andere naar samenwerkingsvoordelen binnen de culturele instellingen. Binnen economie bedraagt de besparing ongeveer € 0,15 miljoen in 2027 en ruim € 0,1 miljoen in de jaren daarna. Wij vullen deze bezuiniging in door scherpere prioriterings- en planningskeuzes te maken binnen het beschikbare budget.
- **Onderwijs en voorzieningen.** Bij onderwijshuisvesting loopt de besparing op van € 0,1 miljoen in 2027 tot € 0,5 miljoen in 2030 doordat we heroverweging maken in de bestaande investeringsplanning, ook bijvoorbeeld door slim maatschappelijk functies te combineren. Daarnaast leveren optimalisaties binnen onderwijs € 0,05 miljoen per jaar op en schoolzwemmen € 0,24 miljoen per jaar door uitruil van middelen. Voor leerlingenvervoer sluiten we aan bij de landelijke norm door de kilometergrens te verhogen naar 6 km, met behoud van de mogelijkheid tot maatwerk. Hierdoor besparen we € 0,4 mln per jaar.
- **Sociaal domein.** Door voorzieningen strakker volgens bestaand beleid toe te wijzen, ontstaat een besparing van € 0,29 miljoen per jaar. Een aanpassing van de eigen bijdrage binnen de maatschappelijke ondersteuning levert € 0,03 miljoen per jaar op. Daarnaast verwachten we een afname van het aantal ontvangers van de individuele inkomenstoeslag. Ook onderzoeken we de invoering van de stadspas/Heerlenpas in relatie tot individuele regelingen.
- **Subsidies en gemeentelijke middelen.** Het voorkomen van dubbele subsidiëring levert vanaf 2028 € 0,3 miljoen per jaar op. Een lagere energierekening door gezamenlijke inkoop levert ongeveer € 0,03 miljoen op in 2027 en circa € 0,08 miljoen vanaf 2029.
- **Vastgoed, grond en parkeren.** Grondverkoop levert vanaf 2028 extra inkomsten op. Harmonisatie van blauwe zones bij parkeren levert € 0,03 miljoen op in 2027 en € 0,06 miljoen vanaf 2028. In 2030 komt daarnaast € 1,5 miljoen beschikbaar vanuit de grondstoffenreserve.

Met deze keuzes zoeken we de balans tussen investeren in de stad en financiële houdbaarheid. We beschermen zoveel mogelijk de kern van onze dienstverlening en richten ombuigingen eerst op organisatie, doelmatigheid en fasering.

7. Intensiveringen

Naast de ombuigingen maken we ruimte voor nieuwe ambities uit het Heerlens Akkoord 2026-2030. Hiervoor nemen we € 2,4 miljoen op in 2027. Dit loopt op tot circa € 3,8 miljoen per jaar vanaf 2028.

De keuzes sluiten aan op de vier lijnen uit het Heerlens Akkoord: een sociaal, veilig en gezond Heerlen, een bloeiend en verbonden Heerlen, een duurzame en groene stad en een betrouwbare en betrokken gemeente.

Belangrijke accenten zijn:

- **Sociaal, veilig en gezond.** We investeren onder meer in jongeren- en ouderenbeleid, sport en veiligheid. Voor extra inzet op de Wet Bibob nemen we € 0,2 miljoen per jaar op. Voor ouderenbeleid reserveren we additioneel € 0,1 miljoen per jaar. Voor jongerenbeleid reserveren we € 0,05 miljoen in 2027. Voor het eerst reserveren we € 0,05 miljoen voor te maken kosten in het kader van de ziekenhuisstrategie.
- **Bloeiend, vernieuwend en verbonden.** We versterken vooral onze uitvoeringskracht in het fysieke domein ten behoeve van stedelijke ontwikkeling middels Impuls Ruimte. Hiervoor is in 2027 € 1,1 miljoen beschikbaar en vanaf 2028 € 1,3 miljoen per jaar. Ook investeren we in

economie, woon-werkarrangementen, het centrum van Hoensbroek, de positionering van Heerlen als woonstad en het fonds voor de mijnkoloniën.

- **Duurzaam, groen en schoon.** Voor de aanpak van netcongestie nemen we structureel € 0,3 miljoen per jaar op. Vanaf 2028 reserveren we daarnaast € 0,15 miljoen per jaar voor Groene Oases.
- **Betrouwbaar, dienstbaar en betrokken.** We draaien de voorgenomen bezuiniging van € 0,1 miljoen op buurtregie terug en investeren in 2027 eenmalig € 0,05 miljoen in onze aanpak. Voor burgerbetrokkenheid reserveren we € 0,075 miljoen per jaar en voor het Heitje € 0,05 miljoen per jaar.

Met deze keuzes leggen we niet alleen nieuwe ambities vast. We investeren ook in de uitvoeringskracht die nodig is om plannen daadwerkelijk te realiseren. Dat accent kwam in de bestuurlijke bespreking nadrukkelijk naar voren.

Naast deze structurele en incidentele uitgaven investeren we gericht in voorzieningen en de ontwikkeling van de stad. Voorbeelden zijn het **Herle College (€ 35,0 miljoen)**, de **Varenbeuk (€ 0,5 miljoen voorbereidingskrediet)**, de **Synagoge/LEV (€ 0,5 miljoen)** en het verstevigen van **Centrum voor Veiligheid in Hoensbroek (€ 0,45 miljoen)**. Ook zijn investeringen voorzien voor de **Doorontwikkeling sportpark Overbroek (€ 0,5 miljoen)**, enkele **pleinen in het stadscentrum (€ 0,3 miljoen)** en de **Sterrenwacht (€ 0,3 miljoen)**.

	2027	2028	2029	2030
1. Startsaldo	0	-5.277	0	7.285
2. Gemeentefonds	-164	-151	-950	422
3. Actualiseren begroting				
3.1 Wmo - actualiseren hulp bij huishouden	-530	-654	4,700	5,100
3.2 Jeugdzorg en hervormingsagenda	565	-777	-1,460	-1,489
3.3 Beschermd Wonen	-1,100	-1,300	-1,300	-2,000
3.4 MJOP	-868	-4,468	-4,468	-4,468
3.5 Structurele effecten Zomernota	-2,786	-2,766	-2,701	-2,701
3.6 Verbonden partijen	493	749	1,051	-1,769
3.7 Indexering	-17	-1,198	-2,670	-7,423
3.8 Overige autonome ontwikkelingen	-682	-534	-556	-2,136
4. Kapitaallasten en overige	-535	940	1.566	270
5. Belastingen Leges en Heffingen				
5.1 Bestuurlijke boetes afval	50	50	50	50
5.2 Bestuurlijke boetes overig	30	30	30	30
5.3 OZB	1.521	1.521	1.521	1.521
5.4 Parkeren	116	116	116	116
5.5 Begraafrechten, toeristenbelasting en overige leges	407	433	461	490
5.6 Vervuiler betaald, sociaal (kosten dekkendheid)	1.345	774	774	774
6. Ombuigingen	4.597	5.481	7.234	9.794
7. Intensiveringen	-2.440	-3.860	-3.750	-3.775
Begrotingssaldo	0	-10.889	-353	90

4.3 Overzicht baten en lasten

	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	416.027	-81.048	334.979	411.068	-75.442	335.625	424.422	-76.764	347.658
1. Veiligheid	3.985	-19.006	-15.021	180	-17.499	-17.319	260	-18.994	-18.734
2. Verkeer en vervoer	2.912	-17.403	-14.490	1.805	-17.144	-15.339	1.872	-18.119	-16.247
3. Economie	2.828	-7.759	-4.931	1.441	-8.879	-7.438	1.116	-8.852	-7.736
4. Onderwijs	22.888	-39.127	-16.239	15.881	-33.317	-17.437	6.318	-21.714	-15.395
5. Sport, cultuur en recreatie	9.007	-49.392	-40.385	8.008	-47.678	-39.670	6.975	-49.157	-42.182
6. Sociaal domein	89.684	-316.077	-226.393	81.716	-304.887	-223.171	74.801	-304.443	-229.642
7. Volksgezondheid en milieu	31.562	-31.639	-77	26.546	-32.105	-5.559	28.252	-32.528	-4.276
8. VHROSV	8.320	-16.048	-7.729	4.216	-11.912	-7.696	3.370	-14.748	-11.378
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	587.214	-577.499	9.715	550.860	-548.863	1.996	547.387	-545.319	2.068
0. Bestuur en ondersteuning	4.148	-10.505	-6.357	-44	-325	-369	97	-2.261	-2.164
1. Veiligheid	84	0	84	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	785	-64	721	0	0	0	0	0	0
3. Economie	150	-1.607	-1.457	200	-200	0	200	-200	0
4. Onderwijs	630	-180	451	602	-209	393	597	-203	394
5. Sport, cultuur en recreatie	683	-60	622	778	-60	719	113	-64	50
6. Sociaal domein	2.111	-11	2.100	70	-11	59	30	-11	20
7. Volksgezondheid en milieu	3.180	0	3.180	967	0	967	125	0	125
8. VHROSV	3.036	-2.320	716	357	-3.967	-3.611	252	-744	-492
Bestemming	14.807	-14.746	61	2.930	-4.773	-1.842	1.414	-3.482	-2.068
0. Bestuur en ondersteuning	420.175	-91.553	328.622	411.024	-75.767	335.256	424.519	-79.025	345.494
1. Veiligheid	4.069	-19.006	-14.937	180	-17.499	-17.319	260	-18.994	-18.734
2. Verkeer en vervoer	3.697	-17.467	-13.769	1.805	-17.144	-15.339	1.872	-18.119	-16.247
3. Economie	2.978	-9.366	-6.387	1.641	-9.079	-7.438	1.316	-9.052	-7.736
4. Onderwijs	23.518	-39.306	-15.788	16.483	-33.527	-17.044	6.915	-21.917	-15.001
5. Sport, cultuur en recreatie	9.690	-49.453	-39.763	8.786	-47.738	-38.952	7.089	-49.221	-42.132
6. Sociaal domein	91.795	-316.088	-224.293	81.786	-304.898	-223.112	74.831	-304.453	-229.622
7. Volksgezondheid en milieu	34.742	-31.639	3.103	27.513	-32.105	-4.592	28.376	-32.528	-4.152
8. VHROSV	11.356	-18.368	-7.012	4.573	-15.879	-11.306	3.622	-15.492	-11.870
Geraamde resultaat	602.020	-592.245	9.775	553.790	-553.636	154	548.801	-548.801	0

Bedragen x € 1.000

	MJB 2028			MJB 2029			MJB 2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	416.558	-85.513	331.046	419.497	-87.157	332.340	430.386	-88.323	342.062
1. Veiligheid	261	-19.745	-19.484	261	-20.121	-19.860	261	-20.461	-20.200
2. Verkeer en vervoer	1.910	-18.457	-16.547	1.910	-18.770	-16.860	1.910	-18.901	-16.991
3. Economie	1.116	-9.168	-8.052	1.116	-10.136	-9.020	1.116	-10.100	-8.984
4. Onderwijs	6.320	-21.882	-15.562	6.320	-22.551	-16.231	6.320	-23.590	-17.270
5. Sport, cultuur en recreatie	6.998	-49.588	-42.590	6.979	-49.586	-42.607	6.979	-49.400	-42.421
6. Sociaal domein	78.953	-304.529	-225.576	78.558	-293.616	-215.058	79.584	-299.723	-220.139
7. Volksgezondheid en milieu	27.777	-29.384	-1.607	27.922	-29.514	-1.591	27.951	-29.476	-1.524
8. VHROSV	3.473	-15.588	-12.115	3.643	-16.768	-13.125	3.373	-17.716	-14.343
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	543.367	-553.853	-10.486	546.207	-548.220	-2.013	557.881	-557.690	190
0. Bestuur en ondersteuning	0	-200	-200	2.061	-200	1.861	0	-200	-200
1. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	200	-200	0	200	-200	0	200	-200	0
4. Onderwijs	593	-197	396	588	-191	397	584	-185	399
5. Sport, cultuur en recreatie	113	-63	50	112	-62	50	111	-62	50
6. Sociaal domein	30	-10	20	30	-10	20	29	-10	20
7. Volksgezondheid en milieu	125	0	125	125	0	125	125	0	125
8. VHROSV	251	-1.043	-792	250	-1.042	-792	398	-891	-493
Bestemming	1.311	-1.714	-402	3.366	-1.706	1.660	1.448	-1.548	-100
0. Bestuur en ondersteuning	416.559	-85.713	330.846	421.558	-87.357	334.201	430.386	-88.523	341.863
1. Veiligheid	261	-19.745	-19.484	261	-20.121	-19.860	261	-20.461	-20.200
2. Verkeer en vervoer	1.910	-18.457	-16.547	1.910	-18.770	-16.860	1.910	-18.901	-16.991
3. Economie	1.316	-9.368	-8.052	1.316	-10.336	-9.020	1.316	-10.300	-8.984
4. Onderwijs	6.913	-22.079	-15.166	6.908	-22.742	-15.834	6.904	-23.775	-16.871
5. Sport, cultuur en recreatie	7.111	-49.651	-42.540	7.091	-49.649	-42.557	7.091	-49.462	-42.371
6. Sociaal domein	78.983	-304.539	-225.556	78.588	-293.626	-215.038	79.613	-299.732	-220.119
7. Volksgezondheid en milieu	27.901	-29.384	-1.482	28.047	-29.514	-1.467	28.076	-29.476	-1.400
8. VHROSV	3.724	-16.631	-12.908	3.893	-17.810	-13.917	3.771	-18.607	-14.836
Geraamde resultaat	544.678	-555.567	-10.889	549.573	-549.926	-353	559.328	-559.238	90

Bedragen x € 1.000

Overzicht baten en lasten cf BBV

Programma	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	17.771	-21.980	-4.208	18.753	-23.388	-4.635	20.993	-26.987	-5.994
1. Veiligheid	3.985	-19.006	-15.021	180	-17.499	-17.319	260	-18.994	-18.734
2. Verkeer en vervoer	2.912	-17.403	-14.490	1.805	-17.144	-15.339	1.872	-18.119	-16.247
3. Economie	2.828	-7.759	-4.931	1.441	-8.879	-7.438	1.116	-8.852	-7.736
4. Onderwijs	22.888	-39.127	-16.239	15.881	-33.317	-17.437	6.318	-21.714	-15.395
5. Sport, cultuur en recreatie	9.007	-49.392	-40.385	8.008	-47.678	-39.670	6.975	-49.157	-42.182
6. Sociaal domein	89.684	-316.077	-226.393	81.716	-304.887	-223.171	74.801	-304.443	-229.642
7. Volksgezondheid en milieu	31.562	-31.639	-77	26.546	-32.105	-5.559	28.252	-32.528	-4.276
8. VHROSV	8.320	-16.048	-7.729	4.216	-11.912	-7.696	3.370	-14.748	-11.378
Subtotaal programma's	188.958	-518.430	-329.473	158.545	-496.808	-338.264	143.958	-495.542	-351.584
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	28.960	0	28.960	31.029	0	31.029	32.549	0	32.549
Algemene uitkeringen	337.734	0	337.734	360.741	0	360.741	370.558	0	370.558
Dividend	993	0	993	1.275	0	1.275	808	0	808
Saldo financieringsfunctie	-3.992	0	-3.992	-5.145	0	-5.145	-4.908	0	-4.908
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	-629	-629		-1.500	-1.500	0	-1.000	-1.000
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	363.695	-629	363.066	387.900	-1.500	386.400	399.008	-1.000	398.008
Geraamde kosten overhead	17.482	-55.546	-38.064	4.415	-50.555	-46.140	4.420	-48.777	-44.356
Vennootschapsbelasting		-88	-88			0			0
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	570.135	-574.693	-4.558	550.860	-548.863	1.996	547.387	-545.319	2.068
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
0. Bestuur en ondersteuning	4.148	-10.505	-6.357	-44	-325	-369	97	-2.261	-2.164
1. Veiligheid	84	0	84	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	785	-64	721	0	0	0	0	0	0
3. Economie	150	-1.607	-1.457	200	-200	0	200	-200	0
4. Onderwijs	630	-180	451	602	-209	393	597	-203	394
5. Sport, cultuur en recreatie	683	-60	622	778	-60	719	113	-64	50
6. Sociaal domein	2.111	-11	2.100	70	-11	59	30	-11	20
7. Volksgezondheid en milieu	3.180	0	3.180	967	0	967	125	0	125
8. VHROSV	3.036	-2.320	716	357	-3.967	-3.611	252	-744	-492
Bestemming	14.807	-14.746	61	2.930	-4.773	-1.842	1.414	-3.482	-2.068
0. Bestuur en ondersteuning	21.919	-32.484	-10.565	18.709	-23.713	-5.004	21.091	-29.248	-8.157
1. Veiligheid	4.069	-19.006	-14.937	180	-17.499	-17.319	260	-18.994	-18.734
2. Verkeer en vervoer	3.697	-17.467	-13.769	1.805	-17.144	-15.339	1.872	-18.119	-16.247
3. Economie	2.978	-9.366	-6.387	1.641	-9.079	-7.438	1.316	-9.052	-7.736
4. Onderwijs	23.518	-39.306	-15.788	16.483	-33.527	-17.044	6.915	-21.917	-15.001
5. Sport, cultuur en recreatie	9.690	-49.453	-39.763	8.786	-47.738	-38.952	7.089	-49.221	-42.132
6. Sociaal domein	91.795	-316.088	-224.293	81.786	-304.898	-223.112	74.831	-304.453	-229.622
7. Volksgezondheid en milieu	34.742	-31.639	3.103	27.513	-32.105	-4.592	28.376	-32.528	-4.152
8. VHROSV	11.356	-18.368	-7.012	4.573	-15.879	-11.306	3.622	-15.492	-11.870
Algemene dekkingsmiddelen	363.695	-629	363.066	387.900	-1.500	386.400	399.008	-1.000	398.008
Overhead	17.482	-55.546	-38.064	4.415	-50.555	-46.140	4.420	-48.777	-44.356
Vennootschapsbelasting	0	-88	-88	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	584.943	-589.439	-4.497	553.790	-553.636	154	548.801	-548.801	0

Bedragen x € 1.000

Programma	MJB 2028			MJB 2029			MJB 2030		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning	22.847	-31.342	-8.495	29.518	-33.520	-4.002	30.474	-34.658	-4.184
1. Veiligheid	261	-19.745	-19.484	261	-20.121	-19.860	261	-20.461	-20.200
2. Verkeer en vervoer	1.910	-18.457	-16.547	1.910	-18.770	-16.860	1.910	-18.901	-16.991
3. Economie	1.116	-9.168	-8.052	1.116	-10.136	-9.020	1.116	-10.100	-8.984
4. Onderwijs	6.320	-21.882	-15.562	6.320	-22.551	-16.231	6.320	-23.590	-17.270
5. Sport, cultuur en recreatie	6.998	-49.588	-42.590	6.979	-49.586	-42.607	6.979	-49.400	-42.421
6. Sociaal domein	78.953	-304.529	-225.576	78.558	-293.616	-215.058	79.584	-299.723	-220.139
7. Volksgezondheid en milieu	27.777	-29.384	-1.607	27.922	-29.514	-1.591	27.951	-29.476	-1.524
8. VHROSV	3.473	-15.588	-12.115	3.643	-16.768	-13.125	3.373	-17.716	-14.343
Subtotaal programma's	149.656	-499.682	-350.026	156.228	-494.583	-338.355	157.969	-504.025	-346.056
Omschrijving algemene dekkingsmiddelen									
Lokale heffingen	32.549	0	32.549	32.549	0	32.549	32.549	0	32.549
Algemene uitkeringen	362.296	0	362.296	361.949	0	361.949	373.929	0	373.929
Dividend	808	0	808	808	0	808	808	0	808
Saldo financieringsfunctie	-6.285	0	-6.285	-9.240	0	-9.240	-11.286	0	-11.286
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	-1.500	-1.500	0	-1.500	-1.500	0	-1.500	-1.500
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	389.369	-1.500	387.869	386.067	-1.500	384.567	396.000	-1.500	394.500
Geraamde kosten overhead	4.343	-52.671	-48.328	3.912	-52.137	-48.225	3.912	-52.165	-48.254
Vennootschapsbelasting			0			0			0
Geraamde totaal saldo van baten en lasten	543.367	-553.853	-10.486	546.207	-548.220	-2.013	557.881	-557.690	190
Toevoeging/onttrekking aan reserves:									
0. Bestuur en ondersteuning	0	-200	-200	2.061	-200	1.861	0	-200	-200
1. Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2. Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Economie	200	-200	0	200	-200	0	200	-200	0
4. Onderwijs	593	-197	396	588	-191	397	584	-185	399
5. Sport, cultuur en recreatie	113	-63	50	112	-62	50	111	-62	50
6. Sociaal domein	30	-10	20	30	-10	20	29	-10	20
7. Volksgezondheid en milieu	125	0	125	125	0	125	125	0	125
8. VHROSV	251	-1.043	-792	250	-1.042	-792	398	-891	-493
Bestemming	1.311	-1.714	-402	3.366	-1.706	1.660	1.448	-1.548	-100
0. Bestuur en ondersteuning	22.847	-31.542	-8.694	31.579	-33.720	-2.141	30.474	-34.858	-4.384
1. Veiligheid	261	-19.745	-19.484	261	-20.121	-19.860	261	-20.461	-20.200
2. Verkeer en vervoer	1.910	-18.457	-16.547	1.910	-18.770	-16.860	1.910	-18.901	-16.991
3. Economie	1.316	-9.368	-8.052	1.316	-10.336	-9.020	1.316	-10.300	-8.984
4. Onderwijs	6.913	-22.079	-15.166	6.908	-22.742	-15.834	6.904	-23.775	-16.871
5. Sport, cultuur en recreatie	7.111	-49.651	-42.540	7.091	-49.649	-42.557	7.091	-49.462	-42.371
6. Sociaal domein	78.983	-304.539	-225.556	78.588	-293.626	-215.038	79.613	-299.732	-220.119
7. Volksgezondheid en milieu	27.901	-29.384	-1.482	28.047	-29.514	-1.467	28.076	-29.476	-1.400
8. VHROSV	3.724	-16.631	-12.908	3.893	-17.810	-13.917	3.771	-18.607	-14.836
Algemene dekkingsmiddelen	389.369	-1.500	387.869	386.067	-1.500	384.567	396.000	-1.500	394.500
Overhead	4.343	-52.671	-48.328	3.912	-52.137	-48.225	3.912	-52.165	-48.254
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Geraamde resultaat	544.678	-555.567	-10.889	549.573	-549.926	-353	559.328	-559.238	90

Bedragen x € 1.000

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

Recapitulatie begrotingsevenwicht	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029			Begroting 2030		
	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel	totaal	waarvan: incidenteel	structureel
Lasten programma												
0. Bestuur en ondersteuning	-26.987	-2.692	-24.295	-31.342	-1.461	-29.881	-33.520	-1.250	-32.270	-34.658	-	-34.658
1. Veiligheid	-18.994	-150	-18.844	-19.745	-	-19.745	-20.121	-	-20.121	-20.461	-	-20.461
2. Verkeer en Vervoer	-18.119	-	-18.119	-18.457	-	-18.457	-18.770	-	-18.770	-18.901	-	-18.901
3. Economie	-8.852	-	-8.852	-9.168	-	-9.168	-10.136	-	-10.136	-10.100	-	-10.100
4. Onderwijs	-21.714	-	-21.714	-21.882	-	-21.882	-22.551	-	-22.551	-23.590	-	-23.590
5. Sport, cultuur en recreatie	-49.157	-	-49.157	-49.588	-	-49.588	-49.586	-	-49.586	-49.400	-	-49.400
6. Sociaal Domein	-304.443	-1.030	-303.413	-304.529	-1.254	-303.275	-293.616	-	-293.616	-299.723	-	-299.723
7. Volksgezondheid en milieu	-32.528	-3.302	-29.226	-29.384	-	-29.384	-29.514	-	-29.514	-29.476	-	-29.476
8. VHROSV	-14.748	-	-14.748	-15.588	-	-15.588	-16.768	-	-16.768	-17.716	-	-17.716
Totaal lasten programma's	-495.542	-7.174	-488.368	-499.682	-2.715	-496.967	-494.583	-1.250	-493.333	-504.025	-	-504.025
Baten programma												
0. Bestuur en ondersteuning	20.993	-	20.993	22.847	-	22.847	29.518	-	29.518	30.474	-	30.474
1. Veiligheid	260	-	260	261	-	261	261	-	261	261	-	261
2. Verkeer en Vervoer	1.872	-	1.872	1.910	-	1.910	1.910	-	1.910	1.910	-	1.910
3. Economie	1.116	-	1.116	1.116	-	1.116	1.116	-	1.116	1.116	-	1.116
4. Onderwijs	6.318	-	6.318	6.320	-	6.320	6.320	-	6.320	6.320	-	6.320
5. Sport, cultuur en recreatie	6.975	-	6.975	6.998	-	6.998	6.979	-	6.979	6.979	-	6.979
6. Sociaal Domein	74.801	-	74.801	78.953	-	78.953	78.558	-	78.558	79.584	-	79.584
7. Volksgezondheid en milieu	28.252	3.302	24.950	27.777	-	27.777	27.922	-	27.922	27.951	-	27.951
8. VHROSV	3.370	-	3.370	3.473	-	3.473	3.643	-	3.643	3.373	-	3.373
Totaal baten programma's	143.958	3.302	140.656	149.656	-	149.656	156.228	-	156.228	157.969	-	157.969
Saldo van baten en lasten programma's	-351.584	-3.872	-347.712	-350.027	-2.715	-347.312	-338.354	-1.250	-337.104	-346.056	-	-346.056
Lasten algemeen dekkingsmiddel	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten overhead	-48.777	-	-48.777	-52.671	-	-52.671	-52.137	-	-52.137	-52.165	-	-52.165
Lasten vennootschapsbelasting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lasten onvoorzien	-1.000	-	-1.000	-1.500	-	-1.500	-1.500	-	-1.500	-1.500	-	-1.500
Totaal lasten diverse	-49.777	-	-49.777	-54.171	-	-54.171	-53.637	-	-53.637	-53.665	-	-53.665
Baten lokale heffingen	32.549	-	32.549	32.549	-	32.549	32.549	-	32.549	32.549	-	32.549
Baten algemene uitkeringen	370.558	-	370.558	362.296	-	362.296	361.949	-	361.949	373.929	-	373.929
Baten dividend	808	-	808	808	-	808	808	-	808	808	-	808
Baten financieringsfunctie	-4.908	-	-4.908	-6.285	-	-6.285	-9.240	-	-9.240	-11.286	-	-11.286
Baten overhead	4.420	-	4.420	4.343	-	4.343	3.912	-	3.912	3.912	-	3.912
Totaal baten diverse	403.427	-	403.427	393.711	-	393.711	389.978	-	389.978	399.912	-	399.912
Saldo van diversen	353.650	-	353.650	339.540	-	339.540	336.341	-	336.341	346.247	-	346.247
Totaal saldo van baten en lasten van programma's en diverse	2.068	-3.872	5.941	-10.486	-2.715	-7.772	-2.013	-1.250	-763	190	-	190
stortingen in reserves	-3.482	-3.482	0	-1.714	-1.714	-0	-1.706	-1.706	-	-1.548	-1.548	-
onttrekkingen aan reserves	1.414	722	692	1.311	625	686	3.366	2.686	680	1.448	774	673
geraamd resultaat	0	-6.633	6.633	-10.889	-3.804	-7.085	-353	-270	-82	90	-773	863
Totaal structurele lasten	-	-	-538.145	-	-	-551.139	-	-	-546.970	-	-	-557.690
Totaal structurele baten	-	-	544.778	-	-	544.053	-	-	546.886	-	-	558.554
Structurele baten - structurele lasten	-	-	6.633	-	-	-7.085	-	-	-82	-	-	863

Bedragen x € 1.000

Uit voorgaande tabel kan worden afgeleid dat enkel in begrotingsjaar 2027 en 2030 een positief structureel saldo te zien is. Het jaar 2028 en verder is sprake een structureel negatief saldo. In de volgende tabel is de bepaling van dit saldo (conform de in notitie structurele en incidentele baten en lasten van de commissie BBV opgenomen presentatie) zichtbaar.

Presentatie structureel begrotingssaldo	2027	2028	2029	2030
Saldo baten en lasten	2.068	-10.486	-2.013	190
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-2.068	-402	1.660	-100
Begrotingssaldo na bestemming	0	-10.889	-353	90
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	6.633	3.804	270	773
Structureel begrotingssaldo	6.633	-7.085	-82	863

Bedragen x €1000

Toelichting incidentele baten en lasten

Een specificatie per kernthema van incidentele baten en lasten is hierna opgenomen (voor posten groter dan € 100.000). Voor de onttrekkingen en stortingen per reserve wordt verwezen naar de verloopoverzichten van de reserves(en) voorzieningen in hoofdstuk 4.4.

nr	Kernthema	Omschrijving incidentele baten	2027	2028	2029	2030
1	0. KT Middelen en heffingen	Totaal incidentele onttrekkingen reserves	-722	-625	-2.686	-774
2	7. KT Duurzaamh, afval, riool, milieubeh	Klimaat en energiebeleid	-3.302	0	0	0
Totaal incidentele baten			-4.024	-625	-2.686	-774

Bedragen x €1000

1. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn beoordeeld op hun structurele karakter. Reserve-mutaties die geen structureel karakter hebben en samenhangen met een tijdelijk doel, incidentele activiteit of afgebakend project, zijn als incidenteel aangemerkt. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn overeenkomstig artikel 19, onderdeel d, van het BBV afzonderlijk opgenomen in het overzicht van structurele reserve-mutaties. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar het verloopoverzicht van de reserves in hoofdstuk 4.4.

2. Dit betreft een tijdelijk subsidieproject met een vooraf bepaalde einddatum. De betreffende middelen hebben betrekking op de uitvoering van klimaat bevorderende acties en energiematregelen. De middelen zijn nog gedurende één jaar in de begroting opgenomen en komen daarna te vervallen. Daarmee hebben deze baten en lasten een tijdelijk en incidenteel karakter en leiden zij niet tot een structurele belasting van de begroting na afloop van het project.

nr	Kernthema	Omschrijving incidentele lasten	2027	2028	2029	2030
3	0. KT Middelen en heffingen	Totaal incidentele dotaties reserves	3.482	1.714	1.706	1.548
4	0. KT Middelen en heffingen	Archief op orde	192	211	0	0
5	0. KT Middelen en heffingen	Investerings bedrijfsvoering	2500	1250	1250	0
6	1. KT Veiligheid	Eenmalige hardware handhaving en toezicht	150	0	0	0
7	6. KT Volwassenenzorg	Pilot wmo hhh demografische ontwikkeling, was en strijk	1030	1254	0	0
8	7. KT Duurzaamh, afval, riool, milieubeh	Klimaat en energiebeleid	3302	0	0	0
Totaal incidentele lasten			10.656	4.429	2.956	1.548

Bedragen x €1000

3. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn beoordeeld op hun structurele karakter. Reserve-mutaties die geen structureel karakter hebben en samenhangen met een tijdelijk doel, incidentele activiteit of afgebakend project, zijn als incidenteel aangemerkt. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn overeenkomstig artikel 19, onderdeel d, van het BBV afzonderlijk opgenomen in het overzicht van structurele reserve-mutaties. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar het verloopoverzicht van de reserves in hoofdstuk 4.4.

4. Dit betreft een tijdelijk traject gericht op het op orde brengen van het archief en het voldoen aan de wettelijke vereisten, in samenwerking met het Historisch Centrum Limburg. Het traject kende oorspronkelijk een einddatum van 1 januari 2024, maar is verlengd tot 2027. Het betreft een tijdelijk en afgebakend verbetertraject en geen structurele uitbreiding van de reguliere formatie of structurele werkzaamheden. De hiermee samenhangende lasten worden daarom, overeenkomstig de eerdere begrotingsjaren, als incidenteel aangemerkt. Na afronding van het traject in 2027 vervallen deze specifieke lasten.

5. Dit betreft tijdelijke aanloop- en implementatiekosten die samenhangen met de ontwikkeling van digitalisering en slimmer werken, waaronder trainingen en de introductie en toepassing van artificiële intelligentie. De extra middelen hebben betrekking op de tijdelijke implementatiefase en zijn gedurende het eerste jaar en de twee daaropvolgende jaren beschikbaar. Het betreft daarmee tijdelijk hogere kosten die samenhangen met de implementatie en ontwikkeling. Na afloop van deze implementatieperiode vervallen de incidentele middelen en lasten. Eventuele structurele lasten die voortvloeien uit de reguliere toepassing zijn afzonderlijk structureel geraamd en maken structureel onderdeel van de begroting.

6. Dit betreft eenmalige kosten die voortvloeien uit de aanschaf van hardware. De kosten zijn aanvullend op de bestaande structurele budgetten en zijn uitsluitend voor 2027 geraamd. Na 2027 vervallen deze incidentele lasten. Eventuele structurele lasten die voortvloeien uit het beheer,

onderhoud of de reguliere vervanging van de hardware zijn niet als incidenteel aangemerkt en zijn afzonderlijk in de structurele begroting verwerkt.

7. Dit betreft een tijdelijke pilot in het kader van de actualisering van de Wmo-hulp bij het huishouden. Binnen de pilot wordt onderzocht welke effecten de demografische ontwikkeling en de toepassing van onder andere de HHM-normering en was- en strijkservice hebben op de uitvoering en kosten. De geraamde middelen hebben uitsluitend betrekking op de tijdelijke onderzoeks-, implementatie- en pilotfase. De pilot heeft een afgebakend karakter en de hiermee samenhangende incidentele lasten vervallen na afronding van de pilot. Eventuele structurele financiële effecten die uit de evaluatie en eventuele beleidskeuzes voortvloeien, worden afzonderlijk en structureel in de begroting geraamd.

8. Dit betreft een tijdelijk subsidieproject met een vooraf bepaalde einddatum. De betreffende middelen hebben betrekking op de uitvoering van klimaat bevorderende acties en energiemaatregelen. De middelen zijn nog gedurende één jaar in de begroting opgenomen en komen daarna te vervallen. Daarmee hebben deze baten en lasten een tijdelijk en incidenteel karakter en leiden zij niet tot een structurele belasting van de begroting na afloop van het project.

Overzicht beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

Onderstaand, conform artikel 19d van het Besluit begroting en verantwoording van provincies en gemeenten, een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Binnen de begroting wordt een deel van de kapitaallasten van de investeringen afgedekt door middel van een onttrekking uit de bestemmingsreserves ten behoeve van afdekking kapitaallasten.

Structurele toevoegingen zijn niet van toepassing binnen de begroting.

Reserve	Toevoeging 2027	Onttrekking 2027	Toevoeging 2028	Onttrekking 2028	Toevoeging 2029	Onttrekking 2029	Toevoeging 2030	Onttrekking 2030
Bestemmingsreserves tbv afdekking kapitaallasten								
Sintermeerten college, herwaard		193		190		188		185
BMV Molenberg/Broederschool		167		167		167		167
Fietsenstalling		102		101		100		99
Juliana college, res. herwaard.		61		60		59		58
MBP reserve inz. Nor		40		40		39		39
Nieuwbouw OCC Broekland college		37		37		36		36
Multifunct Accommodatie Bekkerveld gebouwen		30		30		30		29
Fitness Herlecollege		16		16		16		16
Brede school Heerlerheide		16		16		16		16
Verduurzamen zonnepanelen en luchtbehandeling sporthal Zeswegen		9		9		9		8
Verduurzamen regeltechniek sporthal Zeswegen		7		7		7		7
Uitbreid ZMOKBuitenh 2 extra lokalen		7		6		6		6
Verduurzamen warmteopwekking sporthal Zeswegen		4		4		4		4
Verduurz. Ketel hybride SH Meezenbroek		3		3		3		3
Totaal beoogde structurele onttrekkingen aan de reserves	0	693	0	686	0	680	0	673

bedragen x €1000

4.4 Uiteenzetting van de financiële positie en meerjarenraming

Prognosebalansen per ultimo boekjaar

ACTIVA	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	24.191	23.779	24.480	23.022	21.564	20.105
Bijdragen aan activa in eigendom derden	23.913	22.737	21.562	20.386	19.211	18.036
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	278	1.042	2.919	2.636	2.353	2.070
Materiële vaste activa	464.050	497.893	545.253	611.631	645.025	647.969
MVA in erfpacht	786	786	786	786	786	786
MVA economisch nut	319.743	333.876	369.373	429.369	454.700	453.403
MVA ec. nut, vv ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	63.391	63.718	68.100	72.414	76.631	80.754
MVA maatschappelijk nut	80.129	99.513	106.994	109.062	112.908	113.026
Financiële vaste activa	39.434	40.474	39.777	39.079	38.381	37.683
Kapitaalverstrekingen	2.091	2.091	2.091	2.091	2.091	2.091
Leningen	37.195	38.322	37.624	36.926	36.229	35.531
Overige uitzettingen looptijd > 1 jaar	148	62	62	62	62	62
Violtende activa	85.277	98.661	98.661	98.661	98.661	98.661
Voorraden	4.575	9.256	9.256	9.256	9.256	9.256
Uitzettingen	62.936	71.639	71.639	71.639	71.639	71.639
Liquide middelen	904	904	904	904	904	904
Overlopende activa	16.861	16.861	16.861	16.861	16.861	16.861
TOTAAL ACTIVA	612.950	660.806	708.169	772.392	803.631	804.418
PASSIVA						
Vaste passiva						
Eigen vermogen	69.479	68.017	70.085	70.487	68.827	68.927
Algemene reserve	29.001	29.232	29.232	29.232	29.232	29.232
Bestemmingsreserves	40.478	38.785	40.853	41.255	39.596	39.695
Voorzieningen	28.547	29.645	25.802	26.736	28.888	28.757
Vaste schulden	291.292	273.375	284.250	315.725	403.895	422.805
Violtende schulden	69.292	135.430	173.694	205.104	147.681	129.589
Overlopende passiva	154.340	154.340	154.340	154.340	154.340	154.340
TOTAAL PASSIVA	612.950	660.806	708.169	772.392	803.631	804.418
BALANSMUTATIE				64.223	31.238	787

Bedragen x €1000,-

EMU-saldo

	Omschrijving	2026	2027	2028	2029	2030
		Volgens realisatie tot en met sept. 2026, aangevuld met raming resterende periode	Volgens meerjarenraming in begroting 2027	Volgens meerjarenraming in begroting 2027	Volgens meerjarenraming in begroting 2027	Volgens meerjarenraming in begroting 2027
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	1.996	2.068	-10.486	-2.013	190
2	Mutatie (im)materiële vaste activa	38.841	52.775	70.642	31.329	1.485
3	Mutatie voorzieningen	2.170	-3.843	935	2.151	-130
4	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-2.601	-4.173	4.151	968	0
5	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-32.073	-50.377	-84.344	-32.159	-1.425

(Bedragen x € 1.000)

Investeringsplanning 2027-2030

Activoort		BW 31-12-2025	Begroting (incl. bijstel- lingen) 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Immateriële vaste activa							
Kosten onderzoek en ontwikkeling	Grotius/VSP voorbereidingskrediet		200	1.500			
	Varenbeuk voorbereidingskrediet			500			
	Stadsbad voorbereidingskrediet			50			
		0	200	2.050	0	0	0
Investerings met economisch nut							
Gebouwen	Vervangende Nieuwbouw Mgr Hanssenschool	600		750	10.448	4.000	
	Vervangende unilocatie Helianthus	1.225	500	1.500	5.856		
	Nieuwbouw Filmhuis Royal Fase 2	1.521	800	6.700	6.000	546	250
	Romeins Museum	3.484	11.012	5.900	1.928		
	Verwerving Promenade I	18.613	2.937	5.225	225		
	Vervangende Nieuwbouw de Vlieger			750	4.160	1.000	
	Vervangende UniLoc Taalschool Werelddelen			500	2.000	3.599	
	Vervangende Nieuwbouw BS de Schakel			750	5.000	1.484	
	Noodz. Renovatie BS de Wegwijzer			3.538	3.538		
	Vervangende Nieuwbouw de Regenboog		160	750	4.793	1.500	
	Vervangende Nieuwbouw BS Eikenderveld			750	4.035		
	Rijwielstalling Maankwartier/station	365	369	2.130			
	Uitbreiding Sintermeertencollege	113	200	1.944	1.944		
	Vervangende nieuwbouw Windekind			1.000	7.822		
	MJOP Vastgoed Sport			842	842	842	842
	Gevel stadhuis	377	1.723	600			
	Herle College voorbereidingskrediet	291	700	784			
	MJOP Vastgoed Cultuur			503	503	503	503
	Aanp. OBS de Droomboom	21	229	500			
	Aanp. BS de Ganzerik	19	231	500			
	Veiligheidscentrum Heerlen-Noord meerkst			450			
	MJOP Vastgoed BMW's			376	376	376	376
	Noodz. Uitbr. El Wahda		0	575	365		
	Aanp. Frans Postmaschool		100	400			
	MJOP Vastgoed gebouwen met MOP			279	279	279	279
	Verduurzamen diverse panden			225	225	225	225
	Herle College nieuwbouw				10.000	22.025	3.000
	Erfgoed projecten Centrum	412	300				4.588
	Noodz Uitbr. Broederschool				500		
	Verduurzaming onderwijsvastgoed					250	250
		27.043	19.261	38.220	70.838	36.629	10.313
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Buitensportaccommodaties			1.430	715	715	715
	Sterrenwacht aankoop			300			
		0	0	1.730	715	715	715
GWW iz riool/begravingen	Rioolrenovaties			5.549	5.549	5.549	5.549
		0	0	5.549	5.549	5.549	5.549
Machines, apparaten + installaties	Romeins Museum (installaties)			5.500	1.725		
	Cinema Royal installaties			2.000	2.000	500	100
	Rijwielstalling Station (installaties)			1.566			
	Migratie camerasysteem handh. vvi 2023	263	987	1.250			
	Verkeersregelininstallaties vvi	0	248	280	220	253	260
	Bodycams vvi 2027			50			
	Erfgoed projecten Centrum installaties						1.300
		263	1.235	10.646	3.945	753	1.660
Overige materiële vaste activa	Romeins museum (inrichting)			500	1.500		
		0	0	500	1.500	0	0
Subtotaal investeringen met economisch nut		27.306	20.496	56.645	82.548	43.646	18.237

Bedragen x € 1.000

Activoort		BW 31-12-2025	Begroting (incl. bijstel- lingen) 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Begroting 2030
Investeringen met maatschappelijk nut							
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	Mobiliteitsvisie Heerlen in beweging	123	1.287	2.530	2.060	1.500	1.500
	IBOR	0	1.720	1.720	1.720	1.720	1.720
	Slakhorst OR	1.819	1.045	1.568			
	Herinrichten or Landsfort Herle	440	78	800			
	Voorbereidingskrediet SMWHC	2.340	443	800	832		
	Civiltechnische kunstwerken	0	0	698	562	562	562
	Vervangingsbudget groen	0	50	650	350	350	350
	Giesen Bautsch OR	1.217	300	500	1.000	2.255	0
	Synagoge			500			
	Actieplan fiets	35	250	465			
	5 Pleintjes			300			
	Herplanten bomen vvi	104	295	231	210	210	210
	Openbare verlichting vvi masten	0	0	188	188	188	188
	Openbare speelvoorzieningen vvi	0	0	116	116	116	116
	Openbare verlichting vvi armaturen	0	0	79	79	79	79
	Herinrichten RK Fase 2B Dr. Poelsstraat	497	84	61			
	Schinkelkwadrant Zd OR	1.566	50	50	100	883	100
	Herinrichten or Promenade II	1.138	91	50			
	Herinrichten RK Fase 2A Raadhuisplein	1.949	291	23	23		
	Sportcluster Nieuw Lotbroek						500
	Herinrichten RK Fase 3 Museumplein	0	1.000	0	100	539	100
		11.228	6.985	11.328	7.340	8.403	5.425
Overige materiële vaste activa	Centrum openbare ruimte			663			
		0	0	663	0	0	0
Subtotaal investeringen met maatschappelijk nut		11.228	6.985	11.991	7.340	8.403	5.425
Totaal		38.534	27.681	70.686	89.888	52.049	23.662

Bedragen x € 1.000

Staat van reserves 2027-2030

	Stand 1/1/2027	Rente 2027	Toevoe- ging 2027	Onttrek king 2027	Stand 31/12/2027 1/1/2028	Rente 2028	Toevoe- ging 2028	Onttrek king 2028	Stand 31/12/2028 1/1/2029	Rente 2029	Toevoe- ging 2029	Onttrek king 2029	Stand 31/12/2029 1/1/2030	Rente 2030	Toevoe- ging 2030	Onttrek king 2030	Stand 31/12/2030
Algemene reserve																	
AR. algemene reserve	29.232	0	0	0	29.232	0	0	0	29.232	0	0	0	29.232	0	0	0	29.232
AR. grondbedrijf	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene reserve	29.232	0	0	0	29.232	0	0	0	29.232	0	0	0	29.232	0	0	0	29.232
Bestemmingsres. tbv afdekk. kap.lasten																	
BRKap. Sintermeerten college, herwaard	1.214	18	0	193	1.039	16	0	190	865	13	0	188	690	10	0	185	516
BRKap. Juliana college, res. herwaard.	332	5	0	61	276	4	0	60	221	3	0	59	165	2	0	58	109
BRKap. geoom Nieuwb OCC Broekland coll.	510	8	0	37	480	7	0	37	451	7	0	36	421	6	0	36	391
BRKap. geoomerke MBP reserve inz. Nor	622	9	0	40	591	9	0	40	560	8	0	39	529	8	0	39	498
BRKap. geoom res. Fitness Herlecollege	223	3	0	16	210	3	0	16	197	3	0	16	184	3	0	16	171
BRKap. BreedMaatschVrzMolenb/Broedersch	4.122	62	0	167	4.017	60	0	167	3.910	59	0	167	3.801	57	0	167	3.691
BRKap. uitbreid ZMOKBuitenh Zextra lokal	182	3	0	7	178	3	0	6	174	3	0	6	170	3	0	6	166
BRKap. brede school H'hei aanv. krediet	284	4	0	16	272	4	0	16	260	4	0	16	248	4	0	16	236
BRKap. multifunct Accom Bekkerveld geb.	702	11	0	30	682	10	0	30	662	10	0	30	642	10	0	29	622
BRKap. Fietsenstalling	2.276	34	0	102	2.208	33	0	101	2.141	32	0	100	2.073	31	0	99	2.005
BRKap. Openbare ruimte Giesen Bautsch	1.200	0	0	0	1.200	0	0	0	1.200	0	0	0	1.200	0	0	0	1.200
BRKap. verduurz. regeltechn. SH Zeswegen	60	1	0	7	54	1	0	7	48	1	0	7	42	1	0	7	36
BRKap. Verduurz. warmteopwekking SH Zesw	65	1	0	4	62	1	0	4	59	1	0	4	55	1	0	4	52
BRKap. Verduurz. Zonnep+luchtbeh SH Zesw	135	2	0	9	128	2	0	9	122	2	0	9	115	2	0	8	108
BRKap. Verduurz. Ketel hybride SH Mzenbr	50	1	0	3	48	1	0	3	45	1	0	3	43	1	0	3	40
Bestemmingsres. tbv afdekk. kap.lasten	11.975	162	0	693	11.444	154	0	686	10.912	146	0	680	10.377	138	0	673	9.842
Bestemmingsreserves																	
BRes. Behoedzaamheidsreserve OHV	1.000	0	100	100	1.000	0	100	100	1.000	0	100	100	1.000	0	100	100	1.000
BRes. risico's grondexploitatie	2.437	0	0	0	2.437	0	0	0	2.437	0	0	0	2.437	0	0	0	2.437
BRes. erfpachtscanon recr. gronden	993	0	0	0	993	0	0	0	993	0	0	0	993	0	0	0	993
BRes. Fonds Econom. Structuurversterking	2.318	0	200	200	2.318	0	200	200	2.318	0	200	200	2.318	0	200	200	2.318
BRes. nog uit te voeren werkzaamheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
BRes. grondexploitatie	749	0	0	150	599	0	0	150	449	0	0	150	299	0	0	299	0
BRes. reeds genomen besluiten	0	0	2.061	0	2.061	0	0	0	2.061	0	0	2.061	0	0	0	0	0
BRes. Sloopfonds	1.243	0	0	0	1.243	0	0	0	1.243	0	0	0	1.243	0	0	0	1.243
BRes. Werksferen bovengrondse vakschool	679	0	0	0	679	0	0	0	679	0	0	0	679	0	0	0	679
BRes. Meubilair thuiswerkplekken	705	0	0	125	580	0	0	125	455	0	0	125	330	0	0	125	205
BRes. Volkshuisvestingsfonds	1.800	0	360	0	2.160	0	360	0	2.520	0	360	0	2.880	0	360	0	3.240
BRes. Verharding	2.041	0	0	0	2.041	0	0	0	2.041	0	0	0	2.041	0	0	0	2.041
BRes. ICT diensten	2.377	0	200	97	2.480	0	200	0	2.680	0	200	0	2.880	0	200	0	3.080
BRes. civieltechnische kunstwerken	668	0	0	0	668	0	0	0	668	0	0	0	668	0	0	0	668
BRes. Speeltuinvoorzieningen	79	0	50	50	79	0	50	50	79	0	50	50	79	0	50	50	79
BRes. Woonfonds Heerlen	4.720	0	150	0	4.870	0	150	0	5.020	0	150	0	5.170	0	0	0	5.170
BRes. Heerlen kennisstad	5.000	0	0	0	5.000	0	0	0	5.000	0	0	0	5.000	0	0	0	5.000
Bres. Fonds Mijnskoloniën	0	0	200	0	200	0	500	0	700	0	500	0	1.200	0	500	0	1.700
Bestemmingsreserves	26.810	0	3.321	722	29.409	0	1.560	625	30.344	0	1.560	2.686	29.218	0	1.410	774	29.854
TOTAAL RESERVES	68.017	162	3.321	1.414	70.085	154	1.560	1.311	70.487	146	1.560	3.366	68.827	138	1.410	1.448	68.927

Bedragen x € 1.000

Staat van voorzieningen 2027-2030

	Stand 1/1/2027	Toevoeging 2027	Aanwending 2027	Stand 31/12/2027 1/1/2028	Toevoeging 2028	Aanwending 2028	Stand 31/12/2028 1/1/2029	Toevoeging 2029	Aanwending 2029	Stand 31/12/2029 1/1/2030	Toevoeging 2030	Aanwending 2030	Stand 31/12/2030
Voorziening ter egalisering van kosten													
EVrz. cluster sportgebouwen	1.370	388	422	1.337	388	91	1.634	428	322	1.741	428	1.024	1.145
EVrz. cluster BMV's	1.491	537	264	1.764	537	100	2.201	537	598	2.140	537	1.868	810
EVrz. cluster parkeergarage Heerlerheide	95	6	1	99	6	4	101	6	8	98	6	23	81
EVrz. cluster overige gebouwen (met MOP)	1.360	666	780	1.246	666	484	1.427	666	413	1.681	666	767	1.580
EVrz. Cluster Cultuur	4.041	1.022	1.579	3.484	1.022	549	3.957	1.022	1.111	3.868	1.022	788	4.102
EVrz. Maankwartier onderhoud roltrappen	139	65	8	196	65	164	97	65	44	117	65	154	28
Voorzieningen ter egalisering van kosten	8.496	2.684	3.054	8.126	2.684	1.393	9.417	2.724	2.496	9.645	2.724	4.623	7.745
Voorziening tbv art. 44-1d													
Vrz. tbv art.44 1-d spaarvoorz. riool	632	2.399	2.859	173	2.563	2.736	0	2.725	773	1.952	2.725	773	3.905
Voorziening tbv art.44-1d	632	2.399	2.859	173	2.563	2.736	0	2.725	773	1.952	2.725	773	3.905
Voorziening middelen van derden													
VrzMD voortijdig schoolverlaten	1.542	0	0	1.542	0	0	1.542	0	0	1.542	0	0	1.542
VrzMD legaat culturele activiteiten	20	0	0	20	0	0	20	0	0	20	0	0	20
VrzMD Promotiefonds markten	32	12	15	29	12	15	25	12	15	22	12	15	18
VrzMD riool	4.637	650	532	4.756	727	532	4.951	565	532	4.984	404	532	4.856
VrzMD afval	1.502	0	571	931	0	0	931	0	0	931	0	0	931
VrzMD Onderhoud nieuw stadskantoor	1	160	159	2	160	159	3	160	159	4	160	159	5
VrzMD SGIV	666	0	0	666	0	0	666	0	0	666	0	0	666
VrzMD Wonen zorg en Welzijn Parkstad	70	0	0	70	0	0	70	0	0	70	0	0	70
Voorzieningen middelen van derden	8.471	822	1.277	8.016	899	706	8.209	737	706	8.239	576	706	8.109
Vrz. verplichtingen, verliezen en risico's													
VVrz. onderwijshuisvesting	3.165	185	2.679	671	203	559	316	110	150	276	110	143	243
RVrz. Pensioenen wethouders	5.768	0	0	5.768	0	0	5.768	0	0	5.768	0	0	5.768
RVrz. Schaesbergerveld BV	126	0	0	126	0	0	126	0	0	126	0	0	126
VVrz. Vaststellingsovereenkomsten	780	0	65	715	0	20	695	0	20	675	0	20	655
VVrz. Verlofsparen	2.207	0	0	2.207	0	0	2.207	0	0	2.207	0	0	2.207
Vrz. verplichtingen, verliezen en risico's	12.046	185	2.744	9.487	203	579	9.111	110	170	9.051	110	163	8.998
TOTAAL VOORZIENINGEN	29.645	6.091	9.934	25.802	6.349	5.415	26.736	6.296	4.145	28.888	6.135	6.266	28.757

Bedragen x € 1.000

4.5 Financiële status en weerbaarheid

Het is van belang inzicht te hebben in de financiële status (hoe financieel gezond is de gemeente) en de financiële weerbaarheid (welke mogelijkheden zijn er in financieel moeilijke tijden). Deze paragraaf geeft door middel van indicatoren inzicht (een indicatie) in de financiële status en weerbaarheid. Het is een set van indicatoren en normen, die door een landelijke werkgroep van grote gemeenten, onder voorzitterschap van de gemeente Heerlen, zijn samengesteld. Deze stresstest is onder andere gepresenteerd aan de Raad voor de Financiële Verhoudingen (RfV) en wordt landelijk gebruikt.

De financiële status en weerbaarheid laat in één overzicht de financiële gezondheid van de gemeente zien: 'zo staat de gemeente er financieel voor'. Het gaat om de financiële status en weerbaarheid op een bepaald meetmoment. Het is een thermometer' die meerdere keren per jaar wordt gebruikt (begroting, jaarrekening) en hierdoor een trend (een ontwikkeling) aangeeft. Sommige indicatoren zijn alleen begrotingsindicatoren, andere zowel begrotings- als jaarrekeningindicatoren. Het meest actuele cijfer wordt weergegeven. Het is een technische analyse, waarbij verdere uitleg bij de cijfers noodzakelijk kan zijn. De resultaten van de test staan in de vorm van een dashboard in onderstaande tabel.

Indicategroep	Indicator	Voldoende	Attentie/kwetsbaar	Kwetsbaar
1. Schuldpositie (vreemd vermogen)	1.1 Schuldratio			
	1.2 Netto schuld / exploitatie (netto schuldquote)			
	1.3 Netto schuld per inwoner			
	1.4 Schuldevolutie			
	1.5 Netto rentelasten / exploitatie			
	1.6 Omslagrente - werkelijke rente			
2. Reservepositie (eigen vermogen)	2.1 Ratio weerstandsvermogen			
	2.2 Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren			
3. Grondexploitaties	3.1 Afhankelijkheid van grondexploitatie voor sluitende begroting			
	3.2 Winstverwachting grondexploitaties (meerjarig)			
	3.3 Algemene reserve grondbedrijf en risicoreserve grondbedrijf versus risico's			
	3.4 Toekomstig nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de BIE (Bouwgrond In Exploitatie)			
4. Leningen, garantstellingen en waarborgen	4.1 Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen			
5. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen	5.1 Toereikendheid onderhoudsbudgetten, incl. vervangingsinvesteringen			
6. Lokale lasten	6.1 Kostendekkendheid leges			
	6.2 Derving OZB i.v.m. leegstand			
	6.3 Lokale lastendruk			
7. Meerjarig financieel evenwicht	7.1 Ombuigingen, taakstellingen			
	7.2 Verhouding Structurele / Incidentele baten en lasten			
	7.3 Meerjarig sluitende begroting			

1. Schuldpositie, vreemd vermogen

1.1 Schuldratio

De schuldratio geeft aan welk aandeel van de bezittingen belast is met schulden. Deze ratio is de som van de kortlopende en de langlopende schulden (excl. voorzieningen, die tot het eigen vermogen worden gerekend) gedeeld door het balanstotaal. Hoe lager de uitkomst, hoe gunstiger dit is. We financieren dan immers meer met eigen vermogen. Een factor van 80% of hoger wordt door de VNG gezien als een hoge mate van financiering met vreemd vermogen. Heerlen heeft een resultaat van 86,5% en dat betekent: kwetsbaar.

1.2 Netto schuldquote (netto schuld/ exploitatiebaten voor bestemming)

De schuld als aandeel van de baten voor bestemming is een indicator om de hoogte van de schulden van een gemeente te beoordelen. De hoogte van de baten bepaalt namelijk in belangrijke mate hoeveel schuld een gemeente kan dragen. De schuld als aandeel van de exploitatie is de som van de kort- en langlopende schulden en de crediteurenvorderingen (totaal de bruto schulden) minus de debiteurenvorderingen, de liquide middelen en langlopende uitzettingen gedeeld door de totale baten (voor bestemming). De VNG geeft aan dat bij een resultaat van meer dan 90% voorzichtigheid is geboden. Heerlen heeft een verhouding van 88,3% en scoort daarmee: voldoende.

1.3 Netto schuld per inwoner

Deze indicator is de hiervoor beschreven netto schuld gedeeld door het aantal inwoners. Het gemiddelde in Nederland is € 1.896 (VNG; 2024). Binnen een afwijking van 20% van dit gemiddelde is de score attentie, daarbuiten voldoende (-20%, < € 1.517) of kwetsbaar (+20%, > € 2.275). Heerlen heeft een schuld per inwoner van € 5.504,57 (prognose 2027) en scoort daarmee: kwetsbaar.

1.4 Schuldevolutie

Deze indicator geeft de ontwikkeling van de schuld aan. De score geeft aan -3,84% en scoort daarmee attentie.

1.5 Netto rentelasten/ exploitatie

Dit is het aandeel van de externe rentelasten (incl. financial lease) in de exploitatie. De indicator geeft aan welk deel van de exploitatie gebonden is aan het betalen van rente. Deze indicator bedraagt -0,90%. De score is daarmee: voldoende.

1.6 Omslagrente <> Werkelijke rente

De omslagrente wordt bij de begroting berekend door de werkelijk aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa die integraal zijn gefinancierd. De omslagrente mag binnen een marge van 0,5% worden afgerond. De totale toe te rekenen rente is lager dan de omgeslagen rente. Daarmee is deze score: voldoende.

2. Reservepositie, eigen vermogen

2.1 Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mate aan, waarin de gemeente in staat is om risico's op te vangen zonder dat het beleid moet worden gewijzigd. Het geeft inzicht in de robuustheid van de financiële positie van de gemeente. De score ligt op 0,97 (zie paragraaf risico's en weerstandsvermogen) en dit betekent: attentie (norm volgens nota risico's en weerstandsvermogen).

2.2 Mogelijkheden om beschikbare weerstandscapaciteit te verbeteren

De algemene reserve vormt ons directe weerstandsvermogen, bedoeld om risico's af te dekken. Daarnaast kan sprake zijn van indirect weerstandsvermogen (post onvoorzien, onbenutte belastingcapaciteit en bestemmingsreserves die niet worden gebruikt ter dekking van kapitaallasten van investeringen). Deze posten kunnen worden gebruikt om de weerstandscapaciteit te verbeteren. De gemeente heeft beperkte mogelijkheden. Daarmee zitten we aan het verbeteren van de ratio met 1,23 waardoor de score voldoende is.

3. Grondexploitatie

3.1 Afhankelijkheid grondexploitatie voor sluitende begroting

Zodra in de meerjarenbegroting rekening wordt gehouden met winsten vanuit de grondexploitatie, ontstaat druk op exploitaties om deze winsten daadwerkelijk te realiseren. Geen realisatie betekent immers onmiddellijk een dekkingsprobleem. Lagere grondverkoop hebben dan direct effect op de reguliere exploitatie. In de meerjarenbegroting van onze gemeente zijn dergelijke winsten niet ingeboekt, zodat de score voldoende is.

3.2 Winstverwachting grondexploitaties

Op het moment dat er positieve resultaten uit de grondexploitaties worden gerealiseerd heeft de gemeente middelen die kunnen worden ingezet of gespaard voor moeilijke tijden. De meerjarige winstverwachting van de grondexploitaties is negatief, zodat de gemeente op deze indicator 'kwetsbaar' scoort.

3.3 Algemene reserve grondbedrijf en risicoreserve grondbedrijf versus risico's

De AR van het grondbedrijf en de bestemmingsreserve ter afdekking van algemene risico's binnen de grondexploitatie(s) zijn reserves om risico's binnen het grondbedrijf op te vangen. Deze reserves moeten van zodanige omvang zijn dat alle risico's kunnen worden opgevangen. De reserves zijn groot genoeg om alle risico's op te vangen, waardoor de score 'voldoende' is.

3.4 Toekomstige nog te realiseren baten en lasten in relatie tot de bouwgrond in exploitatie

Deze indicator geeft aan wat nog aan kosten en opbrengsten moet worden gerealiseerd in relatie tot de actuele boekwaarde van de BIE (Bouwgrond In Exploitatie). Als dit te hoog is, dan geeft dit aan dat er nog veel te verrichten inspanningen zijn met mogelijke risico's. De waarde van de post BIE is in Heerlen € 8.253.500 positief en de nog te realiseren kosten en opbrengsten hoger. De score is: kwetsbaar.

4. Uitstaande leningen, garantstellingen en waarborgen

4.1 Zekerheden leningen, garantstellingen en waarborgen

Een gemeente loopt mogelijk risico's bij het uitzetten van leningen, het geven van garanties of waarborgen. Het risico vermindert als zekerheden zijn gesteld, zoals het 1e recht van hypotheek, een bankgarantie of als een lening uitstaat bij partijen met een hoge kredietwaardigheid. Het resultaat is dat voor 99,89% zekerheden zijn gesteld en dat betekent: voldoende.

5. Meerjarig onderhoud kapitaalgoederen

5.1 Toereikendheid onderhoudsbudgetten

Wij zijn verantwoordelijk voor het onderhoud aan de kapitaalgoederen binnen onze gemeente. Veelal betreft dit kapitaalgoederen in de openbare ruimte zoals wegen, groen en civieltechnische kunstwerken. Gekeken is of de budgetten toereikend zijn om het normniveau van een 6 te waarborgen (indien de kwaliteit zakt onder de 6 is sprake van kapitaalvernietiging met op termijn extra kosten). Op dit moment is geen extra budget benodigd om dit normniveau te halen of te behouden. De score is: voldoende.

6. Lokale lasten

6.1 Kostendekkendheid leges

Deze indicator geeft aan in hoeverre bij de leges de lasten worden gedekt door de baten (baten/lasten). Als de kostendekkendheid lager is dan 100% (maximum), is er mogelijk ruimte om meer baten te realiseren. De kostendekkendheid bij de algemene dienstverlening is 109%, bij de omgevingsvergunningen is 91% en bij de Europese Dienstenrichtlijn 64%. Er is slechts beperkt ruimte voor het verhogen van de baten. De score is: attentie.

6.2 Inkomstenderving ozb door leegstand niet-woningen

Leegstand kost de gemeente geld. Er bestaat een directe relatie tussen de opbrengst ozb-gebruikers niet woningen en leegstand. De gemeente Heerlen heeft een inkomstenderving van circa 3,90% van de totale opbrengst ozb niet woningen, waardoor de score is: attentie.

6.3 Lokale lastendruk

De lokale lastendruk is de druk van de lasten van rioolheffing, afvalstoffenheffing en ozb. Het gemiddelde van Nederland (huishouden met eigen woning) is € 1.109. Binnen een afwijking van 5% van dit gemiddelde is de score attentie, daarbuiten voldoende (-5%) of kwetsbaar (+5%). Heerlen heeft een lokale lastendruk van € 1.019,61 en dat betekent: voldoende.

7. Financieel evenwicht in de begroting

7.1 Ombuigingen, taakstellingen

Geen openstaande taakstellingen of ombuigingen. Deze score betekent: voldoende.

7.2 Verhouding structurele lasten en structurele baten

Een begroting moet materieel in evenwicht zijn. Dit betekent dat de structurele lasten moeten worden afgedekt door structurele baten (baten/lasten). Meerjarig zijn de structurele lasten voor 101,23% afgedekt door structurele baten. De score voor Heerlen is: voldoende.

7.3 Sluitende begroting

Het gaat hierbij om formeel evenwicht (de lasten en baten zijn in evenwicht). De meerjarige begroting is sluitend in 2027 en 2030. De score geeft aan: attentie.

4.6 Bijlage baten en lasten per taakveld 2027

Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	0	-6.274	-6.274
0.2	Burgerzaken	2.319	-4.769	-2.449
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.116	-3.506	-2.390
0.4	Overhead	4.420	-48.777	-44.356
0.5	Treasury	10.263	-8.312	1.951
0.61	OZB woningen	17.166	-682	16.484
0.62	OZB niet-woningen	14.772	-480	14.293
0.63	Parkeerbelasting	2.196	-154	2.042
0.64	Belastingen overig	611	97	708
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	370.558	0	370.558
0.8	Overige baten en lasten	1.000	-3.908	-2.908
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)			0
0.10	Mutaties reserves	1.414	-3.482	-2.068
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten			0
Totaal programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING		425.836	-80.246	345.590

Bedragen x € 1.000

Programma 1: VEILIGHEID

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	0	-9.073	-9.073
1.2	Openbare orde en Veiligheid	260	-9.921	-9.661
Totaal programma 1: VEILIGHEID		260	-18.994	-18.734

Bedragen x € 1.000

Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	1.534	-17.408	-15.874
2.2	Parkeren	338	-711	-373
Totaal programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		1.872	-18.119	-16.247

Bedragen x € 1.000

Programma 3: ECONOMIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	0	-1.106	-1.106
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-447	-447
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	523	-4.883	-4.360
3.4	Economische promotie	593	-2.416	-1.823
Totaal programma 3: ECONOMIE		1.116	-8.852	-7.736

Bedragen x € 1.000

Programma 4: ONDERWIJS

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-183	-183
4.2	Onderwijshuisvesting	435	-11.721	-11.286
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	5.884	-9.810	-3.926
Totaal programma 4: ONDERWIJS		6.318	-21.714	-15.395

Bedragen x € 1.000

Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
5.1	Sportbeleid en activering	0	-310	-310
5.2	Sportaccommodaties	4.338	-11.402	-7.064
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	-15.194	-15.194
5.4	Musea	999	-3.922	-2.924
5.5	Cultureel erfgoed	1.600	-6.809	-5.210
5.6	Media	0	-708	-708
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	39	-10.811	-10.772
Totaal programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		6.975	-49.157	-42.182

Bedragen x € 1.000

Programma 6: SOCIAAL DOMEIN

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	360	-6.818	-6.458
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	-50	-50
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	210	-7.217	-7.007
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	0	-8.845	-8.845
6.3	Inkomensregelingen	72.451	-88.566	-16.115
6.4	WSW en beschut werk	0	-30.514	-30.514
6.5	Arbeidsparticipatie	1	-9.556	-9.555
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	422	-7.594	-7.172
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	215	-18.256	-18.040
6.712	Begeleiding (Wmo)	0	-20.858	-20.858
6.713	Dagbesteding (Wmo)	0	0	0
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	-1.148	-1.148
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	0	-35.083	-35.083
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	81	-1.151	-1.070
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	-22.461	-22.461
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-4.252	-4.252
6.791	PGB Wmo	0	-657	-657
6.792	PGB Jeugd	485	-485	0
6.811	Beschermd wonen (Wmo)	331	-21.918	-21.587
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	244	-14.395	-14.151
6.821	Jeugdbescherming	0	-3.767	-3.767
6.822	Jeugdreclassering	0	-526	-526
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	-325	-325
Totaal programma 6: SOCIAAL DOMEIN		74.801	-304.443	-229.642

Bedragen x € 1.000

Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
7.1	Volksgezondheid	0	0	0
7.2	Riolering	10.823	-9.150	1.673
7.3	Afval	16.875	-12.954	3.921
7.4	Milieubeheer	14	-8.839	-8.825
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	540	-1.585	-1.045
Totaal programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		28.252	-32.528	-4.276

Bedragen x € 1.000

Programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Begroting 2027		
		Baten	Lasten	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	908	-8.038	-7.130
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	0	-514	-514
8.3	Wonen en bouwen	2.462	-6.195	-3.733
Totaal programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		3.370	-14.748	-11.378

Bedragen x € 1.000

4.7 Bijlage meerjarig overzicht baten en lasten per taakveld

Programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	-68	-9.556	-9.624	0	-5.922	-5.922	0	-6.274	-6.274	0	-5.966	-5.966	0	-6.040	-6.040	0	-6.132	-6.132
0.2	Burgerzaken	2.947	-4.601	-1.653	2.219	-4.361	-2.142	2.319	-4.769	-2.449	2.319	-4.613	-2.293	2.319	-4.586	-2.267	2.319	-4.564	-2.244
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.354	-3.323	-1.969	1.094	-3.357	-2.263	1.116	-3.506	-2.390	1.120	-3.517	-2.397	1.120	-3.518	-2.398	1.120	-3.508	-2.388
0.4	Overhead	4.609	-55.546	-50.936	4.415	-50.555	-46.140	4.420	-48.777	-44.356	4.343	-52.671	-48.328	3.912	-52.137	-48.225	3.912	-52.165	-48.254
0.5	Treasury	10.603	-6.935	3.668	10.560	-8.020	2.541	10.263	-8.312	1.951	10.695	-9.705	989	11.655	-12.719	-1.064	12.490	-14.826	-2.335
0.61	OZB woningen	15.576	-704	14.872	16.349	-697	15.652	17.166	-682	16.484	17.166	-680	16.486	17.166	-680	16.486	17.166	-680	16.486
0.62	OZB niet-woningen	14.241	-495	13.746	14.069	-490	13.579	14.772	-480	14.293	14.772	-478	14.294	14.772	-478	14.294	14.772	-478	14.294
0.63	Parkeerbelasting	1.787	-159	1.628	2.040	-157	1.883	2.196	-154	2.042	2.236	-153	2.083	2.316	-153	2.163	2.316	-153	2.163
0.64	Belastingen overig	582	6	588	611	97	708	611	97	708	611	98	709	611	98	709	611	98	709
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	364.380	0	364.380	360.741	0	360.741	370.558	0	370.558	362.296	0	362.296	361.949	0	361.949	373.929	0	373.929
0.8	Overige baten en lasten	15	353	368	-1.031	-1.980	-3.011	1.000	-3.908	-2.908	1.000	-7.828	-6.828	3.676	-6.944	-3.268	1.750	-5.915	-4.165
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	0	-88	-88	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0.10	Mutaties reserves	14.807	-14.746	61	2.930	-4.773	-1.842	1.414	-3.482	-2.068	1.311	-1.714	-402	3.366	-1.706	1.660	1.448	-1.548	-100
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	-9.775	-9.775	-37.959	37.805	-154	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal programma 0: BESTUUR EN ONDERSTEUNING		430.834	-105.569	325.265	376.039	-42.410	333.629	425.836	-80.246	345.590	417.870	-87.227	330.643	422.863	-88.863	334.000	431.833	-89.871	341.963

Bedragen x € 1.000

Programma 1: VEILIGHEID

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	208	-8.502	-8.294	0	-8.640	-8.640	0	-9.073	-9.073	0	-9.417	-9.417	0	-9.758	-9.758	0	-10.107	-10.107
1.2	Openbare orde en Veiligheid	3.777	-10.504	-6.727	180	-8.859	-8.679	260	-9.921	-9.661	261	-10.328	-10.067	261	-10.363	-10.102	261	-10.354	-10.093
Totaal programma 1: VEILIGHEID		3.985	-19.006	-15.021	180	-17.499	-17.319	260	-18.994	-18.734	261	-19.745	-19.484	261	-20.121	-19.860	261	-20.461	-20.200

Bedragen x € 1.000

Programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
2.1	Verkeer en vervoer	2.589	-16.657	-14.068	1.504	-16.448	-14.943	1.534	-17.408	-15.874	1.540	-17.746	-16.206	1.540	-18.062	-16.522	1.540	-18.195	-16.656
2.2	Parkeren	323	-746	-423	301	-696	-395	338	-711	-373	370	-711	-341	370	-708	-338	370	-706	-335
Totaal programma 2: VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT		2.912	-17.403	-14.490	1.805	-17.144	-15.339	1.872	-18.119	-16.247	1.910	-18.457	-16.547	1.910	-18.770	-16.860	1.910	-18.901	-16.991

Bedragen x € 1.000

Programma 3: ECONOMIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.1	Economische ontwikkeling	1.719	-2.539	-819	575	-1.224	-649	0	-1.106	-1.106	0	-1.103	-1.103	0	-2.125	-2.125	0	-2.112	-2.112
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	-367	-367	0	-426	-426	0	-447	-447	0	-446	-446	0	-443	-443	0	-440	-440
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	710	-3.522	-2.812	473	-4.917	-4.444	523	-4.883	-4.360	524	-5.206	-4.682	524	-5.171	-4.648	524	-5.164	-4.640
3.4	Economische promotie	398	-1.331	-933	393	-2.312	-1.920	593	-2.416	-1.823	593	-2.413	-1.821	593	-2.398	-1.805	593	-2.384	-1.792
Totaal programma 3: ECONOMIE		2.828	-7.759	-4.931	1.441	-8.879	-7.438	1.116	-8.852	-7.736	1.116	-9.168	-8.052	1.116	-10.136	-9.020	1.116	-10.100	-8.984

Bedragen x € 1.000

Programma 4: ONDERWIJS

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	-190	-190	0	-174	-174	0	-183	-183	0	-182	-182	0	-181	-181	0	-180	-180
4.2	Onderwijshuisvesting	477	-12.178	-11.701	426	-13.234	-12.808	435	-11.721	-11.286	436	-11.670	-11.234	436	-12.631	-12.194	436	-13.676	-13.240
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	22.411	-26.759	-4.348	15.454	-19.909	-4.454	5.884	-9.810	-3.926	5.884	-10.029	-4.146	5.884	-9.739	-3.855	5.884	-9.734	-3.851
Totaal programma 4: ONDERWIJS		22.888	-39.127	-16.239	15.881	-33.317	-17.437	6.318	-21.714	-15.395	6.320	-21.882	-15.562	6.320	-22.551	-16.231	6.320	-23.590	-17.270

Bedragen x € 1.000

Programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5.1	Sportbeleid en activering	735	-1.178	-443	699	-986	-287	0	-310	-310	0	-310	-310	0	-310	-310	0	-310	-310
5.2	Sportaccommodaties	4.481	-11.294	-6.812	4.621	-10.804	-6.182	4.338	-11.402	-7.064	4.345	-11.442	-7.097	4.356	-11.481	-7.125	4.356	-11.457	-7.101
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	239	-15.301	-15.062	0	-15.461	-15.461	0	-15.194	-15.194	0	-15.306	-15.306	0	-15.148	-15.148	0	-14.991	-14.991
5.4	Musea	1.131	-3.620	-2.489	964	-3.370	-2.406	999	-3.922	-2.924	1.002	-3.943	-2.941	1.002	-4.094	-3.091	1.002	-4.108	-3.105
5.5	Cultureel erfgoed	2.201	-7.762	-5.560	1.685	-6.630	-4.946	1.600	-6.809	-5.210	1.612	-6.810	-5.199	1.582	-6.790	-5.208	1.582	-6.775	-5.193
5.6	Media	0	-229	-229	0	-682	-682	0	-708	-708	0	-709	-709	0	-706	-706	0	-703	-703
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	220	-10.009	-9.789	38	-9.743	-9.705	39	-10.811	-10.772	39	-11.066	-11.027	39	-11.058	-11.019	39	-11.057	-11.018
Totaal programma 5: SPORT, CULTUUR EN RECREATIE		9.007	-49.392	-40.385	8.008	-47.678	-39.670	6.975	-49.157	-42.182	6.998	-49.588	-42.590	6.979	-49.586	-42.607	6.979	-49.400	-42.421

Bedragen x € 1.000

Programma 6: SOCIAAL DOMEIN

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	5.631	-10.977	-5.345	2.065	-8.106	-6.041	360	-6.818	-6.458	360	-6.866	-6.506	360	-6.841	-6.481	360	-6.847	-6.487
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	0	-48	-48	0	-50	-50	0	-50	-50	0	-50	-50	0	-50	-50	0	-50	-50
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	560	-844	-284	300	-7.481	-7.181	210	-7.217	-7.007	210	-7.207	-6.997	210	-7.156	-6.946	210	-7.113	-6.903
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	372	-8.554	-8.182	189	-8.407	-8.217	0	-8.845	-8.845	0	-9.149	-9.149	0	-9.466	-9.466	0	-9.647	-9.647
6.3	Inkomensregelingen	71.925	-88.927	-17.002	72.451	-88.462	-16.011	72.451	-88.566	-16.115	72.451	-88.529	-16.078	72.451	-88.439	-15.988	72.451	-89.710	-17.258
6.4	WSW en beschut werk	0	-30.331	-30.331	0	-30.761	-30.761	0	-30.514	-30.514	0	-28.666	-28.666	0	-27.206	-27.206	0	-26.404	-26.404
6.5	Arbeidsparticipatie	6.367	-24.499	-18.132	3.565	-13.552	-9.987	1	-9.556	-9.555	181	-9.928	-9.748	1	-8.494	-8.493	1	-8.677	-8.676
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	443	-6.576	-6.133	398	-7.719	-7.321	422	-7.594	-7.172	441	-7.684	-7.243	461	-7.774	-7.313	461	-7.882	-7.421
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	511	-16.671	-16.160	537	-17.220	-16.683	215	-18.256	-18.040	1.569	-19.279	-17.709	1.252	-7.266	-6.014	2.278	-8.597	-6.319
6.712	Begeleiding (Wmo)	760	-18.750	-17.990	769	-20.897	-20.128	0	-20.858	-20.858	0	-21.303	-21.303	0	-22.086	-22.086	0	-22.844	-22.844
6.713	Dagbesteding (Wmo)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.714	Overige maatwerkarrangementen (Wmo)	0	-425	-425	0	-1.113	-1.113	0	-1.148	-1.148	0	-1.146	-1.146	0	-1.141	-1.141	0	-1.136	-1.136
6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	1.072	-32.004	-30.932	0	-34.112	-34.112	0	-35.083	-35.083	0	-33.096	-33.096	0	-34.361	-34.361	0	-35.598	-35.598
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	99	-1.109	-1.010	381	-1.392	-1.011	81	-1.151	-1.070	50	-1.221	-1.171	50	-1.252	-1.202	50	-1.283	-1.233
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	14	-23.816	-23.802	0	-23.987	-23.987	0	-22.461	-22.461	2.631	-23.183	-20.552	2.713	-23.972	-21.259	2.713	-24.792	-22.079
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	-2.883	-2.883	0	-2.516	-2.516	0	-4.252	-4.252	0	-4.406	-4.406	0	-4.564	-4.564	0	-4.728	-4.728
6.791	PGB Wmo	0	-1.240	-1.240	0	-651	-651	0	-657	-657	0	-657	-657	0	-656	-656	0	-655	-655
6.792	PGB Jeugd	461	-453	8	485	-485	0	485	-485	0	485	-485	0	485	-485	0	485	-485	0
6.811	Beschermde wonen (Wmo)	274	-16.307	-16.033	331	-19.408	-19.077	331	-21.918	-21.587	331	-22.118	-21.787	331	-22.118	-21.787	331	-22.818	-22.487
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	1.195	-14.782	-13.587	244	-14.256	-14.012	244	-14.395	-14.151	244	-14.782	-14.538	244	-15.358	-15.113	244	-15.358	-15.113
6.821	Jeugdbescherming	0	-7.461	-7.461	0	-3.500	-3.500	0	-3.767	-3.767	0	-3.903	-3.903	0	-4.041	-4.041	0	-4.187	-4.187
6.822	Jeugdreclassering	0	-535	-535	0	-489	-489	0	-526	-526	0	-544	-544	0	-567	-567	0	-587	-587
6.91	Coördinatie en Beleid Wmo	0	-7.039	-7.039	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	0	-1.845	-1.845	0	-325	-325	0	-325	-325	0	-325	-325	0	-325	-325	0	-325	-325
Totaal programma 6: SOCIAAL DOMEIN		89.684	-316.077	-226.393	81.716	-304.887	-223.171	74.801	-304.443	-229.642	78.953	-304.529	-225.576	78.558	-293.616	-215.058	79.584	-299.723	-220.139

Bedragen x € 1.000

Programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
7.1	Volksgezondheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7.2	Riolering	13.225	-11.905	1.320	11.002	-10.043	958	10.823	-9.150	1.673	10.823	-9.322	1.500	10.823	-9.478	1.345	10.823	-9.472	1.351
7.3	Arfval	14.331	-11.665	2.666	14.706	-12.284	2.422	16.875	-12.954	3.921	16.304	-12.952	3.352	16.304	-12.952	3.352	16.304	-12.952	3.352
7.4	Milieubeheer	3.490	-6.867	-3.377	324	-8.499	-8.175	14	-8.839	-8.825	84	-5.539	-5.455	201	-5.519	-5.317	201	-5.493	-5.292
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	516	-1.203	-686	514	-1.278	-764	540	-1.585	-1.045	566	-1.570	-1.004	594	-1.565	-971	623	-1.558	-935
Totaal programma 7: VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU		31.562	-31.639	-77	26.546	-32.105	-5.559	28.252	-32.528	-4.276	27.777	-29.384	-1.607	27.922	-29.514	-1.591	27.951	-29.476	-1.524

Bedragen x € 1.000

Programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Taakveld	Omschrijving taakveld	Rekening 2025			Bijgest. begroting 2026			Begroting 2027			Meerjarenraming 2028			Meerjarenraming 2029			Meerjarenraming 2030		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
8.1	Ruimtelijke ordening	3.126	-6.675	-3.549	1.314	-8.757	-7.443	908	-8.038	-7.130	1.011	-8.792	-7.781	1.181	-9.955	-8.774	911	-10.877	-9.966
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	597	-1.160	-563	37	-527	-490	0	-514	-514	0	-514	-514	0	-510	-510	0	-506	-506
8.3	Wonen en bouwen	4.597	-8.214	-3.617	2.865	-2.627	238	2.462	-6.195	-3.733	2.462	-6.283	-3.821	2.462	-6.304	-3.841	2.462	-6.332	-3.870
Totaal programma 8: VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING		8.320	-16.048	-7.729	4.216	-11.912	-7.696	3.370	-14.748	-11.378	3.473	-15.588	-12.115	3.643	-16.768	-13.125	3.373	-17.716	-14.343

Bedragen x € 1.000

4.8 Bijlage begrotingssubsidies

Een begrotingssubsidie is een subsidie zonder wettelijk voorschrift. Dat is een uitzondering op grond van artikel 4:23, derde lid sub c AWB waarbij het bedrag rechtstreeks en specifiek wordt opgenomen in de (gemeentelijke) begroting.

In tegenstelling tot reguliere subsidies, die via openbare subsidieregelingen lopen waar iedereen op kan aanvragen, is een begrotingssubsidie bedoeld voor een vooraf vastgestelde, specifieke organisatie of activiteit. De gemeenteraad besluit bij het vaststellen van de begroting direct welk bedrag naar welke instantie gaat. Dat vereist overigens daarna wel nog een collegebesluit waarin dat wordt beschikt en waarbij voorschriften kunnen worden opgenomen.

Op 23 juli 2025 heeft de Raad van State een richtinggevende uitspraak gedaan over de verdeling van schaarse middelen, in relatie tot het gelijkheidsbeginsel (ECLI:NL:RVS:2025:3399). De Afdeling Bestuursrechtspraak oordeelde dat de deze zg. Didam-criteria ook van toepassing zijn op begrotingssubsidies. Het gevolg daarvan is dat het voornemen gepubliceerd moet worden zodat derden zich gedurende acht weken kunnen melden als zij de enigheid van de beoogde beneficiën ter discussie willen stellen. Deze publicatie heeft plaatsgevonden op 5 augustus. Met de publicatie wordt tijdig voldaan aan de uitspraak van de Raad van State (23 juli 2025), die eist dat voornemens tot 1-op-1 begrotingssubsidies minimaal 8 weken vooraf transparant en gemotiveerd bekend worden gemaakt om gelijke kansen/mededinging te borgen.

Stichting LEVANTOgroep (Crisisopvang Blijf van mijn Lijf Parkstad)

Voor het organiseren van 24/7 veilige crisisopvang op geheime adressen, het bieden van gespecialiseerde traumazorg voor slachtoffers en hun kinderen, ambulante begeleiding bij maatschappelijke herintegratie. Het subsidiebedrag is maximaal € 1.200.000. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het 24/7 bieden van directe, fysiek en beveiligde opvang en onderdak op (geheime) adressen voor vrouwen (en eventueel meegenomen kinderen) die vanwege acute veiligheidsdreiging of ernstig huiselijk geweld niet langer thuis kunnen verblijven.
- Het verlenen van gespecialiseerde psychosociale en therapeutische hulp aan slachtoffers en hun kinderen om het trauma van geweld te verwerken, de zelfredzaamheid te herstellen en het doorbreken van de intergenerationele geweldspiraal.
- Het bieden van begeleiding aan slachtoffers na de opvangfase bij de terugkeer in de maatschappij, waaronder veiligheidsplanning, ondersteuning bij zelfstandige huisvesting en casemanagement.
- Actieve participatie in de regionale veiligheidsketen rondom de uitvoering van de Wet tijdelijk huisverbod en afstemming met Veilig Thuis, de politie en de lokale wijkteams.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting LEVANTOgroep om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- De organisatie heeft als enige binnen de regio Parkstad de beschikking over speciaal geconditioneerde, hoog beveiligde en fysiek afgeschermd (geheime) opvanglocaties die direct 24/7 inzetbaar zijn bij acute dreiging en ernstige veiligheidsrisico's (zoals eerdergerelateerd geweld of zware stalking).
- De instelling werkt volgens de landelijk erkende kwaliteitskaders voor de Vrouwenopvang en de Methodiek Systemisch Werken in de Opvang. Ze beschikt over specifieke expertise in risicotaxatie en trauma-geïnformeerde zorg voor zowel volwassenen als kwetsbare kinderen.
- De instelling heeft een geborgde ketenpositie en directe operationele afspraken met de Politie, Veilig Thuis.

Gezien de noodzaak van direct beschikbare, geheim gehouden en gecertificeerde opvanglocaties met 24/7 beveiliging, gecombineerd met de specifieke trauma-expertise en de verankering in de veiligheidsketen, kan deze taak naar ons oordeel uitsluitend door Stichting LEVANTOgroep doeltreffend, doelmatig en veilig worden uitgevoerd.

Stichting Slachtofferhulp Nederland

Is gericht op de ondersteuning van slachtoffers van strafbare feiten, huiselijk geweld, verkeersongevallen en andere ingrijpende gebeurtenissen.

Het subsidiebedrag is maximaal €40.000. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het bieden van emotionele hulp, praktisch advies en juridische ondersteuning (zoals hulp bij het verhalen van schade of het uitoefenen van slachtofferrechten) aan inwoners na een ingrijpende gebeurtenis.
- Directe inzet in buurten en wijken na incidenten met een grote impact op de leefbaarheid en het veiligheidsgevoel (bijvoorbeeld na een woningoverval, ernstige woninginbrakenreeks of fataal verkeersongeval).
- Actieve participatie in het lokale veiligheids- en zorgnetwerk (onder meer het Zorg- en Veiligheidshuis, de politie, Veilig Thuis en gemeentelijke wijkteams) voor de afstemming van complexe casuïstiek en vroegtijdige signalering van trauma of escalatie.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting Slachtofferhulp Nederland om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- Slachtofferhulp Nederland beschikt als enige organisatie in Nederland over een rechtstreekse, beveiligde en geautomatiseerde gegevenskoppeling met de politiesystemen. Hierdoor worden slachtoffers die bij de politie aangifte doen of melding maken direct en AVG-bestendig doorverwezen naar de juiste ondersteuning. Nooit eerder is een andere organisatie in staat gebleken deze landelijke koppelrol te vervullen.
- Slachtofferhulp Nederland werkt volgens landelijk gecertificeerde kwaliteitsnormen en beschikt over een combinatie van professionele casemanagers en specifiek opgeleide vrijwilligers met expertise op het gebied van traumaverwerking, schadevergoedingsrecht en het strafprocesrecht.
- De organisatie is integraal onderdeel van de nationale en regionale veiligheidsstructuren (zoals de Veiligheidsregio en de Veiligheidshuizen) en kan bij grootschalige incidenten of rampen binnen de gemeente direct op schaal worden ingezet.

Gezien de unieke politiesystemenkoppeling, de specifieke juridische en psychosociale deskundigheid en de verankering in de veiligheidsketen, kan deze brede slachtofferzorg naar ons oordeel uitsluitend door Stichting Slachtofferhulp Nederland doeltreffend, doelmatig en dekkend worden uitgevoerd.

Stichting Halt

Zet in op de preventie van jeugdcriminaliteit en overlast via interactieve voorlichtingsprogramma's op scholen (onderwerpen als groepsdruk, online veiligheid, genotmiddelen en vuurwerk), vroegsignalering in de wijk, en advies/ondersteuning aan ouders, scholen en wijkprofessionals. Het subsidiebedrag is maximaal €50.000. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

De uitvoering van preventieve activiteiten gericht op het voorkomen van jeugdcriminaliteit, overlast en grensoverschrijdend gedrag binnen de gemeente. De inzet richt zich op:

- Het verzorgen van preventieve lessen en themabijeenkomsten op basisscholen (groep 7/8), het voortgezet onderwijs en het mbo over onderwerpen als groepsdruk, online veiligheid (cybercrime/sexting), genotmiddelen en overlast/vuurwerk;
- Het tijdig signaleren van beginnend risicogedrag in nauwe samenwerking met de gemeente, de politie, het onderwijs en het jongerenwerk;
- Het bieden van handelingsperspectief en training aan ouders, scholen en lokale professionals bij het herkennen van en reageren op afglijdend gedrag bij jongeren.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting Halt om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- Stichting Halt is de landelijk aangewezen en gecertificeerde organisatie voor de uitvoering van de wettelijke Halt-straf (art. 77e Wetboek van Strafrecht). De preventieve activiteiten sluiten naadloos aan op en zijn een direct verlengstuk van deze wettelijke taak en ketenpositie.
- Stichting Halt beschikt over specifiek voor de doelgroep (10-18 jaar) ontwikkelde en gecertificeerde preventieve lesmodules op het snijvlak van veiligheid, onderwijs en zorg (o.a. groepsdruk, cybercrime, vuurwerk en genotmiddelen).
- Stichting Halt beschikt over een structurele, operationele samenwerkingsstructuur met de lokale politie, het Openbaar Ministerie, buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) en de scholen binnen de gemeente. Deze integrale samenwerking is essentieel voor het tijdig vroegsignaleren en doorverwijzen van jongeren.

Gezien deze specifieke expertise, gecertificeerde methodieken en verankering in de veiligheidsketen, kan naar ons oordeel deze preventieve taak alleen door Stichting Halt doeltreffend en doelmatig worden uitgevoerd.

Stichting Poppodium Nieuwe Nor

Exploitatie en beheer van het gemeentelijke poppodium (Nieuwe Nor), het verzorgen van een breed en professioneel pop- en nachtcultuuraanbod, de stimulering van talentontwikkeling en de ondersteuning van de lokale popinfrastructuur.

Het subsidiebedrag is maximaal €822.834. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het organiseren en faciliteren van een gevarieerd en actueel aanbod van nationale en internationale popconcerten, dance-evenementen, clubnachten en subculturele initiatieven.
- Het actief bieden van een podium, oefen- en productieruimtes aan lokaal en regionaal muzikaal talent, inclusief coaching, educatie en begeleiding van beginnende makers.
- Het versterken van de culturele en sociale leefwereld van jongeren en jongvolwassenen door het bieden van een veilige, inclusieve en toegankelijke uitgaans- en cultuurplek.
- Het professioneel en veilig beheren, onderhouden en exploiteren van het gemeentelijke poppodiumcomplex aan de Pancratiusstraat te Heerlen.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting Poppodium Nieuwe Nor om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- De gesubsidieerde activiteiten zijn onlosmakelijk verbonden met de exploitatie van het speciaal daarvoor gebouwde en geoutilleerde gemeentelijke poppodium aan de Pancratiusstraat te Heerlen. Binnen de gemeente/regio beschikt geen enkele andere organisatie over een vergelijkbare, voor professionele popconcerten en nachtcultuur geconditioneerde accommodatie (inclusief specifieke geluidsisolatie, zaalakoestiek, geluids- en lichttechniek en horeca-vergunningen).
- Poppodium Nieuwe Nor heeft een unieke, verankerde positie als officieel kernpodium binnen het landelijke Nederlandse popnetwerk. De stichting is de enige organisatie in de regio Parkstad die beschikt over de noodzakelijke boekingsnetwerken met agentschappen en bands om een dekkend landelijk popaanbod naar de regio te halen.
- De organisatie beschikt over de benodigde gespecialiseerde kennis van het poppodiumbedrijf, poptechniek, nachtveiligheid, evenementenlogistiek en de leefwereld van de jeugd- en jongeren-cultuur binnen de regio.

Gezien de gebondenheid aan het unieke gemeentelijke poppodiumcomplex, de erkende spilfunctie in het popcircuit en de specifieke expertise op het gebied van pop- en nachtcultuur, kan deze functie naar ons oordeel uitsluitend door Stichting Poppodium Nieuwe Nor doeltreffend en doelmatig worden uitgevoerd.

Stichting Nederlands Mijnmuseum

vertelt het verhaal van het mijnverleden van Heerlen en de regio. Het museum verzamelt, beheert en presenteert erfgoed rond de steenkoolwinning en de impact daarvan op landschap, stad, economie en samenleving. Via tentoonstellingen, publieksactiviteiten, educatie en verhalen van oud-

mijnwerkers en bewoners maakt het museum de mijnhistorie toegankelijk voor een breed publiek en draagt het bij aan de identiteit en het historisch bewustzijn. Het subsidiebedrag is maximaal € 463.720. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het professioneel beheer, de conservering, documentatie en presentatie van de unieke historische collectie inzake het Nederlandse mijnbouwverleden in de hoofdvestiging (het monumentale Kneepkensgebouw aan de Dokter Poelsstraat) en het Mijnmuseumpark.
- Het levend houden en overdragen van de verhalen, tradities en de maatschappelijke impact van de mijnperiode op de regio Parkstad Limburg en Nederland, waaronder de inzet van (oud-)mijnwerkers en gespecialiseerde gidsen.
- Het ontwikkelen en aanbieden van onderwijsprogramma's voor het primair-, voortgezet en hoger onderwijs, wisselende tentoonstellingen, lezingen en cultuur-toeristische rondleidingen.
- Het beheer en toegankelijk houden van het authentieke Rijksmonument Schacht II van de voormalige steenkolenmijn Oranje-Nassau I als essentieel onderdeel van het industriële erfgoed van de stad en regio.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting Nederlands Mijnmuseum om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- De stichting beheert de meest omvangrijke en authentieke collectie van het Nederlandse steenkolenmijnbouwverleden. Er is in Nederland geen andere organisatie die beschikt over een vergelijkbare historische erfgoedcollectie en expertise op dit specifieke terrein.
- De activiteiten zijn fysiek onlosmakelijk verbonden met de specifieke erfgoedlocaties in Heerlen, waaronder het originele Rijksmonument Schacht II (Oranje-Nassau I) en het museaal ingerichte Kneepkensgebouw. Geen enkele andere partij heeft de beschikking over deze authentieke industriële locaties die essentieel zijn voor de beleving van het mijnverleden.
- Het museum vervult een niet-inwisselbare rol in het verankeren van de historische identiteit van Heerlen en de regio Parkstad Limburg. De stichting beschikt over de specifieke netwerken, maatschappelijke verankering en gedocumenteerde kennis die noodzakelijk zijn om dit immateriële en materiële erfgoed te waarborgen.

Gezien het beheer van de unieke nationale mijnbouwcollectie, de directe gebondenheid aan de historische mijnbouwmonumenten in Heerlen en de specifieke erfgoedexpertise, kan deze museale en educatieve taak naar ons oordeel uitsluitend door Stichting Nederlands Mijnmuseum doeltreffend en doelmatig worden uitgevoerd.

Stichting Cultuurhuis Heerlen

Een platform (samenwerking, kennisdeling, promotie, ondersteuning, professionalisering, belangenbehartiging), podium en huiskamer bieden waar Heerlense amateurkunstenaars meer zichtbaarheid krijgen, elkaar kunnen ontmoeten en Heerlens amateurkunstverenigingen worden ondersteund bij hun vraagstukken.

Het subsidiebedrag is maximaal € 358.500. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het organiseren en ondersteunen van laagdrempelige culturele en maatschappelijke projecten die de sociale cohesie, leefbaarheid en cultuurbeleving in de wijk/stad versterken.
- Het bieden van een betaalbaar en toegankelijk oefen- en presentatiepodium voor lokale amateurkunstverenigingen, koren, theatergezelschappen en beginnende makers.
- Het fungeren als een veilige, inclusieve en gastvrije openbare ontmoetingsplek voor buurtbewoners, kwetsbare doelgroepen en lokale initiatieven.
- Het professioneel en doelmatig beheren, onderhouden en veilig exploiteren van het multifunctionele pand aan de Sittarderweg te Heerlen.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting Cultuurhuis Heerlen om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- De gesubsidieerde activiteiten zijn fysiek onlosmakelijk verbonden met de exploitatie van de speciaal daarvoor ingerichte gemeentelijke accommodatie aan de Sittarderweg te Heerlen.
- Geen enkele andere partij beschikt binnen het werkgebied over een vergelijkbare, voor sociaal-culturele wijkactiviteiten en kleinschalige podiumkunsten geoutilleerde accommodatie.
- Stichting Cultuurhuis Heerlen vervult een unieke brugfunctie tussen professionele cultuurinstellingen, het sociaal domein en de lokale wijkbewoners/amateurkunstenaars. De stichting is de enige organisatie in dit gebied die deze specifieke combinatie van wijkontmoeting, amateurkunst-facilitering en laagdrempelige podiumprogrammering integreert.
- De stichting beschikt over een jarenlang opgebouwd, fijnmazig netwerk binnen de wijk, met lokale verenigingen, vrijwilligers en welzijnsorganisaties. Deze maatschappelijke inbedding is noodzakelijk om de doelgroepen effectief te bereiken en te betrekken.

Gezien de gebondenheid aan de specifieke gemeentelijke accommodatie, de unieke combinatie van wijkcultuur en amateurkunstofacilitering en de sterke lokale verankering, kan deze sociaal-culturele taak naar ons oordeel uitsluitend door Stichting Cultuurhuis Heerlen doeltreffend en doelmatig worden uitgevoerd.

Stichting Filmhuis de Spiegel

biedt een combinatie van diverse activiteiten en programma's binnen het domein beeldcultuur. Naast een filmprogramma met art-house film, biedt dit filmhuis ook een maatschappelijk programma en educatie.

Het subsidiebedrag is maximaal € 310.000. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het vertonen van een gevarieerd en artistiek hoogwaardig aanbod van kwaliteitsfilms, onafhankelijke producties, documentaires en klassiekers die niet door commerciële bioscopen worden geëxploiteerd.
- Het organiseren van film gerelateerde verdiepingsactiviteiten, zoals inleidingen, nagesprekken (Q&A's) met makers, thematische filmreeksen en samenwerkingen met lokale maatschappelijke en culturele partners.
- Het initiëren en uitvoeren van film educatieve programma's en schoolvoorstellingen voor het primair, voortgezet en beroepsonderwijs, gericht op het vergroten van de beeld- en mediawijsheid van de jeugd.
- Het professioneel en toegankelijk beheren en exploiteren van de specifieke filmhuisaccommodatie en projectie-infrastructuur in Heerlen.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting Filmhuis de Spiegel om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- Filmhuis De Spiegel is de enige culturele filmtheaterinstelling binnen de gemeente en regio die zich zonder winst oogmerk richt op de vertoning van kwetsbare filmkunst en artistieke producties. Commerciële bioscopen programmeren dit aanbod niet vanwege het ontbreken van een puur commercieel verdienmodel.
- De stichting beschikt over de specifieke licenties, accreditaties en netwerkverbindingen met de landelijke vereniging van filmtheaters en arthouse-distributeurs. Dit geeft de organisatie unieke toegang tot de vertoningsrechten van artistieke films en het landelijke Netwerk Filmeducatie.
- De stichting heeft de beschikking over de benodigde gespecialiseerde projectie- en audiotechniek voor arthouse-vertoningen en beschikt over de vakinhoudelijke expertise om Film-DCP's, klassiekers en festivals professioneel te programmeren en te begeleiden.

Gezien de unieke positie als enige niet-commerciële filmtheaterinfrastructuur binnen de gemeente, de aansluiting bij het landelijke arthouse- en filmeducatienetwerk en de specifieke filmkundige expertise, kan deze culturele en educatieve taak naar ons oordeel uitsluitend door Stichting Filmhuis De Spiegel doeltreffend en doelmatig worden uitgevoerd.

Parkstad Limburg Theaters

verzorgt de exploitatie en programmering van Theater Heerlen. De organisatie biedt een breed cultureel aanbod, waaronder theater, muziek, dans, cabaret, musical, opera, familievoorstellingen en educatieve activiteiten. Daarnaast faciliteert PLT verhueringen, bijeenkomsten en evenementen en draagt de organisatie bij aan de culturele infrastructuur, publieksbereik en levendigheid van Heerlen en de regio.

Het subsidiebedrag is maximaal € 3.799.819. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het programmeren van een gevarieerd en hoogwaardig aanbod van landelijke, internationale en regionale voorstellingen (o.a. toneel, dans, muziek, cabaret, musical en jeugdtheater).
- Het initiëren en uitvoeren van educatieprogramma's voor het primair-, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs binnen de regio, alsmede participatieprojecten gericht op talentontwikkeling en maatschappelijke binding.
- Het professioneel beheren, veilig exploiteren en toegankelijk houden van het gemeentelijke theatercomplex aan het Burgemeester van Grunsvenplein te Heerlen.
- Het bieden van faciliteiten en podiumruimte aan lokale culturele verenigingen, streektaalinitiatieven en maatschappelijke evenementen binnen de gemeente/regio.

Motivering

Naar ons oordeel is Parkstad Limburg Theaters om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- De gesubsidieerde activiteiten zijn onlosmakelijk verbonden met de exploitatie en het beheer van het gemeentelijke theatergebouw (Theater Heerlen). Binnen de gemeente/regio beschikt geen enkele andere organisatie over een professionele theateraccommodatie met vergelijkbare zaalcapaciteiten, akoestische en podiumtechnische voorzieningen die noodzakelijk zijn voor het faciliteren van de landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS).
- Stichting Parkstad Limburg Theaters vervult een specifiek toegewezen centrumfunctie binnen het regionale cultuurbeleid van de regio Parkstad Limburg. De organisatie is de enige schouwburgorganisatie in de regio die op schaal de verbinding kan maken tussen landelijke gezelschappen, regionale culturele netwerken en lokale onderwijsinstellingen.
- De stichting beschikt over de benodigde landelijke en internationale netwerken, specifieke expertise op het gebied van theatertechniek, programmering, horeca-exploitatie en veiligheid die nodig zijn om een grootschalig theatercomplex doelmatig en doeltreffend te exploiteren.

Gezien de gebondenheid aan de unieke gemeentelijke theateraccommodatie, de spilfunctie in de regionale cultuurinfrastructuur en de specifieke deskundigheid, kan deze grootschalige theater- en cultuurfunctie naar ons oordeel uitsluitend door Parkstad Limburg Theaters doeltreffend en doelmatig worden uitgevoerd.

Stichting Schunck

uitvoering van de functies van openbare bibliotheek (incl. taalhuis, IDO en programma's basisvaardigheden), museum voor moderne en hedendaagse kunst, muziek- en dansonderwijs, cultuureducatie en wijkgerichte cultuurprogrammering in Heerlen.

Het subsidiebedrag is maximaal € 9.927.915. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het exploiteren van een gecertificeerde openbare bibliotheek (hoofdvestiging Glaspaleis en wijkvestigingen), inclusief de bevordering van leesplezier, digitale inclusie, taal- en basisvaardigheden en het Jeugd educatieprogramma.
- Het samenstellen van tentoonstellingen, het beheren en ontsluiten van de gemeentelijke kunstcollectie, het aanbieden van een architectuurplatform en de stimulering van hedendaagse beeldende kunst.

- Het aanbieden van een dekkend aanbod van binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie, instrumentaal/vocaal muziekonderwijs, danslessen en talentontwikkeling voor jeugd en volwassenen.
- Het integraal beheren, toegankelijk houden en veilig exploiteren van het iconische gemeentelijke Rijksmonument 'het Glaspaleis' te Heerlen als centraal cultureel en maatschappelijk ontmoetingspunt.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting Schunck om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- De gesubsidieerde kernactiviteiten zijn fysiek en operationeel verankerd in het speciaal voor deze multifunctionele culturele functie ingerichte gemeentelijke monument het Glaspaleis aan het Raadhuisplein te Heerlen. Binnen de gemeente beschikt geen enkele andere organisatie over een vergelijkbare, speciaal geconditioneerde accommodatie die bibliotheek-, museale, onderwijs- en horecafuncties onder één dak kan huisvesten.
- SCHUNCK is de door de gemeente formeel aangewezen beheerder van de gemeentelijke kunstcollectie moderne en hedendaagse kunst. Daarnaast beschikt de stichting over de wettelijk vereiste kwaliteits- en Wsob-certificering (Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen) om de wettelijke lokale bibliotheektaak uit te voeren.
- SCHUNCK combineert op unieke en geïntegreerde wijze vier culturele hoofddisciplines (literatuur/informatie, beeldende kunst, architectuur en muziek/dans). Deze schaalgrootte en dwarsverbanden tussen de disciplines zijn niet door een andere marktpartij of instelling in de regio te realiseren.

Gezien de gebondenheid aan het bepalende gemeentelijke monument, het beheer van de gemeentelijke kunstcollectie, de Wsob-certificering en de unieke interdisciplinaire organisatievorm, kan deze brede culturele en maatschappelijke opdracht naar ons oordeel uitsluitend door Stichting SCHUNCK doeltreffend en doelmatig worden uitgevoerd.

Stichting Ondernemersfonds Heerlen

Het versterken van het lokale ondernemingsklimaat door het faciliteren van stadsbrede en gebiedsgerichte collectieve investeringen van, voor en door ondernemers in een aantrekkelijk, veilig en levendig Heerlen.

Het subsidiebedrag is maximaal € 1.300.000. De subsidieperiode heeft een looptijd van 1 januari 2027 tot uiterlijk 31 december 2027.

Subsidieactiviteiten

- Het stimuleren van de lokale economie door de verbindende en faciliterende rol van het fonds tussen ondernemers, ondernemersverenigingen en de gemeente te versterken.
- Het organiseren, financieren en ondersteunen van gezamenlijke initiatieven 'van, voor en door ondernemers', zoals gebiedspromotie, feestverlichting, collectieve beveiliging en schone/veilige bedrijventerreinen en winkelgebieden.
- Het realiseren van projecten en evenementen die rechtstreeks bijdragen aan een aantrekkelijker, veiliger en levendiger Heerlen voor bezoekers, bewoners en bedrijven.
- Het vergroten van de organisatiegraad van ondernemers in de diverse centrumgebieden, wijk-winkelcentra en bedrijventerreinen binnen de gemeente.

Motivering

Naar ons oordeel is Stichting Ondernemersfonds Heerlen om de volgende unieke, objectieve redenen als enige serieuze gegadigde kwalificeert:

- De gemeenteraad van Heerlen heeft op grond van de OZB-verordening een specifieke opslag op de belasting voor niet-woningen. Deze heffing is expliciet in het leven geroepen met het doel de opbrengst duurzaam en integraal via een begrotingssubsidie aan de Stichting Ondernemersfonds Heerlen beschikbaar te stellen.
- De Stichting Ondernemersfonds Heerlen is door de gezamenlijke ondernemers specifiek opgericht om te fungeren als het neutrale, stadsbrede 'doorgeefluik' van deze middelen. De stichting herverdeelt het geld van de ondernemers rechtstreeks naar de lokale ondernemersverenigingen en trekkingsgebieden via een geborgde interne verdeelsystematiek.

- Waarborging van het principe van, voor en door ondernemers: Het fonds is als enige entiteit in Heerlen ingericht op volledige zelfsturing door de ondernemers. Het college heeft statutair en overeenkomstig het convenant vastgelegd dat de inhoudelijke projecttoetsing en besteding bij de ondernemers zelf ligt (geld van ondernemers, voor ondernemers).
- Representatieve en stadsdekkende infrastructuur: De stichting is de enige contractpartner die de gehele breedte van de niet-woningensector (van detailhandel, horeca en industrie tot not-for-profit zoals zorg, onderwijs en cultuur) georganiseerd en representatief bundelt over alle fysieke deelgebieden van de gemeente.

Gezien de specifieke koppeling aan de gemeentelijke OZB-opslag, de statutaire doorgeef-luik-functie, de unieke structuur van zelfsturing (van, voor en door ondernemers) en de stadsdekkende representativiteit, kan deze specifieke fondsfunctie naar ons oordeel uitsluitend door Stichting Ondernemersfonds Heerlen doeltreffend, doelmatig en rechtmatig worden uitgevoerd.

